

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

DİJİTAL SENARYO DESTEKLİ EĞİTİMİN LİSANSÜSTÜ
ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ETİK KURALLARA
YÖNELİK BAŞARI, TUTUM, KAYGIYA VE BİLGİYİ ARAMA
STRATEJİLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Tahir Tavukcu

Lefkoşa
Ağustos, 2015

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BİLGİSAYAR VE ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

DİJİTAL SENARYO DESTEKLİ EĞİTİMİN LİSANSÜSTÜ
ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ETİK KURALLARA
YÖNELİK BAŞARI, TUTUM, KAYGIYA VE BİLGİYİ ARAMA
STRATEJİLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Tahir Tavukcu

Danışman: Doç. Dr. Fezile Özdamlı

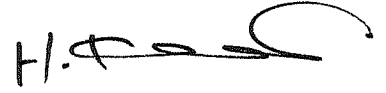
Lefkoşa
Ağustos, 2015

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalında DOKTORA TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Hafize Keser, Ankara Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu, Yakın Doğu Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Şirin Karadeniz, Bahçeşehir Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Fezile Özdamlı (Danışman), Yakın Doğu Üniversitesi

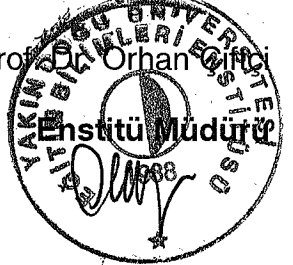
Üye: Doç. Dr. Hüseyin Bicen, Yakın Doğu Üniversitesi

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

17. / 08 / 2015
Prof. Dr. Orhan Çirici
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Dünyada hızla gelişen teknolojinin eğitimde de kullanılması kaçınılmazdır. İnternet teknolojisinde hızla gelişmesi eğitimde kullanılma alanlarını da geliştirmektedir. Bu sayede eğitimin farklı ortamlarda verilmesi olanağı doğmuştur. İnsanların bilgiye zaman ve mekandan bağımsız ulaşma isteği artmaktadır. Bu yönde verilecek eğitimin, ortamın ve öğrenci-öğretmen rollerinin nasıl olacağı gibi sorulara yönelik çalışmaların artması, gelecekte bu yönde eğitimlerin verilebilmesi için önemlidir.

Teknolojideki bu gelişmelerin olumlu yanlarının olduğu kadar olumsuz yanlarının da olduğu bir gerçektir. Özellikle son yıllarda internet teknolojisinde hızla ilerlemesiyle, istenilen ve aranılan bilgiye kolay ulaşma sağlanmıştır. Bunun yanında etik dışı davranışların artış gösterdiği yapılan çalışmalarla belirtilmektedir. Akademik ortamlarda özellikle ödev yaparken kopyala-yapıştır tekniği, bilimsel araştırma raporları hazırlanırken aynı yöntemin kullanılması öğrenciler arasında giderek yaygınlaşmaktadır. Bilimsel olarak gerçekleştirilen çalışmalarda etik dışı davranışlar sergilenmesi ileride hem kişiyi hem danışmanını hem de ileride o konuda araştırma yapacak kişileri olumsuz yönde etkilemesi kaçınılmazdır. Bu sebeple, teknolojinin avantajlarını kullanarak, getirdiği dezavantajların giderilmesini sağlamaya çalışılan bu çalışmada dijital senaryolarla desteklenen eğitimin bilimsel araştırma ve etik başarılarına etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın lisansüstü eğitim almak isteyen bütün lisans öğrencilerinin yanında akademisyen olarak görev yapan öğretmenlere hem ortam hem de içerik olarak yardımcı olması umulmaktadır.

Beş bölümden oluşan araştırmanın birinci bölümünde araştırmanın problem durumu irdelendikten sonra amaç, önem, varsayımlar ve sınırlılıklar açıklanmıştır. İkinci bölümde, kuramsal temeller ve ilgili araştırmalar açıklanmıştır. Üçüncü bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması ve uygulama, verilerin çözümü ve yorumlanmasında kullanılan istatistiksel teknikler yer almıştır. Dördüncü bölümde elde edilen bulgular

açıklanmıştır. Bulgulara dayalı olarak açıklanan sonuçlar ve öneriler ise çalışmanın beşinci bölümünde yer almıştır.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde yardımları ve katkıları olan herkese teşekkürü bir borç bilirim. Öncelikle lisansüstü eğitime başlamamda ve kendimi geliştirmemde büyük emek ve katkıları olan değerli hocam Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu'ya, yüksek lisans eğitimimden itibaren hiçbir emeğini esirgmeden bugünlere gelmemde önemli katkısı olan danışmanım ve çok değer verdiğim Doç. Dr. Fezile Özdamlı'ya, lisans döneminden itibaren başımız her sıkıştığında yardımcı olan ve yol gösteren değerli hocam Prof. Dr. Hafize Keser'e, öncelikle dostluğunu ve bilgi-birikimini her zaman içten ve özverili bir şekilde benimle paylaşan ve daha sonra doktora tez sürecinde UZEM sisteminin kullanılmasında büyük pay sahibi olan ve her ihtiyacımda ekibiyle birlikte yardımına koşan UZEM Müdürü değerli Doç. Dr. Hüseyin Bicen'e ve ekibine, doktora tez sürecinde değerli bilgileri ile ışık tutan Doç. Dr. Şirin Karadeniz'e, tezin yazım aşamasında yanımda olan Uz. Ayşegül Akçam'a ve tasarımlarıyla tez sürecine renk katan Uz. Hasan Özdal'a teşekkür ederim. Ayrıca araştırma süresince yardımlarını esirgemeyen ve en doğru bilgileri paylaşan araştırmanın örneklemini oluşturan değerli öğrenci arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca doktora tez sürecindeki senaryoların oluşturulmasında büyük emeği olan ve her zaman yanımda olan Uz. Neriman Hüdaoğlu'na ve bugünlere gelebilmem için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak bugünlere getiren, bana güç veren annem Nurcan Tavukcu'ya, babam Türker Tavukcu'ya, ağabeyim Dr. Kemal Tavukcu'ya, eşi Çiğdem Örsdemir Tavukcu'ya ve dostlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

DİJİTAL SENARYO DESTEKLİ EĞİTİMİN LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİN BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE ETİK KURALLARA YÖNELİK BAŞARI, TUTUM, KAYGIYA VE BİLGİYİ ARAMA STRATEJİLERİNE ETKİSİ

Tavukcu, Tahir

Doktora, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fezile Özdamlı

Ağustos 2015, 183 Sayfa

Bu çalışmada dijital senaryo destekli eğitimin lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma ve etik kurallara yönelik başarılarına, tutumlarına, araştırma kaygılarına ve bilgiyi arama stratejilerine yönelik etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nicel ve nitel bir çalışma olup, nicel çalışma, deney ve kontrol grup ön-test ve son-test araştırma modeline göre desenlenmiştir. Nitel çalışmada ise ortama yönelik görüşleri alabilmek için görüşme yöntemi kullanılmıştır.

Her iki grupta da dersler YDÜ-UZEM sistemi üzerinden uzaktan eğitim ve yüz yüze olarak karma eğitim şeklinde gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak deney grubu dijital senaryolarla desteklenmiştir. Ders materyalleri sistem üzerinden her grubun kendi sayfasından paylaşılmıştır. Uzaktan eğitim dersleri eş zamanlı ve eş zamansız olarak gerçekleştirilmiştir. Eş zamanlı olarak Big Blue Button sanal sınıf eklentisi ile, eş zamansız ise kaydedilen derslerin sistem üzerine entegre edilerek istenildiği zaman tekrar edilebilmesi ve sohbet paneli ile gerçekleştirilmiştir.

Her iki grupta da Yakın Doğu Üniversitesi'nde bulunan enstitülere bağlı programlardan 40'ar lisansüstü öğrenci bulunmaktadır. Gruplar, çalışma öncesinde ön-test olarak uygulanan başarı testi sonucunda, başarı ve cinsiyet açısından okul numaralarına göre son rakamı tek sayı olanlar kontrol, çift sayı

olanlar deney grubu olacak şekilde homojenlik sağlanarak atanmıştır. Gereksinim duyulan verilerin toplanmasına yönelik başarı testi, derecelendirmeli puanlama ölçeği ve görüşme formu geliştirilmiş ve çevrimiçi arama stratejileri envanteri, araştırmaya yönelik kaygı ölçeği ve araştırmaya yönelik tutum ölçekleri gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Daha sonra başarı testi ve ölçekler uygulanmıştır. Elde edilen veriler uygun analiz teknikleri ile çözümlenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgularla, her iki grubun çalışma sonrasında bilimsel araştırma ve etiğe yönelik başarı ve araştırma raporu hazırlama performans puanlarında artış olduğu, ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin genel görüşlerinden yola çıkılarak eğitimin daha kalıcı izli ve eğlenceli olarak gerçekleşebilmesi için dijital senaryolarla desteklenmesi gerektiği, kaygı düzeylerinde azalma olmasına rağmen anlamlı bir farklılığın olmadığı, arama stratejileri ve tutumlarına yönelik dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonuçlarından yola çıkarak uygun öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karma eğitim, senaryo temelli/destekli eğitim, dijital senaryo, sanal sınıf, kaygı, tutum, arama stratejileri

ABSTRACT

THE EFFECT OF DIGITAL SCENARIO SUPPORTED EDUCATION ON THE POSTGRADUATE STUDENTS' SUCCESS, ATTITUDE, ANXIETY TOWARDS SCIENTIFIC RESEARCH AND ETHIC RULES AND ITS EFFECT ON INFORMATION SEARCH STRATEGIES

Tavukcu, Tahir

Doctorate, Computer Education and Instructional Technology

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Fezile Özdamlı

August 2015, 183 Pages

The aim of the study is to designate the effect of digital scenario supported education on the postgraduate students' success, attitude, anxiety towards scientific research and ethic rules and its effect on their information search strategies. Being a quantitative and a qualitative research, the quantitative study was designed by considering the research model of pre-test post-test that was carried out in the experimental and control groups. In qualitative study, the interview method was used in order to receive the opinions towards the environment.

In both groups, the courses were carried out as blended learning on the system of The Distance Learn Center of NEU as distance learning and as face to face learning. In addition, the experimental group was supported with digital scenarios. The course materials were shared on each group's own page on the system. The distance learning courses were conducted both synchronous and asynchronous. The courses were carried out by Big Blue Button, virtual classroom, when they were synchronous; on the other hand, when they were asynchronous, the saved courses were integrated to the system and could be repeated whenever needed, and chat panel was used.

There were 40 postgraduate students from the programmes of the institutes of Near East University in both groups. After an achievement test, which was conducted as a pre-test, the groups were formed homogeneously according to their success and gender, taking into account participants' school numbers' last digit: if it was an odd number, they were in the control group; if it was an even number, they were in the experimental group. The achievement test, a rubric, and an interview form were developed in order to collect the necessary data; and online research strategies inventory, anxiety scale towards research and attitude scale towards anxiety were used after obtaining the necessary permission. After that, the achievement test and the scales were conducted. The data in hand was solved by appropriate analysis techniques. As a result of the research data, it can be seen that there is an increase in the success towards scientific research and ethic rules and in the performance scores of preparing a research report in both groups after the study, but there are statistically significant differences in favour of the experimental group supported with digital scenarios. As a result of the research data, it can be seen that according to the students' general view, education should be supported by digital scenarios for the retention of the learning and in order to make it more fun; that although there is a decrease in the anxiety levels, there is not a significant difference; that there is a significant difference towards research strategies and attitudes in favour of the experimental group supported with digital scenarios. Some suggestions were made based on the research findings.

Key Words: Blended learning, scenario based/supported education, digital scenario, virtual classroom, anxiety, attitude, search strategies.

ÖZGEÇMİŞ

1. ADI, SOYADI : Tahir Tavukcu
2. DOĞUM TARİHİ : Haziran 26, 1985
3. AKADEMİK DÜZEY : Uzman
4. ADRES : Paşaköy/Mağusa-Kıbrıs
5. MEDENİ DURUM : Bekar

Mail: tahir.tavukcu@neu.edu.tr

tahirtavukcu.wordpress.com

6. Öğrenim Durumu:

Derece	Program	Üniversite	Yıl
LİSANS	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği	Yakın Doğu Üniversitesi	2004-2008
YÜKSEK LİSANS	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı	Yakın Doğu Üniversitesi	2008-2010
DOKTORA	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Ana Bilim Dalı	Yakın Doğu Üniversitesi	2010 -

7. İdari Görevler:

Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Başkan Yardımcısı, YDÜ – 2014 - __

Paşaköy Spor Kulübü Yönetim Kurulu. 2014 - __

Alternatif Sporlar Derneği Saymanı. 2010 - __

8. Katılımlar:

- Cyprus International Conference on Educational Research (Şubat, 2014).
- Cyprus International Conference on Educational Research (Şubat, 2013).
- Cyprus International Conference on Educational Research (Şubat, 2012).
- World Conference on Educational Sciences (Şubat, 2012).
- Cyprus International Conference on Educational Research (2011).
- World Conference on Psychology, Counselling and Guidance (Mayıs, 2011).
- Kişilerarası İletişim ve Çatışma Çözümleme (Mart, 2011).
- World Conference on Educational Sciences (Şubat, 2011).
- European Network for Growing Activity in Game-Based Learning in Education (Aralık, 2010).
- KAYAD, Küresel ve Barış Öğretmen Eğitimi Konferansı. (Haziran, 2010).
- 9. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı katılımı (Mayıs, 2009).
- World Conference on Educational Sciences katılımı (Şubat, 2009).
- Conference on Educational Sciences katılımı (Haziran, 2008).
- Çevre Eğitimi ve Teknoloji Entegrasyonu atölye çalışmasına katılım.
 - Kirlilik ve Atık Yönetimi
 - Moodle, Teorik ve Pratik Uygulama
 - İngilizce Eğitimin Online Araç ve Gereçleri
 - Web Tabanlı İngilizce Öğretimi (Mayıs, 2008)
- 8. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı katılımı (Mayıs, 2008).

9. Yüksek Lisans Tezi:

- Tavukcu, T.(2010). Karma Eğitim ve E-Öğrenme ile Eğitim Gören Üniversite Öğrencilerinin Hesap Tablolarına Yönelik Görüşlerinin ve Başarı Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa, Kıbrıs.

10. Yayınlar:

10.1. SCI, SSCI, AHCI indekslerine giren dergilerde yayınlanan makaleler

Ozdamli, F. & Tavukcu, T. (2015). Determination of Secondary School Students' Attitudes towards Tablet PC Supported Education. *J. UCS*, --(-) (Kabul Edildi).

10.2. Uluslararası diğer hakemli dergilerde yayınlanan makaleler

- Bicen H., Ozdamli F., Ertac D., Tavukcu T., Arap I., Terali M. (2010). Education needs of teacher candidates towards web based collaborative learning studies, *Procedia – Social and Behavioral Sciences Volume 2, Issue 2, Pages 5824-5829, Innovation and Creativity in Education ScienceDirect*.
- Tavukcu T., Arap İ., & Özcan D. (2011). General overview on distance education concept, *Procedia - Social and Behavioral Sciences, Volume 15, 2011, Pages 3999-4004, Innovation and Creativity in Education ScienceDirect*.
- Tavukcu, T., Gezer, F., & Özdamli, F. (2012). Determination of the Views and Success Levels Towards Spreadsheets of University Students Studying With Blended Learning and E-Learning. *International Journal of Learning and Teaching, 1(1), 10-15*.

10.3. Yazılan kitap veya kitaplarda bölümler:

- Tavukcu, T., Bicen, H., Tuğun, V., Karahoca, D., Ertaç, D., Soykan, E., Çiftçi, N. ve Yasakçı, A.(2013). *Bilişim teknolojileri* (Ed. Hüseyin Uzunboyu). Pegem Yayıncılık. Ankara.

11. Organize Komitesi:

- 9. BÖTE Öğrenci Kurultayı Organize Komitesi.
- World Conference on Psychology Counselling and Guadiance 2014.
- World Conference on Educational Sciences 2014.
- World Conference on Psychology Counselling and Guadiance 2013.
- World Conference on Educational Sciences 2013.
- World Conference on Psychology Counselling and Guadiance 2012.
- World Conference on Educational Sciences 2012.
- World Conference on Psychology Counselling and Guadiance 2011.
- World Conference on Educational Sciences 2011.
- World Conference on Psychology Counselling and Guadiance 2010.
- World Conference on Educational Sciences 2010.
- World Conference on Educational Sciences 2009.

12. Teşekkür Belgeleri:

- Yakın Doğu Üniversitesi Teknoloji Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Bölümü Yüksek Şeref Belgesi (2004-2008)

13. Yabancı Dil:

- İngilizce

14. Verilen Kurslar ve Seminerler:

- Yakın Doğu İlkokulu Yetenek Avcıları Bilgisayar Kursu (Haziran, 2015).
- İnternet Etiği Semineri. 9. BÖTE Kurultayı. Yakın Doğu Üniversitesi (Mayıs, 2015).
- Eğitim Yönetiminde Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallar kursu (Mart, 2015).
- Matematik Eğitiminde Teknoloji Semineri. Dünya Pi Günü Etkinlikleri. Yakın Doğu Üniversitesi (Mart, 2015).
- Yakın Doğu İlkokulu Yetenek Avcıları Bilgisayar Kursu (Haziran, 2014).
- Yakın Doğu İlkokulu Yetenek Avcıları Bilgisayar Kursu (Haziran, 2013).
- Yakın Doğu İlkokulu Yetenek Avcıları Bilgisayar Kursu (Haziran, 2012).
- Yakın Doğu İlkokulu Yetenek Avcıları Bilgisayar Kursu (Haziran, 2011).
- YDÜ Banka personeline Bilgisayar kursu (ECDL formatlı Excel) (14-20 Mayıs, 2011).
- İlköğretim Öğretmenlerine Yönelik Office Programları Eğitimi Kursu (Nisan, 2010).
- İlköğretim Öğretmenlerine Yönelik PhotoShop Eğitimi Kursu (Mayıs, 2009).

İçindekiler

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	I
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
ÖZGEÇMİŞ	viii
BÖLÜM I	1
Giriş.....	1
1.1 Problem	1
1.2 Amaç	13
1.3 Önem.....	14
1.4 Sınırlılıklar.....	15
1.5. Tanımlar	15
1.6. Kısaltmalar.....	16
BÖLÜM II	18
KAVRAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	18
2. 1. KAVRAMSAL TEMELLER.....	18
2.1.1. Eğitim Teknolojisi.....	18
2.1.2. Öğretim Teknolojisi.....	20
2.1.3. Uzaktan Eğitim	20
2.1.4. Eşzamanlı (Senkron)	23
2.1.5. Eşzamansız (Asenkron).....	24
2.1.6. Karma/Harmanlanmış Eğitim.....	24
2.1.7. Web Tabanlı Eğitim (WTE)	25
2.1.8. Web Destekli Eğitim (WDE).....	27

2.1.9. WEB 2.0	28
2.1.10. Öğrenim Yönetim Sistemi (LMS)	28
2.1.11. Çevrimiçi Bilgi Arama.....	31
2.1.12. Bilim.....	32
2.1.13. Bilimsel Araştırma	33
2.1.14. Etik.....	34
2.1.15. İntihal/Aşırma.....	34
2.1.16. Kaygı	37
2.1.17. Tutum	40
2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	39
2. 2. 1. Sanal Sınıf ve Öğrenme Yönetim Sistemleri ile İlgili Araştırmalar	39
2. 2. 2. Senaryo Temelli/Destekli Eğitim ile İlgili Araştırmalar	47
2. 2. 3. Bilimsel Araştırma ve Etik ile İlgili Araştırmalar	52
BÖLÜM III	60
YÖNTEM	60
3.1. Araştırma Modeli	60
3.2. Çalışma Grubu	60
3.2.1.Cinsiyet.....	61
3.2.2.Yaş	61
3.3.3.Bölge	62
3.3.4.Eğitim Durumu	62
3.3.5.Eğitim Gördükleri Program	63
3.3.6.E-Öğrenme Uygulamasına Katılım Durumu	64
3.3.7.Senaryo Temelli/Destekli Eğitime Katılım Durumu	64
3.3.8. Kurs Takvimi.....	65
3.3. Veri Toplama Araçları	69

3.3.1.Başarı Testi	69
3.3.2.Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)	72
3.3.3.Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri.....	73
3.3.4.Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği	74
3.3.5. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği	74
3.3.6. Uygulanan Eğitim-Öğretim Sürecine Yönelik Görüşme Formu	75
3.4. Eğitim Ortamının ve Materyallerin Hazırlanması ve Uygulama.....	75
3.4.1. Eğitim Ortamının Hazırlanması.....	75
3.4.1.1. Sanal Sınıf Eklentisinin Eklenmesi	78
3.4.1.2. Dosya Paylaşımı.....	82
3.4.1.3. Etiket Eklentisi	83
3.4.2. Dijital Senaryoların Hazırlanması	84
3.4.2.1. Senaryoların Yazılması.....	85
3.4.2.4. MorphVOXPr Programı ile Ses Değiştirme	88
3.4.2.5. Ashampoo Snap 8.0 Simülasyon Oluşturma Programı	90
3.4.2.6. FormatFactory Programı ile Video Kayıt Türü Değiştirme	91
3.4.2.7. Movie Maker ile Video ve Ses Birleştirme.....	92
3.4.2.8. Adobe Captivate	93
3.4.2.9. Senaryoların Youtube Sitesine Eklenmesi.....	94
3.4.3. Uygulama	95
3.4.3.1. Deney ve Kontrol Grubu	96
3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması	97
BÖLÜM IV	98
BULGULAR VE YORUMLAR.....	98
4.1. Deney ve Kontrol Grubunun Bilimsel Araştırma ve Etik Başarıları	98

4.2. Öğrencilerin Yapmış Oldukları Bilimsel Araştırma Raporlarının Değerlendirilmesinden Elde Edilen Bulgular.....	100
4.3. Öğrencilerin Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	101
4.4. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Kaygı Düzeylerine İlişkin Bulgular ...	109
4.5 Öğrencilerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular .	111
4.6. Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleriyle İlgili Bulgular	115
4.6.1. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleri.....	115
4.6.1.1. Uygulanan Kursun, Öğrencilerin Eğitim Hayatına Katkılarına Yönelik Görüşleri.....	115
4.6.1.2. Dijital Senaryoları Öğrenme-Öğretme Aktivitelerinde Kullanmaya Yönelik Öğrenci Görüşleri.....	117
4.6.1.3. Dijital Senaryoların Bilimsel Araştırma ve Etik Yeterliğine Etkisine Yönelik Görüşleri	118
4.6.1.4. Etik, İntihal ve Arama Yapma Konularının Önemine Yönelik Öğrenci Görüşleri.....	120
4.6.1.5. Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dijital Senaryolarla Desteklenen Derslerin Avantajları ve Sınırlılıkları.....	121
4.6.1.6. Kursun Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Deney Grubu Öğrencilerin Görüşleri.....	123
4.6.1.7. Kursu İlişkin Öğrenci Görüş ve Önerileri.....	125
4.6.1.8. Öğrencilerin Dijital Senaryolar Hakkındaki Düşünceleri.....	127
4.6.2. Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleri.....	129
4.6.2.1. Gerçekleştirilen Kursun, Öğrencilerin Eğitim Hayatlarına Sağladığı Katkılarına Yönelik Görüşleri	129

4.6.2.2. Etik, İntihal ve Arama Yapma Konularının Eğitime Yönelik Öğrenci Görüşleri.....	131
4.6.2.3. Kursun Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Öğrencilerin Görüşleri.....	133
4.6.2.4. Kursla İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Önerileri	136
BÖLÜM V	139
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	139
5.1. Sonuçlar	139
5.1. Öneriler.....	142
KAYNAKÇA	144
EKLER	164
Ek1. Başarı Testi	164
Ek 2. Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik).....	170
Ek 3a. Örnek Öğrenci Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Değerlendirmesi (Turnitin – Çalışma Öncesi)	172
Ek 3b. Örnek Öğrenci Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Değerlendirmesi (Turnitin – Çalışma Sonrası).....	173
Ek 4. Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri ve İzin Yazısı	174
Ek 5. Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği ve İzin Yazısı	176
Ek 6. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği ve İzin Yazısı.....	177
Ek 7. Uygulanan Eğitim-Öğretim Sürecine Yönelik Görüşme Formları.....	179
Ek 8. Örnek Günlük Ders Planı.....	182

Tablolar

Tablo 1. Cinsiyete yönelik dağılım	61
Tablo 2. Yaş' a yönelik dağılım	61
Tablo 3. Yaşadıkları bölgeye yönelik dağılım	62
Tablo 4. Eğitim durumlarına yönelik dağılım	63
Tablo 5.Eğitim gördükleri programa yönelik dağılım	63
Tablo 6.E-öğrenme uygulamasına katılma durumuna yönelik dağılım	64
Tablo 7.Senaryo temelli/destekli eğitime katılma durumuna yönelik dağılım .	64
Tablo 8.Deney grubu haftalık ders programı	66
Tablo 9. Kontrol grubu haftalık ders programı	67
Tablo 10.Başarı testi madde analizi sonuçları	70
Tablo 11.Başarı testinin konu ve türüne göre madde dağılımı	71
Tablo 12. Verilerin çözümlenmesinde kullanılan sınırlar.....	97
Tablo 13.Deney ve Kontrol grubu başarı testi karşılaştırma sonuçları.....	98
Tablo 14. Deney ve kontrol grubu dereceli puanlama ölçeği puanları	100
Tablo 15. Deney ve kontrol grubunun bilgiyi arama stratejilerine yönelik görüşleri.....	102
Tablo 16. Kontrol ve Deney grubunun araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri	109
Tablo 17. Deney ve kontrol grubu bilimsel araştırmaya yönelik tutum puanları karşılaştırma sonuçları	111
Tablo 18. Deney grubu öğrencilerin gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik görüşleri	116
Tablo 19. Dijital senaryoların öğrenme-öğretme aktivitelerinde kullanmaya yönelik öğrenci görüşleri.....	117
Tablo 20. Dijital senaryoların bilimsel araştırma ve etik yeterliğine etkisine yönelik görüşleri	119
Tablo 21. Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik öğrenci görüşleri.....	120
Tablo 22. Dijital senaryolarla desteklenen derslerin avantajları ve sınırlılıkları	122

Tablo 23. Kursun avantajları ve dezavantajlarına yönelik deney grubu öğrencilerin görüşleri	123
Tablo 24. Kursa ilişkin öğrenci görüş ve önerileri	126
Tablo 25. Öğrencilerin dijital senaryolar hakkındaki düşünceleri	128
Tablo 26. Kontrol grubu öğrencilerin gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik görüşleri	130
Tablo 27. Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik kontrol grubu öğrencilerinin görüşleri	132
Tablo 28. Kursun avantajları ve dezavantajlarına yönelik kontrol grubu öğrencilerin görüşleri	135
Tablo 29. Kursa ilişkin öğrenci görüş ve önerileri	137

Şekiller

Şekil 1. Uzaktan eğitimin aşamaları.....	22
Şekil 2. YDÜ-UZEM yönetici paneli	76
Şekil 3. Gruplara ait derslerin ekran görüntüsü.....	76
Şekil 4. Ders düzenleme ekranı.....	77
Şekil 5. Eklenti ekleme ekranı.....	77
Şekil 6. Big Blue Buton kayıt düğmesi	78
Şekil 7. Kayıt düğmesi ayarları	78
Şekil 8. Big Blue Button ders ayar sayfası	79
Şekil 9. Big Blue Button ses ve görüntü ayarları	80
Şekil 10. Big Blue Button dosya paylaşımı	81
Şekil 11. Haftalık paylaşılan materyaller	81
Şekil 12. Kaynak (dosya) ekleme	82
Şekil 13. Kaynak (dosya) konumu belirleme ekranı	82
Şekil 14. Etiket eklentisi ekleme ekranı	83
Şekil 15. Etiket eklentisinin sayfa içerisindeki ön izleme ekranı.....	84
Şekil 16. Dijital senaryolarda kullanılan senaryo metni örneği.....	86
Şekil 17. PhotoShop programı ile değiştirilen karakterler	87
Şekil 18. CrazyTalk Pro programı çıktıları	87
Şekil 19. Crazy Talk Pro yüz hareketleri ayarlama ekranı	88
Şekil 20. MorphVOXPr ses değiştirme programı ekran görüntüsü	89
Şekil 21. Ses değiştirme ve video kaydetme programının aynı anda kullanılması	90
Şekil 22. FormatFactory programı arayüz ekranı.....	91
Şekil 23. Movie Maker ile senaryoları birleştirme.....	92
Şekil 24. Adobe Captivate ekran görüntüsü	93
Şekil 25. Captivate çıktı ayarı ekran görüntüsü	94
Şekil 26. Dijital senaryoların ders ekranında paylaşılması.....	94
Şekil 27. Youtube gizlilik ayarları ekranı	95

Grafikler

Grafik 1. Kurs öncesinde ve sonunda yapılan başarı testi sonuçları	99
Grafik 2. Kurs öncesinde ve sonunda yapılan dereceli puanlama ölçeği puanları karşılaştırma sonuçları	101
Grafik 3. Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri ön-test son-test puanları.....	108
Grafik 4. Deney ve kontrol gruplarının ön-test son-test kaydı düzeyleri.....	110
Grafik 5. Deney ve kontrol grubu bilimsel araştırmaya yönelik tutum puanları.....	115

BÖLÜM I

GİRİŞ

Teknolojideki gelişimin olumlu yanlarının yanında olumsuz yanlarının da olduğu yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur. Özellikle etik dışı davranışların teknoloji ile birlikte farklı boyutlar kazanarak arttığı görülmektedir.

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi ve sınırlılıkları belirtilmiştir. Ayrıca, araştırma kapsamında geçen bazı kavramların tanımlarına da yer verilmiştir.

1.1 Problem

Teknolojinin her geçen gün bir adım daha ileriye gitmesi, eğitimde kullanılan teknolojilerin de devamlı olarak gelişmesini sağlamaktadır. Günümüzde birçok eğitsel amaçlı teknoloji ortamı kullanılmaktadır. Bu ortamlardan bazıları; Bloglar, Öğrenme Yönetim Sistemleri (Learning Manegement System), Wikiler gibi ortamlardır. Teknolojinin her geçen gün değişim göstermesi elbette toplumların eğitim sistemini de değiştirmekte ve geliştirmektedir. Tabii ki bunun için öğrencilerin bilgiye ulaşma yollarını tam anlamıyla bilmeleri, doğru bilgi ile yanlış bilginin ayrımını kendileri yapabilmeli, kendi bilgilerini yapılandırmalı ve yeniliklere açık olmaları gerekmektedir (Bezir, 2012).

Dumanla haberleşmeden başlayan ve yazışmalar şeklinde çok eski zamanlarda başlayan uzaktan eğitim, teknolojideki sürekli gelişimin eğitimde etkili bir şekilde kullanılmasıyla birlikte 20. yüzyılın başlarından itibaren çok daha farklı boyutlara taşınmıştır. 1900'lü yılların başlarından itibaren televizyon teknolojisi ile tek yönlü olarak gelişip daha geniş kitlelere ulaşması uzaktan eğitime yeni bir boyut kazandırmış ve eğitimde basılı bilgi kaynakları kadar görselliğinde önemli olduğu kabul görmeye başlamıştır. ABD'de, 1900'lü yılların ortalarında, öğretim materyali olarak farklı 20 televizyon programı kullanılırken, 1900'lü yılların ikinci yarısında ulusal eğitim televizyon ağı içerisinde 50'den

fazla televizyon programının uzaktan eğitim amacıyla kullanıldığı görülmektedir (Jeffries, 2012).

Teknolojide sürekli olarak meydana gelen gelişmelerin uzaktan eğitim sürecini tamamen etkilediği görülmekte ve onun çok daha farklı boyutlara taşınmasına, birçok kurumsal uygulamanın değişmesine, yeni yapılanmaların ortaya çıkmasına olanak sağlamıştır (Beekman, G. ve Beekman, B., 2012).

Teknolojinin sürekli olarak gelişmesi eğitim kurumlarını da etkilemiş ve eğitim anlayışına farklı bir boyut kazandırmıştır. Birey-bilgi-toplum etkileşiminden kişinin özelliklerinde farklılıklara, bilginin kişi ve toplum hayatındaki fonksiyonunun ise üretim ile birlikte çağdaş toplumsal yapının gelişmesine katkı sağlamıştır (Keser, 1991). Teknolojideki hızlı gelişmelerin geleneksel eğitim sürecine aktarılması çok tehlikeli ya da çok pahalı olan birçok bilimsel olgu ve laboratuvar deneyleri; çevrimiçi simülasyon modelleriyle, sanal ortamlarla (sınıf, laboratuvar), web 2.0 araçları kullanılarak uzaktan eğitim modelleriyle bilişim teknolojisi araçlarıyla yapılabilir hale gelmiştir. Böylece geleneksel eğitimin birçok olumsuz yanı ortadan kaldırılmıştır (Delgado ve Krajcik 2010). Burada eğitim sürecinde ne kadar fazla duyu organına hitap edecek etkinlikler düzenlenirse öğrenmenin de o derece etkili, kolay ve kalıcı olduğu gerçeğine vurgu yapmak gerekir (Çepni, Ayas, Ekiz ve Akyıldız, 2010).

Öğretimde kullanılan teknolojilerin kullanılmasıyla desteklenen (simülasyon, video, etkileşimli eğitim cd'leri, web-tabanlı öğrenme gibi) geleneksel sınıf ortamında gerçekleştirilen yüz yüze eğitim ile İnternet tabanlı eğitimin birleştirilmesi olarak tanımlanan karma öğrenme (blended learning) de bu noktada önem kazanmakta ve yapılan birçok çalışma ile eğitime olumlu katkıları olduğu ortaya konulmaktadır (Bicen, 2012; Tavukcu, 2010; Tuğun, 2011; Wu, Tennyson ve Hsia, 2010). Günümüzde uzaktan eğitim teknolojileri mobil cihazlar sayesinde daha etkin ve yaygın olarak kullanılmaktadır.

Mobil araçların daha kullanılabilir ve ulaşılabilir olmasından dolayı eğitim alanında, özellikle uygulama ve alıştırma etkinliklerinin sınıf ortamının dışına da taşınarak yer ve zamandan bağımsız eğitimler gerçekleştirilebilmektedir (Özdamlı, 2011). Ayrıca, son zamanlarda Tablet kullanımına yönelik artan ilginin öğrencilerin öğrenme süreçlerini kolaylaştıran bir ortam oluşturduğu

savunulmaktadır (Banister, Bloom ve Rosenberg, 2010; Enriquez, 2010). Dünya genelinde, Tablet destekli eğitimle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde birçok ülkede çok geniş kapsamlı çalışmaların yapıldığı görülmektedir. Amerika’da bulunan Abilene Christian University’de Shepherd ve Reeves’in 2010 yılında yaptıkları çalışmalarında Tablet bilgisayarla yapılan eğitimin öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır. Yine Amerika’da benzer çalışmalarla, benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Oklahoma, 2012; Nilsson and Ann, 2010). Bunların arasında, ülkemizde en çok bilinen ve Türkiye’de yapılan “Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH)” dir.

Teknolojideki bu hızlı gelişim sayesinde, çeşitli eğitsel web 2.0 araçları kullanarak, daha da zenginleştirilen uzaktan eğitim sistemleri, günümüzde kullanılmaktadır. En etkili kullanılanlardan biri sanal sınıf ortamlarıdır (Akyüz, 2012; Bicen, 2012; Erçağ, 2013).

İnal, Altınışik, Solak ve Yıldız’ın 2012 yılında yaptıkları çalışmalarında uzaktan eğitim şeklinde gerçekleştirilen seçmeli derslerde sanal sınıflar kullanılmış ve öğrencilerin bu yeni ortamdan hoşnut oldukları sonucuna ulaşılmış, genel başarı durumuna bakıldığı zaman ise başarı oranının %90’ ın üzerinde olduğu görülmüştür. Buradan da anlaşılabacağı gibi hoşnut olmanın başarı ile doğru orantıda olduğu söylenebilir. Karal ve Berigel’in (2006) yaptığı araştırmada eğitimciler, teknolojinin öğretmenler tarafından kullanılması gerekliliğinin yanı sıra bilgisayar okur-yazarlığının ve teknoloji okur-yazarlığının büyük önem taşıdığını vurgulamaktadır. Ancak, Adıgüzel ve Yüksel’in (2012) yaptıkları çalışmalarında eğitimcilerin en çok kullandıkları teknolojiler sıralamasında yeni olarak nitelendirilebilecek olan sanal sınıfların son sırada olduğu, bunun yanında sıralamanın en üstünde ise projeksiyon destekli powerpoint sunumu olduğu görülmektedir.

Uzaktan eğitimde, sanal sınıf ortamlarının etkin bir şekilde kullanılmasıyla birlikte birçok sanal sınıf ortamı piyasaya çıkmıştır. Birçok çalışmada bu sanal sınıfların karşılaştırması yapılmış ve kanı olarak, ücretli veya ücretsiz olsun, bütün sanal sınıf ortamlarının kullanılmasının genel başarıya olumlu katkı sağladığı gözlemlenmiştir (Erturan, Çevik, Gürel ve

Çağıltay, 2012). Ayrıca yapılan bir başka çalışmada ise, öğretmen ve öğrencinin zamandan ve mekandan farklı ortamlarda bulunmasından dolayı, çalışma zamanında kolaylık ve esneklik sağlanabildiği sonucuna ulaşılmıştır (Keser, Uzunboylu ve Özdamlı, 2011).

Yukarıda da belirtildiği gibi teknoloji sürekli olarak gelişmektedir. Gelişen bu teknolojiler sayesinde, öğretme-öğrenme sürecine çeşitli zengin ortamlar sunulmakta ve bu ortamlar gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bu yeni teknolojilerin eğitime sunduğu yeniliklerden yararlanabilmek için eğitimcilerin, öncelikle kendilerinin bu yenilikleri etkili bir şekilde kullanmaya yönelik yeterlikleri kazanmaları çok önemlidir. Yapılan araştırmalar incelendiğinde, teknolojinin sınıflara entegre edilmesi sürecinde eğitimcilerin bu ortamları kullanmalarında sorunlar yaşadıkları ve çoğu eğitimcinin yeni teknolojileri öğretme sürecinde nasıl yöneteceğini, kullanacağını ve tasarlayacağını bilmedikleri ortaya çıkmıştır (İnal, Altınışik, Solak ve Yıldız, 2012). Teknolojideki bu yeniliklerin eğitime olumlu yansımalarından bir tanesi de bilgiye ulaşmadaki çabukluk ve kolaylıktır.

Türkiye’ de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yapılan çalışmalardan elde edilen verilere göre internet kullanımının gün geçtikçe arttığı görülmektedir. Yine bu çalışmalara bakıldığında, en fazla sosyal paylaşım siteleri kullanılırken, bilgiye ulaşmak için interneti kullananların oranı da az sayılamayacak seviyededir. Ekici ve Özenç Uçak 2012 yılında yaptıkları araştırmalarında interneti kullanım amaçlarına bakıldığında ilk sırayı sosyal paylaşım siteleri ve sohbet alırken, bilgiye ulaşma bunun uzağında kalmıştır. Bunun yanında Alakurt ve Keser’in (2014) yaptıkları çalışmada, araştırmaya katılan üyelerin büyük bir kısmı internette en fazla bilgi paylaşımı etkinliğini gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Türkiye’de internet kullanım oranlarının 2011 yılında %42.9 iken 2013 yılında %49.9, 2014’ de ise %53.8’ e çıktığı görülmektedir. İnterneti kullanım amaçlarına baktığımızda ilk sırayı %78.8 ile sosyal ağlara girmek ve sohbet etme alırken, bilgiye ulaşım için interneti kullananların oranı %67.2’dir (TÜİK, 2015). Görüldüğü gibi yapılan bu çalışma TÜİK’ in güncel verileriyle de desteklenmektedir. Bunun yanında, yine bu araştırmanın sonuçlarına bakıldığı

zaman, öğrencilerin bilgiye ulaşmak istediklerinde ilk önce ve genellikle internetten yararlandıkları, özellikle ödev ve araştırma yapmak için internete başvurdıkları görülmektedir. Teknolojideki gelişmeler sayesinde aranan ve yeni çıkan bilgiye internet aracılığıyla anında ulaşmak mümkündür. Burada önemli olan nokta doğru bilgiye nasıl ulaşılacağına bilinmesi gerektiğidir.

Turan, Reisoğlu, Özçelik ve Göktaş'ın (2015) yaptıkları çalışmalarında "Öğretmenlerin çevrimiçi bilgi arama stratejilerini cinsiyet, günlük internet kullanımı ve bilgi arama deneyimi"ni incelemişlerdir. Sonuç olarak öğretmenlerin çevrimiçi bilgi arama stratejilerinde cinsiyete göre farklılık görülmezken, deneyime göre bakıldığında ise deneyimin arttıkça, amaçlı düşünme stratejisinde farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanında günlük internet kullanım sürelerine göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Teknolojinin avantajlarının fazla olmasının yanında dezavantajlarının da olduğu bir gerçektir.

Teknolojinin her geçen gün ileriye gitmesiyle olumlu birçok gelişmenin yanında olumsuz davranışlar da sergilenmektedir. ABD'de yapılan araştırmada 1900'lü yılların başlarında üniversite öğrencilerinin çok azı(%20) lisede kopya çektiğini söylerken, günümüzde tamamına yakını (%75 - %98) kopya çektiğini belirtmişlerdir. Teknoloji ve internet üzerinden kopya, aşırma biçimleri yapılan araştırmalarla şu şekilde sıralanabilir; Sınav sırasında kopya çekmek, proje çalışmalarında habersiz işbirlikli çalışmak, bir çalışma içerisindeki herhangi bir bilgiyi kaynak göstermeden veya uygun biçimde kaynak göstermeden kullanmak, başkasının fikir ve düşüncelerini kendisininmiş gibi göstermek, ödev siteleri gibi sitelerden ödevleri kopyalamak, proje ödevi olan dersi geçmiş dönemdeki arkadaşlarından alıp kendininmiş gibi göstermek, yapılan projeyi birden fazla derste kullanmak ve farklı kaynaklardan kes-kopyala-yapıştır ile proje yapma (Aysıt 2012; Harris, 2009) davranışları, günümüz eğitiminde hedeflenen noktanın çok uzağında ve istenmeyen davranışların başında gelmektedir. Bu davranışların aksine içerisinde bulunduğumuz bilgi çağında; düşünen, bilgiyi alan değil bilgiye ulaşan, yaratıcı fikirler ortaya koyan, bilgiyi ezbere dayalı olarak değil zihninde yapılandıran ve probleme odaklanan bir insanın yetiştirilmesi amaçlanmaktadır (Süğümlü, 2009).

Bu sebeplerden dolayı da günümüzde öğretmenin merkezde ve bilgiyi aktaran rolünde olduğu geleneksel öğretimin yerine öğrencinin merkezde olduğu, bilgiye kendinin ulaştığı, bilgiyi yapılandırmanın ve gerektiği yerlerde kullanmanın ön planda tutulduğu çağdaş yaklaşımlar giderek benimsenmeye ve kullanılmaya başlanmıştır (Kamacı ve Durukan, 2012). Eğitimdeki bu çağdaş yaklaşımların esas hedefleri arasında kişinin direkt olarak bir konuyu öğrenmesi değil, gerçek dünya problemlerine çözüm üretmesidir (Bektaş ve Horzum, 2010).

Senaryo tabanlı eğitim, ilgili alan yazınında “örnek olay incelemesi yöntemi”, “olaya dayalı öğrenme yöntemi” (Demirel, 2009; Süğümlü, 2009; Yaman, 2005) olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda senaryo tabanlı öğrenmeyi Bektaş ve Horzum (2010) öğrencilerin kendi yaşamları içerisindeki yaşanmış veya yaşanması muhtemel bir olaydan yola çıkarak, değerlendirmeleri ve bunu ders konularıyla ilişkilendirmelerine dayanan yöntemdir olarak tanımlamaktadırlar. Ayrıca senaryo tabanlı öğrenme yönteminde, öğrencilere gerçek olayın bir bölümünün sunumu vardır. Öğrenci bu olaydan yola çıkarak bir problem meydana getirebilir ya da olayın sonunda zaten bir problem olduğundan, bu probleme çözüm önerileri getirmeyi hedefler. Senaryo gereği oluşturulan olaylar öğrenciyi problem ile karşı karşıya bırakarak değerlendirme yapmasını sağlamakta ve bilgi, beceri ya da tutum kazandırma olarak ifade etmişlerdir.

Senaryo tabanlı öğrenmede öğrencilerin ders içerisinde öğrendikleri ile gerçek hayatlarında yaşadıkları sorunlar arasındaki ilişkilendirme etkin bir şekilde kurgulandığında, öğretileni benimsemeleri ve günlük hayatlarında karşılarına çıkan problemleri çözebilmeleri kolaylaşabilmektedir (Süğümlü, 2009).

Duman ve Çelik (2012) yaptıkları çalışmalarında, senaryo tabanlı öğrenmenin, öğrencilerin akademik başarıları, tutumları ve özyeterlilik algıları üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanında Sendir ve Doğan’ın 2015 yılında yapmış oldukları çalışmalarında hemşirelik eğitiminde de kullanılan senaryo tabanlı simülasyonun, öğrencilerin eleştirel düşünme beceri kazanma düzeylerinde ciddi şekilde bir artış olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Literatüre bakıldığı zaman, farklı alanlardaki eğitimlerde senaryo temelli öğrenme yönteminin kullanıldığı yapılan çalışmalarda görülmektedir. Bunlardan bir tanesi de Köse'nin (2012), çevre sorunlarına karşı yaptığı çalışmadır. Senaryo temelli gerçekleştirilen eğitimin, çok faydalı ve ilgi çekici olduğu belirtilmiştir. Bunun yanında öğrenme ve öğretme sürecinde yararlı olacağı, öğrencilerin ilgilerini çekeceği, öğretmen olduklarında da kendi alanlarındaki derslerinde uygulayacaklarını ancak, uzun zaman almasından dolayı her konuda kullanılamayacağı görüşündedir.

Alakavuklar ve Çakar'ın (2012) akademisyenlere yönelik yaptıkları çalışmalarında "Çatışma Yönetimi Biçimleri Üzerinde Ahlakın Rolü: Senaryo Temelli Bir Çalışma" konusunu irdemişlerdir. Çalışma sonucunda, akademik yayın etiği ile ilgili çelişkiyi anlatan bir senaryoya verilen yanıtlar doğrultusunda ahlaki yaklaşımlar ile kaçınma, uyma ve uzlaşma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Senaryo tabanlı öğrenmenin, teknolojinin her geçen gün ilerlemesiyle birlikte dijital ortama aktarılması kaçınılmaz olmuştur. Literatür taraması yapıldığı zaman Türkiye Cumhuriyeti'nde bu konuda yapılmış çalışmaların oldukça az olduğu, Kuzey Kıbrıs' ta ise şu ana kadar yapılmış herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir. Senaryo temelli veya destekli eğitimin bazı alanlarda öğretim üzerinde olumlu etkileri olduğu, yapılan çalışmalarla belirtilmiştir. Teknolojik gelişmelerin de akademik başarıya olumlu etkisi olduğu göz önünde bulundurularak, iki yöntemin birleştirilmesi mümkündür. Eğitime olumlu yönde katkı sağlamak amacıyla, dijital senaryoların kullanılmasının başarıya olumlu etki edeceği düşünülmektedir. Bu bağlamda, Ayvaz Tunç ve Karadağ'ın (2013) yaptıkları çalışmalarında sanat eğitiminde dijital öyküleme yaklaşımını kullanarak yeni nesiller için farklı ve yaratıcı ortamlar oluşturulabileceği düşünülmektedir.

Senaryo tabanlı öğretim yöntemi kullanılarak gerçekleştirilen çalışmalarda animasyonlu kısa hikâyelerin kullanımının olumlu yönde etkileri olduğu ortaya koyulmuştur. Buna rağmen, animasyonlu kısa hikâyelerden faydalanılmadığı belirtilmiştir (Bailey, Tettegah ve Bradley, 2005; Kuo, Yang ve Kuo, 2011). Bu tarz animasyonlu kısa öyküleri geliştirmek oldukça zaman,

emek ve bunun yanında bilgi ve beceri gerektirmesinin yanında oldukça pahalı olabilmektedir. Bu olumlu düşünce ve görüşlerin yanında, teknolojiye gelişmelerin olumlu etkileri kadar olumsuz etkilerinin de olduğu yapılan çalışmalarla görülmektedir.

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte etik anlayışında da değişimler meydana gelmiştir. İnternetin yaygın olarak kullanılmasıyla, kaynak göstermeden kopyala-yapıştır yöntemi, yine kaynak göstermeden e-posta, sohbet, forum gibi bilimsel geçerliliği olmayan kaynakları kaynak göstermeden kullanma gibi etik dışı davranışlar akademik usulsüzlüğün parçası haline gelmiştir (Odabaşı ve Kılıçer, 2007).

Akademik usulsüzlüklerin azalması için "Bilimsel araştırmaya" daha çok önem verilmesi gerekmektedir Usta (2011). Bilimsel araştırmayı "zaman, para, emek ve materyal gerektiren bir süreçtir ve bu sürecin birçok etmeni bulunmaktadır. Bu etmenler araştırma türü, yöntemi, yaklaşımı, tekniği olarak sayılabilir. Bilimsel araştırma mantıklı çalışmalar silsilesidir. Bu bakımdan bir evreyi bir başka evre izlemekte; evreler arasında bir bağ bulunmaktadır. Çalışmalardan birisi yetersiz kaldığında, araştırmacının başarılı olması mümkün değildir. Çünkü, bilimsel araştırma kesinlikleri ve belirginlikleri taşımaktadır. Duruma bu açıdan bakıldığında araştırmacının her bir evresi ve her bir etmeni araştırma açısından yaşamsal öneme sahiptir" olarak açıklamaktadır (s.21).

Bilimsel araştırma kavramı, literatüre bakıldığında zaman bir çok şekilde tanımlanmaktadır. Karasar (1994) bilimsel araştırmayı, var olan bir soruna karşı kalıcı çözümler üretebilmek için, planlı ve programlı bir şekilde veri toplama, çözümleme, yorumlama, değerlendirme ve rapor etme süreci olarak açıklamaktadır. Türk Dil Kurumu'na (TDK) göre araştırma, "var olanı ortaya koymak, bir soruna çözümler üretmek ve elde edilen verilerin verimliliğini arttırmak için bilimsel yöntem ve tekniklerden yararlanılarak yapılan düzenli çalışmadır" (TDK, 2013).

Bilimsel araştırma sürecinin etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için araştırmacıların bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının olumlu olması gerekmektedir.

Polat'ın (2014) yaptığı çalışmasında, öğretmen adaylarının özellikle 4. sınıf öğrencilerin diğer sınıf düzeylerine oranla, orta düzeyde olumlu tutum içerisinde oldukları sonucuna ulaşmıştır. Bu yönde yapılan farklı çalışmalarda da bu yönde sonuçlara ulaşılmıştır (Konokman, Tanrıseven ve Karasolak, 2013; Kurt, Fırat ve İzmirli, 2011). Ayrıca yapılan başka bir çalışmada ise bu çalışmalardan farklı olarak, öğretmen adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutum düzeylerinin yüksek oranda olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Korkmaz, Şahin ve Yeşil, 2011). Konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalarda, öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir (Bibi, Konokman, Tanrıseven ve Karasolak, 2013; Lqbal ve Majid, 2012; Yenilmez ve Ata, 2012). Bu yüzden bilimsel araştırma konusunda cinsiyet değişkeninin önemli olmadığı söylenebilir.

Bilimsel araştırmaların genellikle toplumsal amaçları vardır. Araştırma, toplumu tanımaya, profilini çıkarmaya, değişkenlerle ilgili ilişkileri ortaya çıkarmaya çalışan, bir sorunun ortaya çıkmasına yol açan etmenlerle ilgili neden, niçin, nasıl, ne zaman, nerede gibi sorulara yanıt veren uğraşlar ve bilimsel bilgi üretme işlevidir (Özdamar, 2003). Eğitimdeki yeni yönelimlerin gerekliliğinden birisi de öğretmenlerin kendilerini geliştirmek için bilimsel araştırmalara yönelerek, sürekli bilgiyi arayan, araştıran ve geliştiren konumunda olması gerektiğidir.

Modern eğitimdeki öğretmenler bilimsel araştırmaya yönelik olumlu tutumlar sergilemektedirler. Bu durumun gerekli olmasından dolayı eğitim fakültesi bünyesindeki her bölümün eğitim programlarında "Bilimsel Araştırma Yöntemleri" dersi bulunmaktadır. Bu şekilde gelecekteki öğretmenlerin bilimsel araştırma ile ilgili hazırbulunuşluk düzeyleri artırılarak bilimsel araştırmaya yönelik olumlu tutumlar kazanmaları hedeflenmektedir (Korkmaz, Şahin ve Yeşil, 2011). Yenilmez ve Ata'nın 2013'te yaptıkları araştırmalarında yine bu çalışmayı destekler nitelikte sonuçlara ulaşmışlardır. Çalışmalarının sonucunda, eğitim fakültesinde okuyan öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğunu ifade etmişlerdir.

Yapılan bir başka çalışmada yine eğitim fakültesi lisans öğrencilerinin programlarına göre lisansüstü eğitime yönelik tutumlarına bakılmış ve işlev boyutunda anlamlı bir farklılık rastlanmazken istek boyutunda anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Türkçe öğrenmenliği bölümünde okuyan öğrencilerin lisansüstü eğitimi işlevsel görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında sınıf öğretmenliği bölümünde okuyan öğrencilere bakıldığında işlevsel olduğu fakat isteklerinin olmadığı belirlenmiştir (Türer, Balçın, Sevindik ve Er, 2013).

Bilimsel araştırmaların etkililiği için araştırmacıların, yeterli bilgi ve beceriye sahip olması, kendine güvenmesi ve kaygılarının düşük olmasının başarıyı artıracakları düşünülmektedir.

Lisansüstü eğitim gören öğrencilerine uygulanan bilimsel araştırmaya yönelik kaygılarını belirleme çalışmasında kaygı düzeylerinin yaş, cinsiyet, meslek ve öğrenim düzeyine göre incelenmiştir. Çalışma sonucuna genel olarak bakılacak olursa, lisansüstü eğitim gören öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Yaş, cinsiyet, öğrenim düzeyine göre anlamlı bir farklılık görülmezken, araştırma görevlisi olan öğrencilerin diğer öğrencilere oranla çok daha az kaygı duydukları sonucuna ulaşılmıştır (Bayar, S. A., Bayar, V., Eğmir, E., Kayır, G. ve Ödemiş, İ. S., 2013).

Çelik'in (2014) çalışmasında "Hemşirelik Öğrencilerinin Bilimsel Araştırma Yapmaya Yönelik Kaygı ve Tutumlarını" belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin kaygı düzeylerinin orta, tutumlarının ise olumlu yönde olduğu saptanmıştır. Bunun yanında, daha önce istatistik dersi alma durumu ile kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen istatistik dersi almayan öğrencilerin kaygı puanları daha yüksek çıkmıştır. Bilimsel araştırmalara yönelik kaygıların artmasının, etik dışı davranış sergilemeye yönelteceği düşünülebilir.

Farklı iş alanlarından olan bireylerin davranışlarını şekillendiren etik değerler olduğu gibi bilimle uğraşan insanların da davranışlarını yönlendiren akademik etik değerler bulunmaktadır. Son yıllarda teknolojideki gelişmelerle birlikte bilimsel çalışmalar ve etkinliklerde etik davranışlarla ilgili sorunların da çoğaldığı görülmektedir (Öncü, 2010). Akademik olarak çalışan kişiler yaptıkları

bilimsel çalışmalarla toplumların gelişmesine öncülük ederken diğer taraftan bu çalışmaları yaparken topluma rol modeli olma gibi önemli bir görevi üstlenirler (Erdem, 2012). Teknolojinin de sürekli ilerlemesiyle bu ilerlemenin kötü niyetli olarak kullanılması da maalesef kaçınılmaz olmuştur. Bu sebeplerden dolayı akademik etik değerlerde başlayan düzensizlikler, akademik topluluğun dikkatinin bu noktaya çekilmesine yol açmış ve akademik etik değerler konusunda daha dikkatli davranılması fikrini gündeme getirmiştir.

Kopya çekme, aşırma yapma gibi davranışları da içine alan akademik sahtekârlık, eğitim sürecinin ilk basamağından son basamağına kadar (ilköğretimden lisans ve üstü) görülmektedir. Günümüzde sıkça karşılaşmakta olduğumuz bu davranış, hangi eğitim düzeyinde olduğu farketmeksizin, öğrenciler arasında normal bir davranış olarak kabul edilmektedir. Bu tür davranışları önlemeye ilk olarak, bu davranışı gösterme eğiliminde olan öğrencileri belirlemekle başlanmalıdır (Eminoğlu ve Nartgün, 2009).

Bilimsel çalışmalarda intihale başvurma ailenin eğitim düzeyleriyle alakalı olduğu yapılan farklı çalışmalarla ortaya çıkmıştır. Eminoğlu Küçüktepe ve Küçüktepe'nin (2012) yaptığı çalışmada, babanın eğitim düzeyi arttıkça akademik sahtekarlığa yakın olma ihtimalinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer konuda Eminoğlu Küçüktepe'nin 2011 yılında yapmış olduğu bir başka çalışmada, yine öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri artarken akademik sahtekarlığa yakın olma ihtimalinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bilimsel araştırmaların doğasında bir süreklilik ve daha önce yapılan araştırmaların neler olduğundan haberdar olunması gerekliliği vardır. Her bilimsel araştırma, daha önce yapılmış araştırmalar temel alınarak geliştirilir. Yapılan bu çalışmaların geliştirilmesi aşamasında bazı kurallara uyulması, yararlanılan kaynakların yine daha önceden belirlenmiş ve dünya genelinde kabul görmüş, belirli kurallara göre belirtilmesi esastır. Bilimsel araştırma yapma ve araştırma sonuçlarını yayma aşamasında bilerek veya bilmeden yapılan hatalar araştırmanın güvenilirliğini zedelediği gibi ilgili bilim dalına da zarar vermektedir. Bilimsel iletişim sürecinde genelde "etik dışı" olarak tanımlanan bu davranışlar içine "sahtecilik", "intihal/aşırmacılık", "uydurmacılık" ve "yinelenen yayın yapma" gibi istenmeyen uygulamalar girmektedir. Bu

kavramlar içinde sıkca karşılaştığımız intihal (plagiarism) sadece akademik çevrelerin değil, sanat ve edebiyat dünyasının da karşı karşıya kaldığı bir sorundur (Uçak ve Birinci 2008). Ayrıca, Hexham'ın (2005) yaptığı araştırmada lisans öğrencilerinin çalışmalarında, bir çalışmayı birden fazla yerde yayınlamaları sonucuna ulaşması, etik dışı davranışların arttığını göstermektedir.

Günümüzde sosyal medyada ve internet üzerinden yayın yapan birçok haber sitesi bulunmaktadır. Söz konusu sitelerin haberlerine göre, üniversitelerde etik dışı davranışlarla karşılaşmaktadır. Bu haberlerin birkaçına bakıldığında; Ocak 2013 haberleri arasında KKTC'de bulunmakta olan birden fazla üniversite öğretim elemanlarının başkalarına ait çalışmaları kendilerinin gibi göstererek etik dışı davranışlarda bulunarak çıkar elde ettikleri ifade edilmiştir. Bu haberlerin yerel medya tarafından gündeme gelmesinden sonra Yüksek Öğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) tarafından açıklama yapma gereği duyulmuş ve böyle bir durumun söz konusu olmadığı ve bu gibi olaylarla karşılaşıldığında gerekenin yapıldığı bildirilmiştir (kibrismanset.com, 2015).

Özder, Işıktaş ve Erdoğan'ın 2014 yılında KKTC'de yaptıkları çalışmalarında, öğretim elemanlarının bilimsel yayın etiğine aykırı davranışların bazılarından haberdar olmamalarından; yüksek lisans ve doktora eğitimlerinde etik eğitiminin yetersiz kaldığı ve bu konuda farklı eğitimlerin düzenlenmesi (kursu gidilmesi- hizmetiçi eğitim vb.) veya üniversite bünyelerinde etikle ilgili eğitim seminerleri düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Türkiye'de yapılan başka bir çalışma sonucunda ise etik olmayan davranışlarla ilgili daha fazla eğitime ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma içerisinde göze çarpan bir başka sonuç ise katılımcıların özellikle etik dışı davranış olarak nitelenen "tekrar yayım (birden fazla yerde yayınlama veya yayınlamaya çalışma)" davranışının etik dışı olması konusunda eksik bilgiye sahip olduklarıdır (Bayar, S. A., Kayır, G., Eğmir, E., Ödemiş, İ. S. ve Bayar, V., 2013).

Gerçekleştirilen bu çalışmanın içerisinde daha önce bahsedildiği gibi teknoloji her geçen gün yenilenmekte ve gelişmektedir. Gelişen ve değişen

teknoloji birçok avantajın yanında bazı dezavantajları da beraberinde getirmektedir. Son zamanlarda buna en iyi örnek etik dışı davranışların artması gösterilebilir. Yeni teknolojiler, birçok işlemi olduğundan çok daha kısa bir sürede gerçekleştirmeye olanak sağlamaktadır. Buna o kadar alışılmıştır ki, bunun mümkün olmadığı durumlarda etik dışı davranışlar sergilenerek birçok işi kısa zamanda veya zaman harcamadan gerçekleştirmek mümkün hale gelmiştir.

Teknolojideki bu değişim ve gelişimler bilimsel araştırma yapan kişileri olumlu veya olumsuz olarak etkilemiştir. Olumlu yönlerine bakacak olursak; eskiden bir araştırma yapmak için kütüphanelerde bol bol vakit harcamak gerekiyordu. Bunun yanında ulaşılan kaynakların çok eski olması, yapılan çalışmanın etkililiği ve geçerliliğine doğrudan etki etmekteydi. Fakat, bilgisayar ve internet teknolojilerinin hızla gelişmesiyle bu sorunlar ortadan kalkmıştır. Bunun yanında gelişen teknolojilerin olumsuz yanları da ortaya çıkmaya başlamıştır. Buna günümüzde en etkili örnek olarak etik dışı davranışlar verilebilir. Yapılacak olan çalışmalarda birçok etik dışı davranışla karşı karşıya kalınabilir. Literatüre bakıldığı zaman bunu önlemek amacıyla hem Türkiye’de hem de Kıbrıs’ta yapılan çalışma sayısının oldukça az olduğu görülmektedir.

Teknolojinin her geçen gün gelişmesiyle etik dışı davranışlarda artış görülmektedir. Bu problemlerin bilimsel çalışmalara yansımaması için yetiştirilen lisansüstü öğrencilerinin bu konudaki yeterlikleri arttırılmalıdır. Teknolojideki bu yeniliklerden yararlanılarak hazırlanan dijital senaryo destekli eğitimin lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırma ve etik kurallar başarılarının ve tutumlarının artırılıp araştırmaya yönelik kaygıları üzerindeki etkisinin araştırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

1.2 Amaç

Araştırmanın genel amacı, dijital senaryo destekli eğitimin lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma ve etik kurallara yönelik başarılarına, tutumlarına, bilgiyi arama stratejilerine ve araştırmaya yönelik kaygılarına etkisini belirlemektir. Genel amaca ulaşabilmek için belirlenen alt amaçlar ise şunlardır:

1. Dijital senaryo destekli karma eğitim gören deney grubu ve karma eğitim gören kontrol grubunun ön-test son-test “bilimsel araştırma ve etik yeterlik” başarı testi puanları arasında farklılık var mıdır?
2. Deney ve kontrol grubunun ön-test son-test şeklinde yapmış oldukları bilimsel araştırma raporları dereceli puanlama ölçeği puanları farklılaşmakta mıdır?
3. Deney ve kontrol grubunun ön-test son-test çevrimiçi bilgi arama stratejileri farklılaşmakta mıdır?
4. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön-test son-test araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri arasında farklılık var mıdır?
5. Deney ve kontrol grubunun ön-test son-test bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
6. Deney ve kontrol grubunun uygulamaya yönelik görüşleri nasıldır?

1.3 Önem

Eğitimin her alanında İnternet kullanımının ve araştırma yapmanın önemi tartışılmaz bir gerçektir. Teknolojinin her geçen gün daha da ilerlemesiyle birlikte yeni ortamların oluşturulması kaçınılmaz olmuştur. Eğitim sisteminde, uzaktan eğitim ve Web tabanlı eğitimin popülerliğini korumaya devam ettiği görülmektedir. Bununla birlikte, günümüzde bilimsel araştırma yapılırken “etik” konusu büyük bir önem kazanmıştır. Araştırma yöntem-teknikleri arttıkça etik sorunu da artmaktadır. Yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular ile dijital senaryolarla desteklenen Web destekli eğitim’ de kullanılan Big Blue Button sanal sınıf ortamının eğitime destek olarak kullanılabileceği ve Moodle ile birlikte kullanımında yeni bir yaklaşım kazandırılacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bu araştırma ile yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin yapacakları bilimsel araştırmalarda etik konusunda daha detaylı bilgiye sahip olacaklarına ve yapacakları çalışmalarda bu bilgileri kullanacaklarına ve diğer disiplin alanlarına ve diğer eğitim kademelerindeki paydaşlara yönelik eğitimlere örnek oluşturacağına inanılmaktadır.

Araştırma sonucunda, eğitimde teknoloji kullanımının dijital senaryolarla desteklenmesinin eğitime yeni bir boyut kazandıracağı düşünülmektedir. Bunun

yanında, lisansüstü öğrencilerinin etik açısından uygun bilimsel çalışmalar yapacağına inanılmakta ve elde edilen bulgulara dayalı olarak geliştirilen öneriler ile daha sonra yapılacak olan çalışmalara yol gösterici olması umulmaktadır.

Ayrıca, çalışmada ortaya çıkan bulgular ile bir çok dersin gerek Web-tabanlı gerekse Web-destekli olsun öğrenme-öğretme süreçlerinde öğrenme yönetim sistemlerinin lisansüstü öğrencilerinin ileriki meslek hayatlarında etkili bir şekilde nasıl kullanacağına ışık tutacağına inanılmaktadır.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıda belirtilen sınırlılıklar içerisinde yürütülecektir.

1. Araştırmanın çalışma grubunu Yakın Doğu Üniversitesi lisansüstü programlarında öğrenim gören yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile,
2. Çalışmaya katılan öğrencilerin, farklı internet bağlantı hızına sahip olmaları,
3. Lisansüstü öğrencilerine yönelik ek kurs olduğu için zamanlarının kısıtlı olması ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Araştırma Raporu: Bir gerçeği ortaya çıkarmak, bir sorunu çözmek ve elde edilen verileri arttırmak için bilimsel yöntem ve tekniklerden yararlanılarak yapılan düzenli çalışmadır. Bu çalışmaların düzenli bir şekilde raporlaştırılmasına araştırma raporu adı verilmektedir.

Bildiri: Bir konuda üretilmiş orjinal düşünceleri bilimsel bir dil ile çoğu zaman uzmanlardan ve konuya ilgililerden oluşan bir toplantıda sunmak üzere oluşturulan çalışma.

Makale: Orjinal araştırma sonuçlarını tanımlayan, bilimsel ahlak ve basım-yayım etkileşimiyle belli bir biçimde yazılmış ve basılmış rapor.

Rubrik: Herhangi bir performansı değerlendirmek için oluşturulan ölçme aracına uluslararası literatürde verilen isim.

Uzaktan Eğitim: Zaman ve mekandan bağımsız, öğrencinin ve öğreticinin farklı mekanlarda bilgisayar ve internet aracılığıyla eş zamanlı veya eş zamansız olarak derslerini gerçekleştirdikleri yenilikçi bir eğitim sistemi.

Sanal Sınıf Ortamı: Sınıf ortamında gerçekleştirilen derslerin teknoloji sayesinde, uzaktan eğitim şeklinde mekandan bağımsız ve canlı olarak çevrimiçi gerçekleştirilmesi.

Senaryo Temelli/Destekli: Senaryo, gerçek olaylardan yola çıkılarak ya da gerçeğe benzetilerek geliştirilen anlatımdır. Öğrenme tekniği olarak kullanılmasının amacı insanların yaptıklarını öğrenmelerinin daha başarılı olmasındandır.

Web Destekli Öğrenme: Geleneksel eğitim ortamına destek olmak ve pekiştirilmesine yardımcı olmak amacıyla eğitime web üzerinden destek verilmesi.

Web 2.0: İkinci nesil internet hizmetlerini - toplumsal iletişim sitelerini, vikileri, iletişim araçlarını- yani internet kullanıcılarının ortaklaşa ve paylaşarak yarattığı sistem.

Kaygı: Kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren aşırı uyarılmışlık durumu.

Tutum: Bir insan, bir obje veya bir konu hakkında pozitif veya negatif hissetme.

Etik: Birey ve grupların davranışlarını düzenleyen ilkeler veya standartlar topluluğu.

İntihal: Başkalarının düşüncelerini, fikirlerini veya verilerini kendininmiş gibi gösterme.

1.6. Kısaltmalar

YDÜ= Yakın Doğu Üniversitesi

UZEM = Uzaktan Eğitim Merkezi

YÖDAK=Yüksek Öğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu

$\bar{X}_ö$ = Ön-test Ortalama

$\bar{X}_s$ = Son-test Ortalama

LMS= Learning Management System

ÖYS= Öğrenim Yönetim Sistemleri

$\bar{O}_1 - \bar{O}_{20}$ = Öğrenci 1 – Öğrenci 20

BÖLÜM II

KAVRAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın problemi ile ilişkin kavramsal bilgiler ve konuyla ilgi yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2. 1. KAVRAMSAL TEMELLER

Bu bölümde çalışma içerisinde geçen eğitim teknolojisi, öğretim teknolojisi, uzaktan eğitim, eş zamanlı (senkron) iletişim, eş zamansız (asenkron) iletişim, web tabanlı eğitim, web destekli eğitim, web 2.0, ders yönetim sistemleri, bilim, bilimsel çalışma, etik, intihal, arama stratejileri, bilimsel araştırmaya yönelik kaygı ve bilimsel araştırmaya yönelik tutum kavramları incelenmiştir.

2.1.1. Eğitim Teknolojisi

Eğitim teknolojisi, genel anlamda eğitime, özel anlamda ise öğrenme durumuna hakim olabilmek için ilgili bilgi ve becerilerin kullanılmasıyla öğrenmenin veya eğitimin gerçekleştirilmesidir. Kısaca öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi sürecidir (Alkan, 1995).

Eğitim teknolojisi, bireylerin hangi yöntemle öğrendiği hakkındaki bilimsel bilgilerin öğretme ve öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunların çözümü için uygulanması; öğretimle ilgili kuramların etkili bir şekilde pratiğe geçirilmesi için insan gücü, araç-gereç, süreç ve yöntemlerden oluşturulmuş bir sistemler bütünüdür. Davranışsal veya fiziksel bilim kavramları ile öğretimsel problemlerin çözümü için diğer bilgilerden türetilmiş sistemli veya sistematik strateji uygulamaları ve teknikleri olarak tanımlanmaktadır. Kısaca eğitim teknolojisi öğretme, öğrenme süreçlerine sistemli ve bütünlüklü bir yaklaşım anlamı taşımakta ve araç-gereç bu süreçteki önemli öğelerden birisidir (Yalın, 2003). Özellikle yenilikçi eğitim anlayışında öğretmen, kişisel farklılıkları göz önünde

bulundurarak eğitim öğretim süreçlerini planlayan, bu süreç içinde kullanılması gereken uygun araçları seçerek amacına ulaşmayı bilen kişidir. Günümüzde öğretme-öğrenme sürecinde öğretmen ve teknoloji iki önemli değişken konumundadır. Çünkü öğrencilerin öğrenmelerinde bu iki öge büyük etkiye sahiptir.

Eğitim teknolojisi kavramı, günümüzde eğitimde araç-gereç kullanımı olarak görülmemektedir. 1990 yılların sonundan itibaren eğitim teknolojisi; insan ile teknolojinin çift yönlü iletişimi, performans teknolojileri, uzaktan eğitim gibi birçok tanımı ifade etmektedir (Şimşek vd., 2009).

İşman (2002) eğitim teknolojisini, eğitim sürecindeki ortamların etkileşimli olarak kullanılmasını sağlayan, süreçte meydana gelebilecek sorunlara çözümler öneren, ulaşılan hedefin kalitesini ve kalıcılığını artıran bir akademik sistemler bütünü olarak açıklamıştır.

Günümüz eğitiminde farklı roller üstlenmiş olan öğretmenlerin hem teknolojiyi kullanması hem de teknolojinin öğrenme amacıyla nasıl kullanılacağını öğrenciye öğretmesi yeterliliklerine sahip olması gerekmektedir. Roblyer (2003), spor eğitiminde teknolojik araç gereçlerin kullanım alanlarını şöyle özetlemektedir; Fitnes ve spor etkinliklerinde teknoloji ürünlerinin kullanımı, motor beceri performansını geliştirme ve yükseltmede teknoloji ürünlerinin kullanımı, kisisel sağlığı takipte ve yükseltmede teknolojik ürünlerin kullanımı, geçici sağlık bilgileri elde etmeyi desteklemede teknoloji ürünlerinin kullanılması, insanların, bireysel ve toplumsal sağlıklarına ilişkin davranışlar kazanmada teknoloji ürünlerinin kullanılması, disiplinler arası çalışmaların desteklenmesinde teknoloji ürünlerinin kullanılması (biyoloji, sağlık, spor, vb.), spor eğitimi derslerinde derslerin verimli işlenmesi ve ders dışında öğrencilerin verimli öğrenmeleri için teknoloji ürünlerinden yararlanma. Adı geçen bütünleştirme kapsamında gerek öğretim programlarının tasarlanması ve uygulanması, gerekse uygulamada teknoloji ürünlerinin kullanılmasıyla okullardaki spor eğitiminin kalitesini arttırabilir (Uzunboyu, 2011).

2.1.2. Öğretim Teknolojisi

Öğretim, birbirinden farklı disiplinlerin eğitim bilimleri, eğitim teknolojisi ve eğitim ihtiyaçlarına yönelik özellikleri doğrultusunda yapılaştırılmasıdır. Bu teknoloji öğretim disiplinlerine yönelik esas alınan yönleri ve disiplin alanına özel öğretme-öğrenme ortamlarını geliştirmektedir. Bu nedenle de eğitim alanında öğretimin verimli olabilecek ve olumlu etki edebilecek bir öğretim teknolojisi ile gerçekleştirilmelidir. Ancak öğretim teknolojisi geliştirilirken de öğretim disiplininin karakterine ve program içindeki işlevine uygun olarak yapılandırılması gerekir (Alkan, 2002).

2.1.3. Uzaktan Eğitim

Literatürde uzaktan eğitim tanımlarına bakacak olursak yapılan birbirinden farklı tanımların temelinde aynı olduğunu görebilmekteyiz. Aşağıda farklı ifade edilen tanımlamalardan bazıları yer almaktadır.

Yüz yüze gerçekleştirilen geleneksel eğitimin, gün geçtikçe artan eğitim ihtiyaçlarını karşılayamaması sonucu geliştirilmiş uzaktan eğitim, bireylerin mekandan bağımsız, maliyeti düşük, kendi kendine ve aktif öğrenme olanağının yanında yaşam boyu öğrenme imkanı tanıyan eğitim sistemleridir (Alkan, 1987).

Uzaktan eğitim, kişilere bireysel öğrenme imkanı sağlayan, geleneksel yöntemlerin yetersiz kaldığı durumlarda daha aktif kullanılabilen bir eğitimidir. Zamandan ve mekandan bağımsız olması nedeni ile eğitimin götürülemeyeceği yerlere daha kolay imkanlar sağlanarak ulaştırılması hedeflenmektedir (İşman, 2011).

Bir başka tanımda ise eğitim amaçlı bilginin; ilk yıllarda radyo ile başlayan ve günümüzde mobil araçlara kadar uzanan iletişim araçlarının elektronik olarak zamandan ve mekandan bağımsız ulaştırılmasına denilmektedir. Bu anlamda, eğitimci ve öğrencinin zamandan ve mekandan bağımsız ortamlarda bilgi alış-verişini gerçekleştirmesidir. Uzaktan eğitim sayesinde daha geniş kitlelere ulaşılması hedeflenmektedir (Kavak, 2009).

Gezer ve Koçer'e (2008) göre uzaktan eğitim; geleneksel yöntemlerinin yetersiz kaldığı durumlarda özellikle sınıf içerisinde gerçekleştirilmesi imkansız

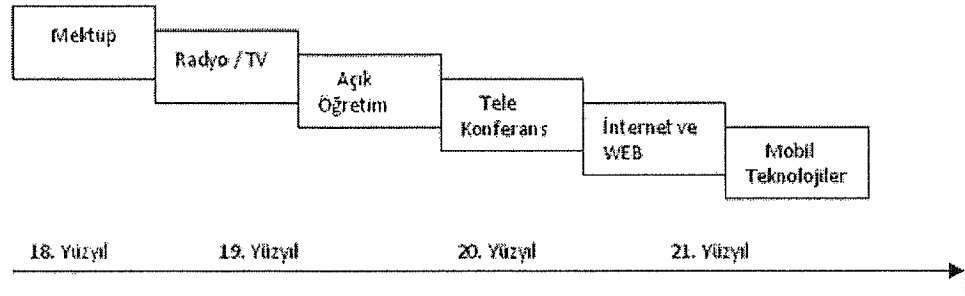
olan durumlarda, eğitim etkinliklerinin eğitimci ile öğrenci arası, iletişim ve etkileşimin kendine özgü bir şekilde hazırlanmış öğretim üniteleri ve çeşitli özel ortamlar yoluyla belirli bir noktadan öğretme yöntemidir. Bir başka tanıma göre uzaktan eğitim, eğitimci ile öğrencinin farklı zaman ve mekanda olacağı gibi farklı mekanlarda eş zamanlı olarak çeşitli iletişim ortamları yardımıyla iletişim kurabildikleri bir eğitim sistemidir. Uzaktan eğitimde eğitimci ile öğrenci farklı mekanlarda bulunabilirler. Bu eğitimde öğrenciler; kendi öğrenme hızlarında öğrenmelerini gerçekleştirebilirler, öğrendikleri yolu kontrol edebilirler, yapılandırabilirler ve öğrenmelerini analiz edebilirler. Teknolojinin hızla gelişmesiyle uzaktan eğitimde her geçen gün daha da ileriye gitmiştir.

Türkiye'deki uzaktan eğitim ile ilgili çalışmalara bakıldığında ise, 1933 yılında mektupla öğretim kursları açılmış, 1980'de Açıköğretim Merkezi oluşturulmuş ve Anadolu Üniversitesi bu konuda önemli çalışmalar başlatılmıştır. TRT hem radyo hem de televizyon kanalları ile bu çalışmalara destek vermiştir. Günümüzde ise daha hızlı ve eşzamanlı gerçekleşebilen, telekonferans ve video konferans yöntemleri yaygınlaşmış, son olarak Internet' in hayatımıza girmesi ile Web' e dayalı Çevrimiçi Uzaktan Eğitim çalışmaları gündeme gelmiştir (Uzunboylu, 2011).

Uzaktan eğitim etkililiğini dünya genelinde 1900'lerin üçüncü çeyreğinde televizyon ile tek yönlü olarak kabul ettirmiş, son çeyreğinde ise teknolojinin gelişmesiyle birlikte bilgisayar ve internete doğru gitmiştir. Çevrimiçi eğitim, ortamların ücretlerinin düşük olması, eğitimcinin, öğrenciden farklı zaman ve mekandan eğitim verebilmesi gibi büyük avantajlar sağlamaktadır. Bu sayede, Türkiye'deki birçok üniversitede de kabul görmüş ve çevrimiçi eğitim sistemine geçilebilmesi için pilot çalışmalar başlatmışlardır (Varol ve Türel, 2003).

Türkiye'de 2013'ten itibaren 100'den fazla üniversitede bulunan, bunun 8'den fazlası uzaktan eğitimle birçok programa (ön lisans, lisans, yüksek lisans) ve öğretmenlik formasyon eğitime yönelik uzaktan eğitim programları düzenlemektedir. Bu üniversitelerin sayısı gittikçe artmaktadır (Küçükönder, 2014).

Özet olarak uzaktan eğitim, şekil 1'deki aşamalardan geçip günümüze gelmiştir.

Şekil 1. Uzaktan eğitimin aşamaları (Ozdamli, 2011)

Birinci aşama olarak kabul edilen mektupla eğitime maliyetinin düşüklüğü nedeni ile başlanmıştır. Ev hanımlarının eğitiminde oldukça sık kullanılmıştır. 1920'li yıllarda mektupla eğitim yöntemini kullanan kurumlar hızla artmıştır.

Radyonun yaygınlaşmasıyla birlikte birçok eğitimci bunun eğitimde kullanılabileceğinden bahsetmişler ve ilk olarak Amerika'daki bir üniversitede 1921 yılında eğitim radyosu lisansı alınmıştır. Daha sonraki yıllarda yaygınlaşarak farklı üniversitelerde devam etmiştir. İstenildiği kadar etkili olamasa da uzaktan eğitim teknolojisi olarak radyo kullanılmıştır. Bir sonraki teknolojik gelişme olan televizyon ile uzaktan eğitim süreci başlamış ve giderek yaygınlaşarak diğer üniversitelerde, farklı programlarda kullanılmıştır. Üniversitelerde televizyonlu uzaktan eğitim yaygınlaştıkça eğitim amaçlı televizyon kanalı ihtiyacı doğmuştur.

Bir sonraki aşama olan üçüncü aşamada ise, çeşitli iletişim teknolojileri eklenerek birleştirilmiş ve daha etkili ve zengin eğitim ortamı yaratılmaya çalışılmıştır. 1960'lı yıllarda İngiltere'de yeni bir eğitim kurumunun kurulması için toplantılar yapılmış ve 1960'ların sonlarında açık üniversite şekillenmiş ve İngiltere'de ilk uzaktan eğitim merkezi oluşturulmuştur. Bu sayede birçok öğrenciye ulaşılarak eğitim görmeleri sağlanmış ve maliyet oldukça azalmıştır. Özellikle bu açık üniversite diğer ülkelerin de bu sisteme geçmesine öncülük etmiştir.

Telekonferans teknolojisinin kullanılması ile dördüncü aşamaya geçilmiştir. Telekonferans ilk kez sesli konferans olarak kullanılmıştır. Daha

sonrasında uzaktan eğitim sistemlerinde kullanılmaya başlanmış ve popülerliği giderek artmıştır. Sesli telekonferans öğrencilerin mekandan bağımsız olarak basit donanım araçları (kulaklık, mikrofon, hoparlör vs) ile gerçekleştirilmesine olanak sağlamıştır (Demiray, 2012).

Beşinci aşamaya geldiğimizde, teknolojinin gün geçtikçe ilerlemesi ile iletişimin en önemli öğelerinden olan internet sayesinde web sayfaları aracılığıyla her çeşit veri aktarımı mümkün olmaktadır. Bundan dolayı uzaktan eğitim hizmetleri bu sayfalar üzerinden verilmektedir. Gerekli olan materyaller yine bu sayfalar üzerinden paylaşılmaktadır. Günümüz teknolojilerinin en büyük getirilerinden olan ders içeriğinin hareketli resim, animasyon, ses ve video gibi bileşenler içermesine; ders içeriğinin öğrencilerle etkileşim kurarak daha aktif bir şekilde öğretilmesine imkan tanır. Bu eğitim sisteminde, web üzerinden sanal sınıflar gibi etkileşimli görsel unsurlar bulunmaktadır. Ayrıca, sohbet panelleri sayesinde çift yönlü anlık iletişim gibi birçok imkan internet üzerinden öğrencilere sunulabilmektedir (Arslan, 2013). Bu sayede eğitim daha etkili ve akılda kalıcı olduğu söylenebilir. Teknolojideki gelişmelerden yola çıkarak internet ve web sayfa sayfalarına ek olarak mobil teknolojiler yeni bir aşama olarak eklenebilir. Mobil öğrenme, öğrenciler için kablosuz bağlantılarla mobil teknolojiler sayesinde, eğitim ortam ve kullanılacak materyallere erişim ve öğrenme kolaylığı olarak da tanımlanabilir (Gülseçen vd., 2010). Mobil öğrenme diğer öğrenme ortamlarıyla karşılaştırıldığında önemli farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Bunlar arasında en önemlisi gerçek anlamda zaman ve mekân açısından özgürlük sunmasıdır (Çakır, 2011).

2.1.4. Eşzamanlı (Senkron)

Farklı mekanlarda olan bireylerin çok çeşitli iletişim araçlarını kullanarak aynı anda karşılıklı iletişim içerisinde olmaları sürecine eş zamanlı iletişim denilmektedir. Mekanların farklı olması eş zamanlı iletişimin en önemli özelliğidir. Aynı zaman diliminde bir grup öğrenci ve ders öğretmenin bilgisayar ortamında, sanal bir sınıfta buluşmasıdır. Burada öğrenci diğer öğrencilerle ve öğretmenle anlık iletişim kurabilir (Akkoyunlu, 2002).

Eş zamanlı iletişim araçlarının en başında Microsoft şirketinin “Live Messenger” adlı uygulaması gelmektedir. Bu uygulama sayesinde kullanıcı sayısı günden güne artan milyonlarca insan eş zamanlı olarak yazılı, sesli veya görsel olarak iletişim kurabilmektedirler. Bunun yanında eş zamanlı iletişim araçlarına Skype gibi programlar örnek olarak verilebilir (Demirli, 2002). Ayrıca son yıllarda kullanımı gittikçe artan ve mobil araçlar sayesinde daha geniş kitlelere ulaşılmasını sağlayan Facebook, Viber, Whatsapp, Skype vb gibi ortamlar da örnek olarak verilebilir (Arnavut, 2013).

2.1.5. Eşzamansız (Asenkron)

Öğretmen ve dersi alan bireylerin bilgisayar veya mobil cihazlar başında, zamandan bağımsız kendi kendilerine eğitim almalarıdır (Uzunboylu, 2011).

Bireylerin farklı mekan ve zamanlarda bulundukları ortamlarda e-posta, haber grupları, forumlar ve online dergi ve gazeteleri kullanarak iletişim sağlamalarıdır. Eş zamansız iletişimin en önemli özelliği ise zamanın ve mekanın bağımsız olmasıdır. Zaman ve mekan yönünden sorunlar yaşayan bireylerin dünyanın neresinde olursa olsun, ne zaman isterse internet aracılığı ile eş zamansız olarak iletişim sağlayabilirler.

2.1.6. Karma/Harmanlanmış Eğitim

Karma öğrenme (Blended Learning), en genel tanımına bakacak olursak, eğitimde kullanılan yöntem-teknik ve materyallerin birlikte kullanılmasını ifade etmektedir. “Blend” yani “karıştırmak, harmanlamak” fiilinden gelmekte olup “Harmanlanmış öğrenme” adı ile de literatürde anılmaktadır (Güler ve Şahin, 2015).

Birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde karma eğitimin tanımı yapılmıştır. Bazılarına bakacak olursak; “yüz yüze ve internet destekli öğrenme yaklaşımlarının birleştirilmesi (Whitelock ve Jelfs, 2003)”; “yüz yüze öğretim ve bilgisayar destekli öğretimin birleştirildiği öğrenme sistemlerini içeren yöntem (Köse, 2010)” gibi farklı tanımları olmasına rağmen, genel olarak “geleneksel sınıf ortamında gerçekleştirilen yüz yüze eğitim ile internet tabanlı eğitimin birleştirilmesi” ifadesinde görüş birliğindedirler. Bunun yanında karma öğrenme

yöntemi ile ilgili literatürde yapılan ve kabul edilen tanım, “ders içeriğinin % 30-80 arasının çeşitli araçlarla çevrimiçi olarak, bu zaman dilimi dışında kalan sürede ise geleneksel öğrenme yönteminin uygulanmasıdır” (Allen ve Seaman, 2014) şeklindeki tanımdır.

2.1.7. Web Tabanlı Eğitim (WTE)

Gelişen teknoloji ve eğitim ihtiyaçlarındaki değişimlerle eğitim-öğretim yöntemleri de sürekli olarak değişmektedir. Geleneksel eğitim olarak adlandırılan eğitim biçimleri günümüzde artık yetersiz kalmaktadır.

Günümüzün teknolojisi ve kişisel sorumlulukların artmasından dolayı bireyler zamandan ve mekandan bağımsız eğitim görmenin daha avantajlı olduğunu ve geleneksel eğitim yöntemlerinin ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirtmektedirler (Savaş ve Arıcı, 2009).

Web-tabanlı eğitim (WTE), internetin teknolojik özelliklerinden yararlanılarak oluşturulan ve bilgisayar teknolojisiyle desteklenen bir öğretim programı olarak tanımlanabilir (Cüez, 2006). Web-tabanlı eğitim, internet aracılığıyla yürütülmektedir. Bazı internet bağlantı ücretlerinin çok yüksek olması, her yerden internete erişimin olmaması, kullanıcıların internette ağır ve sorunlu bir şekilde bağlantı kurması gibi sorunlar, programın başarısını doğrudan etkilemektedir (Horzum ve Çakır, 2008). Bundan dolayı bu sorunların bazılarını en aza indirmek amacıyla hazırlanan web tabanlı sistemin içeriğini, olması düşünülen ders notları, ses ve görüntü dosyalarının uygun büyüklükte ve miktarda olmasına dikkat edilmelidir. Web-tabanlı eğitim sistemini örgün eğitim sisteminden ayıran en büyük fark, öğrenme süreci içerisinde öğrencinin etkin bir şekilde derse katılmasıdır. Öğretim, içeriği hazırlayan öğretmenlerin planladıkları biçimde olmakta, fakat kişinin öğrenme hızında ve yönetiminde devam etmektedir.

Geleneksel sistemler ele alındığında dinamik bir yapıya sahip web-tabanlı eğitim, öğrencilerin kendilerinin istediği zamanlarda, istenilen tekrar ve sürede, mekandan bağımsız olarak dersleri takip etmelerini sağlamaktadır. Ses, video, grafik, iki boyutlu veya üç boyutlu hazırlanmış animasyonlar, anında dönüt alınacak şekilde hazırlanmış yapılarla zenginleştirilmiş materyaller içeren

bir web-tabanlı eğitim çalışma ortamı öğrenciye daha kalıcı ve zevkli çalışma ortamı sağlamaktadır (Düzakın ve Yalçinkaya, 2008).

WTE, istenilen herhangi bir zaman diliminde, dünyanın herhangi bir yerindeki bireylere eğitim sağlayabilmek için ideal bir kanaldır. Bu alanda sürekli artan teknolojik gelişim ve ilerlemeler, sınırsız bir çoklu ortam erişimini ve öğrenci merkezli eğitimi bize sunmaktadır. Animasyonlar, etkileşimler, sohbet, konferans, ses ve video olanaklarını destekleyen internet tarayıcıları çok çeşitli eğitim olanaklarını sunarken, bireyin ilgisini ve motivasyonunu, dolayısıyla öğrenme süreçlerinin kalitesini en yüksek düzeye çıkarabilmektedir.

Web tabanlı eğitimin öğretim sürecinde önemli rol oynamasını sağlayan bazı yararları bulunmaktadır (Keser, 2002):

- Eğitimin zaman ve mekân bağımlılığının ortadan kalkması,
- Yaşam boyu sınırsız eğitime imkân sağlaması,
- Bilgilerin ve dökümanların herkesin kullanımına açık olması ve daha etkili değiştirilmesi,
- Öğrenmenin bireyselleşmesi ve bireyin grup baskısından kurtulması sonucunda bireysel öğrenme sorumluluğunu ve yaratıcı özgürlüğünün doğması,
- Kişinin kendi kendine öğrenmesi sonucu kişinin kendine güveninin artması,
- Zamanın daha etkin bir şekilde kullanılması,
- Eğitim-öğretimde kalite ve ileri düzeyde bir standartlaşma sağlaması,
- Eğitimin tam zamanında ve daha kolay ulaşılabilir bir şekilde verilebilmesi,
- Kurumlar ve bölgeler arasında fırsat eşitsizliğinin en aza indirilmesi,
- Farklı kuruluşlardaki öğretim elemanlarının karşılıklı işbirliğine yönelmeleri sonucunda, etkin bir eğitim desteği sağlanması,
- Basım, kırtasiye ve bürokratik giderlerin düşürülmesi,

- Ders, seminer, konferans, kurs ve benzeri eğitim materyallerinin aktarımında en az maliyet ile en fazla erişimin sağlanması,
- Sadece metin tipinde bir sunumdan öte aktarma ses, renk, etkileşim, animasyon gibi özelliklerin dahil edilebilmesi,
- Kontrol edilebilme ve veri tabanı oluşturulması,
- Eğitime katılanlar arasında çok yönlü bir iletişimin sağlanması,
- Akılda tutma seviyesinin artırılması,
- Geleneksel sınıf ortamında soru sormayan veya grup içinde katılım yetisine ulaşamayan adayların elektronik ortamda özgüven kazanmaları,
- Seyahat masrafları ve seyahat süresince oluşan üretim kaybını en aza indirmesi veya ortadan kaldırması,
- Sanal, fakat gerçeğinin tıpatıp aynısı sınıflar oluşturulabilmesi.

2.1.8. Web Destekli Eğitim (WDE)

Web destekli eğitim yukarıda açıklanan Web tabanlı eğitim' in, geleneksel eğitim ortamına yardımcı ortamlar olarak tanımlanabilir. Burada sınıf içerisinde yapılan derslerin yanı sıra internet ve Web üzerinden destek ve pekiştirme amacıyla kullanılabilir.

İçinde bulunduğumuz yüzyılda toplumlar bazında her alanda önemli değişimler yapılmaktadır. Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte eğitim alanında da önemli değişimler yapılmaktadır Teknolojiyi takip etme çabaları sonucunda da eğitim sistemimizde bazı değişiklikler yapmak zorunda kalınmıştır. Eğitimin daha etkileşimli bir yapıya getirmek, daha geniş kitlelere ulaşmak ve bireyin kendi hızında öğrenmesini sağlamak amacıyla ortaya çıkan yöntemle Web Destekli Eğitim denilmektedir (Aslantürk, 2002).

Teknolojinin hızla ileriye gitmesi ve bunun eğitime olumlu yansıması ile birlikte, eğitimde var olan sıkıntılara çözüm üretmede teknolojinin katkı sağlayacağı bir gerçektir. Daha gerilere baktığımız zaman bu teknolojilerin başında bilgisayar gelmekteydi. Fakat, günümüzde teknolojinin de gelişmeye

devam etmesinden dolayı daha ileriye gitmiştir. Böylece farklı teknolojilerde kullanılmaktadır. Bu teknolojilerden biride internettir.

WDE' de bilgisayar teknolojisinin öğretim sürecindeki uygulamalarının her biridir. Bu uygulamalar bilgi sunmak, özel öğretmenlik yapmak, bir becerinin gelişmesinde katkıda bulunmak olabilir.

Web tabanlı öğrenme, öğrenci ve öğretmenin eş zamanlı veya eş zamansız olarak web üzerinden eğitimlerini gerçekleştirmeleri ve öğrencilerin kendi öğrenme hızlarıyla öğrenmelerine imkan tanıyan uzaktan eğitim modelidir. Burada öğrenme sadece içerik olarak değil, aynı zamanda dersin işleniş sırasında kullanılan ortamlarla da alakalıdır (Şişman, Şimşek ve Ayvaz Reis, 2007).

2.1.9. WEB 2.0

"Web 2.0 bilgisayar endüstrisinde internetin bir düzlem olarak ilerlemesiyle bir işletme devrimi ve bu düzlemin kurallarını başarı için anlamaya çalışmaktır. Bu kurallar arasında başlıcası şudur: Ağ etkilerini daha çok insanın kullanabilmesi için programlar kurmak" (O'Reilly, 2004).

Web 2.0, Web 1.0'dan farklı olarak çift yönlü çalışmaktadır. Web 1.0'da sadece okuma yapılabilirken, Web 2.0'da hem okuma hem de yazma işlemi gerçekleştirilebilir. Varolan bilgi yazarı tarafından kontrol edilebilir. Kullanıcılara çift yönlü etkileşim imkanı sağlar. Daha önceki teknolojilerde haber gruplarıyla, e-posta ile iletişim kurulabiliyorken Web 2.0 sonrasında kullanıcılar istedikleri gibi içeriği değiştirebilme imkanı sağlayan tamamen açık bir yapıda olmuştur. Kullanıcılar bilginin oluşmasında ve yaygınlaştırılmasında çok daha fazla aktif olarak süreçte bulunmaktadır. Web teriminin yapısı önceleri sade bilgi kaynağı iken, Web 2.0 ile daha etkileşimli, ortak düşüncelerin veya karşıt görüşlerin buluşup tartışabildiği ve web üzerindeki toplulukların gelişmesine imkan tanıyan bir yapıya bürünmüştür (Ajjan ve Hartshorne, 2008).

2.1.10. Öğretim Yönetim Sistemi (LMS)

Bilgisayarların eğitime girdiği sürece bakılacak olursa "bilgisayar tabanlı öğretim (computer-based instruction-CBI), bilgisayar destekli öğretim

(computer assisted instruction- CBI), bilgisayar destekli öğrenim (computer assisted learning-CBL), internet tabanlı öğrenme (internet-based learning-IBL)” gibi tanımlarla karşılaşılmaktadır. Bu tanımlar daha çok kişinin kendi başına öğrenmesiyle ilgili öğrenme kaynaklarıdır (Network Dictionary 2007). Öğrenim yönetim sistemi ise adından tahmin edilebileceği gibi bir yönetim aracıdır ve eğitim materyallerinin yönetimine, öğrenci ve öğretmen izlenmesine, eğitim sürecinin özelleştirilebilmesinin tümüne aynı anda olanak sağlayan sistemdir. Öğrenim Yönetim Sistemi ve diğer bilgisayar terimlerinin arasındaki temel fark Öğrenme Yönetim Sistemlerinin bütün süreci doğası gereği sistematik bir yaklaşımla kapsamasıdır. Literatürde Öğrenme Yönetim Sistemi kavramına ait çeşitli tanımlarla karşılaşmak mümkündür. Network Dictionary, “öğrenim yönetim sistemini öğrenme içeriklerinin yönetimini, dağıtımını ve öğrenme kaynaklarının öğrencilere ulaştırılmasını sağlayan bir yazılım paketi” olarak tanımlamaktadır. Bir çok Öğrenim Yönetim Sistemi, materyallerin yönetilmesi ve ulaşılması, zamandan ve mekandan bağımsız olarak yönetebilme imkanı sunar (Ozan, 2009).

Wikipedi’de ise öğrenme yönetim sistemi uzaktan eğitim veya geleneksel eğitime destek olarak yürütülen karma eğitimde dersleriyle ilgili kayıt işlemleri, ödev teslimi, duyurulardan haberdar olma ve sınav değerlendirmeleri gibi durumlarda kullanılan yönetim yazılımı olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca, Öğrenme Yönetim Sistemleri öğrenme için farklı alternatifler üreten ve bunları yöneten yazılımlar, öğretim ve öğrenme süreçlerinin yönetimini sağlayan sistemler, öğretim amacıyla bilgiye erişim, bilgiyi paylaşım ve iletişim sürecini yöneten platformlar olarak da tanımlanabilir. Öğrenme Yönetim Sistemleri, öğrenme aktivitelerinin yönetiminin sağlanmasına olanak tanıyan yazılımlardır. Hazırlana materyali sunma, sunulan materyali kolayca diğer kullanıcılarla paylaşma, kolayca çift yönlü iletişim kurma, ders içeriklerini düzenleme gibi durumlarda kullanılmaktadırlar. Öğrenme yönetim sistemlerinin amacı, e-öğrenme faaliyetlerini kolaylaştırmak ve daha sistematik, planlı bir şekilde gerçekleştirmektir. Bu sistemler aracılığıyla öğrenim faaliyetleri değerlendirildiği ve izlendiği için, öğrenim şekli sürekli olarak geliştirilebilir. Öğrenme yönetim sistemlerinde öğrencilerin içerik ve öğretmen ile etkileşimlerini yöneten, raporlayan, izleyen yazılım bileşenleri bulunur. Başka bir deyişle Öğrenme

Yönetim Sistemlerinin öğrencilerin eğitim hayatlarına kolaylık sağlayacak pekçok konuda destek sağlayarak (kayıt, materyal paylaşma, iletişim gibi) yardımcı olduğu birçok görev üstlenmektedir.

Eğitimciler için öğrencilere bilgiyi aktarmada ayrı bir yere sahiptir. Bunun en önemli nedenleri ise kullanımının ve yönetiminin kolay olması olarak ifade edilebilir. Bilgiyi aktarmanın yanında öğrencilerin gelişimini takip etme ve değerlendirme imkanı sunması da önemli bir özelliktir. Bu bağlamda, Öğrenme Yönetim Sistemleri aracılığıyla yürütülen dersler, gerçekleştirilen sınavlar ve sürecin değerlendirilmesine (katılımın kontrol edilebilmesi gibi) imkan tanıyan bu sistemlerin kullanılması etkili olacaktır (Çavuş, 2012).

Eğitim içerikli bloglar kullanarak öğrenciler aktif bir iletişim ortamına geçmekte ve ders içi ders notlarının alınması, ödevlerle ilgili çift yönlü iletişim kurulması, danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin sağlanması gibi amaçlarla kullanıldığında öğrencilere zamandan ve mekandan bağımsız erişilebilen bir sanal sınıf ortamı sunmaktadır (Uzunboyu, 2011).

Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment- Modüler Nesne Yönelimli Dinamik Öğrenme Ortamı)

Moodle sisteminin Türkçe dil desteği bulunmaktadır. Sistem istenildiği takdirde Türkçe olarak kullanılabilir. Gerek kurulumu ve kullanımı açısından, gerekse sunduğu araçlar ve kullanıcıya sağladığı kullanım kolaylığı açısından en uygun öğrenim yönetim sistemlerinden biri Moodle' dir. Açık kaynak kodlu, ücretsiz bir e-öğrenme ortamıdır. E-öğrenme ortamları, ders içeriğini paylaşmaya ve öğrenciler için etkili bir öğrenme ile iletişim ortamı hazırlamaya imkân verir. Moodle internet tabanlı ders ve web sitesi oluşturmak için kullanılabilen PHP tabanlı açık kaynak kodlu bir öğrenim yönetim sistemi yazılımıdır (Kanbul, 2009).

Eğitimde blogların kullanılması süreci olumlu yönde etkilediği görüşü yapılan çalışmalarla desteklenmiştir. Öğrenenlerin kendi hızlarında öğrenmelerini sağlamak, daha kalıcı izli öğrenmelerin gerçekleşmesine imkan tanıyan ve çift yönlü olarak iletişime geçilmesini sağlayan sanal ortamlar olarak belirtilmektedir. Farklı farklı kişilerin kişisel ve akademik veya iş hayatıyla ilgili

bilgileri blog sayfalarından öğrenebilir, kişinin kendi görüşüne aykırı olduğunu durumlarda yorumlar yaparak kendi görüşünü ortaya koyup tartışmalar gerçekleştirilebilir. Böylece kendi düşüncelerini ortaya koyup öğrenmelerini arttırırken, diğer insanların da düşüncelerini öğrenip öğrenmelerini sağlayabilir (hacettepe.edu.tr).

2.1.11. Çevrimiçi Bilgi Arama

Çok uzun yıllar bilgiye ulaşmak için önce kütüphaneye başvurulur, eğer orada bulunamazsa ücretli olan basılı materyaller aracılığı ile bilgiye ulaşıldı. Teknolojinin gelişmesiyle önce bilgisayarlar bilgi arama sürecine dahil olurken teknolojinin ilerlemesiyle internet bilgiye ulaşmanın yolu giderek kolaylaşmıştır. Özellikle internetin yaygınlaşmasıyla birlikte birçok alanda olduğu gibi bilgiye ulaşma alanına da önemli katkılar sağlamıştır. Bilgiye ulaşmak, bilgiyi depolamak ve paylaşmak internet sayesinde hem çok daha hızlı hem de çok daha kolay bir hal almıştır. Bu sayede günümüzde bireylerle bilgi aramak gerektiğinde ilk olarak internete başvurulmaktadır. Bu sayede farklı kişilerle iletişim kurarak var olan bilgilerle yeni bilgiler üretme, değiştirme ve bunları paylaşma imkanı sunmuştur. Teknolojinin bu denli gelişmesiyle ve bilgi üretiminin ve dağıtımının yaygınlaşmasıyla internet üzerindeki bilgi giderek artış göstermektedir. Günümüzde internet insanların hayatında önemli bir yer kazanmıştır. İnternet, insanların eğitim hayatlarında olduğu kadar günlük hayatlarında da (alış-veriş, banka işlemleri vb) etkin olarak kullandığı teknolojiler arasında ilk sırada olduğu düşünülmektedir. Günlük hayatta veya eğitim/iş alanlarında hemen hemen her türlü bilgiye internet üzerinden ulaşılabilir olması, internetin insan hayatının önemli bir parçası olduğunu göstermektedir (Tsai, Liang, Hou ve Tsai, 2012). Bunun yanında internetin eğitim hayatına etkin katkısı tartışılmazdır. Yeni çıkan bilgiye anında kolayca ulaşılması yeniliği takip etme anlamında önemli bir yere sahiptir. Hemen hemen her türden bilgiye internetten erişilebilir olması ile eğitimde de etkin bir şekilde kullanılması ve hem öğrenci hem eğitici tarafından kullanılmasına en büyük etkindir. Bu nedenle eğitim hayatında bilgiye ulaşmada akla ilk gelen internet ortamıdır. Bunlardan dolayı eğitimde internetten bilgiyi arayıp ulaşmak önemli bir öğrenme aktivitesi olmuştur. Bununla birlikte öğrenciler ödev ve projelerini

tamamlamak için özellikle internette bilgi arar duruma gelmişlerdir (Tekinarslan 2008; Tsai, 2009). İnterneti ucu bucağı olmayan bir deniz gibi düşünürsek, burada bilgi aramanın ne kadar zor ve karmaşık bir süreç olduğu anlaşılabilir (Debowski, 2001). İnsanlar internette bilgiye ulaşmaya çalışırken kaybolma, ne yaptıklarını bilmeme, nerede olduklarını ve nereye gittiklerini bilmeme gibi sorunlar ile karşılaşmaktadır (Aşkar ve Mazman, 2013; Tsai, 2009).

Teknolojideki hızlı gelişmelerin olumlu yanları kadar olumsuz yanlarının da olduğu bilinmektedir. İnternette bilginin çok fazla olması, hemen hemen herkesin internet üzerinden fikrini açıkca ifade edebilmesi doğru bilginin ne olduğu ve ulaşmayı güçleştirdiği gibi, bilginin çokluğu, nitelik bakımından hangi bilginin daha güvenilir olduğunu anlamayı da güçleştirmektedir (Nazim, 2008). Bilgi arayan kişinin internet üzerinden yüzlerce hatta binlerce bilgiye ulaşabiliyor olması, istenilen ve aranılan doğru bilgiye ulaşmayı güçleştirmekle birlikte bilgilerin niteliği de tartışılır hale gelmiştir. Günümüzde bu nedenle internette bilgiyi aramaktan daha çok, doğru bilgiye ulaştığını anlamak ve ulaşılan bilginin niteliği hakkında karar vermek daha önemli olmuştur. İnternette başarılı bir arama performansı gösterebilmek için bilgiye ulaşmak değil, ulaşılan bilginin niteliği hakkında karar verebilmek de gerekmektedir. Bu bağlamda gerçekleştirilen araştırmalarla öğrencilerin internet üzerinden ulaştıkları bilgiler arasından nitelikli olanı seçme ve hakkında karar verme konusunda zorluk yaşadıklarını sonucuna ulaşılmıştır (Lorenzen, 2002).

2.1.12. Bilim

Bilimin ne olduğu, neye yaradığı gibi konularda sağlanabilen görüşbirliğinin, onu tanımlamaya yansıtılamadığı görülmektedir. Böylece, bilimin de çeşitli tanımları yapılmıştır (Altunışık, Coşkun, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2010; Ural ve Kılıç, 2006). Bunlar arasında, “..nesnel sağlamlığı olan bilgiler bütünü”, “neden – sonuç ilişkilerinin ifade edildiği sistematik bilgiler birikimi”, “insanoğlunun biriktirdiği, kaydedilmiş sistematik bilgi” biçiminde tanımlara rastlanmaktadır. Bilimin tanımı, hem ortaya konulan ürünü hem de bu ürünün işlenmesi yani süreci gösterir (Karasar, 2005).

Bu durumda, bilimin değişmez bir tanımını üzerinde anlaşma sağlanmaya çalışmak yerine, onu “geçerliliği kabul edilmiş sistemli bilgiler bütünü” olarak tanımlamakla yetinilebilir (Böylece, ayrıntılı tanımlama çalışmaları, bilim felsefesi ve bilgi sosyolojisi ile uğraşanların konusu olmaya devam edecektir). Kısaca, bilim bir üründür. Bu ürünü elde etmek için izlenen yol ise bilimsel yöntemdir (Balcı, 2015).

2.1.13. Bilimsel Araştırma

Bilimsel araştırma, sistematik veri toplama ve analiz etme sürecidir. Bazı bilimsel araştırmalar, kuram (teori) üretmeyi ya da var olan kuramları sınamayı amaçlamaktadır. Kuram, bir olguyu açıklamaya, kestirmeye ve/veya kontrol etmeye yarayan ilişkili ilkeler bütünüdür. Bilimsel araştırma bilim ile uğraşan kimselerin belli bir sorunu çözmek amacıyla bilimsel yöntemleri kullanarak çözüm üretme sürecidir. Bu süreç problemin ne olduğunu açıkalamayla başlayıp problemin ne ile nasıl ve hangi yöntemlerle çözümleneceğinin tamamının uygulanmasını kapsar. Çözüme ulaşabilmek için kullanılan yöntemler veri toplama araçlarının belirlenmesi, uygulanması, değerlendirilmesi ve yorumlanmasına kadar uzanandan süreci kapsar. Belirlenen yöntemle gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarının diğer araştırmacılarla paylaşılması, eleştiri alabilmesi ve bunlardan yararlanılması için yayınlanması gerekmektedir. Gerçekleştirilen bilimsel araştırmanın sonuçlarının yayına dönüşmesi noktasında “yayın etiği” devreye girer. Bilimsel yayın bilimsel araştırma sürecinin net ve kullanılabilir sonucu olduğuna göre bilimsel araştırmadan soyutlanması pek doğru bir yaklaşım değildir ve etik kurallar söz konusu olduğunda bir bütün olarak ele alınması gerekir. Bilimsel olarak gerçekleştirilen çalışmaların geçen süre içerisinde etik dışı davranışlar sergilenmişse yayınlanma sürecinde bu çalışmanın geçerliliği olmayacağı gibi ciddi yaptırımların olması da muhtemeldir. Bu nedenle araştırma yayın aşamasına gelmeden önce bu davranışların sergilenmemesine dikkat edilmeli, yayın aşamasında ise bu davranışların gösterilip gösterilmediğine dikkat edilmesi gerekmektedir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014).

Bilimsel araştırma yapmanın amacı bilime katkı sağlamaktır. Bilimsel bilgi için araştırma yapmak merak ile başlar. Merak varsa çözülmesi gereken bir problem veya yanıt aranan bir soru var demektir. Bilimsel araştırma yaparken uyulması gereken kurallar ve disiplinler vardır ve bunlara dikkatli bir şekilde uyulması gerekmektedir.

2.1.14. Etik

İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerindeki değerler, ahlak, iyi-kötü, güzel-çirkin, doğru-yanlış olanın niteliğini ve köklerini felsefe dalı olarak adlandırılmaktadır. Yunanca "ethos" (töre, gelenek, alışkanlık) sözcüğünden türetilmiştir. Belirli ahlak değerlerinden ya da ilkelerinden oluşan sistemler veya kuramlar için de bu tanım kullanılmaktadır. "Etik ve ahlak kavramları arasında çok yakın ilişki vardır. Aralarındaki en temel farklılık, etik teriminin, genel olarak ahlakı konu alan disiplini belirtmesidir. Bu anlamda etik, ahlak felsefesi ile eş anlamlı kabul edilir. Bilimsel düşünce, bilimin genel kurallarına uymanın yanı sıra problemlerin çözümüne yönelirken mutlak doğru sonucu elde etme ve uygulamaya koymada "etik" olmak zorundadır. Bu çerçevede, bilim alanında bilim etiği veya bilim ahlakı kuralları söz konusudur." Etik temellere dayanmayan bir bilimsel çalışma bilimin kurallarına tam olarak uysa bile elde edilen sonuç geçersiz olacaktır. Görevlerini ve zorunluluklarını belirleyen kurallar zinciri olarak tanımlanabilir. Etik, yasalardan farklı olarak, çoğunlukla yazılı ve kesin koşullar içermez. Zamana, değişen koşullara, toplumsal gereksinim ve bilimsel gelişmelere bağlı olarak değişimler gösterebilir. Ancak, temelindeki "iyilik etme", "kötülük etmeme", "adil davranma" gibi ana belirleyiciler değişmez (Uzbay, 2006. s.3).

2.1.15. İntihal/Aşıırma

İntihal "başkalarının yazılarından bölümler, dizeler alıp kendisininmiş gibi gösterme veya başkalarının konularını benimseyip değişik biçimde anlatma" olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2007). İntihal yani aşırma, var olan verilerin isteyerek veya istemeyerek akademik bir ihtiyaç doğrultusunda kendi çalışması olarak sunulmasıdır (Pavela, 1997). Başka bir tanıma göre intihal, yararlanılan

kaynağı kurallara uygun biçimde gösterilmeden kullanmak olarak tanımlanmaktadır (Plagiarism Advisory Service, 2010). Bir başka tanımda da intihal, alanında uzman kişilere herhangi bir çıkar karşılığında ödev/proje yaptırmak, (Smyth ve Davis, 2003) ya da internet ortamında yaygınlaşan ödev sitelerinden belirli bir ücret ödeme koşuluyla hazır ödev almaktır. Bu açıklamalara göre intihal, akademik bir ihtiyaç doğrultusunda web ortamından veya basılı materyallerden elde edilen bilgileri olduğu gibi kopyala-yapıştır yaparak kendisininmiş gibi gösterme davranışı olarak açıklanabilir.

Bu bilgilere ek olarak Plagiarism.org adresinde intihalin kaynak gösterilerek veya gösterilmeyerek yapılabileceği belirtilmektedir. Burada, kaynak göstermeden yapılan intihal yapılabilecek durumlardan da bahsedilmiştir (Plagiarism, 2007). Bunlar şu şekilde sıralanabilir;

- Hayalet Yazar: Farklı kaynaktan olduğu gibi alıntı yapmak.
- Mevcut Yazı: Farklı kaynaklardan yararlanarak kendininmiş gibi göstermek.
- Zayıf/Yetersiz Gizleme: Ana kaynak üzerindeki kelimeleri değiştirmek veya gizlemek.
- Kendinden Aşıma: Daha önce kendi yaptığı çalışmalardan olduğu gibi kopyalamak.
- Fotokopi: Kaynak olarak kullanılan çalışma içerisinden değişiklik yapmadan olduğu gibi almak.

Yine aynı kaynağa göre kaynak gösterilerek yapılan intihal biçimleri şunlardır:

- Unutulan Dipnot: Kaynağı tam bir şekilde göstermeden yazmak.
- Yanlış Bilgilendirme: Tam kaynağı ve ulaşım adresini vermeyerek orijinal kaynağa ulaşmayı engelleme.
- Fazla Mükemmel Alıntı: Direkt alıntı yapıldığında kurallara uyulmadan kaynak gösterilmesi.
- Becerikli Atıf Yapma: Kaynak göstermeyi tam yapma, fakat çalışma içerisinde kendisinin kattığı birşey olmaması.

- Mükemmel Suç: Kaynak alınan çalışmadan belirli yerlerine atıfta bulunmak ve bazı önemli noktaları sanki kendisininmiş gibi göstermek.

Bu etik dışı davranışların temel alındığı ve TÜBİTAK Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından hazırlanan yönetmelikte ise şu davranışlar bulunmaktadır;

- Uydurma: Kendi araştırması içerisinde bulunmayan verileri var gibi göstermek ve raporlaştırarak yayımlamak.

- Çarpıtma: Gerçek sonuçlar üzerinde değişiklikler yapılarak kendi istediği sonuçların çıkmasını sağlamak.

- Aşırma (plagiarism): Başkalarının fikirlerini, düşüncelerini, çalışma içerisinde kullandığı verileri doğru bir şekilde atıfta bulunmadan kendisininmiş gibi göstermek.

- Duplikasyon: Aynı çalışmayı farklı birçok yerde yayımlamaya teşebbüs etmek veya yayımlamak.

- Dilimleme (Salamlama): Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde ayırarak çok sayıda yayın yapmak.

- Destek belirtmeme: Yapılan araştırma herhangi bir kurum veya kuruluş tarafından destekleniyorsa bu desteği belirtmemek.

- Haksız Yazarlık: Araştırma kurallarına uygun olmayarak yazar sırasında değişiklik yapmak, çalışmaya katkısı olan kişileri çıkarmak veya katkısı olmayna kişileri eklemek.

- Diğer: Araştırma ve yayın etiği ne uygun olmayan diğer davranışlarda bulunmak.

Aşırmacılık için "haksız kullanma, kendi adına geçirme, intihal, yağmacılık ve korsanlık" gibi tanımlamalar yapılmaktadır. Temelde aşırmacılık başkasına ait olan bir araştırmanın, düşüncesinin-fikrinin, verilerinin, veri toplama araçlarının veya sonuçlarının kendininmiş gibi kaynak göstermeden sunulması veya kaynak gösterildiği halde birebir aynı şekliyle kopyala-yapıştır

yöntemiyle kullanmak anlamına gelmektedir. Aşıma (plagiarism) için daha geniş bir tanımlama da şöyle yapılabilir: "Bir başkasına ait olan bir fikrin, buluşun, araştırma sonuçlarının veya araştırma ürünlerinin bir bölümünün ya da tümünün, hatta kitapların tümünün ya da bir bölümünün kaynak gösterilmeksizin istemli olarak kopya ya da tercüme edilip yazarın kendi üretimi imiş gibi gösterilmesine aşırma" denir. Aşıma çalma, hakkı olmadan hak talep etme anlamına gelir. Aşırmacılık açısından bilimsel yayın ile popüler-eğitimsel yayın arasında bir ayırım yapma gereğini tartışanlar ve popüler yayınlarda yazarın daha serbest ve özgür bırakılması gerektiğini öne sürenler vardır. Ancak, bu görüş doğru değildir. Burada bilimsel buluş ve özgün araştırma verilerinin topluma kazandırılması söz konusudur. Bu nedenle de tam tersine, bilimsel ürün üretenlere saygı gereği, çok daha dikkatli olmak zorunluluğu vardır (Plagiarism, 2007).

2.1.16. Kaygı

Kişinin hayatının belirli aşamalarında başına gelen deneyimler ve duygular olarak tanımlanabilir. Genel olarak ileriki zamanlarda başına kötü birşey geleceğini hissetme ve kişinin kendisini güvensiz hissetmesine neden olan durumlara gösterilen tepkidir. Gelecek ile ilgili kötü düşünceler, karar verememe, korku, kötü düşünme ve umutsuzluğa kapılma durumlarını ifade etmektedir. Bu nedenler, kişinin hayatında başarısız olmasına neden olabilmektedir. Kaygı, kişinin normal yaşamını oldukça etkileyen ve normalden daha tedirgin olmasını etkilemektedir (Hill ve Sarason, 1966).

Günümüz insanında kaygı, bireyin kendi varlığına veya özdeşim yaptığı şeylere yönelik çeşitli yıkıcı, bozucu durumlara karşı bir tepkisidir. Kaygının yapıcı, olumlu özelliğinin yanı sıra, patolojik boyutlara varmasıyla ortaya çıkan yıkıcı ve bozucu yanları da vardır (Canbaz, Sünter, Aker ve Peşken, 2007). Sonuç olarak kaygı fizyolojik belirtilerin eşlik ettiği hoş olmayan duygusal durumlar ile sonuçlanabilmektedir (Feist, 1990). Korku ile ilgili bir duygu olan kaygı, gerçek nedenlerin yanı sıra hoş olmayan düşsel kurgulardan da kaynaklanabilmektedir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2007). Ancak kaygı ve korku, aynı

duygular değildir. Korku doğal bir duygudur. Kaygı kaynağının ne olduğu bilinmeyen, karmaşık bir duygudur (Başaran, 2015).

Burkovik (2010) ise kaygıyı, herkes tarafından zaman zaman yaşanan, insanı derin soluk alma ihtiyacına götüren farklı bir duygu, duygular kümesi olarak tanımlamıştır. Kaygı kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur (Taşdemir, 2009).

Günlük hayatta kaygı ya da anksiyete terimi çoğu zaman korku, endişe ve huzursuzluk gibi kavramlarla ifade edilen bir durumu tanımlamaktadır. Kaygı korkuya benzer bir durum olmakla birlikte sorunun ya da kaynağın belirsizliği, şiddeti ve süresi bakımından korkudan farklılaşır. Kaynağı belirsiz korkuya kaygı denir (Hennenhofer ve Heil, 2004).

Kaygı duygusal ve entelektüel dengeyi alt üst eden yerine geçici ve vazgeçirici tavırları ya da abartılı durumları getiren heyecan durumudur. Endişe ve kaygı yoğunluk düzeyinde farklılık gösterir ve kaygı daha yoğun bir duyguyu ifade eder. Nedene dayanan kaygı belli bir tehlikenin belirsiz ya da kesin biçimde saptanmış olmasıdır. Kaygı bireyin tehlikeyi kontrol etme ve onunla mücadele etme yeteneğini kaybetme arasındaki kararsızlık ve tehditin bir arada bulunduğu durumun tanımlanmasından kaynaklanır (Le Gall, 2006). Kaygı, kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren aşırı uyarılmışlık durumudur.

Araştırma kaygısı ise; mecbur kalmadıkça araştırma yapmama, araştırma yapılması gerektiğinde sıkıldığını hissetme, araştırma yapma düşüncesinin bireyi rahatsız etmesi, araştırma yaparken bireyin kendisini genellikle huzursuz hissetmesi, araştırma yapma konusunda bireyin kendisine güvenmemesi gibi davranışlar ile ortaya çıkmaktadır (Çokluk-Bökeoğlu ve Yılmaz, 2005). Büyüköztürk (1997) tarafından yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin araştırma üretimine yönelik tutumlarının olumsuz olduğu bulunmuştur. Tekin (2007) yılında yapmış olduğu çalışmada lisansüstü eğitim gören öğrencilerin araştırma kaygısının yüksek olduğunu, öğrencilerin kaygı düzeyleri arttıkça araştırma yeterlik düzeylerinin düştüğünü belirlemiştir.

2.1.17. Tutum

Tutumlar, doğrudan gözlemlenemezler, ancak gözlemlenebilir yanıtlardan algılanabilirler. Bu gözlemlenebilir yanıtların algıları, değerlendirilebilir tepkilerdir. Değerlendirilebilir tepkiler, belirli uyaranlar tarafından ortaya çıkar veya tutum nesnesi ile sıkı bir ilişki içerisinde meydana gelir. Bir tutum nesnesine yönelik belli bir tarzda tepki göstermek için yerleşen bir eğilim varsa, kişi bu nesneye yönelik tutum oluşturmuştur. Bireyde nesneye yönelik ortaya çıkan tavır, olumlu veya olumsuz olabilir (Ilie, 2006).

Karşılaşılan durumu sevmek ya da sevmemek, onaylamak ya da onaylamamak bireyin takındığı tutumu göstermeye yardım eder. Ancak, tutumu tam olarak anlatmakta eksik kalır. Oysa, bir durumu kabul ya da reddetmek, bir duruma eğitim göstermek ya da göstermemek, bir durumdan yana olmak ya da kaçmak deyimleri bireyin tutumunu daha derinliğine anlatmaktadır. Tutumun kökeni, bireyin duruma karşı beslediği tavrıdır. Bireyin tavrı, durumun bireyce kabul ya da reddedilmesine etkiye bulunmaktadır (Bilgin 1996).

Tutum, iki tiptir. Birinci tip; fiziksel nesnelere, gruplara, politikaya, derneklere ve diğer hedeflere yönelik genel tutumdur. İkinci tip ise, bu nesneler veya hedefler ile ilgili sergilenen özel davranışlara yönelik tutumdur. Tutum; düşünme, hissetme ve davranma eylemlerini içerir (Ajzen ve Fishbein, 2005).

2. 2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Uzaktan eğitim, Senaryo Temelli/Destekli eğitim ve bilimsel araştırma ve etik ile ilgili yapılan araştırmalar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

2. 2. 1. Sanal Sınıf ve Öğrenme Yönetim Sistemleri ile İlgili Araştırmalar

Machado ve Tao (2007) "Blackboard ve Moodle öğrenme yönetim sistemlerini kullanıcı deneyimleri açısından karşılaştırılması" konulu bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada iki farklı öğrenim yönetim sistemi programının öğrenmeyi nasıl etkilediği belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda Moodle öğrenim yönetim sistemi programının Blackboard programına

göre daha kullanışlı, kolay ve etkili bir öğrenme ortamı sağladığı sonucuna varılmıştır.

Wang ve Hsua (2008) yılında yaptıkları çalışmalarında Blog kullanımının öğrenciler arasında pozitif dayanışma sağladığını bu sebepten dolayı sosyal becerilerini geliştirerek işbirlikli bir öğrenme ortamı olduğunu savunmaktadır. Diğer bir araştırmaya göre Bloglar etkileşimli bir öğrenme ortamı sağladıklarından dolayı sınıf içi etkileşimi de arttırdığı saptanmıştır (Oomey-Early ve Burke, 2007). Birçok araştırma sonuçları incelenirse Blog uygulamalarının olumlu karşılandığı görülmüştür. Blog uygulamalarının iletişimi artırma, işbirlikli öğrenme ortamı sağlama (Nelson ve Feinstein, 2007), kaynak paylaşımı sağlama (Petersen, Divitini ve Chabert, 2008), dersin bir bölümü niteliğini taşıma, fikirleri kolay ifade edebilmekle ilgili etkinlikler sunma (Wang ve Hsua, 2005) gibi faydaları öne çıkmıştır.

Deprelıoğlu ve Köse' nin (2009) yılında "Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı" başlıklı çalışmalarında Web 2.0 teknolojileri ile gerçekleştirilecek eğitim çalışmaları, derslerin amaçlarının yanı sıra, bilişim çağı gereklerine uygun, bilgiyi etkili kullanabilen ve işleyen, nitelikli bireylerin yetiştirilmesine de imkan tanıyacağı sonucuna ulaşmışlardır.

Sanal sınıf ortamlarının en önemli avantajı, "öğrenci-öğrenci" ya da "eğitici-öğrenci" arasındaki etkileşimi gerçekleştirebilmesidir. Geleneksel sınıf eğitimlerinin yüz yüze iletişim ve tartışma ortamını uzaktan eğitim ortamlarına aktarabilmeleridir (Işık, Karacı, Özkaraca ve Biroğul, 2010).

Altıparmak, Kurt ve Kapıdere (2011)'nin yapmış oldukları çalışmada açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemlerinin neler olduğu, avantaj ve dezavantajlarından bahsetmişlerdir. En önemli avantajının daha fazla kitlelere ulaşma olduğu belirtilirken en büyük dezavantajının ilk yatırım maliyetinin yüksek olduğunu belirtmişlerdir.

Teknolojinin her geçen gün bir adım daha ileriye gitmesi uzaktan eğitimde kullanılan araçları da etkilemiştir. Sanal sınıf uygulamalarının uzaktan eğitime entegre edilmesiyle birlikte daha etkili eğitimlerin gerçekleştiği yapılan

çalışmalarla belirtilmiştir. Günümüzde kullanılan birçok sanal sınıf ortamı bulunmaktadır. Çınar ve diğerleri 2011 yılında yaptıkları çalışmalarında en fazla kullanılan sanal sınıf ortamlarını değerlendirmişlerdir. Bu karşılaştırmada göze çarpan en önemli ortam Big Blue Button dur. Hem açık kaynak kodlu olması hem de birçok özelliği barındırmasından dolayı en etkili sanal sınıf ortamlarından birisi olduğu söylenebilir.

Menemencioğlu'nun 2011 yılında bilgisayar mühendisliği alanında yaptığı çalışmasında açık kaynak kodlu sanal sınıf ortamlarının hizmet verilen kişi sayısını arttırmıştır. Ticari olan sanal sınıf ortamlarında katılımcı sayısı arttıkça fiyatın da arttığı düşünülürse, ücretsiz (açık kaynak kodlu) olan yazılımlar sayesinde bu şekilde sayının istenildiği kadar arttırılabilmesi önemli bir avantaj olarak ifade edilebilir.

Harmanlanmış öğrenme yönteminin önemli avantajlarından birisi de öğrenme yönetim sistemlerinin sınıf ve sınıf dışı ortam arasında önemli bir köprü olduğu ve öğrencilerin öz-düzenleme becerilerinin gelişmesini sağladığı belirtilmektedir (Chou A. Y. ve Chou D. C., 2011).

Sanal sınıf uygulamalarını kullanacak olan öğretim elemanlarının görüşlerini almak için yapılan çalışmada öğretim elemanlarının sanal sınıflara yönelik görüşlerinin genel olarak olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında "teknik becerilerinin gerekliliğinin derse katılımı sınırladığı ve yüz yüze iletişim unsurlarının eksikliğinin öğretim sürecini olumsuz etkilediği" konusunda kararsız oldukları belirlenmiştir (Kaya, 2011).

Uzaktan eğitimde gelinen son aşamanın mobil teknolojiler olduğu söylenebilir. Özellikle tablet bilgisayarların eğitim ortamlarında kullanılma sıklığı giderek artmaktadır. Aydemir, Küçük ve Karaman (2012) yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin uzaktan eğitimde tablet kullanımına yönelik görüşlerini almışlardır. Gerçekleştirilen çalışma sonucunda, öğrenciler tablet bilgisayarı kitap okuma, eğlence, iletişim ve sanal sınıf ortamlarında gerçekleştirilen derslere katılmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, taşıma kolaylığından dolayı daha çok işte veya ev dışında olduklarında kullandıklarını ve bunun pek çok kolaylık sağladığını belirtmişlerdir. Çetinkaya ve Keser' in 2014 yılında yaptıkları "Öğretmen ve Öğrencilerin Tablet Bilgisayar

Kullanımında Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm önerileri” çalışmalarında öğretmen ve öğrencilerin tablet bilgisayar eğitiminde karşılaştıkları sorunlara değinmişlerdir. Çalışmanın grubunu 3 farklı türden olan Anadolu Lisesi, Fen Lisesi ve Meslek Lisesi kurumlarında gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmanın önemi, aktif olarak tablet bilgisayar eğitiminin veriliyor olmasından dolayı var olabilecek sorunlar üzerinde değil, var olan sorunlar üzerinde durulmuş olmasıdır. Yapılan bu çalışmada karşılaşılan en önemli sorun tablet bilgisayarın amacı dışında kullanılıyor olması hem öğrenciler hemde öğretmenler tarafından özellikle belirtilmiştir. Özellikle öğrencilerin oyun oynamak başta olmakla beraber internette müzik dinlemek ve film/video izlemek amacıyla sık sık kullanıldığı öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bazı farklı sorunlarda hem öğrenciler hemde öğretmenler tarafından belirtilmiştir. Bunlara bakacak olursak; sınıf içi etkileşimin azalması, sınıf içerisindeki çalışma ortamını olumsuz etkilemesi ve tablet bilgisayar kullanımından dolayı defter kitap gibi basılı materyallere olan ilginin azalmasına ilişkin kaygılardır. Bunun yanında donanım, tablet bilgisayar kullanımına ve tablet bilgisayar ile neler yapılabileceğinin farkına varılabilmesi için alan uzmanı kişilerin görevlendirilmesi gerektiği fikri ön plana çıkmaktadır.

Çardak (2012) yaptığı çalışmasında karma eğitimde kullanılan çevrimiçi sanal sınıfların öğrenci-öğrenci etkileşimini olumlu yönde etkilediği ve artış olduğunu ve bu etkileşimin öğrenmelerine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Yüksek lisans öğrencileriyle yapılan bir başka çalışmada uzaktan eğitimde tablet bilgisayar kullanımına yönelik öğrenci görüşleri alınmıştır. Öğrenciler tablet bilgisayarı e-kitap okuma, sanal sınıf derslerine girme ve iletişim kurma amacıyla kullandıklarını belirtmişlerdir. sonuç olarak öğrencilerin tablet bilgisayarlar sayesinde tam anlamıyla uzaktan eğitim gerçekleştirdiklerini, zamandan ve mekandan tam anlamıyla bağımsız olduklarını belirtmişlerdir. sağlanan bu esnekliğin uzaktan eğitimin kullanım potansiyelini artırabileceği belirtilmiştir (Aydemir, Küçük ve Karaman, 2012).

İnal, Altınışik, Solak ve Yıldız (2012) yaptıkları çalışmalarında üniversitede okuyan öğrencilere sanal sınıflarla desteklenmiş uzaktan eğitim yöntemiyle seçmeli dersler verilmiştir. Sonuç olarak %92 başarı elde edilmiş ve

öğrencilerin bu yöntemle derslerinin gerçekleşmesinden memnundurlar. Bunun yanında öğretim elemanlarının bu yeni yaklaşımdaki teknolojileri kullanmada zorluklar yaşadıkları görülmüştür.

Özmen (2012)'in yapmış olduğu çalışmada ise sosyal ağ destekli uzaktan eğitim grubunda olan öğrencilerin, uzaktan eğitim grubu öğrencilerinden daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Açık kaynaklı öğrenim yönetim sistemlerinden olan Drupal' in geliştirilmesinin incelendiği çalışmada açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemlerinin üniversitelerde kullanılabileceğine örnek teşkil edeceği düşünülmektedir. Özellikle ticari olan sistemlerde ücretli olan eklentilerin açık kaynak kodlu olmasından dolayı ücretsiz olması büyük bir avantaj olarak gösterilmektedir (Teyfur, 2012).

Erturan, Çevik, Gürel ve Çağıltay (2012) yaptıkları karşılaştırma çalışmasında ticari olan sanal sınıf "Adobe Connect" ve açık kaynaklı (ücretsiz) "OpenMeetings"i karşılaştırmışlardır. Sonuç olarak "Adobe Connect" yazılımının birçok özelliği bakımından iyi olduğu ancak "OpenMeetings" in ücretsiz olmasından dolayı alternatif olarak kullanılabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca açık kaynak kodlu olmasından dolayı gelişime daha açık olduğu vurgulanarak eksik kalan yönlerinin kısa zaman içerisinde giderilebileceği belirtilmiştir.

Bicen 2012 yılında yaptığı çalışmasında "Eğitimde sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı" ile ilgili iki grubun başarı ve görüşleri alınmıştır. Deney grubuna Facebook ile desteklenmiş karma eğitim kontrol grubuna ise karma eğitim uygulanmıştır. Karma eğitimde sanal sınıf ortamı olarak WIZIQ kullanılmıştır. Her iki grubun ön-test son-test başarı puanları artış gösterirken iki grubun son-testleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca her iki grubunda WIZIQ sanal sınıf ortamının kullanım yapısına yönelik anlamlı bir farklılık vardır. Kurs öncesinde kararsızken, kurs sonrasında kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

Akkağıt ve Tekin (2012) yaptıkları çalışmalarında "simülasyon tabanlı öğrenmenin ortaöğretim öğrencilerinin temel elektronik ve ölçme dersindeki

başarılarına etkisi"ni belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda geliştirilen simülasyon eğitim aracının öğrenci akademik başarısına olumlu etki ettiğine ulaşılmıştır.

Bakla 2012 yılında 2 deney ve 1 kontrol gruplu olarak yapmış olduğu çalışmada deney grubu olarak Moodle ve Aksan Düzeltme Yazılımı, kontrol grubu olarak da geleneksel yöntemi kullanmıştır. Genel olarak ön-test son-test puanlarına bakıldığında her grubun da başarılarını artırdığı görülmektedir. Bunun yanında son-test sonuçları arasında anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen, son-test puanlarına bakıldığı zaman Moodle grubunun diğer gruplardan yüksek puana sahip olduğu ortaya çıkmıştır.

Hafif zihinsel engelli çocuklara yönelik iki gruplu gerçekleştirilen çalışmada deney grubuna öğrenim yönetim sistemiyle uzaktan eğitim, kontrol grubuna ise geleneksel eğitim verilmiştir. Matematik ve fen bilgisi akademik başarı düzeylerine bakıldığı zaman öğrenim yönetim sistemiyle uzaktan eğitim verilen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık çıkmıştır (Tezcan, 2012).

Ergüzen (2012) yaptığı çalışmada var olan öğrenim yönetim sistemlerinden farklı olarak bir öğrenim yönetim sistemi tasarlamıştır. Farklı olarak, daha etkili iletişim sağlayan, daha öğrenci merkezli, çok yönlü ve diğer öğrenim yönetim sistemlerine örnek olabilecek bir sistem geliştirilmiştir.

Moodle ile ilgili yapılmış bir başka çalışmada ise öğretmen adaylarının sisteme yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Çalışma sonucunda katılımcıların çoğu Moodle'ı yararlı, kullanımı kolay ve karma eğitimi destekleyici olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca, kaynaklar ve form etkinliklerinin oldukça fazla kullanıldığını belirtmişlerdir. Bunun yanında en büyük sıkıntıyı kayıt olma aşamasında yaşadıklarını belirtmişlerdir (Ergül, 2013).

Açık kaynak kodlu ders yönetim sistemi olarak birçok seçenek mevcuttur (OLAT, TinyLMS, Moodle, eFront, electa, Dokeos gibi). Arslan (2013) yaptığı çalışmada açık kaynak kodlu ders yönetim sistemlerini incelemiş ve diğerlerine göre Moodle sisteminin birçok avantajı olduğu sonucuna ulaşmıştır. En fazla veri tabanına bağlanabilme, birçok işletim sistemin çalışabilme, eklenti paketleri ve geliştirici kitlesi bakımından en geniş olması, yerli/yabancı birçok

destek formunun olması, en çok tema ve sayfa düzenleme seçeneği olduğu ve kurulum açısından en kolay olması gibi sonuçlara ulaşmıştır.

Kullanılmakta olan öğrenim yönetim sistemlerinin bazı dezavantajlarının olduğu bilinmektedir. Türkiye’de en çok kullanılan Moodle sistemi de dahil olmak üzere hemen hemen bütün öğrenim yönetim sistemlerinin açıkları bulunmaktadır. En önemli sorun güvenlidir. Güvenlik açığını gidermek için geliştirilen yazılım sayesinde sınavlar dahil bütün bilgilerin gizli kaldığı bir öğrenim yönetim sistemi geliştirilmiştir (Değirmenci, 2013).

Moodle ile ilgili yapılmış birçok araştırma bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu başarıya etkisi, geliştirilebilmesi için neler yapılabilir, avantaj ve dezavantajları nelerdir gibi konular oluşturmaktadır. Bunların dışında Shahr (2013) yılında yaptığı çalışmada Moodle ortamında intihal (aşırma) tespiti için sistem geliştirmiştir.

Yüksel, Avcı, Alpan ve Doğan (2013) yaptıkları çalışmalarında ilköğretim öğrencilerinin sanal sınıfların kullanımında sorunlar yaşadıkları, ilgilerinin dağıldığı ve teknik sorunlar yaşanmasından dolayı etkili bir şekilde kullanamadıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında sınav başarılarına etki etmemiş olmasına rağmen, sınıf içerisinde sorulan sorulara kolaylıkla cevap vermiş olmaları sanal sınıf ortamıyla desteklenen karma eğitimin kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Sanal sınıf uygulaması ve harmanlanmış öğrenme ortamlarının Coğrafya dersi başarıları ve tutuma etkisini belirlemek için yapılan çalışmada harmanlanmış öğretim ortamları ve sanal sınıf uygulamaları sınıf ortamında yüz yüze öğretim uygulamalarına göre öğrencilerin coğrafya dersine yönelik akademik başarılarına anlamlı düzeyde katkı sağlamıştır. Bunun yanında sanal sınıflara yönelik öğrenci görüşlerinin internet ile ilgili sorunlar yaşanmasına rağmen olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Dikmenli, 2013).

Özonur (2013) yapmış olduğu çalışmada İkincil Yaşam (Second Life) ile desteklenmiş uzaktan eğitim ile uzaktan eğitimin akademik başarılarına etkisini incelemiştir. Uygulama sonrasında yapılan son-testler sonucunda ikincil

yaşam ile desteklenmiş uzaktan eğitim grubunun akademik başarısının daha fazla arttığı sonucuna ulaşmıştır.

Programlama dilleri dersi kapsamında, sanal sınıflarla desteklenen uzaktan eğitim ile geleneksel yöntemin hem ara sınav hem de final sınavı başarılarına etkisinin incelendiği çalışmada, sanal sınıflarla desteklenmiş uzaktan eğitim grubunun başarı düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma içerisinde bu sonuca ulaşılmasına hem eş zamanlı hem de eş zamansız uygulamaların gerçekleştirilmiş olması düşünülmektedir (Durak, 2013).

Facebook sosyal paylaşım sitesi üzerinden sanal sınıf oluşturularak gerçekleştirilen çalışmada öğrencilerin görsel kültürünün geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, çalışmanın Facebook üzerinden gerçekleşmiş olması öğrenciler açısından hem eğlenceli hem de öğretici olduğu söylenebilir (Altaş, 2014).

Olpak ve Kılıç Çakmak (2014) gerçekleştirdikleri kontrol ve deney gruplu çalışmalarında “öğrencilerin sosyal, bilişsel ve öğretimsel bulunuşluk algıları ile akademik başarılarının uygulanan geribildirim stratejisine” göre gruplar arasında değişiklik olmadığı belirlenmiştir. Değişiklik olmamasına rağmen deney grubunda olan ve sanal sınıflarla desteklenen çevrimiçi ortamda gerçekleştirilen derslerden memnun kaldıklarını belirtmişlerdir.

Geleneksel eğitim ile öğrenim yönetim sistemi Moodle ile desteklenmiş karma eğitimin akademik başarılarının karşılaştırıldığı çalışmada, Moodle deney grubu lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerle yapılan görüşmelerde karma eğitimin kendi öğrenme hızlarına göre öğrendikleri, ders materyallerine Moodle üzerinden zamandan ve mekandan bağımsız olarak istediği zaman ulaşabildikleri, istediği kadar tekrar yapabildikleri gibi avantajlarından bahsetmişlerdir. Bunun yanında her öğrencinin bilgisayar ve internet bağlantısının olmaması, teknolojik alt yapıda sorunlar yaşanması, uzun süre bilgisayar başında oturmaının sıkıcı olduğu gibi dezavantajlarından da bahsetmişlerdir (Pesen, 2014).

Yapılan çalışmalarla uzaktan eğitimde kullanılan öğrenim yönetim sistemlerinin karşılaştırılması yapılmaktadır. Küçükönder (2014) yaptığı çalışmada Moodle, Drupal, eFront, Sakai, Atutor, Dokeos, Bodington, Claroline, Docebo, eStudy, DotLRN, Olat gibi açık kaynak kodlu öğrenim yönetim sistemlerini karşılaştırmıştır. Genel olarak aralarında benzerlikler olmasına rağmen, Moodle'ın Türkçe'nin de içinde bulunduğu 77 dili desteklemesi, arayüzünün kolay olması gibi avantajlarından dolayı Türkiye'de en çok kullanılan öğrenim yönetim sistemi olduğu ifade edilmiştir.

Sosyal paylaşım ortamları ile Moodle'ın başarıya etkisinin incelendiği çalışmada farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında Moodle sistemiyle eğitim gören grubun akademik başarı ile sosyal bulunuşluk algısı arasında pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun nedeni olarak öğrenmenin gerçekleşebilmesi için daha etkili ortam olması ve öğrenci ilgisinin artması olarak açıklanabilir (Balat, 2014).

Döş 2014 yılında yaptığı çalışmada Moodle sistemi üzerinden harmanlanmış öğrenme modelinin uygulanabilirliğini değerlendirmiştir. Çalışma sonucunda genel olarak öğrenciler olumlu görüş bildirmişlerdir. En önemli avantajlarının derslerin bir kısmının Moodle sistemi üzerinden gerçekleştirilmesiyle zamandan ve mekandan bağımsız derslerini gerçekleştirmeleri, istedikleri kadar tekrar edebilme şanslarının olması olarak belirtmişlerdir. Ayrıca, sanal sınıf ortamında gerçekleştirilen dersleri beğendiklerini ve bu sistem sayesinde internet kullanımına yönelik tutumlarının olumlu yönde arttığını ifade etmişlerdir.

2. 2. 2. Senaryo Temelli/Destekli Eğitim ile İlgili Araştırmalar

Yaman'ın (2005) yaptığı çalışmada senaryo temelli öğrenmede drama yöntemi kullanılarak ilköğretim öğrencilerinin okuduğunu anlamaya yönelik başarısına etkisi incelenmiştir. Araştırma iki gruplu deneysel bir çalışma olup, deney grubunda dersler senaryo temelli öğrenme yönteminde drama yöntemi ile kontrol grubunda ise geleneksel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda uygulanan başarı testiyle dersi senaryo temelli öğrenme yönteminde drama yöntemi ile gerçekleştirilen deney grubunun geleneksel

yöntemle gerçekleştiren kontrol grubuna göre daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

“Senaryo temelli öğrenmenin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve öz yeterlik algısına etkisi”nin incelendiği çalışmada senaryolarla desteklenen deney grubu ile geleneksel yöntemle gerçekleştirilen kontrol grubu karşılaştırılmıştır. Çalışma sonucunda tutumlarına yönelik anlamlı bir farklılık oluşmazken, öz yeterlik algısında senaryolarla desteklenen deney grubunun ön-test son-testlerine bakıldığı zaman anlamlı bir artış olduğu tespit edilmiştir (Veznedaroğlu, 2005).

Kumaş (2008) yılında yaptığı çalışmasında günlük yaşamda karşılaşılan veya karşılaşılabilecek sorunlara dayalı senaryolar üretilerek işbirlikli gruplarda probleme dayalı öğrenme yöntemi ile gerçekleştirdiği çalışmasının sonucunda geleneksel yöntemle oluşturulan gruplara göre son-testlerine bakıldığında problemleri ilişkilendirmede probleme dayalı öğrenme yöntemi lehine anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Çelen 2008 yılında ilköğretim öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmasında senaryo temelli olarak eğitimde dramada uzman rolü yaklaşımının İngilizce öğretimi başarısına etkisi incelemiştir. İki gruplu gerçekleştirilen çalışmada gruplar senaryolarla desteklenen drama yöntemiyle dersleri işlenen deney ve geleneksel yöntemle gerçekleştirilen kontrol gruplarından oluşmaktadır. Grupların ön-test son-test başarı testi sonuçlarına bakıldığında deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Animasyonlarla desteklenen senaryo temelli öğrenme yönteminin uzaktan eğitime uyarlanması çalışmasından çıkartılan sonuçlar şu şekilde sıralanabilir; öncelikle dersin teorik mi uygulama mı olacağı önemlidir. Eğer teorik bir ders seçilmişse soyut verilerin somutlaştırılması aşamasında verilmek istenen bilginin değişmemesine dikkat edilmelidir. İlgili araştırmalar dikkatlice incelenmelidir. Senaryolar oluşturulurken öğrenci katılımının aktif olması gerekmektedir. Senaryolarda kullanılacak metinler iyi seçilmeli, ekranda fazla yer tutmamalı ve ilgiyi dağıtmamalı ve tasarım kurallarına uygun şekilde tasarımların yapılması gerektiği vurgulanmıştır (Hakkari, 2009).

Süğümlü (2009), çalışmasında, ilköğretim Türkçe dersi dil bilgisi öğretiminde, iki gruplu deneysel araştırma gerçekleştirmiştir. Deney grubu senaryo tabanlı olarak dersleri gerçekleştirirken kontrol grubu ise geleneksel yöntem ile gerçekleştirmiştir. Uygulama sonucunda, senaryo tabanlı öğrenme yönteminin akademik başarıyı ve derse karşı tutumu arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kotzee (2010) yapılandırmacı yaklaşımın senaryoları için içerisine katarak planlaması ile uygulamanın yapılmasının son derece olumlu sonuçlar verebileceğini belirtmektedir.

Senaryo tabanlı öğretim materyallerinin kavram yanlışlarını ve bilgi eksikliklerini düzeltmesine etkisinin araştırıldığı çalışmanın sonucunda senaryo tabanlı öğrenme yönteminin bilgi eksikliği ve kavram hatalarının düzeltilmesinde olumlu etkisi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin Fen ve Teknoloji dersine karşı tutum ve bireysel gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ortaya konulmuştur (Kocadağ, 2010).

Fen bilgisi öğretmen adaylarının senaryo temelli öğrenmeye yönelik görüşlerinin belirlenmesi çalışmasının sonucunda, öğrenciler en çok senaryoların oluşturulması aşamasında (hazırlama, soru hazırlama, tamamlama) kefiy aldıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, senaryo temelli öğrenmenin derse etkin katılımı sağladığı, ilgi çekme, farklı bakış açıları geliştirme ve bilgilerini günlük yaşamla ilişkilendirerek bilgilerin kalıcılığını sağladıklarını ifade etmişlerdir. Bunların yanında konudan sapma, zaman yönetimi gibi sorunlar yaşadıklarını da belirtmişlerdir (Bayrak, 2010).

Fen ve teknoloji dersi kapsamında senaryolarla desteklenmiş animasyon çalışmasında öğrencilere istendik davranış değişikliği kazandırılmasında senaryolarla desteklenmiş simülasyonların ve bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana yönelik etkinliklerin hepsinin birlikte aktarılmasının üst düzey duyuşsal hedefleri kazandırmada etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Polat ve Tekin, 2011).

Jadhav, Sonawane ve Tupe (2011) eğitim programlarında yeni yönelimlerin anlaşılması için senaryo temelli öğrenme uygulamalarını eylem

araştırması kapsamında gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtip bu yönde çalışma gerçekleştirmişlerdir. Yapılan bu çalışmada eylem araştırmasının uygulanması, aşama aşama ilerlenip, her aşamanın avantajlı ve dezavantajlı yönleri üzerinde durulmasına ve gerek duyulması halinde düzeltmelerin yapılarak tekrar işe koşulmasına imkan tanımıştır. Bu çalışma ile her öğretmen adayının kendi alanlarında senaryo temelli öğrenmeyi entegre ederek çalışmalarına ve bu konuda tecrübe edinmelerine imkan sağlanmıştır.

Senaryo temelli öğrenme yönteminde öncelikle dersin konusuna ilişkin, gerçek hayatlarında başlarından geçmiş veya geçebilme ihtimali olan bir problem durumu belirlenmelidir. Bu problem hem ders konusuyla ilgili olmalı, hem de öğrencileri düşünmeye sevk edebilmelidir. Bunun yanında öğrencilerin düzeyine uygun olmalı ve üzerinde çözüm önerileri geliştirebilecekleri nitelikte olmalıdır. Problem belirlendikten sonra öğrenciler probleme nelerin sebep olabileceği üzerinde düşünülmelidir. Çünkü problemin çözümüne yönelik önerileri sunabilmek için öncelikle sorunun kaynakları belirlenmelidir (Durukan, 2012).

Renda-Tanalı 2012 yılında gerçekleştirdiği çalışmasında online senaryo simülasyon alıştırmalarının etkililiğini araştırığı çalışmada öğrenciler konuyu daha iyi anlamalarına yardımcı olduğu, gerçek dünyayı canlandığı, bilgiyi anlamlandırmaya katkıda bulunduğu konusunda görüş bildirmişlerdir.

İki farklı iletişim ortamı kullanılarak yürütülen senaryo temelli öğretim programının temel bilgi teknolojileri dersine etkisinin incelendiği çalışmada dersler Adobe Connect sanal sınıf ortamı ile Facebook üzerinden gerçekleştirilmiştir. Her iki grubun nicel ön-test son-testleri verileri arasında anlamlı bir farklılık görülürken, iki grubun son-testleri karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Bunun yanında ortalama puanlarına bakıldığında Facebook grubunun biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun yanında nitel verilere bakıldığında öğrencilerin "Connect'i eğitim-öğretim etkinlikleri için daha uygun bir yazılım" olarak değerlendirmesi nitel ve nicel veriler arasında çelişki ortaya koymaktadır (Arabacıoğlu, 2012).

Öğretmen adaylarının senaryo temelli öğrenmeye yönelik görüşlerini belirlemek için yapılan çalışmanın sonunda senaryo temelli öğrenmenin öğretim sürecini özellikle, etkin katılımı sağlama ve kalıcılığı sağlama konularında

olumlu katkısının olabileceği sonucuna ulaşmıştır. Yine bu çalışmada senaryo temelli öğrenmeyle birlikte kullanılacak en uygun yöntem teknikleri soru-cevap, işbirlikli öğrenme, beyin fırtınası ve tartışma şeklinde olduğu belirtilmiştir (Avcı ve Bayrak, 2012).

Gülbahar, Avcı ve Ergün (2012)'ün yapmış oldukları çalışmalarında "hedefe dayalı senaryo yaklaşımı" uygulamasına örnek bir uygulama gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrenciler genel olarak dersin işleniş tarzına yönelik olumlu görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, uygulamaya katılan öğrencilerin yarısı zaman konusunda sıkıntı yaşamadıklarını belirtirken, yarısı özellikle son haftalarda sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Buna rağmen genel olarak bakıldığında uygulanan yöntemin amacına ulaştığı ve öğrencilerin farklı bir çok kazanım elde ettiği görülmüştür.

Probleme dayalı öğrenme yöntemi içerisinde günlük yaşam problemlerini yansıtan senaryolara yer verildiği bilinmektedir. Bu bağlamda Balım ve diğerleri (2012) yaptıkları çalışmalarında probleme dayalı öğrenme yöntemi içerisinde kavram karikatürlerinin etkililiğini araştırmışlardır. Yapılan çalışma sonucunda senaryolarla oluşturulan kavram karikatürleri sayesinde öğrenciler fikirlerini ortaya kolayca koyabilmekte ve gerektiği noktalarda tartışabilmektedir. Kısaca öğrencilerin sürece aktif olarak katılımını sağlamalarına ve fikirlerini özgürce ifade edebilmelerine yardımcı olduğu düşünülebilir.

Cerrah Özsevgeç ve Kocadağ'ın (2013) İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerine yönelik Biyoloji dersini ele alarak gerçekleştirdikleri çalışmalarında senaryo tabanlı öğrenmenin öğrencilerin başarıları üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışma sonucunda, senaryo tabanlı öğrenmenin öğrenciyi daha fazla araştırma ve inceleme yapmaya teşvik ederek, sürece daha aktif bir şekilde katkı koymalarına olanak sağlamıştır. Böylece öğrenciler, bu öğrenme sürecinden daha fazla zevk almışlardır. İlköğretim öğrencilerinin katılım konusundaki hatalarının düzeltilmesi için senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımıyla gerçekleştirilen tek gruplu çalışma sonucunda hatalı bilgilerini düzelttikleri ve tam anlama seviyesindeki açıklamaların oranının oldukça yükseldiği görülmüştür.

Çeliker, Aköz ve Genç (2014) Proje tabanlı öğrenme yönteminin senaryo tekniği ile kullanımına yönelik yaptıkları çalışma sonucunda günlük hayatta karşılaşabilecekleri problemlerden oluşturulan senaryoların kalıcı öğrenmeler sağlamalarına ve sorunların somutlaştırılmasına yardımcı olacağı düşünülmüştür. Senaryolar sayesinde öğrenme ortamında sürekli aktif oldukları ve soru sormadan çekinmedikleri görülmüştür. Böylece yeni yaklaşımların yanında senaryo tekniğinin kullanılmasının faydalı olabileceği düşünülmüştür.

2. 2. 3. Bilimsel Araştırma ve Etik ile İlgili Araştırmalar

Torun'un 2007 yılında yapmış olduğu yüksek lisans tezinde "Resmî Ortaöğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin İnternet Etiğine İlişkin Algılarının İncelenmesi" konusu incelenmiştir. Araştırmaya göre öğrencilerin ailelerinin gelir seviyesi yükseldikçe, internet tutumlarının olumsuzlaştığı görülmektedir. Orta ve orta üstü gelir grubuna giren öğrencilerin çok düşük gelir grubundaki öğrencilere göre şiddet içeren oyunlara düşkün oldukları görülmektedir. Araştırmada ortaya çıkan ilginç sonuçlardan birisi de annelerinin eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin internet etiği tutum puanlarının düşmesidir. Başka bir deyişle düşük eğitim düzeyine sahip annelerin çocuklarının internet etiği tutumları daha olumludur. Bu sonuç eğitimle sosyo-ekonomik durum arasındaki doğrusal ilişkiden kaynaklanıyor olabilir. Babanın eğitim düzeyi arttıkça öğrencilerin internet etiği tutum puanları genel olarak düşmektedir. Düşük eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarının internet etiği tutumları daha olumludur. Ancak, cinsel içerik alt boyutunda babaları ilköğretim ya da ortaokul mezunu öğrencilerin, babaları okuryazar olmayan olan öğrencilere göre tutum puanları daha yüksek bulunmuştur.

Uzun ve diğerlerinin 2007 yılında yapmış olduğu "Öğrenci Gözüyle "Aşıma" (İntihal): Neden ve Çözüm Önerileri" çalışmada öğrencilerin aşırma(intihal) ile ilgili görüşleri alınmıştır. Öğrencilerden alınan en fazla 5 aşırma nedeni aşağıdaki gibidir;

- zaman kısıtlılığı,
- dersten geçmenin mutlak not almaya bağlı olması,
- öğrencilerin ödev ve ders hakkında yetersiz bilgilendirilmesi,

- dersin önemsenmemesi veya sevilmemesi,
- aşırmanın tam olarak neleri kapsadığının bilinmemesi.

Bunun dışında öğrencilerden bu sorunun çözümüne yönelik öneriler de alınmıştır. Bu önerilerden bir tanesi aşırma ile ilgili bilgilerin öğrencilere eğitimin alt kademelerinden itibaren verilmesidir.

Uçak ve Birinci'nin 2008 yılında yapmış olduğu çalışmada etik dışı davranışların önlenmesine yönelik boyutlar üç başlık altında toplanmıştır. Hukuki boyut, eğitim boyutu ve teknik boyut. Hukuki boyutta etik dışı davranışların ve intihalin önlenmesinde ülkeler yasal yaptırımlar uygulamaktadırlar. Bu yaptırımların toplum koşullarına ve gelişen iletişim teknolojisine bağlı olarak sık sık gözden geçirilerek yenilenmesi karşılaşılan sorunların çözümü açısından önemlidir. Eğitim boyutunda bilimsel çalışmalarda bir çok etik dışı uygulamanın eğitim eksikliğinden kaynaklandığı bilinmektedir. Bu durum yapılan yanlışın, yanlış olduğunun bilinmemesi nedeniyle tekrarlanmasına neden olmaktadır. Bu nedenle işin eğitim boyutu giderek daha ön plana çıkmaktadır. İntihalin başlangıç aşamasının öğrencilik yılları olduğu düşünüldüğünde bu eğitimin öğrencilik yıllarında verilmesinin gereği daha iyi anlaşılmaktadır. Teknik boyutta ise etik dışı davranışlara karşı kullanılan yazılımlar tanıtılmaktadır. Bu yazılımlar içinde en fazla tanınanları WCopyFind ve Turnitin'dir. WcopyFind 2002 yılında Virginia Üniversitesi tarafından geliştirilmiş bir yazılımdır. En son versiyonu 2004 yılına aittir. Sistem word ve html dosyalarını tarayabilme, eğer "url"ler belirtilmiş ise bu bilgiler internet'ten dolaylı olarak izlenebilmektedir. Basit bir arayüze sahip olan sistem ücretsizdir, sayfasından indirilebilmektedir (Plagiarism, 2007).

İntihalin bilim dünyasında ne derece yaygın olduğu konusunda sayısal bir veri göstermek mümkün değildir. Batıda bu konuda yapılan çeşitli araştırmalarda da hemen sadece tanık olunan durumların sorgulanmaya çalışıldığı görülmektedir; "akademik hayatınızda hiç intihal yapıldığına tanık oldunuz mu? ", " yanıtınız evet ise, ne düzeyde?", "kimler tarafından ?"... gibi ifadelerle dolaylı bir sorgulamanın yürütüldüğü dikkati çekmektedir. Burada bir hırsızlık söz konusudur; o nedenle ahlak da, hukuk da benzer doğrultuda düşünmekte ve benzer değerlendirmeler yapmaktadırlar (Arda, 2009).

Bilimsel yolsuzluk gizlilik içerisinde yürütülür, bu sebeple de ortaya çıkarılması güçtür. Bir üniversitedeki etik dışı uygulamaları üniversite dışındakilere göre daha iyi bilen, üniversite içerisindeki görevlilerdir. Etik değerlere saygılı öğretim üyelerinin, bazı sıkıntıları göze alarak meslek onurunu korumak amacıyla etik dışı uygulamalarda bulunanlarla mücadele etmeleri onların başta gelen görevleri olmalıdır (Karluk 2011).

Arslan'ın (2010) yaptığı çalışmasında öğrenciler, lisansüstü öğretime başlamadan önce etik konusunda yetersiz olduklarını, ancak bilimsel araştırma yöntemleri dersini aldıktan sonra ve danışmanlarından aldıkları bilgilerle daha yeterli duruma geldiklerini belirtmişlerdir.

Şahin (2010) yüksek lisans tez çalışmasında "Grafik Tasarımda Esinlenme, İntihal ve Özgünlük İncelemesi" konusunu ele almış ve yaratıcılığı tanımlamanın güç olduğu ve bir çok farklı disiplinde araştırma konusu olmuş, hala bir netlik kazanmadığını vurgulamıştır. Esinlenmenin yaratıcılık sürecinde bir basamak olarak ortaya çıkması, onun öneminin anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Esin (ilham) anı, bir anlamda kişinin o ana dek oluşturduğu bilgi birikiminin yansımasıdır ve herhangi bir tasarım probleminin çözümünde etken bir aşama olarak değerlendirilmelidir. Esinlenme, tasarım probleminin tanımı ve ardından bilgi toplama aşamalarının sonucunda gerçekleşmektedir. Yani "ilham perisi" ile gelecek bir duygu durumu değildir. Aksine yoğun bir çalışma disiplini ve bilgi birikiminin bir neticesidir. Esinlenmenin tasarım sürecinde bu anlamda yerini alıyor olması onun gerekliliğini anlamamızı sağlamaktadır sonucuna varmıştır.

Usta 2011'de yaptığı "Bilimsel Araştırmalarda Problematik: Projelendirme ve Raporlaştırma" başlıklı çalışmasında her araştırma özgün bir çalışmadır; yani her araştırmanın kendisine özgü yaklaşımı, veri analizi, amacı, araştırma yöntemi, araştırma soruları, hipotezleri bulunmaktadır. Bu farklılıklar araştırmanın yapısını farklı bir biçimde etkilemektedir. Bir araştırmanın bu farklı karakteristiklerinin yerindeliği, araştırmanın bilimselliğini artırmaktadır. Çünkü bilimsel araştırma yöntemsiz; yöntem ise bilimsiz olamayacağı sonucuna ulaşmıştır.

Yurtdışında da bilimsel çalışmalarda yapılan etik dışı davranışları belirlemeye yönelik yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Poon ve Ainuddin'in (2011) yaptıkları çalışmalarında en fazla görülen etik dışı davranışın intihal/aşırma ve haksız yazarlık olduğunu belirtmişlerdir.

Ünal, Toprak ve Başpınar 2012 yılında bilim etiğine aykırı davranışlar ve yaptırımlarıyla ilgili yaptıkları çalışmalarında gösterilen etik dışı davranışlar katagorize edilerek daha anlaşılır olması sağlanmıştır. Bunun yanında etik ihlallerde uygulanan uyarma cezasının caydırıcı olmadığı, meslekten ihracın ise ağır ceza olduğu için uygulanmamasının etik dışı davranışları arttırdığı düşünülmektedir. Yükseköğretim kurulunun tarafından oluşturulan farklı alanlardaki komisyonların bu davranışlar üzerine farklı kararlar alabildiğinin gözlemlendiği belirtilmiştir.

Avaroğulları (2012) "öğretmen adaylarının ve öğretim elemanlarının intihale yönelik tutumlarını" belirlemeye çalışmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışmada özellikle internetten arama yaparken ilk buldukları bilgileri kopyala-yapıştır yöntemiyle hiç okumadan dahi teslim ettiklerinin tespit edildiği belirtilmiştir. En fazla intihale başvuru durumun ödev hazırlama olduğu da bu sonucu doğrulamaktadır. Ayrıca, öğretim elemanlarının da bunu bildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bazı öğretim elemanlarının buna karşı yoğun çaba harcamasının pek fazla etkili olmadığı, önlemenin yolunun, intihal yaptığı kanıtlanan öğrencilerin ağır cezalar verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Günümüzde akademik özgürlüğün ne olduğu, hangi konularda etik dışı davranışlar sergilendiğiyle ilgili yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Akademik özgürlüğün ne olduğunun incelendiği "Yükseköğretimde Akademik Özgürlük" çalışmasında akademik özgürlüğün ne olduğu ve bilim insanları için önemi üzerinde durulmuştur. Akademik özgürlüğün, denetimsizleşme ve fevri davranmak anlamına gelmediği gibi hiçbir akademisyenin etik kurallar dışına çıkıp, bilim etiği ve ahlakına aykırı davranma özgürlüğü tanımadığı vurgulanmıştır (Gedikoğlu, 2013).

Kurtulmuş ve Ardiç (2013) durum analizi ile yaptıkları "lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma sürecine ilişkin gözlemledikleri etik dışı davranışlar" çalışmalarında 25 lisansüstü öğrencisinin verdiği cevaplar

doğrultusunda özellikle verilerle oynama, literatür taramasının yeterince yapılmaması, haksız yazarlık, farklı çıkan sonuçları görmezden gelme, aşırma/intihal ve verilerle oynamanın en çok karşılaşılan etik dışı davranışlar olduğu belirlenmiştir. Öğrenciler bu etik dışı davranışlara başvurmanın akademik olarak yükselme hırsları, araştırma yapma ve yazma konusundaki eksiklikler, etğin önemli olmadığına düşünülmesi, etik dışı davranışların neler olduğuyla ilgili dersin olmaması, araştırmanın hemen bitmesini isteme ve danışmanlarla iyi iletişim kurulmaması olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, etik dışı davranışların giderilmesine yönelik lisansüstü öğrencileri çözüm önerisi olarak, özellikle etikle ilgili bir dersin eklenmesi, etğin öneminin daha fazla vurgulanması, etikle ilgili ödül-ceza sisteminin geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma ve etik kurallara yönelik görüşlerinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen çalışmada dikkat edilmesi gereken noktaların, araştırmanın problemini seçme, yöntemini belirleme, veri toplama araçlarındaki açıklık ve önceki araştırmalar olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, çalışmaya katılan öğrenciler bilimsel araştırmalarda etik konusunda kendilerini yeterli gördüklerini fakat kendilerini geliştirmek istediklerini belirtmişlerdir (Özden ve Ergin, 2013).

"Lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı düzeylerinin" belirlenmey çalışıldığı çalışma sonucunda, lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygı düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Yaş, cinsiyet ve öğrenim düzeyine göre farklılığın olmadığı, ancak araştırma görevlisi olanların olmayanlara göre daha düşük kaygı yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Eğmir, E., Ödemiş, İ. S., Bayar, V., Bayar, A. ve Kayır, G., 2013). Yılmaz ve Çokluk (2010) "Fen Edebiyat fakültesi mezunlarının araştırmaya yönelik kaygı düzeylerini" belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında katılımcıların kaygılarının yüksek olmadığı, cinsiyet, yaş, bölüm değişkenlerine göre kaygıların değişmediği, ancak bilimsel araştırma yöntemleri ile ilgili ders alma durumuna göre azaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

"Eğitim bilimlerinde araştırma yöntemleri dersinin etkililiği"nin incelendiği çalışmanın sonucunda problem cümlesi, veri toplama araçları, araştırma

yöntem-teknik ve etik konularında yeterli olduğunu ancak, APA standartlarına uygun bilimsel rapor yazma konusunda ve toplanan verilerin analiz edilmesi sürecinde eksikliklerinin olduğu tespit edilmiştir (Çetin ve Dikici, 2014).

Orhan ve Günay (2014) üniversite öğrencilerinin internet üzerinden neden usulsüzlük yaptıklarını araştırmıştır. Araştırma sonucunda, verilen ödevlerin içerik ve kalitesi, değerlendirme kriterleri, öğrencilerin derse yönelik tutumları ve zamanı iyi yönetebilme olarak cinsiyet, fakülte ve sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Özellikle ezbere dayalı olan ve analiz düzeyinde olmayan ödevleri internet üzerinden kopyala-yapıştır yöntemi kullanılarak yaptıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretim elemanının her yıl aynı ödevi veriyor olmasından dolayı bu yola başvurulduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında öğrenciler, öğretim elemanlarının ödevleri düzenli bir şekilde okumadığını düşündükleri için fazla zaman harcamadan bu yola başvurduklarını belirtmişlerdir.

Üniversite 4. sınıf öğrencilerine yönelik yapılan bir başka çalışmada bilimsel araştırma yöntemleri dersi kapsamında 5 öğrenci makalelerin tam metinlerini, 1 öğrenci ise bildiri metnini internetten indirip kendi eseriymiş gibi sunarak intihalin tanımına uygun davranmışlardır. Bunun nedenleri kişisel özellikleri, akran ilişkisi, öğretim elemanının rolü, teknolojinin kullanım amaçları gibi sebepler sıralamışlardır. Ayrıca son anda yapmalarından dolayı bu yola başvurduklarını belirtmişlerdir (Ersoy, 2014).

Günümüzde teknolojinin gelişmesi eğitimdeki değişiklikleride beraberinde getirmektedir. Bu yeniliklerin olumlu yönlerinin yanında olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Söylemez ve Balaman (2015)'in yaptığı çalışmalarında bilişim teknolojilerinin etik olarak kullanılmasının cinsiyet, yaş ve günlük bilgisayar kullanımı açısından incelemiştir. Sonuç olarak, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilişim teknolojilerini daha etik kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Yurt dışında yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (Lau ve Yuen, 2014). Bunun yanında yaş ve günlük bilgisayar kullanım sürelerine göre etik kullanımı etkilemediği belirtilmiştir.

Polat (2014) yaptığı çalışmasında eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarını belirlemeye çalışmıştır. Çalışmada veri toplama

aracı olarak Korkmaz, Şahin ve Yeşil'in (2011) geliştirdikleri "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin tutumlarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında çeşitli değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, bölümü, sınıfı, bilimsel araştırma dersi alıp almama gibi) tutumların değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında ölçeğin alt boyutlarına bakıldığı zaman farklılığın olduğu belirlenmiştir. Dördüncü sınıf öğrencilerinin diğer düzey öğrencilere göre daha istekli, erkeklerin kızlara göre olumlu ve ilköğretim matematik bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere göre bilimsel araştırmaya daha olumlu bir tutum içerisinde olduğu belirlenmiştir. Bilimsel araştırmaya yönelik öğrenci tutumlarının belirlenmeye çalışıldığı bir başka çalışmada ise Yenilmez ve Ata (2012) matematik öğretmen adaylarının araştırmaya yönelik tutumlarını incelemiş ve sonucunda, genel olarak bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının nötr olduğu, cinsiyet ve akademik başarıya göre farklılaşmadığı, bunun yanında bilimsel araştırma yapma sıklığı ve bilimsel araştırma yöntemleri dersini alma durumuna göre farklılaştığı belirlenmiştir.

İnternet üzerindeki bilgi sayısı oldukça fazladır. Bu bilgilerin ne kadar doğru olduğu ve aranılan bilgiye en kısa nasıl ulaşılması gerektiği arama yapma konusunun başında gelmektedir. Literatürde bu konuyla ilgili yapılan birçok araştırma mevcuttur. Sırakaya ve Çakır 2014 yılında yaptıkları "Öğretmen adaylarının çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin belirlenmesi" çalışmalarında Aşkar ve Mazman (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçeği kullanılmıştır. Çalışma sonucunda öğretmen adaylarının ölçeğin kaybolma boyutunda düşük, değerlendirme, problem çözme, deneme yanılma, temel fikirleri ayırt etme, kontrol ve amaçlı düşünme stratejileride orta düzeyde oldukları belirtilmiştir.

Web ortamında bilgi arama stratejilerinin incelenmesine yönelik yapılan bir başka çalışmada ise, en fazla puana sahip olan bilgiyi organize etme stratejisi sahip olmuştur. Bu strateji kapsamında, buldukları bilgiyi özetleme, ön bilgilerinden yararlanarak farklı araştırma teknikleri kullanma, farklı sitelerden arama yapma ve bilgileri karşılaştırma yer almaktadır (Geçer, 2014).

İlgili literatür incelendiğinde eğitimde teknoloji kullanımının avantajları olduğu kadar dezavantajlarının da olduğu görülmektedir. Karma eğitim

sayesinde geleneksel eğitimi destekleme, bilgiye ulaşmadaki hız ve kolaylık en büyük avantajlarından olduğu söylenebilir. Bunun yanında olumsuz yanları da bulunmaktadır. Özellikle eğitimde bilişim teknolojilerinin etik kuralları ihlal etmek için kullanıldığı yapılan araştırmalarla belirtilmiştir. Yapılan bu araştırmalarda etik kuralların neler olduğu ve hangi boyutta uygulandığı araştırılmıştır. Yetiştirilen lisansüstü öğrencilerinin bu konudaki yeterliklerinin artırılması gerektiği yapılan araştırma sonuçlarında belirtilmektedir. Literatüre bakıldığı zaman dijital senaryolarla desteklenen eğitimlerin verildiği ile ilgili çalışma bulunmamaktadır. Dolayısı ile bu yönde araştırma yapılmasının gerektiği düşünülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, çalışma grubu, uygulama yöntemi, veri toplanma araçlar, uygulama, geçerlik, güvenirlik çalışması, verilerin çözümü, yorumlanması, eğitim ortamının hazırlanması ve uygulamaya yer verilerek, her bir alt başlıkla ilgili yapılan çalışmalar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Yakın Doğu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sistemi üzerinden çeşitli web 2.0 araçları entegre edilerek gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılarak deneysel bir çalışma olup deney ve kontrol gruplu ön-test ve son-test araştırma modeline göre desenlenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Yakın Doğu Üniversitesi'nde lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) eğitim gören öğrenciler oluşturmuştur. Bunun nedeni ise KKTC'deki üniversitelere bakıldığında zaman Yakın Doğu Üniversitesi, lisansüstü öğrenci sayısı bakımından en fazla öğrenci sayısına sahip üniversite olmasıdır. Ayrıca, üniversite yönetimi çalışmanın önemine vurgu yaparak desteklemiş ve YDÜ-UZEM'in destekleri sayesinde çalışma gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunda bulunan kişiler farklı programlardan gönüllü öğrencilerden oluşmaktadır. Bunun yanında araştırmaya katılacak öğrencilerde önceden bilimsel araştırma yapma (tez, makale, bildiri) ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini almış olma koşulu aranmıştır. Deney ve kontrol gruplarında farklı programlardan 40'er lisansüstü öğrenci bulunmaktadır. Öğrenciler okul numaralarına göre son rakamı tek sayı olanlar kontrol, çift sayı olanlar deney grubuna atanmıştır. Çalışmanın başında ön-test olarak uygulanan başarı testi sonucunda, başarı ve cinsiyet açısından homojen olduğu belirlenmiştir.

Bu bölümde deney ve kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin demografik özelliklerine yer verilmiştir.

3.2.1.Cinsiyet

Tablo 1’de deney ve kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerinin cinsiyetlerinin frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Cinsiyete yönelik dağılım

Cinsiyet	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Kadın	28	70	30	75
Erkek	12	30	10	25

Tablo 1’de görüldüğü gibi, deney grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %70’ i kadın, %30’ u ise erkektir. Kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %75’ i kadın, %25’ i ise erkektir. Elde edilen verilerden görüldüğü gibi gruplar bir birine denktir. Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılanların büyük çoğunluğu kadındır. Yukarıda verilen verilerin yanında lisansüstü öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı ile uyuşma vardır. Yakın Doğu Üniversitesi’nde lisansüstü eğitim gören öğrencilerin çoğunluğu kadındır.

3.2.2.Yaş

Tablo 2’ de deney ve kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin yaşlarının frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 2. Yaş’ a yönelik dağılım

Yaş	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
20-25	15	37.5	12	30.0
26-30	13	32.5	15	37.5
31-35	4	10.0	8	20.0
36-40	6	15.0	3	7.5
41-45	2	5.0	2	5.0

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %37.5 20-25 yaş aralığında, %32.5 26-30 yaş aralığında, %10.0 31-35 yaş aralığında, %15.0 36-40 yaş aralığında ve %5.0 41-45 yaş aralığındadır. Kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerinin %30.0 20-25 yaş aralığında, %37.5 26-30 yaş aralığında, %20.0 31-35 yaş aralığında, %7.5 36-40 yaş aralığında ve %5.0 41-45 yaş aralığındadır. Tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğu 20-30 yaş arasında olan gençlerdir.

3.3.3.Bölge

Tablo 3’de deney ve kontrol gruplarında bulunan lisansüstü öğrencilerin yaşadıkları bölgelerin frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 3. Yaşadıkları bölgeye yönelik dağılım

Şehir	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Lefkoşa	16	40.0	18	45.0
Mağusa	14	35.0	12	30.0
Girne	6	15.0	8	20.0
Güzelyurt	2	5.0	1	2.5
İskele	2	5.0	1	2.5

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılanların yarıya yakını Lefkoşa bölgesindendir. Yukarıda verilen verilerin yanında lisansüstü öğrencilerin bölgelere göre dağılımı ile uyuşma vardır. Yakın Doğu Üniversitesi’nde lisansüstü eğitim gören öğrencilerin çoğunluğu Lefkoşa ve Mağusa’lıdır.

3.3.4.Eğitim Durumu

Tablo 4’de deney ve kontrol gruplarında bulunan lisansüstü öğrencilerinin eğitim durumlarının frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 4. Eğitim durumlarına yönelik dağılım

Eğitim Durumu	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Yüksek Lisans	32	80	35	87.5
Doktora	8	20	5	12.5

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi deney grubunda %80.0'ı yüksek lisans öğrencisiyken, kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %87.5'i yüksek lisans öğrencisidir. Elde edilen verilere göre öğrencilerin çoğunluğunun yüksek lisans öğrencileri olduğunu söyleyebiliriz.

3.3.5.Eğitim Gördükleri Program

Tablo 5'de deney ve kontrol gruplarında bulunan lisansüstü öğrencilerinin eğitim gördükleri programa yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 5.Eğitim gördükleri programa yönelik dağılım

Program	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
BÖTE	11	27.5	11	27.5
Eğitim Programları ve Öğretim	8	20.0	10	25.0
Eğitim Yönetimi, D., E. ve Planlaması	3	7.5	5	12.5
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	8	20.0	6	15.0
Özel Eğitim	9	22.5	7	17.5
Inovasyon ve Bilgi Yönetimi	1	2.5	-	-
Farmasötik Teknoloji	-	-	1	2.5

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin yarısı BÖTE ve Eğitim Programları ve Öğretim programlarında eğitim görmektedir. Elde edilen verilerden çalışmaya katılan öğrencilerin tamamına yakınının Eğitim Fakültesine bağlı programlarda eğitim gördüğü söylenebilir. Bunun nedeni ise kurs dilinin Türkçe olması olarak düşünülebilir.

3.3.6.E-Öğrenme Uygulamasına Katılım Durumu

Aşağıdaki tabloda deney ve kontrol gruplarında bulunan lisansüstü öğrencilerinin daha önce e-öğrenme uygulamalarına katılım durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 6.E-öğrenme uygulamasına katılma durumuna yönelik dağılım

E-Öğrenme Uygulamasına Katılım Durumu	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Katılan	35	87.5	30	75.0
Katılmayan	5	12.5	10	25.0

Tablo 6'da görüldüğü gibi deney grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %87.5'i (35 kişi) daha önce e-öğrenme uygulamasına katıldığını belirtirken, kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %75.0'ı (30 kişi) daha önce e-öğrenme uygulamasına katılmıştır. Elde edilen bu bulgulara göre öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun önceden e-öğrenme uygulamalara katıldığını söylebilir.

3.3.7.Senaryo Temelli/Destekli Eğitime Katılım Durumu

Tablo 7'de deney ve kontrol gruplarında bulunan lisansüstü öğrencilerinin daha önce senaryo tabanlı/destekli eğitime katılım durumlarına yönelik frekans (f) ve yüzdelik (%) değerlerine yer verilmiştir.

Tablo 7.Senaryo temelli/destekli eğitime katılma durumuna yönelik dağılım

Senaryo T/D Eğitime Katılım Durumu	Deney Grubu		Kontrol Grubu	
	F	%	F	%
Katılan	5	12.5	3	7.5
Katılmayan	35	87.5	37	92.5

Tablo 7'de görüldüğü gibi deney grubunda da öğrencilerin %87.5'inin (35 kişi) daha önce senaryo temelli/destekli eğitime katılmadığı, kontrol grubunda bulunan lisansüstü öğrencilerin %92.5'i (37 kişi) katılmadığı belirlenmiştir.

3.3.8. Kurs Takvimi

Kurs hakkında ilgili duyuru ilk aşamada Yakın Doğu Üniversitesi hem duyuru sitesinden (duyuru.neu.edu.tr) hem de rektörlük aracılığı ile Yakın Doğu Üniversitesi bünyesinde bulunan bütün enstitü müdürlüklerine duyurusu yapılmıştır. Duyuru içerisinde verilen e-posta ve telefon numaraları ile lisansüstü öğrenciler kayıtlarını yaptırmışlardır. Kursun başlangıç gününde kurs hakkında bilgilendirme yapıldıktan sonra daha önceden hazırlanmış bilimsel araştırma ve etik başarı testi uygulanarak, başarı ve cinsiyet açısından homojenlik sağlanarak 40'ar kişilik iki grup oluşturulmuş ve bu gruplar öğrenci numaralarına göre gruplar rastgele seçilerek biri kontrol grubu diğeri de deney grubu olarak belirlenmiştir. Başarı testinin yanında çevrimiçi bilgi arama stratejileri envanteri, bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği ve bilimsel araştırmaya yönelik kaygı ölçeği uygulanmıştır. Ders içeriği, 11 açık uçlu soruya 50 lisansüstü öğrencisinin verdikleri cevaplardan yola çıkılarak hazırlanmıştır. Deney grubuna uygulanan dijital senaryolar da yine bu cevaplar doğrultusunda, ders içeriğine uygun olarak geliştirilmiştir. Hazırlanan dijital senaryolar uzman görüşleri alınarak gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Kurs süresince her iki grupta da karma eğitim gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak deney grubu dijital senaryolarla desteklenmiştir. Yüz yüze dersler Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi' nde zemin kat 11D07 numaralı sınıfta, uzaktan eğitim ise Yakın Doğu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi Sistemi üzerinden gerçekleştirilmiştir (<http://uzem.neu.edu.tr/course/view.php?id=129>). Dersler toplam 8 hafta olarak gerçekleştirilmiştir. Her hafta hem yüz yüze hem de uzaktan eğitim şeklinde dersler işlenmiştir. Kontrol grubunun yüz yüze dersleri Çarşamba günleri saat 14.00' da, uzaktan eğitim dersleri ise Perşembe gün saat 20.00' da gerçekleştirilmiştir. Deney grubunun yüz yüze dersleri ise Çarşamba saat 16.00' da ve uzaktan eğitim dersleri Pazartesi 20.00' da gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında uzaktan eğitim dersi sonrasında her haftaya uygun dijital senaryolar sistem içerisine eklenerek deney grubu lisansüstü öğrencileri tarafından izlenmiştir. Her öğrencinin uzaktan eğitim ve dijital senaryo derslerine katılımları YDÜ-UZEM sistemi üzerinden kayıt altına alınarak düzenli bir şekilde katılmaları sağlanmıştır. Kurs programı tablo 8 ve tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 8.Deney grubu haftalık ders programı

HAFTA	İÇERİK	GÜN	SAAT	ORTAM
1	Tanışma, Ön-test, gruplara ayırma ve eğitim ortamı hakkında bilgi verme	02 Mart 2015	14.00-17.00	Sınıf
	Eğitim ortamı hakkında bilgi verme	09 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
2	Eğitim ortamı hakkında bilgi, bigbleubutton sanal sınıf ortamı tanıtımı,bilimsel araştırma aşamaları ve kurallara uygun şekilde problem cümlesi belirleme	11 Mart 2015	14.00-16.00	Sınıf
	Eğitim ortamı hakkında bilgi, bigbleubutton sanal sınıf ortamı tanıtımı,bilimsel araştırma aşamaları ve kurallara uygun şekilde problem cümlesi belirleme	16 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
11 – 16 Mart tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
3	Bilimsel araştırma nerelerden ve hangi yöntem ve tekniklerle yapılmalıdır.	18 Mart 2015	14.00-16.00	Sınıf
	Bilimsel araştırma nerelerden ve hangi yöntem ve tekniklerle yapılmalıdır.	23 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
18 – 23 Mart tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
4	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Sahtecilik, Çarpıtma ve Tekrar Yayım.	25 Mart 2015	14.00-16.00	Sınıf
	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Sahtecilik, Çarpıtma ve Tekrar Yayım.	30 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
25 – 30 Mart tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
5	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Dilimleme, Haksız Yazarlık ve İntihal.	01 Nisan 2015	14.00-16.00	Sınıf
	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Dilimleme, Haksız Yazarlık ve İntihal.	6 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
01 – 06 Nisan tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
6	İntihal ve APA 6.0 standartları	8 Nisan 2015	14.00-16.00	Sınıf
	İntihal ve APA 6.0 standartları	13 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
08 – 13 Nisan tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
7	APA 6.0 Kaynakça Gösterimi ve Mendeley	15 Nisan 2015	14.00-16.00	Sınıf
	APA 6.0 Kaynakça Gösterimi ve Mendeley	20 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
15 – 20 Nisan tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
8	Mendeley Kullanımı	22 Nisan 2015	14.00-16.00	Sınıf
	Mendeley Kullanımı	27 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
22 – 27 Nisan tarihleri arasında Dijital Senaryolar izlendi				
9	Başarı testi ve görüşlerin alınması	6 Mayıs 2015	15.00-16.30	Sınıf

Tablo 9. Kontrol grubu haftalık ders programı

HAFTA	İÇERİK	GÜN	SAAT	ORTAM
1	Tanışma, Ön-test, gruplara ayırma ve eğitim ortamı hakkında bilgi verme	02 Mart 2015	14.00-17.00	Sınıf
	Eğitim ortamı hakkında bilgi verme	05 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
2	Eğitim ortamı hakkında bilgi, bigbleubutton sanal sınıf ortamı tanıtımı, bilimsel araştırma aşamaları ve kurallara uygun şekilde problem cümlesi belirleme	11 Mart 2015	16.00-18.00	Sınıf
	Eğitim ortamı hakkında bilgi, bigbleubutton sanal sınıf ortamı tanıtımı, bilimsel araştırma aşamaları ve kurallara uygun şekilde problem cümlesi belirleme	12 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
3	Bilimsel araştırma nerelerden ve hangi yöntem ve tekniklerle yapılmalıdır.	18 Mart 2015	16.00-18.00	Sınıf
	Bilimsel araştırma nerelerden ve hangi yöntem ve tekniklerle yapılmalıdır.	19 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
4	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Sahtecilik, Çarpıtma ve Tekrar Yayım.	25 Mart 2015	16.00-18.00	Sınıf
	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Sahtecilik, Çarpıtma ve Tekrar Yayım.	26 Mart 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
5	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Dilimleme, Haksız Yazarlık ve İntihal.	01 Nisan 2015	16.00-18.00	Sınıf
	YÖK ve TÜBİTAK tarafından geliştirilen etik kurallar; Dilimleme, Haksız Yazarlık ve İntihal.	02 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
6	İntihal ve APA 6.0 standartları	08 Nisan 2015	16.00-18.00	Sınıf
	İntihal ve APA 6.0 standartları	09 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
7	APA 6.0 Kaynakça Gösterimi ve Mendeley	15 Nisan 2015	16.00-18.00	Sınıf
	APA 6.0 Kaynakça Gösterimi ve Mendeley	16 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
8	Mendeley Kullanımı	22 Nisan 2015	16.00-18.00	Sınıf
	Mendeley Kullanımı	23 Nisan 2015	20.00-22.30	E-Öğrenme
9	Başarı testi ve görüşlerin alınması	6 Mayıs 2015	15.00-16.30	Sınıf

Uygulama: Dersle ilgili bütün materyaller, YDÜ-UZEM sistemi üzerinden (moodle) oluşturulan “Eğitim Yönetiminde Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallar Kursu” üzerinden ulaştırılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının ortamları farklı giriş alanlarıyla ayrılmış ve herkes kendi grup sistemine giriş yapabilmektedir. Her iki grupta bulunan öğrencilerin çevrimiçi derslerini takip etme durumları Moodle sistemi üzerinden kontrol edilerek tüm öğrencilerin sisteme giriş-çıkış saatleri kontrol altında tutulmuştur. Ayrıca deney grubuna uygulanan Dijital Senaryoların izlenmesi için aynı yöntem kullanılarak sisteme giriş-çıkışlar kontrol altında tutulmuştur. Sistem içerisinde bulunan web 2.0 araçlarından dosya paylaşımı, Big Blue Button sanal sınıf ortamı, çevrimiçi gerçekleştirilen ders videolarının eklenerek istenildiği zaman tekrar edilebilmesi, youtube üzerine eklenen çeşitli video linklerinin etiketler halinde paylaşımı ve ek olarak deney grubuna youtube üzerine eklenen dijital senaryoların linkleri etiket halinde paylaşılmıştır. Çevrimiçi gerçekleştirilen derslerde Big Blue Button sanal sınıf ortamının birçok özelliği kullanılmıştır. Dosya paylaşımı yapılarak öğrencilerin bunları görebilmeleri ve üzerinde vurgulamalar yapılabilmesi, ekran paylaşımı, ses ve yazı ile anlık iletişim kurma gibi özellikleri aktif olarak kullanılmıştır. Bu sayede hem öğretmene hem de diğer öğrencilere anlık soru sorabilme şansına sahip olmuşlardır. Bunun yanında çevrimiçi dersler kaydedilerek daha sonra istenildiği zaman izlenebilmesi için yine sistem üzerine eklenmiştir. Eş zamansız olarak eklenen sohbet paneli ile eş zamansız olarak da mesajlaşma ve haberdar etme özelliği kullanılmıştır. Proje teslimi ise e-posta yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmacının Rolü: Araştırmacı, çalışmanın gerçekleştirildiği üniversitede araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. Yüksek lisans döneminde ilk ders olarak bilimsel araştırma yöntemleri dersini, doktora aşamasının ilk döneminde ise ileri düzey bilimsel araştırma yöntemleri derslerini almıştır. Geçmiş yıllarda Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümünde çeşitli dersler vermiş (Bilgisayara giriş, İşletim sistemleri, bilgisayar ağları, sınıf yönetimi, visual basic I-II, Web 2.0 araçlarının eğitim ortamlarına entegrasyonu, bitirme projesi I-II) daha sonra ise Sınıf Öğretmenliği Bölümü'ne geçiş yaparak burada bölüm başkan yardımcılığı yanında çeşitli dersler vermiştir (Eğitim Bilimine Giriş, Bilgisayar I-II, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Öğretim Teknolojileri

ve Materyal Tasarımı, Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Okul Deneyimi I). Bunun yanında araştırmaya başlamadan önce lisans düzeyinde ortak olarak verilen (BÖTE, Sınıf Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü ve Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü) bilimsel araştırma yöntemleri dersinde araştırmanın ön çalışması gerçekleştirmiştir. Yüksek lisans tezi ve yaptığı diğer bilimsel araştırmalarda uzaktan eğitim alanında çalışmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak ilk aşamada lisansüstü öğrencilerin kişisel bilgilerini öğrenebilmek için 7 sorudan oluşan kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Bunun yanında araştırmada veri toplama aracı olarak, bilimsel araştırma ve etik kurallara yönelik başarı testi, deneklerin yapmış oldukları bilimsel araştırma raporlarının derecelendirmeli puanlama ölçeği(rubrik) ile değerlendirilmesi, çevrimiçi bilgi arama stratejileri ölçeği, bilimsel araştırmaya yönelik kaygı ölçeği, bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği ve uygulamaya yönelik görüşme formu kullanılmıştır. Bu araçlara yönelik bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.3.1.Başarı Testi

Araştırmaya katılan lisansüstü öğrencilerin kurs öncesi ve kurs sonrası bilgilerini ölçme amaçlı olarak 42 çoktan seçmeli, 23 doğru-yanlış olmak üzere toplam 65 sorudan oluşan ve bütün içeriği kapsayan bir başarı testi 20 uzmanın görüşleri alınarak geliştirilmiştir. Geliştirilen test madde güçlük analizlerinin yapılabilmesi için Bilimsel Araştırma Yöntemleri dersini alma koşulu aranan 150 tane lisansüstü öğrenciye uygulanmıştır. Uygulama sonrasında 5 soru madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik gücü indeksine bakılarak çıkartılmış ve 40 çoktan seçmeli, 20 doğru-yanlış olmak üzere, başarı testi toplam 60 sorudan oluşmuştur. Başarı testinin madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik gücü indeksine ait bulgular aşağıdaki Tablo 10' da verilmiştir.

Tablo 10.Başarı testi madde analizi sonuçları

Soru No	Madde Güçlük	Madde Ayırt Edicilik	Soru No	Madde Güçlük	Madde Ayırt Edicilik
1	0.59	0.41	33	0.49	0.51
2	0.54	0.46	34	0.41	0.59
3	0.46	0.54	35	0.43	0.57
4	0.54	0.46	36	0.49	0.51
5	0.49	0.51	37	0.46	0.54
6	0.49	0.51	38	0.54	0.46
7	0.46	0.54	39	0.51	0.49
8	0.51	0.49	40*	0.84	0.16
9	0.43	0.57	41	0.43	0.57
10	0.41	0.59	42	0.57	0.43
11	0.46	0.54	43*	0.86	0.14
12	0.49	0.51	44	0.49	0.51
13	0.43	0.57	45	0.59	0.41
14	0.49	0.51	46*	0.84	0.16
15	0.43	0.57	47	0.62	0.38
16	0.46	0.54	48	0.57	0.43
17	0.60	0.4	49	0.54	0.46
18	0.43	0.57	50	0.51	0.49
19	0.54	0.46	51	0.49	0.51
20	0.43	0.57	52	0.51	0.49
21	0.41	0.59	53	0.57	0.47
22	0.65	0.35	54	0.64	0.36
23	0.43	0.57	55	0.51	0.49
24	0.46	0.54	56	0.51	0.49
25	0.43	0.57	57	0.54	0.46
26	0.54	0.46	58	0.57	0.43
27	0.35	0.65	59	0.51	0.49
28	0.59	0.41	60	0.65	0.35
29	0.49	0.51	61	0.57	0.43
30	0.43	0.57	62	0.59	0.41
31	0.54	0.46	63	0.57	0.43
32*	0.22	0.78	64	0.46	0.54
			65*	0.17	0.83

* Madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik gücü indeksine göre çıkartılan maddeler

Başarı testinin deneme uygulaması sonucu, madde güçlük indeksi ve madde ayırt edicilik gücü indeksleri incelenerek toplam 5 maddenin testten çıkarılmasına karar verilmiştir. Madde güçlük indeksi 1'e yaklaştıkça, soruyu bilen sayısı artar, dolayısıyla soru kolaylaşır, 0'a yaklaştıkça soruyu bilen öğrenci sayısı azalır, dolayısıyla soru zorlaşır. 0.00 ile 0.40 arasında ise madde

zor, 0.40 ile 0.60 arasında ise orta güçlükte, 0.60 ile 1.00 arasında ise madde kolaydır. Madde ayırt edicilik gücü indeksi ise 0.40 ve üstü ise madde çok iyi maddedir, 0.30 ile 0.39 arasında ise madde değişiklik yapılmadan kullanılabilir, 0.20 ile 0.29 arasında ise madde düzeltilmeli ve geliştirilmeli veya çıkartılmalıdır. 0.00' in altı madde ters yönde ayırt eder ve mutlaka testten çıkarılmalıdır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014). Bu bilgiler doğrultusunda, 32, 40, 43, 46 ve 65. maddeler başarı testinden çıkartılmış ve nihai testin 60 sorudan oluşturulmasına karar verilmiştir.

Tablo 11.Başarı testinin konu ve türüne göre madde dağılımı

HEDEFLER	TEST MADDESİ	SORU TÜRÜ
Metin içinde APA 6.0 Standardının önemine ilgi gösterme.	1-7-8-9-10-11-12-13	Çoktan Seçmeli: 1,7,8,9,10,11,12 Doğru/Yanlış:13
Alıntıları APA 6.0 Standardına uygun açıklama.	2-14	Çoktan Seçmeli:2 Doğru/Yanlış:14
Yazar sayısına göre doğru alıntı yapma.	3-4-5-6-15-16-17-18-23	Çoktan Seçmeli: 3,4,5,6,18 Doğru/Yanlış: 15,16,17,23
Elektronik ortamlardan alıntıları APA 6.0 Standardına uygun listeleme.	19-20	Çoktan Seçmeli:20 Doğru/Yanlış:19
Araştırmaya dayanmayan verileri üretmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	27-33	Çoktan Seçmeli
Sunulan veya yayınlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenleme veya değiştirmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	29-30	Çoktan Seçmeli
Gerçek olmayan verilere dayanan eserlerin raporlaştırılmasını veya yayınlanmasının etik dışı davranış olduğunu açıklama.	21-22	Çoktan Seçmeli:21 Doğru/Yanlış:22
Araştırma kayıtlarını ve elde edilen verileri tahrif etmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	40-43-44-47-56	Çoktan Seçmeli: 40,43 Doğru/Yanlış:44,47,56
Araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almanın etik dışı davranış olduğunu açıklama.	34-37-48-49	Çoktan Seçmeli:34,37
Bir araştırmanın sonuçlarını akademik terfilerde ayrı eser gibi sunmanın etik dışı davranış olduğunu açıklama.	32-35-45	Çoktan Seçmeli:32,35 Doğru/Yanlış:45

Tablo 11'in devamı

HEDEFLER	TEST MADESİ	SORU TÜRÜ
Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dahil etmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	28-31-41	Çoktan Seçmeli
Yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	36-54	Çoktan Seçmeli:36 Doğru/Yanlış:54
Aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dahil ettirmenin etik dışı davranış olduğunu açıklama.	28-39-50	Çoktan Seçmeli:28-39 Doğru/Yanlış:50
Bilimsel araştırma yaparken arama motorlarını ve veri tabanlarını etkin kullanma.	51-52-57-58-59-60	Çoktan Seçmeli: 57-58-59-60 Doğru/Yanlış: 51,52
Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atfı yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmanın etik dışı davranış olduğunu açıklama.	24-25-26-38-46-55	Çoktan Seçmeli:26,38 Doğru/Yanlış:24,25,46,55

Konulara göre ve türüne göre madde dağılımının bulunduğu belirtke tablosu yukarıdaki tablo 11'de verilmiştir. Her iki gruba ön-test ve son-test olarak uygulanan başarı testi örneği ek 1'de verilmiştir.

3.3.2.Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)

Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallara kursu kapsamında hazırlanan performans görevinde, öğrencilerin araştırma raporu yazımı hakkındaki zayıf ve güçlü yanlarını belirlemek için analitik dereceli puanlama anahtarı hazırlanmıştır. Bilimsel araştırma ve etik kurallara uyum becerisi kazanımlarına ulaşma düzeyini belirlemede kullanılacak analitik dereceli puanlama anahtarını geliştirme sürecinde ölçülebilir nitelikte ve kurs içeriğine uygun 5 boyut belirlenmiştir. Belirlenen boyutlar 10 uzmanın görüşü alınarak tekrar düzenlenmiş ve uygulamaya konulmuştur. Uzman görüşlerinden sonra uygulanan rubrik'in boyutlarını; "Bilgiye Ulaşım Kaynakları (Schoolar, YÖK tez merkezi, kütüphane sistemindeki elektronik veri tabanları)", "Bilgiyi Arama Yöntem ve Teknikleri (Arama parametreleri: + (artı),- (eksi),"" (tırnak) ve dosya türüne göre)", intihal-aşıma, "Metin İçerisinde Doğru Kaynak Gösterimi" ve

“Kaynakça Kısmında Doğru Kaynak Gösterimi” oluşturmuştur. Derecelendirme 0 (kurs içerisinde gösterilenlerin hiçbirini uygulamadı) ile 4 (kurs içerisinde gösterilenlerin tamamını uyguladı) arasında en olumsuzdan en olumluya şeklinde yapılmıştır. Her iki gruba ön-test ve son-test olarak uygulanan Rubrik örneği ek 2’ de verilmiştir.

3.3.3.Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri

Dijital senaryolarla desteklenen deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin çevrimiçi bilgi arama stratejileri arasında farklılık olup olmadığına bakmak için Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri kullanılmıştır.

Tsai (2009) tarafından bireylerin çevrimiçi ortamlardaki bilgi arama stratejilerini davranışsal, yaklaşımsal ve üst bilişsel olmak üzere üç temel alanda belirlemek üzere geliştirilmiştir. Türkçe’ye uyarlaması Aşkar ve Mazman (2013) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplam 25 soru ve 7 boyuttan oluşmaktadır. Birinci boyut olan Kaybolma boyutunda toplam 4 soru (s1, s2, s14 ve s20), ikinci boyut olan değerlendirme boyutunda 4 soru (s5, s7, s12 ve s22), üçüncü boyut olan amaçlı düşünme boyutu 4 soru (s9, s10, s11 ve s24), dördüncü boyut olan deneme yanılma boyutu 3 soru (s3, s13 ve s15), beşinci boyut olan temel fikirleri ayırt etme boyutu 3 soru (s16, s17 ve s18), altıncı boyut olan kontrol boyutu 4 soru (s4, s6, s19 ve s21) ve yedinci ve son boyut olan problem çözme 3 soru (s8, s23 ve s25)’ dan oluşmaktadır. Ölçeğin tamamının cronbach alpha değeri .910’dur. Boyutlar bazında bakacak olursak; kaybolma boyutunun .625, değerlendirme boyutunun .762, amaçlı düşünme boyutunun .765, deneme yanılma boyutunun .623, temel fikirleri ayırt etme boyutunun .771, kontrol boyutunun .752 ve problem çözme boyutunun cronbach alpha değeri .612’ dir. Yapılan bu çalışmada ise ölçeğin tamamının conbach alpha değeri .902’ dir. Boyutlar bazında bakacak olursak; kaybolma boyutunun cronbach alpha değeri .781, değerlendirme boyutunun .789, amaçlı düşünme boyutunun .782, deneme yanılma boyutunun .834, temel fikirleri ayırt etme boyutunun .972, kontrol boyutunun .855 ve problem çözme boyutunun cronbach alpha değeri .753’ dür. Her iki gruba ön-test ve son-test olarak uygulanan ölçek ve ölçek için gerekli izin ek 3’ de verilmiştir.

3.3.4. Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği

Kontrol ve deney grubundaki öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri ile başarıları arasında ilişki olup olmadığına bakmak için Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği kullanılmıştır.

Büyüköztürk (1997) tarafından üniversite öğrencilerinin araştırmaya dönük kaygılarını ölçmek için 12 maddeden oluşan tek faktörlü ölçek geliştirilmiştir. Croanbach Alpha değeri .872'dir. Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeğinde, "tamamen katılıyorum", "katılıyorum", "kararsızım", "katılmıyorum" ve "hiç katılmıyorum" seçeneklerinden oluşan likert tipi beşli dereceleme ölçeği kullanılmıştır. Araçta yer alan maddelere verilen yanıtlar, doğrudan kaygı durumunu yansıtan ifadelerde "tamamen katılıyorum" dan "hiç katılmıyorum" a doğru 5' den 1' e sayısal değerler verilerek puanlanmış ve böylece ölçekten alınan yüksek puan yüksek kaygıyı, düşük puan düşük kaygıyı göstermektedir. Gerçekleştirilen bu çalışmada ise ölçeğin croanbach alpha değeri .881' dir. Her iki gruba ön-test ve son-test olarak uygulanan ölçek ve ölçek için gerekli izin ek 4' de verilmiştir.

3.3.5. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmaya katılan deney ve kontrol grubundaki lisansüstü öğrencilerin çalışma öncesi ve sonrasında bilimsel araştırmaya yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakmak için Korkmaz, Şahin ve Yeşil' in 2011 yılında geliştirmiş oldukları "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek toplam 30 soru ve 4 boyuttan oluşmaktadır. "Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik" adının verildiği boyut altında 8 madde; "Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum" boyutunda 9 madde; "Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum" boyutunda 7 madde ve "Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum" boyutunda ise 6 madde bulunmaktadır. Boyutlara göre güvenilirliğine bakacak olursak, Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik boyutunun Cronbach alpha değeri .851, Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum boyutunun Cronbach alpha değeri .814, Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum boyutunun Cronbach alpha değeri .802 ve Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum boyutunun cronbach alpha değeri .765'tir. Gerçekleştirilen bu çalışmada

ise Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik boyutunun Cronbach alpha değeri .738, Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum boyutunun Cronbach alpha değeri .869, Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum boyutunun Cronbach alpha değeri .803 ve Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum boyutunun cronbach alpha değeri .783' tür. Ölçeğin genelinin cronbach alpha değerine bakacak olursak .700'ün üzerinde olması (cronbach alpha=.741) ölçeğin güvenilirliğini göstermektedir. Her iki gruba ön-test ve son-test olarak uygulanan ölçek ve ölçek için gerekli izin ek 5'de verilmiştir.

3.3.6. Uygulanan Eğitim-Öğretim Sürecine Yönelik Görüşme Formu

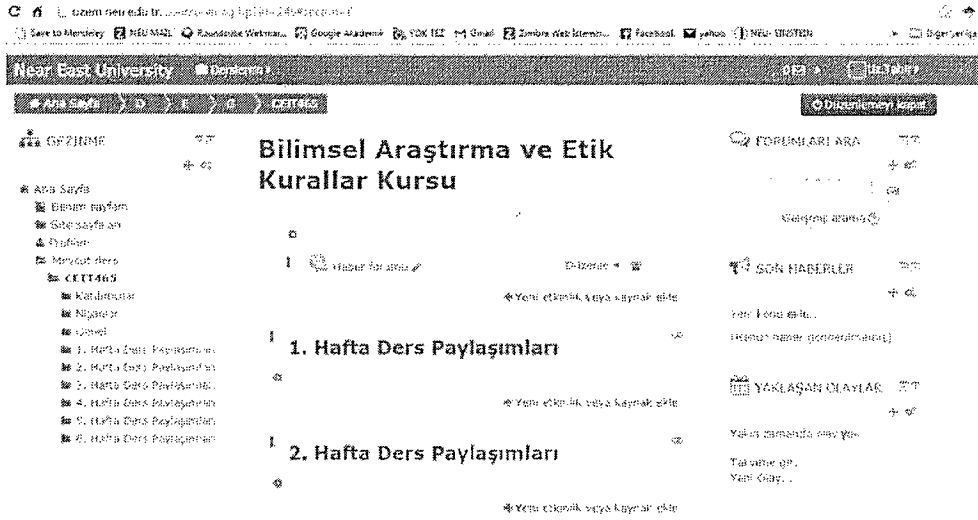
Uygulamaya katılan lisansütü öğrencilerinin kurs sürecindeki görüşlerini almak amacıyla her iki gruba farklı sorular sorulmuştur. Kontrol grubuna 4, deney grubuna ise 8 soru sorulmuştur. Deney grubuna fazla sorulmasının nedeni dijital senaryolar hakkındaki görüşlerinin alınmak istenmesidir. Görüşme formlarının oluşturulması aşamasında 10 uzmanın görüşlerine başvurulmuş ve formlara son şekilleri verilmiştir. Görüşmeler her iki gruptan 20'şer kişiyle gerçekleştirilmiş ve kayıt altına alınmıştır. Veriler kodlanarak temalar oluşturulmuştur ve elde edilen veriler betimsel analiz yoluyla açıklanmıştır. Her iki gruba çalışma sonrasında sorulan sorular ayrı ayrı ek 7'de verilmiştir.

3.4. Eğitim Ortamının ve Materyallerin Hazırlanması ve Uygulama

3.4.1. Eğitim Ortamının Hazırlanması

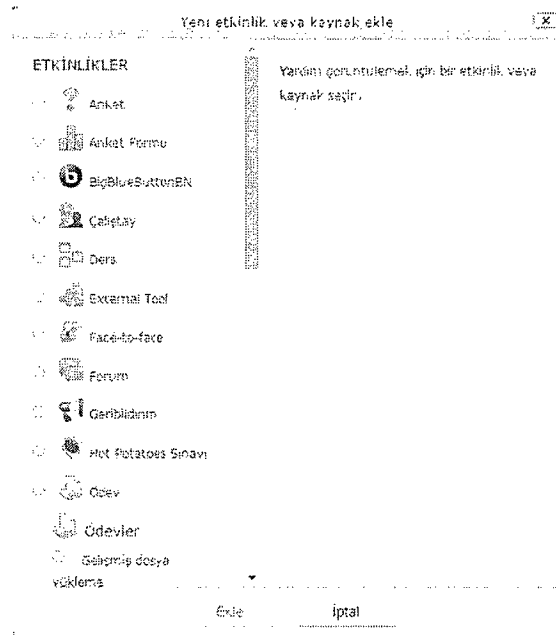
Web destekli uzaktan eğitim uygulaması tasarımı için ilk olarak, daha önceden Yakın Doğu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (YDÜ-UZEM) tarafından oluşturulan eğitimci hesabının yönetici olarak değiştirilmesi için YDÜ-UZEM müdürlüğüne başvurulmuş ve işlem gerçekleştirilmiştir. Daha sonra <http://uzem.neu.edu.tr/> adresinden yönetici olarak giriş yapılarak gruplar ile ilgili ayarlamalar yapılmıştır (Şekil 2).

Gruplara tıklandıktan sonra eğitimlerle ilgili kaç hafta olacağı ve hangi web 2.0 araçları kullanılacağı, hangi materyallerin nasıl paylaşılacağı düzenleme adımına geçilmiştir. Bu ekranla ilgili görüntü şekil 4'te görülmektedir.

Şekil 4. Ders düzenleme ekranı

Şekil 4'de görüldüğü gibi her hafta dersinin altında "Yeni etkinlik veya kaynak ekle" seçeneği mevcuttur. Buradan istenildiği kadar amaca uygun web 2.0 aracı eklenebilir (Şekil 5).

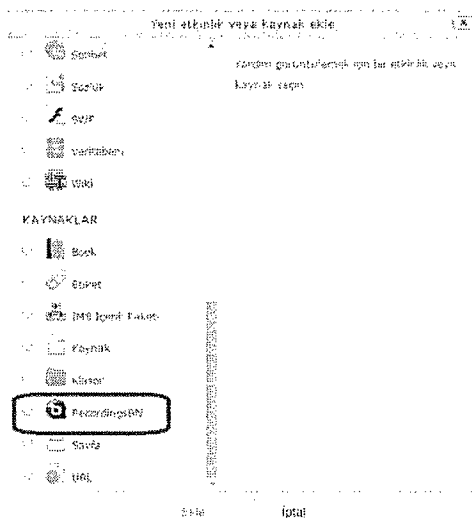

Şekil 5. Eklenti ekleme ekranı

Bir hafta içerisinde birden fazla web 2.0 aracı eklenebilir. Şekil 5'te görüldüğü gibi eğitim amaçlı kullanılacak birçok araç sistem içerisinde bulunmakta ve amaca göre kullanılabilir. Sanal sınıf oluşturmak için Big Blue Button eklentisi, dosya ekleme eklentisi (ppt, pdf, word vb.), etiket (farklı web sayfaları, dosya, kaynak), anket, form, sohbet ekleme gibi eğitim açısından önemli eklentiler kullanılabilir. Eklenecek her web 2.0 aracı hangi haftaya eklendiyse alt alta gelecek şekilde sıralanarak eklenmektedir.

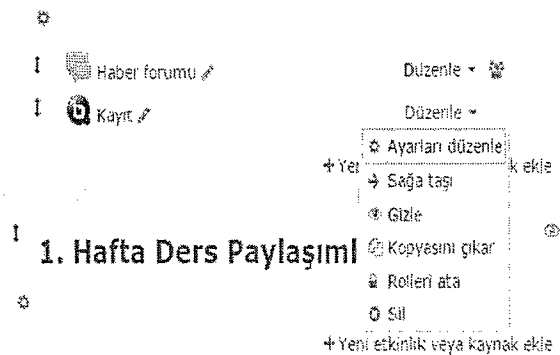
3.4.1.1. Sanal Sınıf Eklentisinin Ekleneşmesi

Sanal sınıf ortamını kısaca, sınıf ortamında gerçekleştirilen derslerin teknoloji sayesinde, uzaktan eğitim şeklinde mekandan bağımsız olarak çevrimiçi olarak gerçekleştirilmesi olarak tanımlanabilir. UZEM sistemi üzerinde eklenti olarak bulunan Big Blue Button sanal sınıf ortamı kolayca sisteme entegre edilerek çevrimiçi dersler gerçekleştirilebilir. Eklentiye eklemeyen önce ders sayfasına girildiği zaman üst kısımda bulunan kısma "Kayıt" adı altında Big Blue Button kayıt eklentisi yerleştirilmiştir (Şekil 6). Sebebi ise gerçekleştirilen bütün çevrimiçi derslerin kaydedilip, sistem içerisinde etiket yoluyla entegre edilip, istenildiği zaman sisteme giriş yapılmak koşuluyla tekrar izlenebilmesidir. Eklendikten sonra seçenekler kısmından görünümü gizlenerek öğrenciler tarafından görülmesi engellenerek ayarların istemeyerek de olsa aksamasına olanak tanınmamalıdır (Şekil 7).

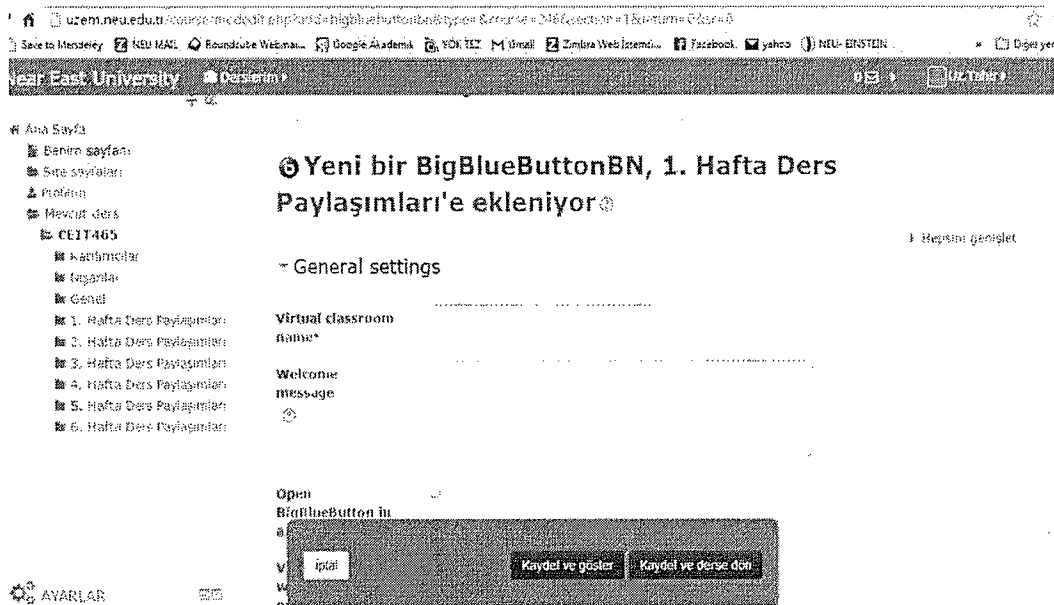
Şekil 6. Big Blue Buton kayıt düğmesi

Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallar Kursu

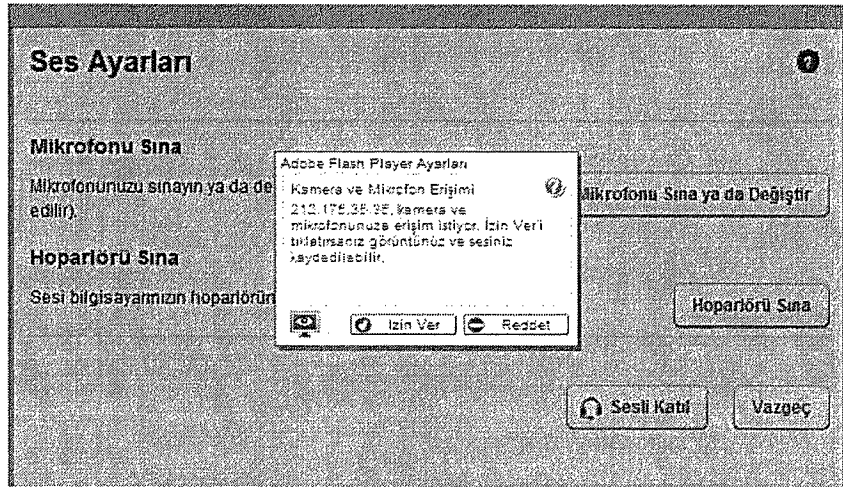
Şekil 7. Kayıt düğmesi ayarları

Kayıt düğmesi eklenip, gerekli ayarlar yapıldıktan sonra her hafta için çevrimiçi ders eklentisi eklenerek dersler yapılabilir. “Yeni etkinlik veya kaynak” düğmesinden Big Blue Button sanal sınıf eklentisi eklendikten sonra bazı ayarlamaların yapılması gerekmektedir. Öncelikle dersin adı belirlenir. Daha sonra ilk olarak giriş yazısı karşımıza çıkar. Bu giriş yazısı buradan istenilen şekilde ayarlanabilir. Daha sonraki seçenek ise Big Blue Button’ un var olan sayfada mı yeni sayfada mı açılması seçeneğidir. İstenildiği gibi seçilebilir. Daha sonra isteğe bağlı olarak derse ilk giriş ve son giriş saati ayarlanarak derse girişler kontrol altına alınabilir (derse giriş 20.00’da açılıp 20.15’te kapatılması gibi). Unutulmaması gereken en önemli seçenek ise kayıt seçeneğidir. Her ders ayarlanacağında kayıt seçeneği işaretlenmelidir. İşaretlendikten sonra gerçekleştirilen dersler, daha önce oluşturulan “Kayıt” kısmı altına kaydedilecektir (Şekil 8). Kaydedilen dersler etiket eklentisi yardımıyla sisteme eklenerek öğrencilerin istediği zaman girip o dersi izlemelerine olanak sağlayacaktır. Gerekli ayarlamalar yapıldıktan sonra kaydet ve göster seçeneği seçilirse derse giriş yapılır, kaydet ve derse dön seçeneği seçilirse de yapılan değişiklikler kaydedilerek haftalık derslerin olduğu ekrana yönlendirilir.

Şekil 8. Big Blue Button ders ayar sayfası

Sanal sınıfa giriş yapıldığında sesli ve görüntülü katıl seçeneği seçilerek (bilgisayarda gerekli donanım olan mikrofon, hoparlör ve kamera olması durumunda) gerekli durumlarda ister sadece sesli, isterse sesli ve görüntülü, istenirse ekran paylaşımı ve ses, eğer istenirse dosya paylaşımı ve ses kullanılarak etkileşim sağlanabilir (Şekil 9). Bunun yanında giriş yapıldıktan sonra anlık olarak sohbet imkanı da bulunmaktadır. Bu sohbet bütün grupla olabileceği gibi özel olarak istenilen kişi ile de gerçekleştirilebilir.

Şekil 9. Big Blue Button ses ve görüntü ayarları

Derse giriş yapıldıktan sonra bütün yetki ders öğretim elemanıdır. Kimin mikrofonunun açık olacağından, kimin ekran paylaşacağından, kamera açacağından, dosya paylaşacağından bütün etkinliklerden ders öğretim elemanı sorumludur. O kime ne yetkiyi verirse o kişi etkinliği gerçekleştirebilir. Gerekli olması durumlarda dersten çıkartıp, engelleyebilir. Bu sayede kişi bir daha o derse giriş yapamaz. Daha önce bahsedildiği gibi ders esnasında ekran paylaşımı yapılabilir. Bu sayede gösterip yaptırma tekniği ile daha etkili dersler gerçekleştirilebilir. Ayrıca dosya paylaşımı da yapılarak paylaşılan dosya üzerinde çalışılabilir. Eğitimci tarafından atanan kişi veya kişiler var olan dosya üzerinde işaretleme, yazı yazma gibi etkinlikleri gerçekleştirebilir (Şekil 10).

2. Hafta Ders Paylaşımları

b 1. Grup 2. Hafta Online Dersine Girmek İçin Tıklayınız!

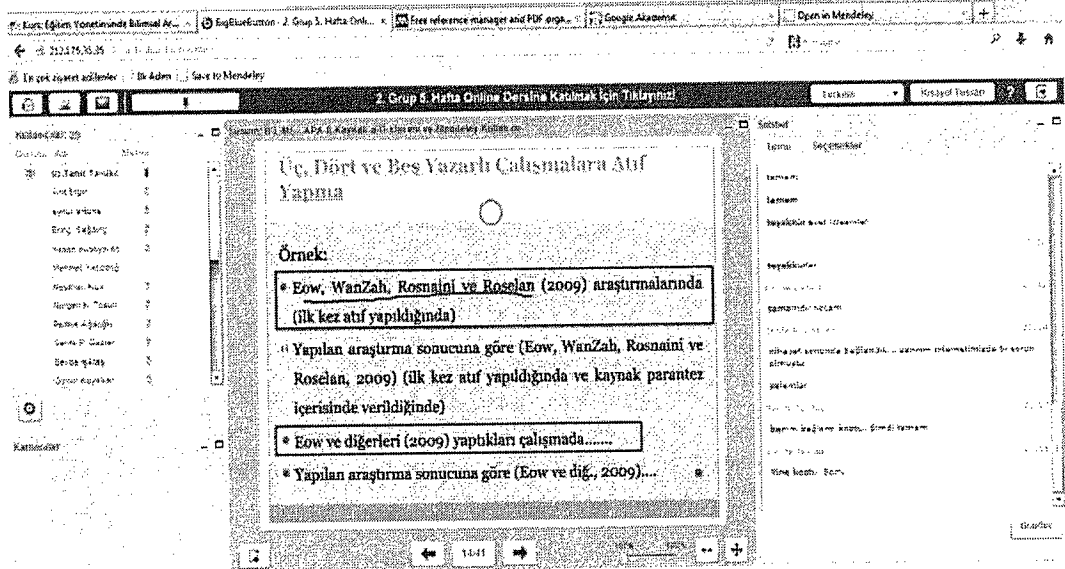
1. Grup 2. Hafta Online Dersini Tekrar İzlemek İçin Tıklayınız!

1. Grup 2. Hafta Ders Notuna Ulaşmak İçin Tıklayınız!

1. Grup 2. Hafta Der Notunu İndirmek İçin Tıklayınız!

Şekil 10. Big Blue Button dosya paylaşımı

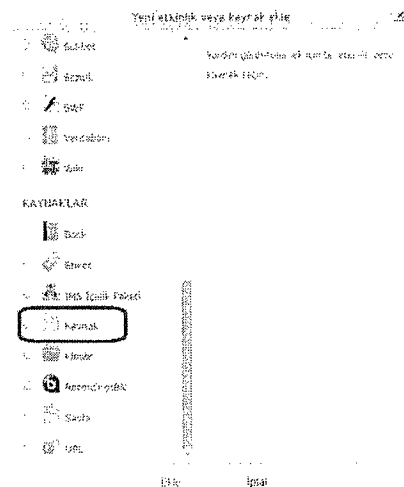
Big Blue Button içerisinde bulunan bir diğer eklenti ise beyaz tahta eklentisidir. Bu sayede sınıf ortamındaymış gibi ders anlatımı ve örnekler için beyaz tahta kullanılabilir. Burada gerekli çizim ve yazı araç-gereçleri ile birlikte silgi mevcuttur. İstenildiği zaman yazılıp silinebilir. Çevrimiçi ders esnasında hem ses, hem görüntü hem de ekran/dosya paylaşımını aynı anda yapmak mümkündür. İnternet hızlarının farklılıklarından dolayı, ses, yazı ve aynı zamanda dosya ya da ekran paylaşımı yapılmış, görüntü açılması denendiğinde ise yavaşlama olduğundan dolayı kullanılmamıştır. Her çevrimiçi ders gerçekleştirildikten sonra kaydedilip ilgili hafta materyal paylaşımı bölümünde paylaşılmış ve öğrenciler istedikleri zaman sisteme giriş yaparak bu ders videosunu tekrar izleme imkanına sahip olmuşlardır (Şekil 11).

Şekil 11. Haftalık paylaşılan materyaller

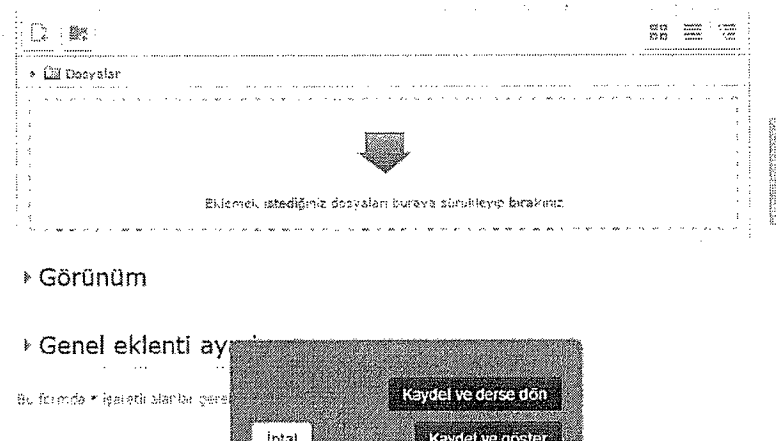
3.4.1.2. Dosya Paylaşımı

Oluşturulan derslerle ilgili daha önceden hazırlanan sunum (ppt) dosyalarını paylaşmak mümkündür. Her dersten önce hazırlanan sunu her haftanın altında paylaşılan materyaller arasındadır. Bunu ekleyebilmek için yeni etkinlik veya kaynak ekle seçeneğinden “kaynak ekle” seçilmelidir. Bu sayede bilgisayarın herhangi bir yerinde kayıtlı olan dosyayı sistem içerisine entegre edebilme imkanı tanınmaktadır (Şekil 12).

Şekil 12. Kaynak (dosya) ekleme

Şekil 12’de görüldüğü gibi kaynak seçeneği seçildiği zaman karşımıza eklenecek dosyanın adının ne olacağı ve dosyanın sisteme eklenebilmesi için bilgisayardaki konum bilgileri istenmektedir. Buradan dosya seçilerek kaydet ve derse dön seçeneği seçilerek kaydedilen isimle, seçilen dosya sistem üzerine eklenmiş olacaktır (Şekil 13).

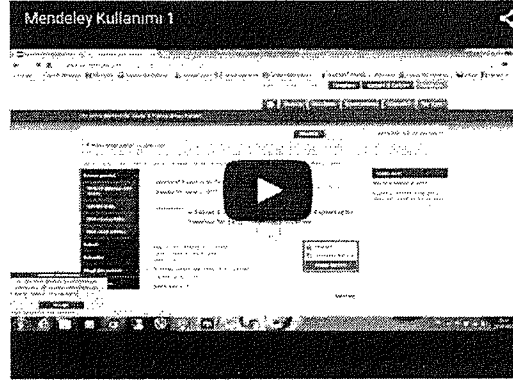

Şekil 13. Kaynak (dosya) konumu belirleme ekranı

4. Hafta Ders Paylaşımları

1. Grup 4. Hafta Ders Notunu İndirmek İçin Tıklayınız!

1. Grup 4. Hafta Online Dersini İzlemek İçin Tıklayınız!

1. Grup 4. Hafta Online Derse Katılmak İçin Tıklayınız!

Şekil 15. Etiket eklentisinin sayfa içerisindeki ön izleme ekranı

Şekil 15'te görüldüğü gibi ders içerisinde kullanılması planlanan Mendeley kullanımı ile ilgili video, youtube video paylaşım sitesine yüklenerek etiket eklentisi sayesinde ders içerisinde paylaşıldı ve istenildiği zaman öğrenciler girip izleyebilmektedir. Bu sayede büyük boyutlardaki dosyaları sistem içerisine atmak yerine bu şekilde paylaşarak sistemin daha rahat çalışmasına olanak sağlanmaktadır. Bunun yanında 2. gruba uygulanan dijital senaryolar da farklı programlarla oluşturulduktan sonra youtube üzerine video olarak kaydedildi ve bu şekilde etiketler sayesinde ders içerisinde paylaşılmıştır.

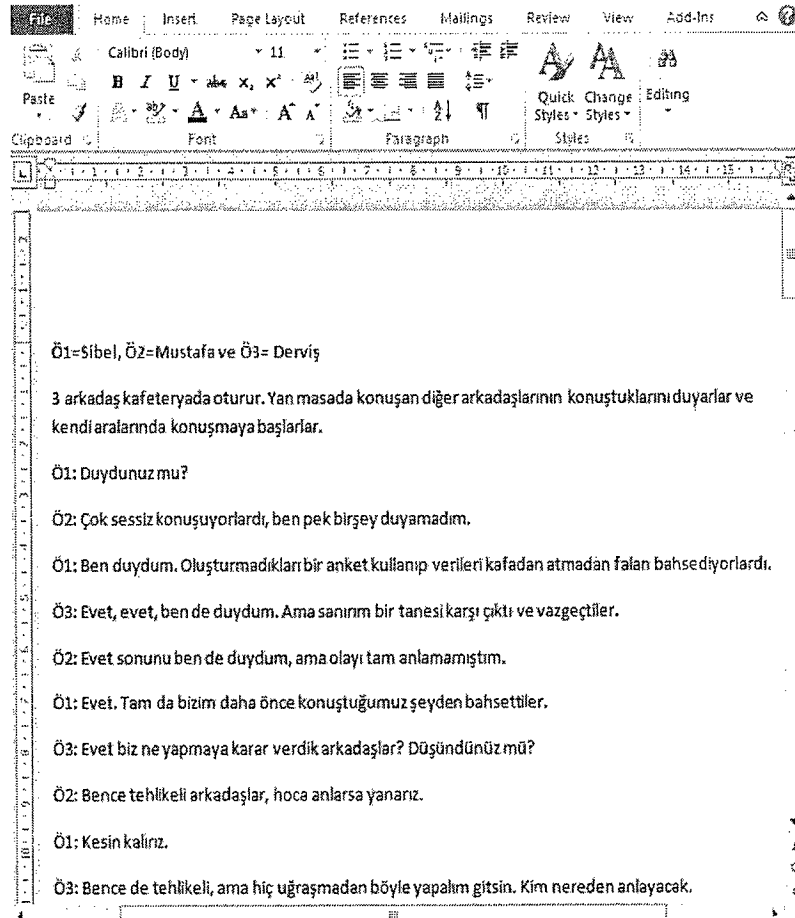
3.4.2. Dijital Senaryoların Hazırlanması

Ders içeriğinin belirlenebilmesi için 11 açık uçlu soruya 50 lisansüstü öğrencisinin cevap vermesi istenmiştir. Verilen cevaplar doğrultusunda içerik hazırlanıp, uzman görüşleri alınıp önerilen değişiklikler gerçekleştirildikten sonra ders içeriğine son şekli verilmiştir. Dijital senaryolar da 11 açık uçlu soruya verilen cevaplar doğrultusunda, öğrencilerin başlarından geçen olayların biraz değiştirilerek ve hayal gücü katılarak geliştirilmiştir. Hazırlanan dijital senaryolar uzman görüşleri alınarak gerekli düzeltmeler yapılmış ve daha sonrasında deney grubuna uygulanmıştır. Dijital senaryoların geliştirilmesi aşamalarında birçok farklı program kullanılmıştır. Senaryoların yazımı için

Microsoft Word programı kullanılmıştır. Senaryoların dijital ortama aktarılmasında ana program olarak Adobe Captivate 8.0 programı kullanılmıştır. Bunun yanında senaryolarda ağız oynatma için CrazyTalk Pro v7.32, senaryolar içerisinde bulunan karakterlerin ve sahnelerin oluşturulması için PhotoShop CS4, sahnelerde birçok karakter olduğu için ses değiştirme programı olarak MorphVOXPr, simülasyon oluşturmak için Ashampoo Snap 8, CrazyTalk Pro v7.32 programından çıktısı alınan video formatını değiştirmek için (flv'den wmv'ye) FormatFactory ve videoları birleştirmek için Movie Maker programı kullanılmıştır.

3.4.2.1. Senaryoların Yazılması

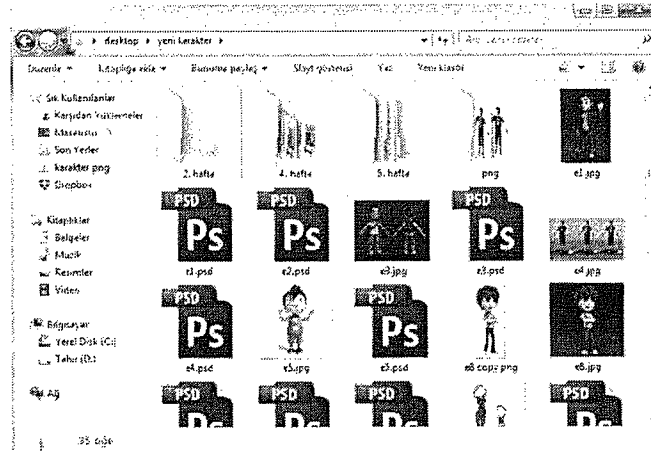
Çalışmanın önceki bölümünde bahsedildiği gibi senaryoların oluşturulması ders içeriği ile birebir ilişkilidir. Ders içeriği, 11 açık uçlu soruya 50 lisansüstü öğrencisinin verdikleri cevaplardan yola çıkılarak hazırlandığı daha önce belirtilmişti. Dijital senaryolar, öğrencilerin bu sorulara verdikleri cevaplar doğrultusunda oluşturulmuştur. Senaryolar oluşturulurken öğrencilerin başlarından geçen olaylar biraz abartılarak fakat gündelik hayatlarında başlarına gelebilecek olaylar şeklinde oluşturulmuştur. Bunun yanında senaryolarda kullanılan isimler günlük olaylarla da bağlantılı şekilde kullanılarak daha dikkat çekici ve akılda kalıcı olmasına özen gösterilmiştir. Örneğin Şekil 16'da 3. senaryo metni görülmektedir. Burada KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimleri döneminde bulunduğu için adayların isimleri kullanılmıştır. Yazılan senaryolar uzman görüşleri alınarak son halini almış ve dijital senaryolar bu senaryolar esas alınarak hazırlanmıştır.

Şekil 16. Dijital senaryolarda kullanılan senaryo metni örneği

3.4.2.2. Karakter ve Sahnelerin Bulunması

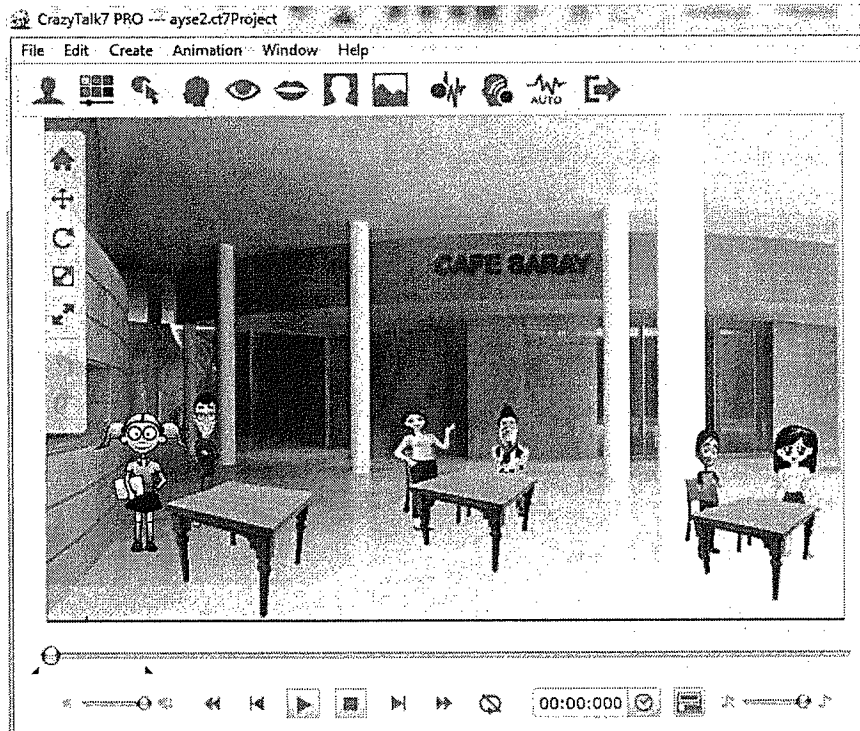
Senaryoları dijital ortama aktarmadan önce ilk olarak senaryolara uygun karakterler ve sahneler oluşturulmuştur. Karakterler ve sahneler oluşturulurken Captivate ve Crazy Talk programı içerisinde olan karakterler ve sahneler kullanılmıştır. Bunun yanında internetten de tarama yapılmıştır. Daha sonra, bulunan fotoğraflara benzer fotoğraflar Photoshop yardımıyla oluşturulmaya çalışılmıştır (Şekil 17).

Şekil 17. PhotoShop programı ile değiştirilen karakterler

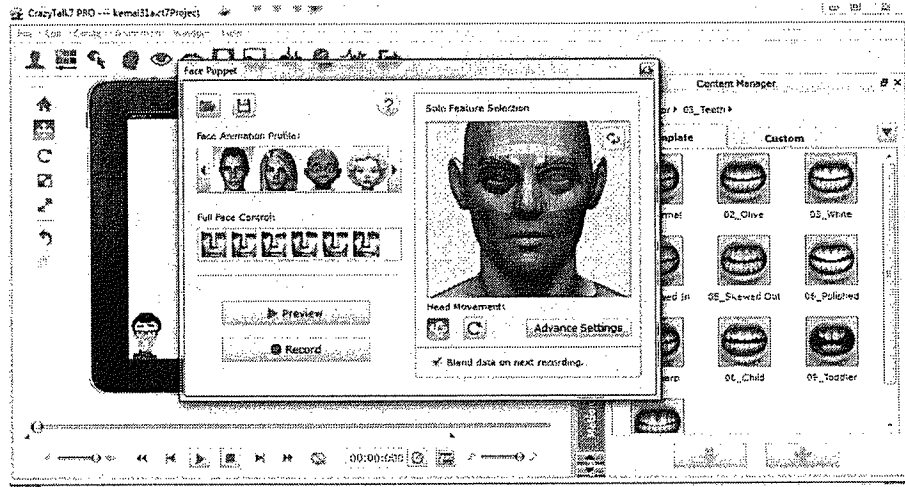
3.4.2.3. CrazyTalk Pro Programı ile Konuşma

Senaryolara gerçeklik katabilmek ve daha ilgi çekici olabilmesini sağlamak adına CrazyTalk programı ile bulunan karakterlerin konuşurken ağız ve mimikleri oynatılmıştır. Bu sayede dijital senaryolar biraz daha gerçeğe yakın ve ilgi çekici olması sağlanmıştır. Özellikle karşılıklı konuşmalar esnasında birçok dosya oluşturulmasından dolayı oldukça fazla kullanılan programlardan birisidir (Şekil 18).

Şekil 18. CrazyTalk Pro programı çıktıları

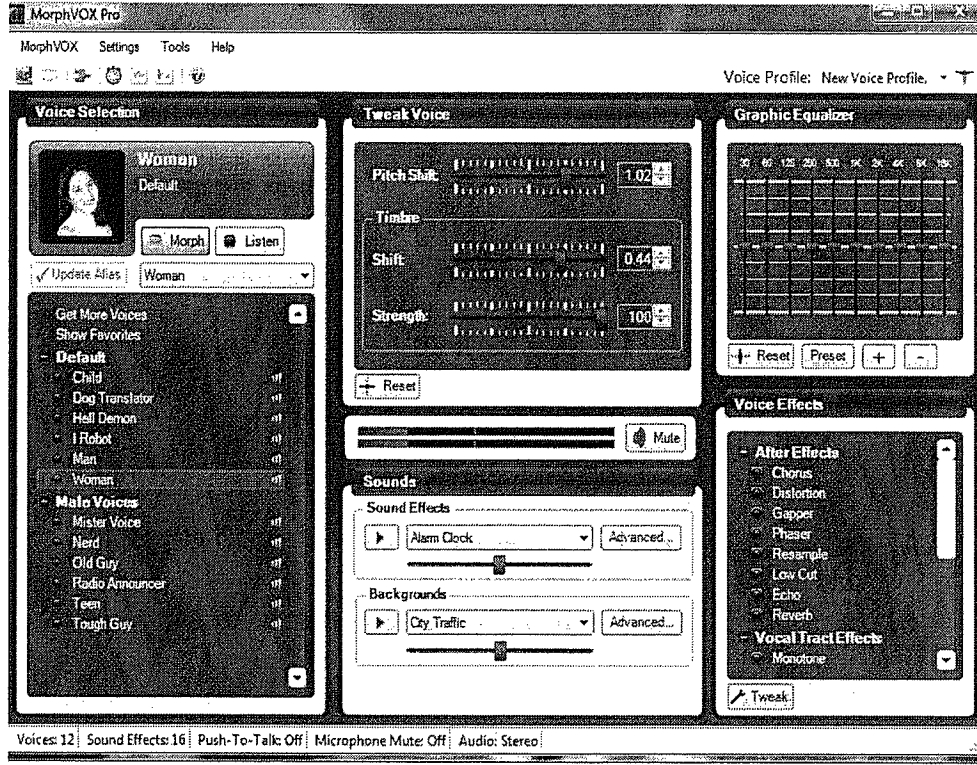
Sahne resimleri PhotoShop ve Captivate programları yardımıyla hazırlandıktan sonra Crazy Talk programı içerisinde entegre edilmiştir. Daha sonra yeni aktör oluşturma seçeneğinden özellikle ağız ve mimikleri hareket edecek olan karakter sayfa içerisine eklenmiştir. Eklenirken omuz, el, kol, baş, kaş, göz ve ağız hareketlerinin hangi yöne ve nasıl olacağı ayarlanmıştır (Şekil 19).

Şekil 19. Crazy Talk Pro yüz hareketleri ayarlama ekranı

3.4.2.4. MorphVOXPr Programı ile Ses Değişirme

Senaryolarda her hafta farklı karakterler olmasından dolayı farklı seslere ihtiyaç duyulmuştur. Fakat, çok fazla seçenek olmadığından dolayı var olan bir kız ve bir erkek sesinin her senaryo için en az üç farklı sese dönüştürülerek farklı kişilermiş gibi olması sağlanmıştır (Şekil 20).

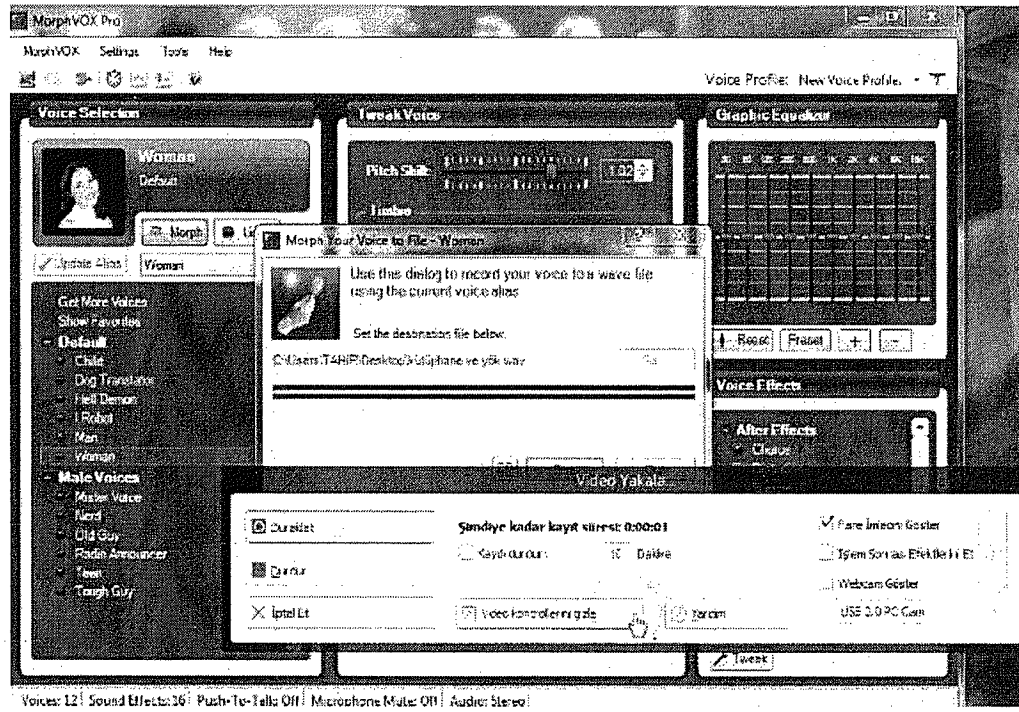

Şekil 20. MorphVOXPr ses değiştirme programı ekran görüntüsü

Şekil 20’de görüldüğü gibi ses değiştirme programı içerisinde “MorphVOXPr” birçok farklı ses özelliği bulunmaktadır. Kadın sesini farklı seslere, erkek sesini ise daha farklı seslere çevirmeye yardımcı olmuştur. Bununla birlikte varolan seslerin yanında özel seslerde oluşturmak mümkündür. Ayrıca, çeşitli ortam efektleri verilerek farklı ortamlardaymış gibi sesler kaydedilebilir. Programın sağladığı bir başka kolaylık ise birçok dosya uzantısında çıktı alınabilmesidir. Özellikle .mp3 uzantısı olarak çıktı sağlaması oldukça kullanışlı olmasını sağlamaktadır.

3.4.2.5. Ashampoo Snap 8.0 Simülasyon Oluşturma Programı

İkinci hafta dersinin gerekliliği olarak YDÜ Kütüphane sisteminin kayıtlı olduğu elektronik veri tabanlarından nasıl tarama yapılması gerektiğiyle ilgili bir simülasyon oluşturulması gerekmektedir. Bu simülasyon oluşturulurken Ashampoo Snap 8.0 programı kullanılmıştır. Video içerisinde farklı ses olacağı için hem Ashampoo Snap 8.0 programı hem de MorphVOXPr programı aynı anda çalıştırılarak ses ve görüntü ayrı ayrı kaydedilmiştir. Daha sonra ses ve görüntüyü birleştirmek için Movie Maker programı kullanılmış ve en sonunda Captivate programı içerisine ses ve görüntünün birlikte olduğu video eklenmiştir (Şekil 21).

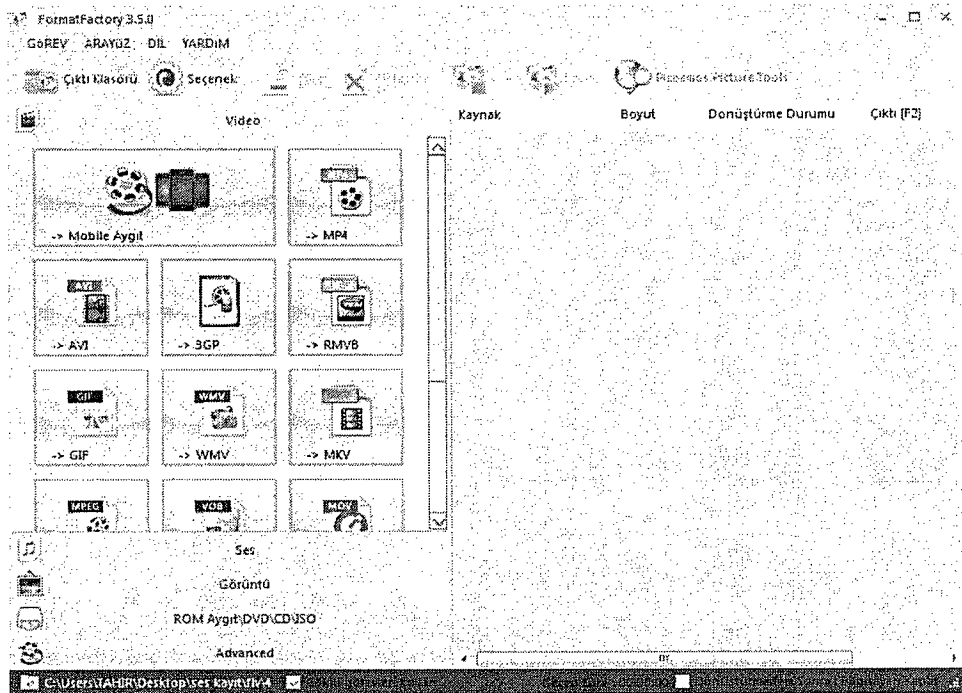

Şekil 21. Ses değiştirme ve video kaydetme programının aynı anda kullanılması

Yukarıdaki Şekil 20'de görüldüğü gibi simülasyonun farklı sesle hazırlanabilmesi için hem MorphVOXPr ses değiştirme programı, hem de Ashampoo Snap 8 ekran yakalama (simülasyon oluşturma) programı aynı anda kullanılmıştır. Daha sonra Captivate programı içerisine olması gerektiği yere eklenerek senaryo tamamlanmıştır.

3.4.2.6. FormatFactory Programı ile Video Kayıt Türü Değişirme

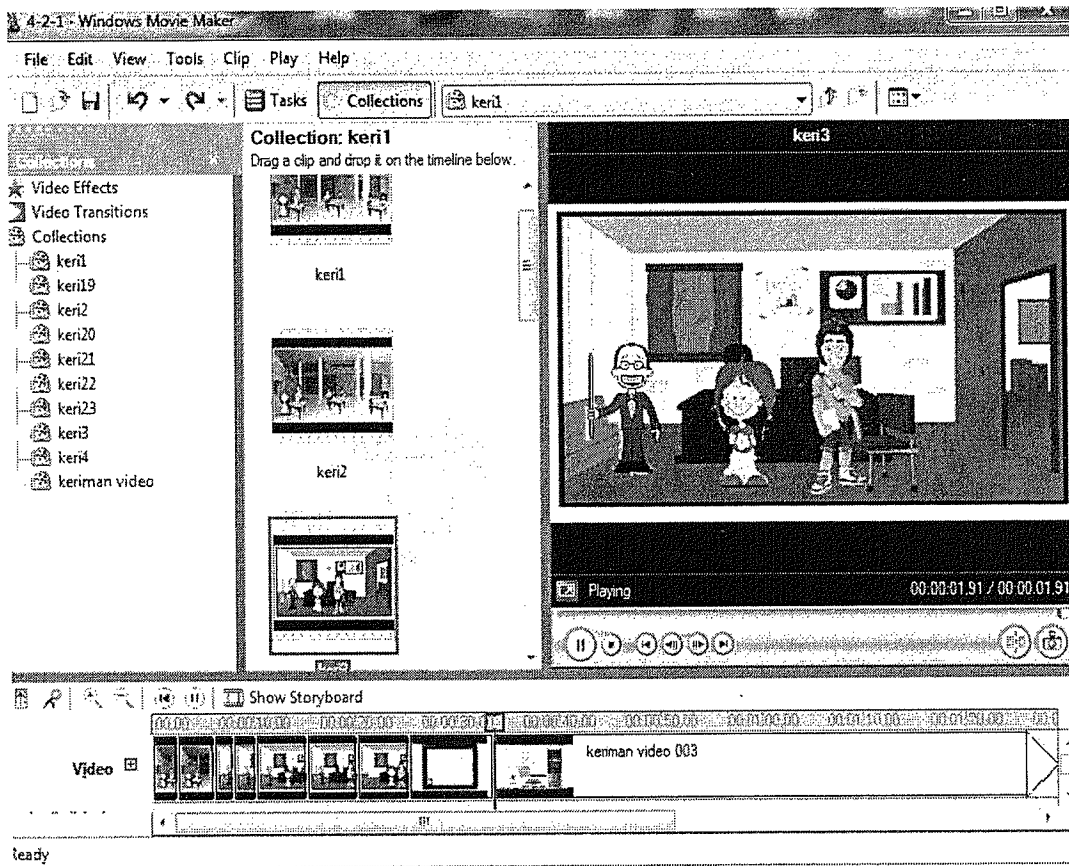
FormatFactory çok fonksiyonlu medya dönüştürme programıdır. Video, ses, görüntü formatındaki dosyaları uygun birçok farklı dosya türüne çevirebilen bir program, çalışma içerisinde sadece video ve ses dosyalarının dönüştürülmesi amacı ile kullanılmıştır. Video dosyaları, .flv uzantısından .wmv ve .wmv uzantısından .flv uzantısına dönüştürülmüştür. Ses dosyaları içinse, .mp3'ten .wma uzantısına ve .wma'dan .mp3 uzantısına çevirmek için kullanılmıştır. Programın en güçlü özelliğinden ikisini şu şekilde sıralayabiliriz: hem dosya dönüştürme sırasında herhangi bir kalite kaybının olmaması hem de özellikle video formatının dönüştürülmesi sırasında istenilen çözünürlükte ayarlanabilmesine imkan tanımasıdır. Bunun yanında hem kolay arayüze sahip olması hem de Türkçe dilini desteklemesi sayesinde programı bilmeyen birinin kolayca öğrenip kullanabilmesi önemli artılarından (Şekil 22).

Şekil 22. FormatFactory programı arayüz ekranı

3.4.2.7. Movie Maker ile Video ve Ses Birleştirme

Movie Maker ile, fotoğraf ve videoları kullanarak, bunlar üzerinde düzenlemeler, değişiklikler yapılabilir, müzik dosyaları ekleyebilir, mikrofon ile ses kaydı yapabilir ve bu fotoğraf, video ve sesleri kullanarak çeşitli filmler yaratılabilir. Bu çalışma içerisinde hem video ve değiştirilmiş seslerin birleştirilmesinde hem de karşılıklı konuşma şeklinde geçen senaryoların sahne sahne sıralanarak birleştirilmesinde kullanılmıştır. Crazy Talk programında sahne sahne kaydedilen konuşmalar numaralandırılarak Movie Maker programında birleştirilmiştir. Bunun yanında simülasyonun hazırlanmasında da kullanılmıştır. Farklı programlarla kaydedilen ses ve görüntü Movie Maker sayesinde birleştirilmiştir. Ses ve görüntünün farklı kaydedilme sebebi ise simülasyonda kullanılacak sesin farklı programla değiştirilmesidir (Şekil 23).

Şekil 23. Movie Maker ile senaryoları birleştirme

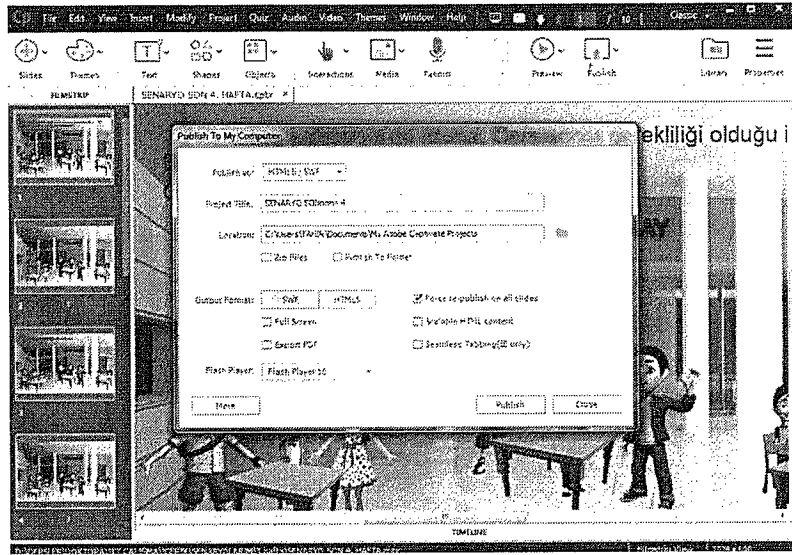
3.4.2.8. Adobe Captivate

Ana program olarak kullanılan captivate programı görsel tasarımlarla desteklenmiş, hareketli, animasyonlu ve interaktif sunumlar yapmaya yarayan ve ekran yakalama için de kullanılan bir programdır. Bunun yanında etkileşim ve animasyon sayesinde e-öğrenme içerikleri oluşturulabileceği bilinmektedir. Diğer programlarda geliştirilen bütün materyaller en son olarak Captivate programında birleştirilmiştir. Sahneler arası geçiş efektleri, geçişlerde kullanılan ses ve yazı efektleri Captivate programında yapılmıştır. Daha sonra tek bir video haline getirmek için yine Captivate programı kullanılmıştır (Şekil 24).

Şekil 24. Adobe Captivate ekran görüntüsü

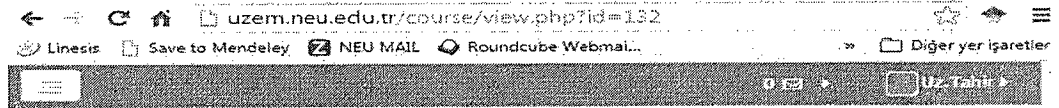
Şekil 24'te dijital senaryonun Adobe Captivate'te hazırlanmış ekranı görülmektedir. Görüntü bakımından Microsoft PowerPoint programını andırmaktadır. Fakat, çok daha gelişmiş ve ekstra özellikleri olan bu program sayesinde geçiş efektleri, animasyonlu yazılar ve sesler eklenmiştir. Bunun yanında etkileşim, ses ekleme gibi özellikleri de bulunmaktadır. Kullanılan bir diğer özelliği ise program çıktısı olarak hem .swf uzantısı hem de .avi uzantısı olmasıdır. Ayrıca, HTML desteği sayesinde direkt olarak internet siteleri içerisine entegre edilebilmektedir (Şekil 25).

Şekil 25. Captivate çıktı ayarı ekran görüntüsü

3.4.2.9. Senaryoların Youtube Sitesine Eklenmesi

Senaryolar hazırlandıktan sonra YDÜ-UZEM içerisindeki derslere ekleyebilmek için video paylaşım sitesi youtube' a videolar yüklenmiştir. Daha sonra gerekli url bağlantıları alınarak sistem içerisine etiketler yardımıyla eklenmiştir (Şekil 26).

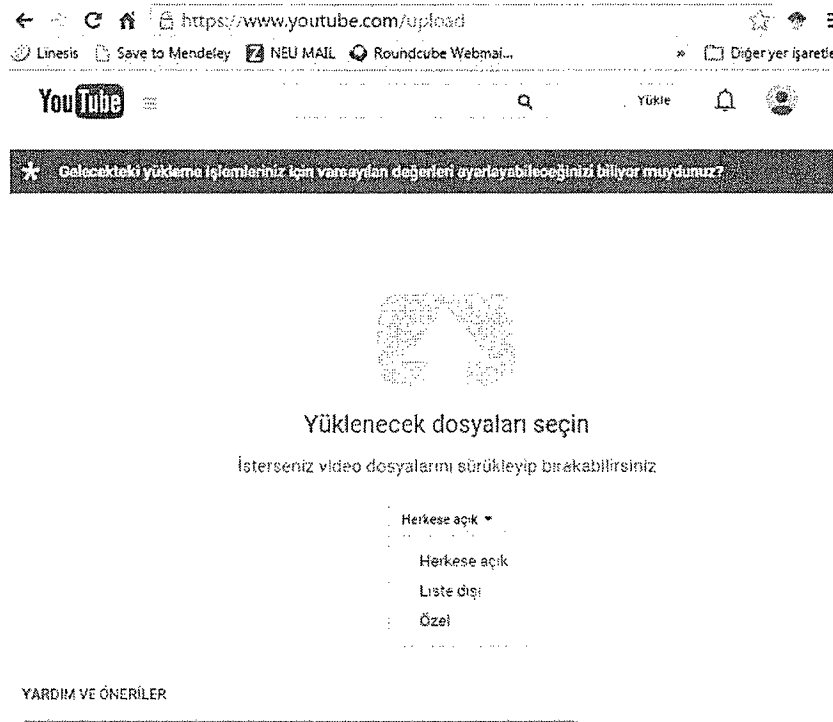

3. Hafta Ders Paylaşımları

Şekil 26. Dijital senaryoların ders ekranında paylaşılması

Youtube sitesine video yüklemek için gmail hesabı ile ücretsiz üyelik yapılması gerekmektedir. Üyelik işlemini gerçekleştirdikten sonra yükle seçeneğine tıklanarak yükleme ekranına geçilir. Burada önemli olan nokta gizlilik ayarlarıdır. Videoyu yüklerken kimlerin görüp göremeyeceğini ayarlanabilir. Hedef kitlenin tamamına ulaşabilmek için herkese açık seçeneği seçilerek dijital senaryolar youtube' a yüklenmiştir (Şekil 27).

Şekil 27. Youtube gizlilik ayarları ekranı

Video seçildikten sonra internet hızına ve video boyutuna bağlı olarak yüklenecektir. Daha sonra içeriğin kontrol edilip, videonun yayınlanması için yaklaşık 12 saat geçmesi gerekmektedir. Onaylandıktan sonra istenilen hedef kitleye ulaştırılmıştır.

3.4.3. Uygulama

"Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallar" kursu iki farklı gruba gerçekleştirilmiştir. Bu gruplara kontrol ve deney grubu denilmiştir. Her iki gruba da karma eğitim gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak deney grubu dijital senaryolarla desteklenmiştir. Her iki gruba da çevrimiçi dersler Yakın Doğu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi sistemi üzerinden gerçekleştirilmiştir. Her

iki grup için de farklı klasörler oluşturularak her öğrencinin kendi grubu dışındaki derslere girişleri engellenmiştir. Çalışmanın başında ön-test olarak geliştirilen bilimsel araştırma ve etik başarı testi uygulanmıştır. Grupların belirlenmesinde başarı ve cinsiyete göre homojenlik sağlanarak iki grup oluşturulmuştur. Öğrenci numarasının son rakamının tek ve çift sayı olmasına göre seçilerek biri kontrol diğeri deney grubu olarak kullanılmıştır.

3.4.3.1. Deney ve Kontrol Grubu

Her iki grupta da farklı programlardan 40'ar lisansüstü öğrencisi bulunmaktadır. Toplam 45'er saat süren eğitimler boyunca; 20'şer saatlik eğitimler sınıf içerisinde yüz yüze gerçekleştirilirken, diğer 25'er saatlik eğitimlerde YDÜ-UZEM sistemi üzerinden Big Blue Button sanal sınıf ortamı aracılığıyla sağlandı. Yüz yüze eğitimler Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi binası zemin kat 11D07 numaralı sınıfta gerçekleştirilmiştir. 8'er hafta ve toplamda 45'er saatte tamamlanan kursların konuları, içeriği, kazanımları, işleniş süreçlerinin ve değerlendirmelerin nasıl yapılacağını gösteren ders planları hazırlanmıştır. Günlük ders planlarının bir örneği Ek 2'de verilmiştir. Hazırlanan ders planları kursun ilk günü öğrencilere dağıtılmış ve çevrimiçi derslerin gerçekleştirildiği YDÜ-UZEM üzerine eklenmiştir. Böylelikle öğrencilere kursun hangi gününde hangi konuları hangi sıra ile nasıl işleyeceklerini takip etme imkanı sağlanmıştır. Yüz yüze derslerde öğrencilere kurs programındaki teorik bilgiler PowerPoint'de hazırlanmış slaytlar projeksiyon cihazı ile ekrana yansıtılarak yapılmış ve gerektiği durumlarda simülasyonlar hazırlanarak desteklenmiştir. Sınıf içerisinde internete ihtiyaç duyulduğunda 3G modem aracılığıyla internete bağlanılmıştır. Uygulama yapılması gereken durumlarda ise çevrimiçi derslerde gösterip yaptırma tekniği kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bunlara ek olarak deney grubu dijital senaryolarla desteklenmiştir. Dijital senaryolar eklendikten sonra öğrencilere belirli bir süre verilip, o süre zarfında izlemeleri istenmiştir. Kursun başlangıcında dijital senaryoların da eğitim sürecine dahil olduğu belirtilerek, her öğrencinin oluşturulan dijital senaryoları izlemelerini sağlamak için, sisteme giriş-çıkış yaptıkları saat aralıkları kontrol

edilmiş ve bunun puanlama için önemli olduğu vurgusu yapılmıştır. Böylece öğrencilerin dijital senaryoları izlemeleri teşvik edilmiştir.

Ülkedeki internet hızı ile yaşanan sorunlar göz önünde bulundurularak youtube video paylaşım sitesine yüklenen dijital senaryo videoları farklı çözünürlüklerle yayınlanmıştır. Böylece internet hızı düşük olan öğrencilerin de takılma sorunu yaşamadan ve sıkılmadan izlemeleri sağlanmıştır.

3.5. Verilerin Çözümü ve Yorumlanması

Araştırma sonucunda elde edilen veriler SPSS 23 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Veriler yüzde (%), ortalama ($\bar{x}$), frekans(f), standart sapma (SS) olarak verilmiştir. Çalışma grubunun ön-test ve son-test sonuçlarına yönelik puan farklarının anlamlılığını analiz etmek için Tekrarlı Ölçümler Anova Testi kullanılmıştır. Verilerin farklarının açıklanmasında ise genel ortalama dikkate alınmıştır.

Daha sonra istatistiksel veriler amaçlara uygun olarak tablolaştırılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde kullanılan sınırlar Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Verilerin çözümlenmesinde kullanılan sınırlar

Ağırlık	Sınırlar	
1	1.00-1.79	Kesinlikle katılmıyorum
2	1.80-2.59	Katılmıyorum
3	2.60- 3.39	Kararsızım
4	3.40 -4.19	Katılıyorum
5	4.20- 5.00	Kesinlikle Katılıyorum

Araştırmanın raporlaştırılmasında, çok yaygın bir kaynak olarak kullanılan American Psychological Association-APA (6. Baskı) ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü – Tez Yazım Kılavuzu (2007) dikkate alınmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, belirlenen amaç ve alt amaçlara ait veri toplama araçları ile elde edilen verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular ve bu bulgulara dayalı yorum yer almaktadır.

4.1. Deney ve Kontrol Grubunun Bilimsel Araştırma ve Etik Başarıları

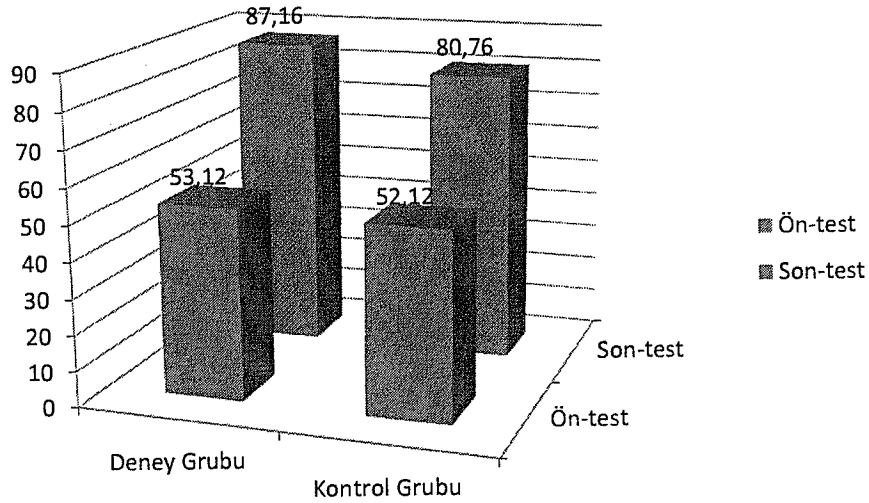
Dijital senaryolarla desteklenen karma eğitim gören deney grubu öğrencileri ile karma eğitim gören kontrol grubu öğrencilerinin ön-test son-test bilimsel araştırma ve etik başarı puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirleme amaçlı *Tekrarlı Ölçümler Anova Testi* uygulanmıştır. Öğrencilerin bilimsel araştırma ve etik başarılarına etkisine bakıldığında her iki gruptaki öğrencilerinde son-test başarı puanlarında artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=11.913$, $p<0.05$).

Tablo 13. Deney ve Kontrol grubu başarı testi karşılaştırma sonuçları

Başarı Testi	Deney			Kontrol		F	p	Açıklama
	N	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
Ön-test	40	53.12	8.96	52.12	7.30	11.913	0.001	P<0.05
Son-test	40	87.16	3.42	80.76	4.30			

Tablo 13'de görüldüğü gibi, dijital senaryolarla desteklenen deney grubunda bulunan öğrencilerin ön-test başarı puan ortalaması $\bar{X}=53.12$ (SS=8.96) iken son test başarı puanı ortalaması $\bar{X}=87.16$ (SS=3.42) olmuştur. Kontrol grubunun ise ön-test başarı puan ortalaması $\bar{X}=52.12$ (SS=7.30) iken son-test başarı puan ortalaması $\bar{X}=80.76$ (SS=4.30) olmuştur. Son-testlerine bakıldığı zaman ise her iki grubunda başarı düzeylerinde artış olduğu görülmektedir. Buna rağmen, dijital senaryolarla desteklenen deney grubunun son-test ortalaması ($\bar{X}=87.16$, SS=3.42) kontrol grubunun son-test

ortalamasına göre daha yüksek olduğundan ($\bar{X}=80.76$, $SS=4.30$) bu yönde anlamlı bir farklılık mevcuttur (Grafik 1).

Grafik 1. Kurs öncesinde ve sonunda yapılan başarı testi sonuçları

Elde edilen bu bulgulara göre dijital senaryoların “Bilimsel Araştırma ve Etik” konusundaki öğrenci başarısını olumlu etkilediğini söyleyenebilir.

Literatüre bakıldığı zaman, bu çalışma sonuçlarıyla tutarlı çalışmaların olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, eğitim ortamlarının daha eğlenceli, aktif ve çekici hale gelebilmesi için teknolojiye yeni teknolojilerden ve farklı bilgisayar destekli eğitim yöntemlerinden aktif bir şekilde yararlanılması gerektiğinin vurgulandığı görülmektedir (Büyükkara, 2011). Bu bağlamda Akkağıt ve Tekin (2012)’in yaptıkları çalışmalarında geliştirilen simülasyon eğitim aracı ile öğretim yapılan grubun başarısının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yine 2012 yılında Güven ve Sülün tarafından yapılan çalışmada yeni teknolojilerle destekli öğretim yönteminin diğer yöntemlere göre akademik başarıyı artırdığı gözlenmiştir.

Teknolojinin her geçen gün daha da ileriye gitmesiyle eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması kaçınılmaz olmuştur. Günümüz teknolojilerinin eğitime entegre edilerek gerçekleştirilen birçok çalışmanın mevcut olduğu yukarıdaki açıklamalarla görülmektedir. Bu çalışmada her iki grupta da karma yöntem uygulanmış ve yeni teknolojiler kullanılmıştır. Bu sebeple her iki

gruptaki öğrenci başarısıda anlamlı bir şekilde yükselmiştir. Ancak dijital senaryolarla desteklenen grubun başarısı daha fazla artış göstermiştir.

4.2. Öğrencilerin Yapmış Oldukları Bilimsel Araştırma Raporlarının Değerlendirilmesinden Elde Edilen Bulgular

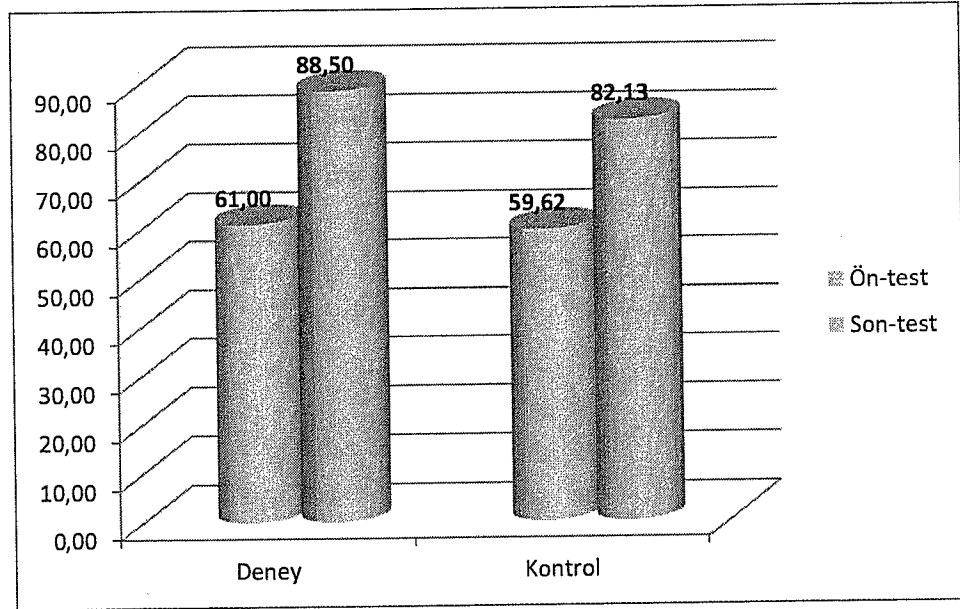
Dijital senaryolarla desteklenen karma eğitim gören deney grubu öğrencileri ile karma eğitim gören kontrol grubu öğrencilerinin ön-test son-test bilimsel araştırma raporları dereceli puanlama ölçeği performans puanları sonuçlarını gruplara göre farklılık olup olmadığını belirlemek için *Tekrarlı Ölçümler Anova Testi* uygulanmıştır. Çalışmanın başında hazırlamaları istenen araştırma raporu ön-test olarak, sonunda ise yine hazırladıkları araştırma raporu son-test olarak uygulanan dereceli puanlama ölçeğiyle grupların performans düzeyleri belirlenmiş ve karşılaştırılmıştır. Buna göre öğrencilerin bilimsel araştırma raporları performans düzeylerine bakıldığında her iki gruptaki öğrencilerinde son-test derecelendirmeli puanlama ölçeği performans puanlarında artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=21.667, p<0.05$).

Tablo 14. Deney ve kontrol grubu dereceli puanlama ölçeği puanları

Dereceli Puanlama Ölçeği Puanları	Deney			Kontrol		F	p	Açıklama
	N	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
	Ön-test	40	61.00	3.79	59.62	4.14		
	Son-test	40	88.50	4.11	82.13	4.92		

Tablo 14’de görüldüğü gibi, deney grubunda bulunan öğrencilerin ön-test puan ortalaması $\bar{X}=61.00$ ($SS=3.79$) iken son-test puan ortalaması $\bar{X}=88.50$ ($SS=3.79$) olmuştur. Kontrol grubunun ise ön-test puan ortalaması $\bar{X}=59.14$ ($SS=4.14$) iken son-test puan ortalaması $\bar{X}=82.13$ ($SS=4.92$) olmuştur. Tabloda görüldüğü gibi deney ve kontrol grubunun ön-test puanları birbirine yakın oldukları görülmektedir. Son-testlerine bakıldığı zaman ise her iki grubunda başarı düzeylerinde artış olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre, her iki gruptaki öğrencilerin bilimsel araştırma raporu yazma performanslarının arttığı söylenebilir. Ayrıca dijital senaryolarla desteklenen grupta daha çok arttığı görülmektedir.

Grafik 2.Kurs öncesinde ve sonunda yapılan dereceli puanlama ölçeği puanları karşılaştırma sonuçları

Birçok araştırmada teknoloji ile desteklenen öğrenmenin başarıyı olumlu etkilediği yönündedir (Baran, 2011; Bülbül, 2009; Doymuş, 2012).

4.3. Öğrencilerin Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt amacı, “deney ve kontrol grubunun ön-test son-test çevrimiçi bilgi arama stratejileri farklılaşmakta mıdır?” idi. Bu doğrultuda uygulanan veri toplama araçlarından çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin gruplara göre karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir. İki grup arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için *Tekrarlı Ölçümler Anova Testi* uygulanmıştır. Çalışmanın başında ön-test ve sonrasında son-test olarak uygulanmıştır. Elde edilen analizler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Tablo 15. Deney ve kontrol grubunun bilgiyi arama stratejilerine yönelik görüşleri

Bilgi Arama Stratejileri		Deney			Kontrol		F	P	Açıklama
		N	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
Kaybolma	Ön-test	40	3.12	.57	3.10	.46	3.763	.056	P>0.05
	Son-test	40	2.11	.50	2.37	.49			
Değerlendirme	Ön-test	40	3.18	.52	3.21	.46	9.958	.002	P<0.05
	Son-test	40	4.25	.51	3.69	.68			
Amaçlı Düşünme	Ön-test	40	3.40	.57	3.41	.53	14.905	.000	P<0.05
	Son-test	40	4.21	.47	3.54	.76			
Deneme Yanılma	Ön-test	40	3.19	.69	3.22	.51	11.969	.001	P<0.05
	Son-test	40	4.33	.43	4.12	.58			
Temel Fikirleri Ayırt Etme	Ön-test	40	3.13	.85	3.15	.75	10.207	.002	P<0.05
	Son-test	40	4.47	.42	3.87	.43			
Kontrol	Ön-test	40	3.24	.37	3.25	.46	20.129	.000	P<0.05
	Son-test	40	4.45	.40	3.79	.67			
Problem Çözme	Ön-test	40	3.16	.69	3.13	.66	13.388	.000	P<0.05
	Son-test	40	4.26	.44	3.90	.68			

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, 7 boyuttan oluşan çevrimiçi bilgiyi arama stratejileri ölçeğinin her boyutu için kontrol ve deney gruplarının ön-test ve son-test ortalamaları verilmiştir.

Çevrimiçi ortamlarda bilgiyi ararken kaybolmuş hissine kapılma ile ilgili her iki grupta ön-test son-test puanlarında olumlu yönde değişim olduğu ancak deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($F_{1,78}=3.763$, $p>0.05$). Bunun yanında deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.12$ ($SS=.57$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=2.11$ ($SS=.50$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin kaybolma boyutunda da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanlarına bakıldığında farkın olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.10$ ($SS=.46$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=2.37$ ($SS=.49$) olmuştur.

Öğrenciler, çevrimiçi ortamlarda araştırma yaparken kaybolma boyutunda "İnternette arama yaparken ne yapacağımı bilmiyorum" maddesine ön-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.73$, $SS=.93$) belirtirken, son-testte katılmadıklarını ($\bar{X}=1.83$, $SS=.80$), "İnternette arama yaparken her zaman kaybolmuşum hissine kapılıyorum" maddesine ön-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.62$, $SS=.99$), son-testte ise katılmadıklarını ($\bar{X}=2.34$, $SS=.69$), "İnternette arama yaparken her zaman

tedirgin hissederim" ifadesine ön-testte kararsız ($\bar{X}=3.35$, $SS=1.02$) kaldıklarını, son-testte ise katılmadıklarını ($\bar{X}=2.46$, $SS=1.09$), "Çevrimiçi olarak aramama nasıl başlayacağımı bilmiyorum" ifadesine ise ön-testte kararsız ($\bar{X}=3.37$, $SS=1.02$) kaldıklarını, son-testte ise katılmadıklarını ($\bar{X}=2.24$, $SS=.93$) ifade etmişlerdir.

Çevrimiçi ortamlarda arama yaparken bilgiyi değerlendirme stratejilerine göre her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=9.958$, $p<0.05$). Deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.18$ ($SS=.52$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.25$ ($SS=.51$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin değerlendirme boyutu puanlarına bakıldığında da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.21$ ($SS=.46$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.69$ ($SS=.68$) olmuştur.

Değerlendirme boyutunda, "Web'ten bulduğum bilgiler arasındaki ilişkileri sürekli değerlendiririm" ifadesine ön-testte kararsız ($\bar{X}=3.28$, $SS=.81$) kaldıklarını, son-testte ise kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.21$, $SS=.76$), "Farklı web sitelerinden topladığım bilgileri karşılaştırırım" ifadesine ön-testte kararsız ($\bar{X}=3.15$, $SS=.79$) kaldıklarını, son-testte ise katıldıklarını ($\bar{X}=4.00$, $SS=1.11$), "Bir Web sitesindeki bilginin referans göstermeye değip değmediğine karar veririm" ifadesine ön-testte kararsız ($\bar{X}=3.03$, $SS=.84$) kaldıklarını ve son-testte ise katıldıklarını ($\bar{X}=3.76$, $SS=.90$), bunun yanında "Web'ten bulduğum verileri nasıl derleyip sunacağımı düşünürüm" ifadesine yönelik görüşlerinin değişmediğini ve kararsız (Ön-test; $\bar{X}=3.45$, Son-test; $\bar{X}=3.95$) kaldıklarını belirtmişlerdir.

Elde edilen bu bulgulara göre hem dijital senaryolarla desteklenen deney grubunun hemde kontrol grubunun "Web'de bilgiyi ararken değerlendirme yapabilme stratejilerini geliştirdiklerini söyleyebiliriz. Puanlardan anlaşılacağı

gibi deney grubundaki öğrencilerin bu konudaki yeterliklerini daha çok artırmıştır.

Çevrimiçi ortamlarda bilgiyi ararken amaçlı düşünme ile ilgili stratejilerine göre iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=14.905$, $p<0.05$). Bunun yanında deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.40$ ($SS=.57$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.21$ ($SS=.47$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin amaçlı düşünme boyutu puanlarına bakıldığında, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında da fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.41$ ($SS=.53$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.54$ ($SS=.76$) olmuştur. Kurs sonrasında bu stratejilerinin değişmediği görülmekle birlikte ortalama puanlarında artış olduğu da görülmektedir.

Amaçlı düşünme boyutunda, "Aradığım bilgiden nasıl yararlanacağımı düşünürüm" ifadesine ön-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.56$, $SS=.95$) ifade ederken, son-testte kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.21$, $SS=.75$), "Çevrimiçi aramaya başlamadan önce hedeflerimi belirlerim" ifadesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=3.30$, $SS=.73$), son-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.80$, $SS=.96$), "Çevrimiçi aramanın amacını sürekli kendime hatırlatırım" ifadesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=3.35$, $SS=.80$), son-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.61$, $SS=1.05$) ve bunun yanında "Bazen aramaya ara verip, hangi bilgilerin hala eksik olduğunu düşünürüm" ifadesine yönelik görüşlerinin değişmediğini ve katıldıklarını (Ön-test; $\bar{X}=3.42$, Son-test; $\bar{X}=3.88$) belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre her iki gruptaki öğrencilerinde çevrimiçi bilgiyi aramada amaçlı düşünebilme yeterliklerini artırdıklarını ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu öğrencilerinin daha çok artırdığı görülmektedir.

Çevrimiçi ortamda bilgiyi ararken deneme yanılma yoluna başvurma stratejilerine göre iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test

puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=11.969$, $p<0.05$). Deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.19$ ($SS=.69$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.33$ ($SS=.43$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin değerlendirme stratejileri puanlarına bakıldığında da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.22$ ($SS=.51$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.12$ ($SS=.58$) olmuştur.

Deneme yanılma boyutunda, "Aramam başarılı olmayınca başka arama motorlarını denerim" maddesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=3.23$, $SS=1.10$), son-testte kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.25$, $SS=.67$), "Yeterli bilgiye ulaşamadığımda, bana referans olabilecek ve bilgiye ulaştırabilecek başka web sitelerini denerim" maddesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=2.86$, $SS=.91$) son-testte kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.30$, $SS=.56$) belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, her iki gruptaki öğrencilerinde çevrimiçi arama yaparken denem yanılma yoluna daha çok başvurdukları belirlenmiştir. Ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin daha çok deneme yanılma yoluna başvurdukları belirlenmiştir.

Çevrimiçi ortamlarda bulunan bilgilerdeki temel fikirleri ayırt etme stratejilerine göre her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=10.207$, $p<0.05$). Deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.13$ ($SS=.85$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.27$ ($SS=.58$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin temel fikirleri ayırt etme boyutu puanlarına bakıldığında, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.15$ ($SS=.75$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.87$ ($SS=.43$) olmuştur.

Temel fikirleri ayırt etme stratejilerinde, "Genellikle kullanabileceğim anahtar kelimeleri önceden düşünürüm" ve "Elimden geldiğince her web sitesinde sağlanan ana düşünceleri seçmeye çalışırım" maddelerine ön-testte kararsızken ($\bar{X}_{Ö1}=3.15$, $\bar{X}_{Ö2}=3.07$), son-testte katıldıklarını ($\bar{X}=4.15_{S2}$, $\bar{X}=4.15_{S2}$), "Belli başlı bilgiyi yakalamak için Web sayfalarındaki başlıklara ve bağlantılara bakarım" maddesine ön-testte kararsız kaldıklarını ($\bar{X}=3.21$, $SS=.38$), son-testte ise kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.20$, $SS=.62$) ifade etmişlerdir.

Kısaca her iki gruptaki öğrencilerin çevrimiçi tarama yaparken temel fikirleri ayırt edebilme yeterlilikleri artmıştır. Ayrıca dijital senaryolarla desteklenen grupta daha çok arttığı görülmektedir.

Çevrimiçi arama yaparken kontrol edebilme stratejilerine göre her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}= 20.129$, $p<0.05$). Deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}= 3.24$ ($SS=.37$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.49$ ($SS=.40$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin kontrol boyutu puanlarına bakıldığında da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.25$ ($SS=.66$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.78$ ($SS=.68$) olmuştur.

Kontrol boyutunda, "Internet Explorer veya Netscape gibi bir web tarayıcısını kullanmayı bilirim" ifadesine ön-testte kararsız kaldıklarını ($\bar{X}=3.06$, $SS=.72$), son-testte katıldıklarını ($\bar{X}=4.06$, $SS=1.16$), "Arama motorları tarafından sağlanan gelişmiş arama seçeneklerini nasıl kullanacağımı bilirim" ifadesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=3.13$, $SS=.92$), son-testte kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.33$, $SS=.54$), "Bir web sayfasındaki ana fikirleri yakalayabilmek için başlıklara ve bağlantılarına bakarım" ifadesine ön-testte kararsızken ($\bar{X}=3.36$, $SS=.84$), son-testte katıldıklarını ($\bar{X}=3.98$, $SS=.94$) ve

bunun yanında “Belli bir web sitesine onun URL'siyle nasıl bağlanacağımı bilirim” ifadesine ön-testte ve son-testte görüşleri değişmeyerek katıldıklarını ($\bar{X}_0=3.44$, $\bar{X}_s=4.13$) belirtmişlerdir.

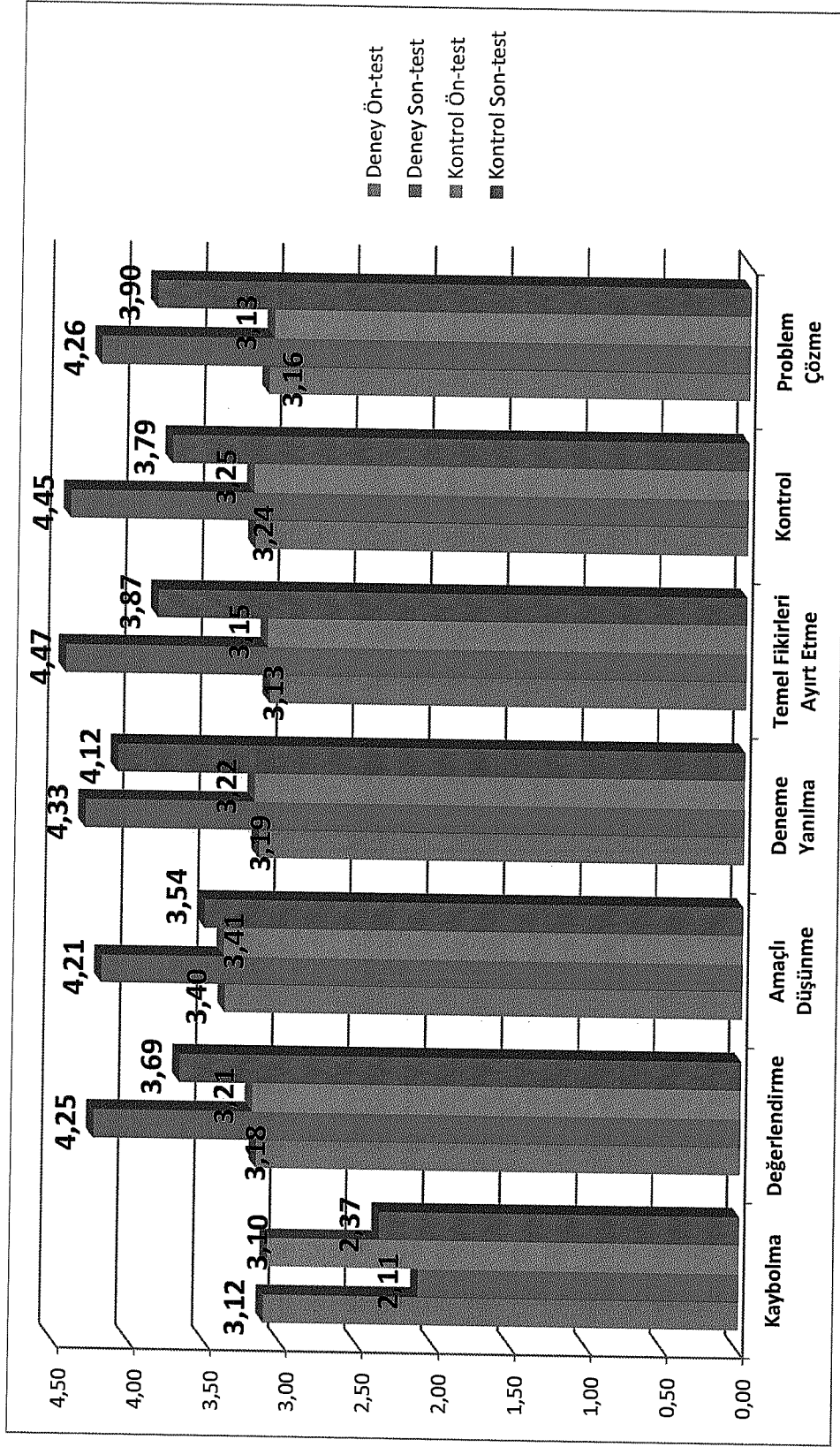
Elde edilen bu bulgulara göre her iki gruptaki öğrencilerinde bilgi ararken kontrol edebilme yeterlikleri artış göstermiş ancak farklılık dijital senaryolarla desteklenen deney grubu öğrencileri lehine olmuştur.

Çevrimiçi arama yaparken problem çözme stratejilerine göre her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=14.153$, $p<0.05$). Deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.16$ ($SS=.69$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.26$ ($SS=.44$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin kontrol boyutu puanlarına bakıldığında da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanları arasında fark olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.13$ ($SS=.66$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.90$ ($SS=.68$) olmuştur.

Son olarak problem çözme boyutunda ise kurs öncesinde, “Arama yaparken ortaya çıkan problemler beni hayal kırıklığına uğrattığı zaman yeni çözümler düşünürüm” ifadesine yönelik kararsız ($\bar{X}=3.21$, $SS=.87$) görüş bildirirken, kurs sonrasında kesinlikle katıldıklarını ($\bar{X}=4.20$, $SS=.73$) ve “Arama sırasında oluşan herhangi bir sorunu çözmek için elimden geleni yaparım” ifadesine yönelik kurs öncesinde kararsız ($\bar{X}=3.36$, $SS=1.02$) kaldıklarını, kurs sonrasında ise katıldıklarını ($\bar{X}=4.02$, $SS=.90$) belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre her iki grubun da çevrimiçi ortamlarda arama yaparken karşılaştıkları problem çözme becerilerinin arttığını ancak farklılığın dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine olduğu belirlenmiştir.

Ölçek boyutlarının ön-test ve son-test puan karşılaştırmaları aşağıdaki grafikte görülmektedir (Grafik 2).

Grafik 3. Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri ön-test son-test puanları

Korucu ve Çakır (2015) yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının interneti, bilgiyi arama ve dosya paylaşımı için kullandıklarını belirtmişlerdir. Ekici ve Özenç Uçak (2012) yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin ödev ve araştırma yapacaklarında ilk olarak internette yaptıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrenciler arama yaparken aradıkları konudan uzaklaşıp fazla bilgi arasında kaybolduklarını belirtmişlerdir. Ulaşılan bu sonuç, çalışmanın başında ulaşılan sonuçla benzerlik göstermektedir. Bunun yanında Sırakaya ve Çakır'ın (2014) yaptıkları "Öğretmen adaylarının çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin belirlenmesi" çalışmasının sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir.

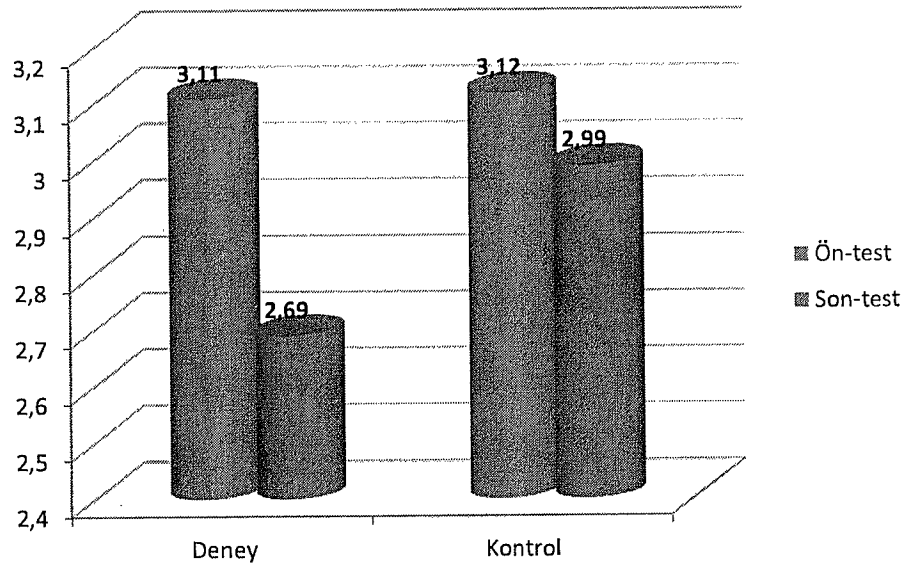
4.4. Öğrencilerin Araştırmaya Yönelik Kaygı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin kurs öncesi ve sonrasında "araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri"nde gruplara göre farklılık olup olmadığını belirlemek için *Tekrarlı Ölçümler Anova Testi* uygulanmıştır. Buna göre, araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinde her iki grupta da ön-test son-test puanlarında olumlu yönde değişim olduğu ancak deney ve kontrol grubu arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir ($F_{1,78}=2.932$, $p>0.05$).

Tablo 16. Kontrol ve Deney grubunun araştırmaya yönelik kaygı düzeyleri

Kaygı Düzeyi	Deney			Kontrol		F	P	Açıklama
	N	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS			
Ön-test	40	3.11	.59	3.12	.49	2.932	.091	$p>0.05$
Son-test	40	2.69	.50	2.99	.53			

Tablo 16'da görüldüğü gibi, deney grubunda bulunan öğrencilerin ön-test puan ortalaması $\bar{X}=3.11$ ($SS=.59$) iken son-test puan ortalaması $\bar{X}=2.69$ ($SS=.50$) olmuştur. Kontrol grubunun ise ön-test puan ortalaması $\bar{X}=3.12$ ($SS=.49$) iken son-test puan ortalaması $\bar{X}=2.99$ ($SS=.53$) olmuştur. Buradan da anlaşılacağı gibi grupların ön-test ve son-testlerinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinde azalma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara ilişkin grafik aşağıdadır (Grafik 3).

Grafik 4. Deney ve kontrol gruplarının ön-test son-test kaydı düzeyleri

Kaygı ölçeği maddelerinin ön-test son-test karşılaştırmalarına bakıldığında zaman, “Araştırma yapmam gerektiğinde içimin sıkıldığını hissedirim” ($\bar{X}_o=3.21$, $\bar{X}_s=2.24$), “Araştırma sözcüğü bile, beni huzursuz etmeye yetiyor” ($\bar{X}_o=2.90$, $\bar{X}_s=2.07$), “Araştırma yapmak düşüncesi bile beni tedirgin eder” ($\bar{X}_o=2.84$, $\bar{X}_s=2.11$), “Araştırma yaparken kendimi genellikle huzursuz hissedirim” ($\bar{X}_o=2.94$, $\bar{X}_s=2.24$) ve “Araştırma yaparken kısa zamanda bıkarım” ($\bar{X}_o=2.84$, $\bar{X}_s=2.22$) ifadelerinde anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen ön-test son-test puanlarında düşüş olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre çalışma sonrasında öğrencilerin kaygılarının düşük düzeyde olduğu söylenebilir. Bunun nedenlerinden birinin, uygulama sonrasında teknolojiyi daha etkin bir şekilde kullanmaları olduğu düşünülebilir.

Literatürde çalışma sonuçlarıyla tutarlılık gösteren çalışmalar vardır. Saraçoğlu (2008) yapmış olduğu çalışmada lisansüstü öğrencilerinin araştırma kaygılarının düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç çalışma sonucuyla tutarlılık göstermektedir. Bu sonuçlardan farklı olarak Çelik, Önder, Durmaz, Yurdusever ve Uysal (2014) yaptıkları çalışmalarında, hemşirelik bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yapmaya yönelik kaygılarının orta düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Yılmaz ve Çokluk (2010)’un yaptığı

çalışmalarında ise fen edebiyat fakültesi mezunlarının araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinin yüksek olmadığını ifade etmişlerdir. Genel olarak araştırmanın sonuçlarına bakıldığında literatürdeki birçok araştırmayla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

4.5 Öğrencilerin Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının gruplara göre karşılaştırma sonuçlarına yer verilmiştir. İki grup arasında farklılık olup olmadığını belirlemek için *Tekrarlı Ölçümler Anova Testi* uygulanmıştır. Çalışmanın başında ön-test ve sonrasında son-test olarak uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 17. Deney ve kontrol grubu bilimsel araştırmaya yönelik tutum puanları karşılaştırma sonuçları

Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum		Deney		Kontrol		F	P	Açıklama
		N	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS		
Araştırmacılara Yardımcı Olmaya İsteksizlik	Ön-test	40	3.62	.43	3.63	.58	5.277	.024
	Son-test	40	2.91	.39	3.21	.55		
Araştırmalara Yönelik Olumsuz Tutum	Ön-test	40	3.78	.30	3.74	.66	7.413	.008
	Son-test	40	2.20	.49	2.73	.80		
Araştırmalara Yönelik Olumlu Tutum	Ön-test	40	3.33	.46	3.31	.41	11.074	.001
	Son-test	40	4.28	.45	3.75	.59		
Araştırmacılara Yönelik Olumlu Tutum	Ön-test	40	3.07	.45	3.08	.62	10.197	.002
	Son-test	40	4.19	.48	3.68	.64		

Tablo 17’de görüldüğü gibi, 4 boyuttan oluşan bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeğinin her boyut için kontrol ve deney gruplarının ön-test ve son-test ortalamaları verilmiştir.

Araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik boyutuna bakacak olursak, her iki grubun son-test puanlarında olumlu yönde değişim olduğu, ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=5.277$, $p<0.05$). Bunun yanında deney

grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.62$ ($SS=.43$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=2.91$ ($SS=.39$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik boyutunda da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanlarına bakıldığında farkın olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.63$ ($SS=.58$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.21$ ($SS=.55$) olmuştur.

Öğrenciler araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik boyutunda, "Veri toplama araçlarında gereksiz sorulara yer verildiğinden bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem" ($\bar{X}_O=3.56$, $\bar{X}_S=2.70$), "Görüşlerimizin dikkate alınmadığı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sağlamak istemem" ($\bar{X}_O=3.59$, $\bar{X}_S=2.27$), "Zaman kaybı olarak gördüğüm için bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem" ($\bar{X}_O=3.78$, $\bar{X}_S=3.20$) ifadelerine kurs öncesi ve kurs sonrası cevaplarına yönelik görüşleri arasında farklılık olduğu görülmektedir.

Elde edilen bu bulgulara göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin çalışma öncesinde diğer araştırmacılara yardımcı olmaya yönelik isteksizlik var iken çalışma sonrasında bu isteksizliğin azaldığını söyleyebiliriz. Özellikle dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin yardım etmeye yönelik daha olumlu tutumlar sergiledikleri görülmektedir.

Öğrencilerin araştırmalara yönelik olumsuz tutumları incelendiği zaman her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde değişim olduğu, ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78}=7.413$, $p<0.05$). Bunun yanında deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.78$ ($SS=.30$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=2.20$ ($SS=.49$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin araştırmalara yönelik olumsuz tutum boyutunda da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanlarına bakıldığında farkın olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.74$ ($SS=.66$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=2.73$ ($SS=.80$) olmuştur.

Araştırmaya yönelik olumsuz tutum boyutunda ise genel olarak olumsuz tutuma karşı düşüş görülmektedir. Özellikle "Çabuk sonuçlandırılmayan

araştırmalar gereksiz araştırmalardır" ($\bar{X}_0=4.03$, $\bar{X}_S=2.68$) ve "Gerçekçi bulmadığım için bilimsel araştırmalar ilgimi çekmez" ($\bar{X}_0=3.98$, $\bar{X}_S=2.45$) ifadelerine yönelik olumsuz görüşlerde ciddi düşüş olduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgulara göre her iki gruptaki öğrencilerin araştırmaya yönelik olumsuz tutumlarının pozitif yönde değiştiği söylenebilir.

Araştırmalara yönelik olumlu tutumların gruplara göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiği zaman her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu, ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78} = 11.074$, $p < 0.05$). Bunun yanında deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.33$ ($SS=.46$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.28$ ($SS=.45$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin araştırmalara yönelik olumlu tutum boyutunda, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanlarına bakıldığında farkın olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.31$ ($SS=.41$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.75$ ($SS=.59$) olmuştur.

Öğrenciler araştırmalara yönelik olumlu tutum boyutunda, genel olarak olumlu görüş belirtirlerken özellikle "Fırsat verilirse bilimsel araştırmalar yapmak isterim" ($\bar{X}_0=3.03$, $\bar{X}_S=4.19$) ve "Bilimsel araştırma yapanlara yardımcı olmaktan hoşlanırım" ($\bar{X}_0=2.84$, $\bar{X}_S=4.03$) ifadelerindeki fark oldukça fazladır.

Elde edilen bu bulgulara göre dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin lehine çalışma sonrasında araştırmaya yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

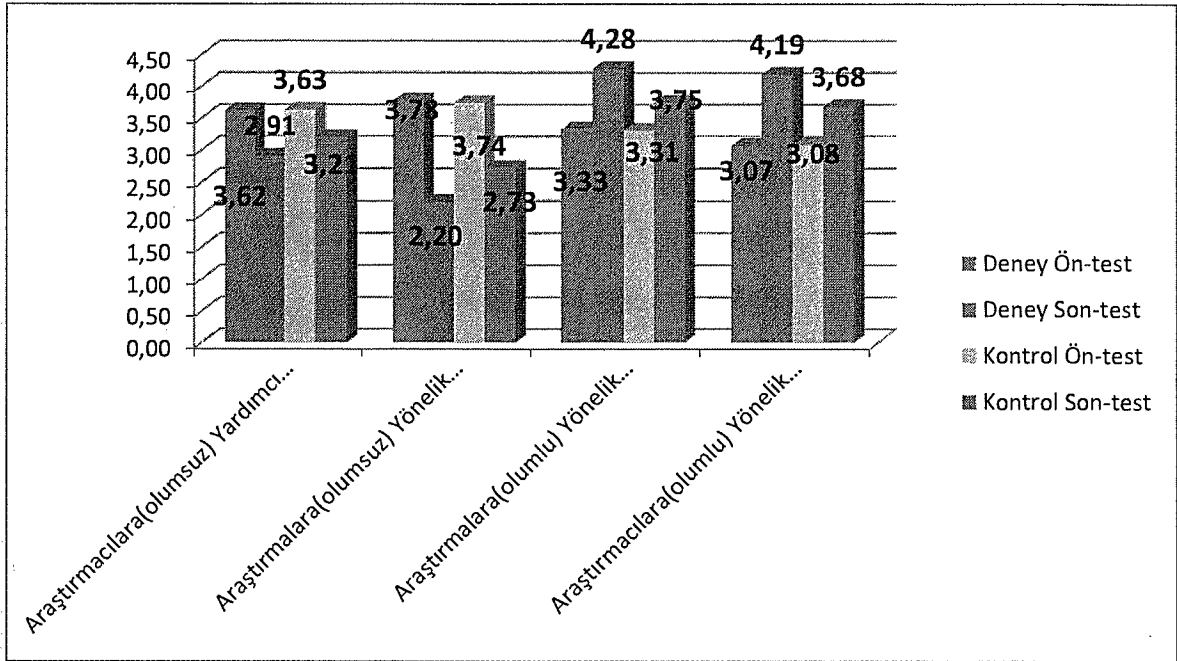
Araştırmacılara yönelik olumlu tutumların gruplara göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiği zaman her iki gruptaki öğrencilerinde uygulama sonrası son-test puanlarında olumlu yönde artış olduğu ancak istatistiksel olarak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($F_{1,78} = 10.197$, $p < 0.05$). Bunun yanında dijital senaryolarla desteklenen deney grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları

$\bar{X}=3.07$ ($SS=.45$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=4.19$ ($SS=.48$) olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin araştırmacılara yönelik olum tutum boyutunda da, kurs öncesi ve sonrası ortalama puanlarına bakıldığında farkın olduğu görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinin kurs öncesindeki ortalama puanları $\bar{X}=3.08$ ($SS=.62$) iken, kurs sonrasında $\bar{X}=3.68$ ($SS=.64$) olmuştur.

Araştırmacılara yönelik olumlu tutum boyutunda ise yine genel olarak olumlu görüş belirtmişlerdir. Özellikle “Bilim insanı öngörüsü güçlü kişidir” ($\bar{X}_0=2.86$, $\bar{X}_S=3.96$), “Bilim insanı, sürekli olarak gelişmeye ve kendini geliştirmeye açık olan kişidir” ($\bar{X}_0=2.96$, $\bar{X}_S=4.09$) ve “Bilim insanı, her ne sebeple olursa olsun etik kurallara aykırı davranmaz” ($\bar{X}_0=3.37$, $\bar{X}_S=4.03$) ifadelerindeki fark oldukça dikkat çekicidir.

Elde edilen bu bulgulara göre dijital senaryolarla desteklenen deney grubu öğrencilerinin çalışma sonrasında diğer araştırmacılara yönelik daha olumlu tutum sergiledikleri belirlenmiştir.

Literatürde çalışma bulgularını destekleyen çalışmaların yanında farklı sonuçların ulaşıldığı çalışmalarda bulunmaktadır. Saraçoğlu (2008) yaptığı çalışmasında lisansüstü öğrencilerin araştırmaya yönelik tutumlarının olumlu düzeyde olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalardan farklı olarak, Yenilmez ve Ata (2012) yaptıkları çalışmalarında öğretmen adaylarının bilimsel araştırmaya yönelik tutumlarının nötr olduğunu belirtmişlerdir. Yine bu çalışmada, bilimsel araştırma yöntemleri dersini alan öğrencilerle almayan öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, çalışma bulgularını destekler niteliktedir.

Grafik 5. Deney ve kontrol grubu bilimsel araştırmaya yönelik tutum puanları

Bilimsel araştırmaya yönelik tutumların ön-test ve son-test puan karşılaştırmaları yukarıdaki grafikte görülmektedir (Grafik 5).

4.6 Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleriyle İlgili Bulgular

Öğrencilerin yapılan uygulamaya yönelik görüşlerini belirleme amaçlı deney ve kontrol grubundan 20'şer öğrenciyle görüşmeler yapılmış ve görüşmelerden elde edilen bulgular aşağıda açıklanmıştır.

4.6.1. Deney Grubunda Bulunan Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleri

4.6.1.1. Uygulanan Kursun, Öğrencilerin Eğitim Hayatına Katkılarına Yönelik Görüşleri

Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencileri benzer cevaplar vermiştir. Eğitim ortamının kullanışlılığı, eğitime sürecine olumlu katkısı üzerinde durmuşlardır. İçerik olarak yine aynı şekilde çok önemli konular olduğunu ve bundan sonraki eğitim hayatlarına çok önemli katkılar sağlayacağını ve kontrol grubu öğrencilerinden farklı olarak uygulanan dijital senaryolar hakkında

görüşlerini de belirtmişlerdir. Daha önce böyle bir uygulamaya katılmadıklarını ve duymadıklarını belirtmişlerdir. İlk başlarda biraz çekinseler de senaryoları gördük sonra kursun daha eğlenceli geçtiğini ve daha kalıcı izli öğrenmeler gerçekleştirdiğini ifade etmişlerdir. Bu kursta karşlarına çıkan dijital senaryolar gibi yeni yöntemleri, ileriki eğitim ve meslek hayatlarında kullanmayı tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Kurs sayesinde, bu yöntemi kullanmak istediklerinde senaryolar oluşturulurken nelere dikkat edilmesi gerektiği ve nasıl planlama yapacaklarına dair fikir sahibi olduklarını da dile getirmişlerdir.

Tablo 18. Deney grubu öğrencilerin gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik görüşleri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Eğitim ortamının kullanışlı olması	18
Dijital senaryolara yönelik olumlu düşünce	20
Kaynakça yazımında önemli katkı sağladığı	20
Bilimsel araştırmalarda etik kurallara daha fazla dikkat edilmesi	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubunda öğrencilerin tamamına yakını “gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik” olumlu görüş bildirmişlerdir. “Eğitim ortamının kullanışlı olduğunu” 18 kişi, “dijital senaryolarla yönelik olumlu düşünce” 20 kişi, “kaynakça yazımında önemli katkı sağladığı” 20 kişi ve “bilimsel araştırmalarda etik kurallara daha fazla dikkat edileceğini” yine 20 kişi belirtmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Birçok açıdan katkı sağlayacağını düşünüyorum. Bunların başında dijital senaryolarla bir eğitimin nasıl aktarıldığını öğrenmiş oldum ve gerekli ortamlarda bu uygulamayı da kullanabilme fikrine sahip oldum. Etik kuralları en iyi şekilde öğrenmemize büyük katkı sağladı. Yine bilgiyi arama stratejileri sayesinde zaman bakımından fayda sağlayacağını düşünüyorum. Benim için en önemli gelişme ise bu kurs sayesinde kaynakça yazımında çok büyük yarar sağlayacak olan Mendeley programını öğrenmiş olmam oldu.” (Görüşme Kaydı: Ö3)

“...Açıkçası, çok da önemli olduğunu düşünemeyeceğim fakat APA formatında aslında çok da önemli olan ufak yazım kurallarını öğrenme fırsatı buldum diyebilirim. Bunun yanında bilgiyi arama

stratejilerinin sağlayacağı kolaylıklar da göz ardı edilemez. Ayrıca bu kurs sayesinde, hata olarak bildiğim etik ihlallerin kavramsal isimlerini öğrenme fırsatım da oldu.” (Görüşme Kaydı: Ö12)

“...Bundan sonraki eğitim hayatımda büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum. Özellikle akademik ilerleme aşamalarında bana fayda sağlayacaktır. Tez aşamasında büyük kolaylık sağlayacaktır.” (Görüşme Kaydı: Ö15)

4.6.1.2. Dijital Senaryoları Öğrenme-Öğretme Aktivitelerinde Kullanmaya Yönelik Öğrenci Görüşleri

Dijital senaryolar sayesinde derslerin hem daha eğlenceli, hem daha akılda kalıcı, hem de daha kaliteli öğrenmeler sağladığına inandıklarını belirtmişlerdir. İlk bakıldığında sadece alt yaş gruplarına yönelik gibi görüldüğünü fakat kurs sayesinde böyle olmadığını anladıklarını ifade ettiler. Eğer senaryolar hedef kitleye uygun hazırlanırsa, her alana ve her yaş grubuna yönelik gerçekleştirilebileceğini ifade ettiler. Bu sebeplerden dolayı ileriki eğitim ve meslek hayatlarında dijital senaryoları öğrenme-öğretme aktivitelerinde etkin bir şekilde kullanmak istediklerini ifade etmişlerdir. Kurs içerisinde senaryoların günlük hayatta karşılaşılan veya karşılaşılabilecek olaylardan yola çıkılarak ve ders konularıyla bire bir alakalı olarak hazırlanmış olması, dijital senaryoların etkililiğini artırdığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu şekilde olduğu için de daha eğlenceli, kaliteli ve akıcı bir eğitimin gerçekleştiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 19. Dijital senaryoların öğrenme-öğretme aktivitelerinde kullanmaya yönelik öğrenci görüşleri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Eğlenceli	19
Kaliteli öğrenme	17
Akılda kalıcı	18
Senaryoların günlük hayat problemlerinden oluşturulması	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin tamamına yakını “Dijital senaryoların öğrenme-öğretme aktivitelerinde kullanmaya yönelik” olumlu görüş bildirmişlerdir. 19 kişi eğlenceli, 17 kişi kaliteli öğrenme, 18 kişi akılda kalıcı

olduğunu ve 20 kişi senaryoların günlük hayatta karşılaşılabilecekleri sorunlardan oluşması olarak belirtmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Elbette kullanmayı düşünüyorum. Çünkü katılımcıları sıkmadan anlatılması gereken konuyu daha aktif kılarak eğlenceli bir hale getirdiğini görmüş oldum.” (Görüşme Kaydı: Ö4)

“...Bu yöntemin model alarak öğrenme, yaşayarak öğrenme süreçlerine olumlu katkı sağlayacağından ve öğrenmeyi daha eğlenceli, zevkli ve kalıcı izli gerçekleştireceğini düşündüğüm için kullanabilirim.” (Görüşme Kaydı: Ö16)

“...Evet. Düşünüyorum. Bu sayede daha akılda kalıcı öğrenme olacaktır.” (Görüşme Kaydı: Ö17)

4.6.1.3. Dijital Senaryoların Bilimsel Araştırma ve Etik Yeterliliğine Etkisine Yönelik Görüşleri

Deney grubundaki öğrenciler uygulanan dijital senaryoların verilen bilimsel araştırma ve etik kurallara yönelik yeterliliklerini artırmaya yardımcı olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. İlk başlarda bu fikirden biraz çekinselerde, dersler ilerledik sonra ve senaryolar uygulandıktan sonra bu çekinselerinin geçtiğini belirtmişlerdir. Dijital senaryolar aracılığıyla en küçük ayrıntıların dahi zihinlerinde yer edindiğini belirtmişlerdir. Özellikle arama yöntemlerinde kullanılan simülasyonun senaryonun bir parçası olarak sunulması bu konuda en küçük bilgilerin daha akılda kalıcı olmasını sağladığını ifade etmişlerdir. Etik ile ilgili senaryoların daha önce bir çoğunun başından geçmiş ya da şahit olduğu olaylardan oluşması daha çok dikkatlerini çektiğini belirtmişlerdir. Özellikle Mendeley kullanımının 3-4 arkadaş arasındaki günlük konuşmalar arasında öğretilmeye çalışılmasının çok daha yararlı olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 20. Dijital senaryoların bilimsel araştırma ve etik yeterliğine etkisine yönelik görüşleri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Bilimsel araştırma ve etik yeterliğini artırdığı	18
Dijital senaryoların etik yeterliğini artırdığı	19
Arama yöntemlerinin simülasyon ile arttığını	16
Kaynakçaların mendeley sayesinde daha kolay ve kurallara uygun hazırlanacağı	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin tamamına yakını “Dijital senaryoların bilimsel araştırma ve etik yeterliğine etkisine yönelik” olumlu görüş bildirmişlerdir. 18 kişi bilimsel araştırma ve etik yeterliğini artırdığı, 19 kişi dijital senaryoların etik yeterliğini artırdığı, 16 kişi Arama yöntemlerinin simülasyon ile arttığını ve 20 kişi Kaynakçaların mendeley sayesinde daha kolay ve kurallara uygun hazırlanacağını belirtmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Dijital senaryolar ile aldığım eğitimin bilimsel araştırma ve yeterliliklerimi artırmaya yardımcı olduğunu düşünüyorum. Çünkü ihtiyacım olan bir konuda internet ortamında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uygun arama yapmanın bile ne kadar farklı yolları olduğunu öğreneme fırsatım oldu. Böylelikle arama yapma konusunda daha çok bilgim oldu.” (Görüşme Kaydı: Ö5)

“...Evet. Görseller aracılığıyla en ufak ayrıntılar dahi zihnimde yer edindi diyebilirim.” (Görüşme Kaydı: Ö3)

“...Bu eğitim sayesinde etik konusunda yeterli bilgi sahibi oldum. Arama yöntemleri sayesinde daha kolay ve zamandan tasarruf ederek araştırmalar yapabileceğime inanıyorum. Ayrıca Mendeley programı sayesinde kolayca kaynakça bölümünü hazırlayabileceğimi düşünüyorum. Evet, kesinlikle bana yardımcı olduğunu düşünüyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö6)

4.6.1.4. Etik, İntihal ve Arama Yapma Konularının Önemine Yönelik Öğrenci Görüşleri

Deney grubundaki öğrencilerin kurs öncesini ve sonrasını göz önünde bulundurarak etik konularına önem vermeye yönelik görüşleride kontrol grubundaki öğrencilerin görüşleriyle paralellik göstermektedir. Daha önce bildiklerini düşündükleri etik kuralların aslında düşündüklerinden çok fazla olduğunu belirtmişlerdir. Kurs öncesinde istemeyerek de olsa etik dışı davranışları sergilediklerini, kurs sonrasında daha dikkatli olacaklarını belirtmişlerdir. Kurs sayesinde etik dışı davranışlara yönelik farkındalıklarının arttığını belirtmişlerdir. Özellikle öğrendiklerim programların kendilerine çok fazla yardımcı olacağını ve kaynak göstermeyle ilgili istemeden de olsa etik dışı davranış sergileme olasılıklarının kurs sonrasında oldukça azalacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında bilgi arama stratejileri konusunda da çok faydalı bilgiler edindiklerini ve bu konuda da işlerinin oldukça kolaylaşacağını ve zaman kazanacaklarını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Özellikle dijital senaryoların içerisine entegre edilen arama parametreleri simülasyonu sayesinde bu konuların daha akılda kalıcı olduğunu belirtmişlerdir. Kurs öncesinde etik ve arama yöntemleri konusunda bilgi sahibi olduklarını fakat kurs sonrasında bu bilgilerin eksik yönlerinin fazla olduğunu ve kurs sayesinde bu eksiklikleri giderdiklerini belirtmişlerdir. Uzaktan eğitim ve dijital senaryolar sayesinde ise bu bilgilerin daha kolay öğrenilebilir ve akılda kalıcı olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 21. Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik öğrenci görüşleri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Etik konusunda eksikliklerini giderdi	19
Kaynakça kısmı daha kolay ve hatasız hazırlanabilecek	19
İleride arama parametreleri ile daha özel araştırma yapılabilir	20
Dijital senaryolar ile daha kolay öğrenilebilir	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin tamamına yakını "Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik" olumlu görüş bildirmişlerdir. 19 kişi eksikliklerini giderdiği, 19 kişi kaynakça kısmını daha kolay ve hatasız

hazırlayabileceğini, 20 lleride arama parametreleri ile daha özel araştırma yapılabileceğini ve 20 kişi Dijital senaryolar ile daha kolay öğrenilebilir olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Kurs öncesinde bilgi eksikliğinden kaynaklı olarak bilimsel çalışmalarında etik ve intihal konularına istem dışı olsa da çok fazla önem vermediğimi bu kurs sayesinde fark ettim. Ancak kurs sonrasında aktarılan doğru ve yararlı bilgiler ışığında artık bilimsel çalışmalarında etik ve intihal konularına daha çok önem veriyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö1)

“...Gerek bu kurs öncesinde ve gerekse sonrasında bu konularda çok titiz olduğumu düşünüyorum. Bu kursun faydalı olduğu nokta, etik ihlallerin çeşitleri açısından farkındalığımı arttırmış olmasıdır diyebilirim.” (Görüşme Kaydı: Ö12)

“...Öncesinde yeterince bilgim olmadığı için çok önem vermiyorken, bilgi sahibi olduktan sonra gereken özeni ve önemi göstermeye dikkat ediyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö19)

4.6.1.5. Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dijital Senaryolarla Desteklenen Derslerin Avantajları ve Sınırlılıkları

Avantajları: Öğrenciler dijital senaryolarla desteklenen derslerin en önemli avantajlarının eğlenceli, merak uyandırıcı, kaliteli ve daha akılda kalıcı olması olarak belirtmişlerdir. Senaryoların günlük yaşamdan ve daha önce yaşanmış veya yaşanması muhtemel olaylarla ilişkilendirilmesinin önemli etkisinin olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bu senaryoların dijital ortamda olmasının birçok avantajının belirtmişlerdir. Bunlar; Belli bir mekan ve zamana bağlı kalmama, istenildiği kadar tekrar etme, duraklat/geri sar/ilerlet/oynat seçenekleri sayesinde anlaşılmayan noktalar üzerinde duraklama yapma imkanı vermesi, bunun yanında derslerin ilgi çekici olması, eğlenceli olması, daha somut, daha kalıcı ve daha kolay öğrenmeyi sağlaması olarak belirtmişlerdir.

Dezavantajları: Dezavantajlarında ilk olarak yeni bir yöntem olmasından dolayı biraz daha ürkek yaklaştıklarını belirtmişlerdir. Teknolojiyi etkin şekilde kullanmak gerekliliği hissine kapılıp bu yönde kaygıları olduğunu, bunun yanında kendilerine ekstra iş yükü bineceğini düşündüklerini ama zamanla bunun böyle olmadığını gördüklerini belirtmişlerdir. Senaryolar içerisinde etkileşimin biraz daha fazla olması gerektiğini belirtmişlerdir. Konu içeriğinin çok önemli olduğu ve eğer zamanın biraz daha fazla olsaydı, daha iyi olabileceği görüşünü paylaşmışlardır. İnternetle ilgili yaşanan sorunları birçok kez dile getirmişlerdir.

Tablo 22. Dijital senaryolarla desteklenen derslerin avantajları ve sınırlılıkları

	Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Avantaj	Eğlenceli	20
	Merak uyandırıcı	20
	Akılda kalıcı	20
	İstenildiği zaman izlenebilmesi	20
Sınırlılık	Yeni bir kavram olması	9
	Teknolojiyi daha etkili kullanmak gerektiği	7
	İş yükünün artacağı	12
	İnternet bağlantı hızı ile ilgili sorunlar	17

Tablo 22’de çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin “Dijital senaryolarla desteklenen derslerin avantajları ve sınırlılıklarına” yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Avantaj olarak görüşme yapılan tüm öğrenciler (20 kişi) eğlenceli, merak uyandırıcı, akılda kalıcı olduğu ve istenildiği zaman izlenebilmesini belirtmiştir. Sınırlılık olarak ise, 9 kişi yeni bir kavram olmasını, 7 kişi teknolojiyi daha etkili kullanmak gerektiğini, 12 kişi iş yükünü artıracaklarını ve 17 kişi internet bağlantı hızı ile ilgili sorunları ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Dijital senaryolarla işlenen derslerin avantajları ortam daha istekli ve aktif olarak bir havaya giriyordu. Böylelikle derslerin daha kalıcı olması sağlıyordu. Bana göre dijital senaryolarla işlenen derslerde herhangi bir sınırlılık yoktu.” (Görüşme Kaydı: Ö4)

“...Avantaj olarak önceden belirttiğim gibi görsellerin kullanılmasının öğrenme-öğretme sürecinde çok olumlu katkıları

olduğunu düşünmekteyim. Sınırlılık olarak ise belki bu senaryoları yaratma ve üretmenin zaman ve emek istemesi gösterilebilir.”
(Görüşme Kaydı: Ö8)

“...Avantajları daha somut, daha kalıcı ve daha kolay öğrenmeyi sağlamasıydı. Sınırlılıkları ise, hazırlanmasının zaman alacağından iş yükünü artırabileceğini düşünüyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö15)

4.6.1.6. Kursun Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Deney Grubu Öğrencilerin Görüşleri

Avantaj: Genel olarak deney grubundaki öğrencilerin görüşlerine kısaca bakacak olursak, kurs içeriğinin öneminden ve bu içeriğin seçilmesinden duydukları memnuniyeti birçok kez dile getirmişlerdir. Sadece tez aşamasında değil, herhangi bir çalışma yapılacağında ve hatta günlük hayatlarında bile etkin şekilde kullanabilecekleri birçok bilgi edindiklerinden söz etmişlerdir. Ortamın artılarının oldukça fazla olduğundan bahsettiler. Kontrol grubundaki öğrencilerin görüşlerine ek olarak dijital senaryoların öğrenmeyi daha eğlenceli hale getirdiğini, çok yarar sağladığını, faydalı olduğunu ve akılda kalıcılığı sağladığını belirtmişlerdir. İçerik olarak ise, bu kursun yüksek lisans düzeyinde zorunlu bir ders olarak verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bundan sonraki eğitim ve meslek hayatlarında kursta aldıkları bilgilerin çok fazla yarar sağlayacağı görüşünde birleşmişlerdir.

Dezavantaj: Dezavantaj olarak yine deney grubundaki öğrencilerin görüşlerine bakacak olursak, çalışma grubunun biraz kalabalık olmasının dezavantaj olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında çevrimiçi derslerde yaşanan internet sorunlarından bahsetmişlerdir. Ayrıca yine dijital senaryoları izlerken internette donmalar ve takılmalar olduğunu belirtmişlerdir. Dijital senaryolarla ilgili internet sorunu yaşanacağını tahmin ederek, bu sorunu yaşayabilecek olanları minimum seviyeye indirmek için videoları youtube ortamına entegre ederken farklı çözünürlükte izlenebilme ayarı yapılmıştır.

Tablo 23. Kursun avantajları ve dezavantajlarına yönelik deney grubu öğrencilerin görüşleri

	Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Avantaj	Bundan sonraki akademik hayatında mendeley çok yardımcı olacak	20
	Etik kurallara karşı daha dikkatli olacak	20
	Teknolojiyi daha etkin kullanacak	20
	Bundan sonraki hayatında kurs içerisinde edindiği bilgileri oldukça fazla kullanacak	20
Dezavantaj	Çevrimiçi derslerde donmalar olması	13
	Grubun kalabalık olması	8
	İnternet hızındaki değişiklikler	17
	Kurs süresinin birkaç hafta daha uzatılmaması	15

Yukarıdaki tabloda çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin “kursun avantaj ve dezavantajlarına” yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Avantaj olarak görüşme yapılan tüm öğrenciler (20 kişi) bundan sonraki akademik hayatında mendeleyin çok yardımcı olacağı, etik kurallara karşı daha dikkatli olacağı, teknolojiyi daha etkin ve bundan sonraki hayatında kurs içerisinde edindiği bilgileri oldukça sık kullanacaklarını belirtmiştir. Dezavantaj olarak ise, 13 kişi çevrimiçi derslerde donmalar olması, 8 kişi grubun kalabalık olması, 17 kişi internet hızlarındaki farklılıklar ve 15 kişi kurs sürecinin birkaç hafta daha uzatılmaması olarak ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Kurs öncesinde de senaryolara kendimden doğaçlama bir şeyler katabiliyordum ancak kurs sonrasında bu durumu böyle ciddi bir eğitim konusunun aktarımında da yapabileceğimi farkına vardım. Kurs öncesi bilimsel araştırma ve etik konusunda araştırma arama yapmada yeterli donanıma sahip değildim bu benim zayıf yanlarımdandı. Ancak bunu kurs sayesinde geliştirdiğimi düşünüyorum. Kurs, içerik ve amacına uygun olarak hazırlandığı bunun için ekstra zaman ve emek harcandığı verilen eğitimin kalitesinden belliydi. Diğer kurslara baktığımız zaman bilimsel araştırma ve etik konusu gibi ciddi titiz özveri isteyen bir anlatımı dijital senaryolarla aktarmak çok orijinal ve yaratıcı bir fikirdi. Kaliteli, etkili bir kurs düşünülüp yapıldı. Uygulama

konusunda çok başarılıydı. Bu konu anlatımı için daha önce hiç böyle bir kurs duymamıştım. Katılmamış olsam böylesine bir konu senaryolarla nasıl aktarılır şeklinde kafamda çok soru işareti kalırdı. Kursu katılarak etik konusunun nasıl senaryolar ile aktarılabilirdiğini görme şansını elde ettim. Kursun zayıf bir yanı yoktu.” (Görüşme Kaydı: Ö10)

“...APA formatındaki ufak ayrıntılara daha önce dikkat etmemiş olmam ve etik ihlal ve intihal çeşitlerinin hepsini bilmemem zayıf yanlarımdı diyebilirim. Güçlü yanımla olarak ise APA formatına genel hatlarıyla hakim olmak ve etik konulara gereken önemi vermek olarak belirtebilirim. Kursun güçlü yanı olarak kesinlikle bir öğretim yöntemi olarak dijital senaryo kullanımı hakkında bilinçlendirici olması çok önemliydi. Ayrıca konu olarak APA ve etik kuralları seçilmesi, böylesine önemli konuların farklı bir öğretim yöntemi ile irdelenmesi kursu daha da nitelikli hale getirmiştir. Zayıf yan olarak aklıma yalnızca sınıfta gerçekleştirilen derslerin birazcık hızlı olması geliyor, bunun da gerekçesi olarak zaten derslerin aynısının dijital ortamda işleneceği hocamız tarafından açık ve net bir şekilde belirtilmişti zaten.” (Görüşme Kaydı: Ö20)

“...Kurs öncesi bilgi yetersizliğim varken kurs sonrası bilgi yönüm güçlü oldu.” (Görüşme Kaydı: Ö13)

4.6.1.7. Kursu İlişkin Öğrenci Görüş ve Önerileri

Kursa ilişkin görüşleri kontrol grubu ile hemen hemen aynıdır. Özetleyecek olursak, eğitim ortamının özellikle sanal sınıf uygulamasının eğitime çok fazla olumlu katkı sağladığını belirtmişlerdir. Çevrimiçi derslerin kaydedilerek, hem internette yaşanan sorunlara hem de dersi herhangi bir sebeple takip edemeyen öğrencilerin istedikleri zaman girip tekrar izleyebilme şanslarının olmasını oldukça olumlu karşılamışlardır. Ayrıca ekran paylaşımı yapılarak uygulamaların adım adım gösterilip yapılmasını istenmesinin de büyük avantaj olduğunu ifade etmişlerdir. Dijital senaryoyu ilk duyduklarında biraz tedirgin olduklarını belirtmişlerdir. Bunun nedenini ise ilk kez duymalarına

bağlamışlardır. İlk kez dijital senaryolardan bahsedildiğinde ilk izlenim olarak daha çok alt yaş grup öğrencilerine hitap edebilecek bir yöntem olduğunu düşündüklerini, fakat dijital senaryoları izledik sonra, senaryonun kendi düzeylerine göre ve ilgi çekici olmasından dolayı bu düşüncelerinin değiştiğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında sürecin dijital senaryolarla desteklenmesinin eğitimin daha eğlenceli, zevkli, akıcı, ilgi çekici ve kalıcı öğrenmeler sağladığını belirtmişlerdir. İçerik olarak ise, seçilen konunun kendileri açısından oldukça önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Kurs öncesinde bilimsel araştırma yapma konusunda daha önceden bildikleri birçok yöntem-teknik olduğunu, aradıkları bilgilere kolay ulaştıklarını düşündüklerini, fakat kurs içerisinde gördükleri yöntem-teknikler sayesinde yeni birçok yöntem-teknik öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bunları sadece eğitim hayatlarında değil, gündelik hayatlarında da kullanabilecekleri yararlı bilgiler olarak yorumlamışlardır. Etik kurallar konusunda ise, bir araştırma yaparken etik kuralların tamamına uygun şekilde çalışmalarını gerçekleştirdiğini düşünen öğrencilerin aslında bilmedikleri birçok etik dışı davranışın olduğunu ve bundan sonraki çalışmalarında bunlara daha özenli yaklaşacaklarını belirtmişlerdir. Yine aynı şekilde, etik kurallar konusunda eksik yönlerinin olduğunu düşünen öğrencilerde kurs içerisindeki eğitimler sayesinde bundan sonraki çalışmalarında daha dikkatli olacaklarını belirtmişlerdir. Kurs katılan öğrencilerin üzerinde durduğu bir başka içerik ise Mendeley programının kullanımıdır. Kurs öncesinde herhangi bir çalışma yaparken, kaynak yazımı aşamasında çok vakit kaybettiklerini ve doğru bir şekilde kaynak yazmanın kolay olmadığını düşünürken, kurs sonrasında öğrendikleri programlar sayesinde bunun mümkün olabileceğini gördüklerini belirtmişlerdir. Bu sayede çok daha kolay ve doğru bir şekilde, daha az zaman harcayarak çalışmalarının kaynakça bölümünü oluşturabileceklerini ifade etmişlerdir.

Genel olarak kurs hakkında fazla önerilerinin olmadığını belirtmelerinin yanında, sürenin daha uzun olması, internet problemlerinin giderilmesi, senaryolar hazırlanırken grup içerisinde aktif katkı sağlanması, farklı derslerde dijital senaryoların uygulanması gibi öneriler getirmişlerdir.

Tablo 24. Kursa ilişkin öğrenci görüş ve önerileri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)		f
Görüşleri	İlgi çekici olması	17
	Zevkli olması	19
	Kalıcı öğrenmeler sağladığı	19
	İçeriğin kendileri için çok yararlı olduğu	20
Önerileri	Farklı derslerde uygulanabilir	18
	Süresi uzatılabilir	12
	Öğrenciler senaryoya katkı sağlayabilir	6
	Daha etkileşimli olabilir	9

Yukarıdaki tabloda çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin “kursa ilişkin görüş ve önerilerine” yönelik görüşlerine yer verilmiştir. 17 kişi ilgi çekici, 19 kişi zevkli ve kalıcı öğrenmeler sağladığı ve 20 kişi içeriğin kendileri için çok yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Öneri olarak ise, 18 kişi farklı derslerde uygulanabileceği, 12 kişi süresinin uzatılabileceği, 6 kişi öğrencilerin de senaryolara katkı sağlayabileceğini ve 9 kişi de daha etkileşimli olabileceğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Katılımcılara, deneme çalışması olarak kısa da olsa senaryolar yazdırılabilirdi.” (Görüşme Kaydı: Ö11)

“...Kursa yönelik önerim belki etik kurallar konusunun dijital senaryo yöntemi gibi bir başka güncel/yeni öğretim yöntemi ile işlenmesinin öğrenmedeki etkililiğine bakılabilir şeklinde olabilir.” (Görüşme Kaydı: Ö7)

“...Daha az sayıda gruplar oluşturulmasıdır.” (Görüşme Kaydı: Ö16)

4.6.1.8. Öğrencilerin Dijital Senaryolar Hakkındaki Düşünceleri

Deney grubundaki öğrencilerin dijital senaryolara karşı genel olarak düşünceleri, ilk başlarda biraz çekindiklerini belirtmişlerdir. Nedenini ise, yeni bir kavram olmasından dolayı teknolojiyi daha etkili bir şekilde kullanmalarının gerekeceğini, dolayısıyla iş yüklerinin artacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca dijital senaryoları ilk duyduklarında daha alt yaş grubuna yönelik bir yöntem gibi düşündüklerini fakat senaryoları izledikten sonra bu

çekincelerin yerini eğlenceli, akıcı, öğretici, kalıcı izli öğrenmenin olduğu almıştır. Bununla birlikte senaryoların günlük olaylardan ve daha önce kendi başına gelmiş ya da başkasının başına geldiğine şahit olduğu olaylardan oluşması, ilgiyi ve dikkati daha üst seviyede tuttuğunu ifade etmişlerdir. Bu olayların teknolojiyle birleşmesini olumlu karşılamış ve başarılarına doğrudan etki edebileceğini düşündüklerini belirtmişlerdir. Farklı eğitim düzeylerinde ve farklı konularda da daha etkili öğrenmelerin gerçekleşebileceklerini düşündüklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında internetle ilgili sorunlardan da bahsetmişlerdir. Kurs öncesinde ne kadar hesaba katılıp, önlemler alınmaya çalışılsa da internet bağlantısı yüzünden bazı aksaklıkların olması engellenememiştir. Bunlara çözüm önerileri getirilmeye çalışılmıştır. Özellikle derslerin kaydedilip tekrar izlenebilmesi ve dijital senaryoların farklı çözünürlüklerde izlenebiliyor olması bu dezavantajı oldukça hafifletildiğini ama tam olarak çözüm olamadığını belirtmişlerdir.

Tablo 25. Öğrencilerin dijital senaryolar hakkındaki düşünceleri

Deney grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Etkili öğrenmeler sağlama	18
İlgi ve dikkati üst seviyede tutması	17
Teknolojinin etkin kullanılması	19

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin tamamına yakınının “dijital senaryolar hakkındaki düşünceleri”olumlu yöndedir. 18 kişi etkili öğrenmeler sağladığını, 17 kişi ilgi ve dikkati üst seviyede tuttuğunu ve 19 kişi teknolojinin etkin kullanılmasının önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Dijital senaryolar, akıcı anlaşılır bir biçimde amacına uygun olarak hazırlanmıştı. Konu aktarımlarında etkili ve başarılı olduğunu düşünüyorum. Her katılımcı merakla ve istekle bu sürece katkı sağladığı gözle görülür bir farktı. En önemlisi de konuların sıkıcı boyutundan çıkıp eğlenceli bir hal almasına imkan verdiği için daha çok kalıcılık sağladığı düşünüyorum. Emeginize sağlık çok güzel, özgün ve başarılı senaryolar oluşturmuşsunuz.”
(Görüşme Kaydı: Ö3)

"...Görselliği desteklediği için etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Birçok farklı eğitim ortamında ve düzeyinde çeşitli konuların ve derslerin öğretiminde etkili olarak kullanılabileceğini düşünüyorum." (Görüşme Kaydı: Ö7)

"...Dijital senaryolar, bize konu ile ilgili bilgileri daha akıcı ve zevkli bir şekilde vermesi nedeniyle güzeldi." (Görüşme Kaydı: Ö13)

4.6.2. Kontrol Grubunda Bulunan Öğrencilerin Uygulamaya Yönelik Görüşleri

Bu bölümde, çalışmaya katılan kontrol grubu öğrencilerinin ortama ve eğitime yönelik görüşleri sunulmaktadır.

4.6.2.1. Gerçekleştirilen Kursun, Öğrencilerin Eğitim Hayatlarına Sağladığı Katkıları Yönelik Görüşleri

Gerçekleştirilen kursun, öğrencilerin eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik görüşlerine başvurulmuştur. Burada belirlenen amaç; gerçekleştirilen kursun, öğrencilerin eğitim hayatlarına nasıl yansıdığını ve ne katkılar sağladığını belirlemek, kursun bu yöndeki etkisini ortaya çıkarmak ve bu alana ne kadar etki ettiğini belirlemektir. Bu nedenle, öğrencilerle yapılan görüşmelerden ele edilen sonuçlar ve alıntılar aşağıda verilmiştir.

Lisansüstü öğrencilere yönelik gerçekleştirilen kurs sayesinde öğrenciler özellikle bundan sonraki eğitim hayatlarında çok fazla katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Genel olarak değerlendirmeyi iki boyutta yapmışlardır. Bunlar; ortam ve içerik'tir. Ortam olarak, çok etkili, kolaylıklar sağlayan, ilk başlarda iş yükünü artıracak gibi görünse de (hem eğitimci hem öğrenci bakımından) zaman içerisinde çok fazla yarar sağladığı görüşündedirler. Özellikle sanal sınıf ortamlarının yaygınlaşması gerektiği üzerinde durmuşlardır. Ayrıca, çevrimiçi derse katılamadıkları zaman tekrarını izleyebilme imkanlarının olmasının olumlu yönde çok önemli olduğunu vurgulamışlardır. İçerik olarak ise, bundan sonraki eğitim hayatlarında çok fazla katkı sağlayacağını, bildiklerini sandıkları, fakat özellikle etik konusunda bilmedikleri birçok şey olduğunu belirtmişlerdir. APA 6.0 standartlarında doğru bir şekilde alıntı yapma ve kaynak gösterme

konusunda fazla eksiklikleri olduğunu, kurs sayesinde farkettiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca kurs sayesinde internet üzerinden bilimsel olarak araştırma yaparken en kolay nerelerden ve nasıl aradıkları bilgiye ulaşmaya yönelik önemli katkılar sağladığını belirtmişlerdir. İçerikle ilgili öne çıkan en önemli iki nokta, Mendeley kullanımı ve arama parametreleridir. APA 6.0 standartlarında doğru şekilde kaynakça yazımını dijital ortamda yapmanın kolaylığı üzerinde durmuşlardır. Bunun yanında internette arama yaparken kullanılan arama parametrelerinin sadece eğitim değil, günlük yaşamlarında da işlerine oldukça yarayacağını ifade etmişlerdir. Kursa katılan öğrenciler arasında tez aşamasında olan öğrenci sayısının az olmaması ve tez yazım sürecinde bu bilgilerin işlerine çok yarayacağını ve onların özellikle mendeley sayesinde işlerinin kolaylaşmanın yanında doğruluk oranının artacağını belirtmişlerdir.

Tablo 26. Kontrol grubu öğrencilerin gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik görüşleri

Kontrol grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Eğitim ortamının kullanışlı olması	16
Karma eğitime yönelik olumlu düşünce	17
Kaynakça yazımında önemli katkı sağladığı	19
Bilimsel araştırmalarda etik kurallara daha fazla dikkat edilmesi	20

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan kontrol grubunda öğrencilerin tamamına yakını “gerçekleştirilen kursun eğitim hayatlarına sağladığı katkılara yönelik” olumlu görüş bildirmişlerdir. “Eğitim ortamının kullanışlı olduğunu” 16 kişi, “karma eğitime yönelik olumlu düşünce” 17 kişi, “kaynakça yazımında önemli katkı sağladığı” 19 kişi ve “bilimsel araştırmalarda etik kurallara daha fazla dikkat edileceğini” 20 kişi belirtmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Bilimsel çalışmaları okurken ve bu çalışmalardan yararlanırken etiğe dayalı olarak alıntı yapmada bizlere büyük katkı sağlayacaktır. Bilimin gelişmesi ve eğitim düzeyinin artması için büyük katkı sağladığını düşünüyorum. Arama yöntem-tekniklerini öğrenmemiz çok faydalı oldu. Özellikle kaynak göstermede Mendeley programını öğrenmemiz çok büyük faydamıza olduğunu söyleyebilirim.” (Görüşme Kaydı:Ö15)

"...Çok fazla olumlu şeyler kattığını söyleyebilirim. Bilmediğim birçok etik dışı davranışlar ve arama yöntemleri öğrendim. İleriki eğitim ve meslek hayatımda önemli katkılar sağlayacağını düşünüyorum. Özellikle Mendeley." (Görüşme Kaydı: Ö7)

"...Bu kurs sayesinde etik kurallar çerçevesinde bilmediğim noktaları tamamen öğrendiğimi düşünüyorum. Özellikle Mendeley programını bilgisayarıma yükleyip nasıl kullanılacağını öğrendim. Bu sayede kaynakça yazımında işimin çok kolaylaştığını düşünüyorum. Arama yöntemleri konusunda da sadece eğitim hayatımda değil, bundan sonra günlük yaşamımda da kullanabileceğim yeni bilgiler edindim." (Görüşme Kaydı: Ö2)

4.6.2.2. Etik, İntihal ve Arama Yapma Konularının Eğitime Yönelik Öğrenci Görüşleri

Çalışmaya katılan öğrenciler öncelikle kursun başlamasıyla birlikte etkililiğinin bu kadar ileri seviyede olacağını tahmin etmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında zaman ilerledikçe kendileri için çok fazla önem taşıyan bir kurs olduğunu ve daha fazla önem gösterdiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin genel olarak verdikleri cevaplar, kurs öncesinde bu konularla ilgili yeterli bilgiye sahip olduklarını düşündüklerini ama kurs konuları ilerledikçe bunun doğru olmadığını anladıklarını belirtmişlerdir. Etik konusunda genellikle aşırma üzerinde durulduğunu, ama bunun yanında diğer etik dışı davranışlar hakkında pek fazla bilgilerinin olmadığını, kurs sayesinde bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Bundan önceki çalışmalarını daha önceden aldıkları eğitimler doğrultusunda yürütürken bundan sonraki çalışmalarında bu çalışmayla geliştirdikleri bilgileri doğrultusunda çalışmalar yapacaklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, nerelerden, nasıl arama yapacakları konusunda aldıkları eğitim sayesinde, bundan sonraki çalışmalarında aradıkları bilgilere daha kısa zamanda ulaşacaklarını düşündüklerini ve bu sayede zamandan da tasarruf edebileceklerini düşündüklerini belirtmişlerdir. Yine özellikle Mendeley programının işlerini oldukça kolaylaştıracağı ve rahatlatacağı görüşündedirler. Bunun yanında google akademik düğmesi sayesinde internet ortamından

ulaştıkları kaynakların, APA 6.0 standardına göre otomatik olarak verilmesinin zamandan çok fazla tasarruf edeceklerini bu sayede daha önce istemeden de olsa yaptıkları hatalarını azaltacaklarını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında etik ihlalleri saptayan elektronik ortamlardan haberdar olduklarını, üniversitenin sağladığı bu imkan sayesinde gözden kaçırmaları durumunda bu ortamlar sayesinde uyarılacak ve düzeltme yoluna gideceklerini belirtmişlerdir. Bunları göz önünde bulundurarak kursun çok faydalı geçtiğini belirtmişlerdir.

Tablo 27. Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik kontrol grubu öğrencilerinin görüşleri

Kontrol grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Etik konusunda eksikliklerini giderdi	18
Kaynakça kısmı daha kolay ve hatasız hazırlanabilecek	19
İlride arama parametreleri ile daha özel araştırma yapılabilir	17

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi çalışmaya katılan kontrol grubundaki öğrencilerin tamamına yakını “Etik, intihal ve arama yapma konularının önemine yönelik” olumlu görüş bildirmişlerdir. 18 kişi eksikliklerini giderdiği, 19 kişi kaynakça kısmını daha kolay ve hatasız hazırlayabileceğini ve 17 kişi “İlride arama parametreleri ile daha özel araştırma yapılabilir” ifade etmiştir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Kurs öncesinde herhangi bir kaynağa ulaşırken fazla zaman harcıyordum ve yararlandığım zaman kaynak gösteriminde zorlanıyordum. Kurs sonrasında daha fazla kaynağa daha kısa sürede ulaşım, daha çok etik konulara dikkat ediyorum. “ (Görüşme Kaydı: Ö5)

“...Kurs öncesinde, daha önce almış olduğumuz derslere göre hareket ederken kurs sayesinde bilmediğimiz birçok şey öğrendik. Doğru bir şekilde atıfta bulunma, intihal yapmadan alıntılar yapma gibi. Özellikle Mendeley programını öğrendiğimiz için çok mutluyum çünkü işimizi oldukça kolaylaştıracağını düşünüyorum. Bu yüzden kurs sonrasında daha da bir önem vereceğime inanıyorum. Bilmediğim arama yöntemlerini öğrenerek daha kısa

sürede istediğim kaynağa ulaşabileceğimi düşünüyorum”
(Görüşme Kaydı: Ö8)

“...Kurs öncesinde de bilimsel çalışmalar yaptığım için etik kurallar konusunda bilgim vardı. Fakat kurs sayesinde bilmediğim ve eksik olduğum bazı etik kuralları da öğrenmiş oldum. Kurs sonrasında bu kuralları da araştırmalarımnda kullanmakta ve daha fazla etik kurallara uymaktayım. Ayrıca kursta öğrendiğimiz arama yöntemleri sayesinde araştırmalarım için daha az zaman harcıyorum. Özellikle Mendeley sayesinde kaynakça yazımında oldukça rahatlayacağımı düşünüyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö13)

4.6.2.3. Kursun Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Öğrencilerin Görüşleri

Kursun Avantajları: Kursa katılan öğrencilerde oluşan genel kanı, kursun çok yararlı ve faydalı bilgiler içerdiğidir. Avantajları konusunda yine iki boyutta değerlendirmişlerdir. Bunlar ortam ve içerik boyutlarıdır. Ortam olarak, çok güzel, yararlı, faydalı ve ileriki eğitim ve meslek hayatlarında kesinlikle kullanmayı isteyecekleri bir ortam olduğunu belirtmişlerdir. Öncelikle ortama adapte olmanın çok kolay olmasından bahsetmişlerdir. Kayıt yapıldıktan sonra sistemin basit ve kolay bir arayüzü olduğunu, bu sayede sisteme uyum konusunda zorlanmadıkları ifade etmişlerdir. Materyal paylaşımı hakkında olumlu düşüncelerden bahsetmişlerdir. Kurs eğitmeni tarafından paylaşılan materyallerin kolayca ulaşıp indirilebilmesi özelliğinin önemli bir avantaj olduğunu belirtmişlerdir. Bunun yanında istedikleri zaman kendilerinin de paylaşımlarda bulunarak diğer arkadaşlarıyla bilgi alış-verişinde bulunabilmelerine olanak tanınmasının da önemli bir özellik olduğundan bahsetmişlerdir. En büyük avantaj olarak mekandan bağımsız olarak sınıf ortamındaymış gibi derslerinin gerçekleştirilmesini göstermişlerdir. Bunun yanında bu derslerin kaydedilerek istenildiği zaman tekrar edilebilmesinin çok önemli ve güzel bir uygulama olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca belirlenen saatlerde ortam üzerinde buluşarak mekandan bağımsız olarak öğretmene ve birbirlerine sorular sorma imkanının olmasının önemli bir avantaj olduğunu

belirtmişlerdir. İçerik olarak ise, özellikle tez aşamasında olan öğrencilerin Mendeley üzerinde çok fazla durduğu gözlemlenmiştir. Manuel olarak el ile APA 6.0 standartlarına uygun olarak kaynakça yazmanın çok zor olduğunu fakat kurs sayesinde tanıştıkları programlar sayesinde bunu çok daha kolay bir şekilde gerçekleştirebileceklerini öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında araştırma yaparken kullandıkları bazı veri tabanları ve arama yöntemleri olduğunu, fakat kurs sayesinde bunlara yenilerinin katıldığını belirtmişlerdir. Bu sayede daha kolay, güvenilir ve aradıkları doğru bilgiye daha hızlı ulaşabileceklerini belirtmişlerdir. Etik boyutunda ise bilmedikleri birçok şeyi kurs sayesinde öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bundan sonraki çalışmalarında ve meslek hayatlarında kursta aldıkları eğitimin her boyutuyla işlerine yarayıp kolaylaştıracağı konusunda hemfikirdirler.

Kursun Dezavantajları: Çalışmaya katılan öğrencilerin ortak görüşü, en büyük dezavantaj internet sorudur. Sanal sınıf ortamında gerçekleştirilen çevrimiçi derslerde zaman zaman bazı öğrencilerin donma ve kopma yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Kurs süresinin biraz daha uzatılarak uygulama imkanlarının biraz daha fazla yapılması gerektiğini ve zamanın kısa oluşundan dolayı yüz yüze derslerin biraz hızlı ilerlediğini ifade etmişlerdir.

Öğrenciler bu sorunları dezavantaj olarak belirtmişlerdir. Bu gibi sorunların yaşanabileceği kurs öncesinde gözönünde bulundurulmuş ve bunlara önlem alınmaya çalışılmıştır. Kurs öncesinde ülkedeki internet alt yapısının iyi durumda olmamasından dolayı sorunlar yaşanacağı tahmin ediliyordu. Bu yüzden çevrimiçi gerçekleştirilen dersler hem öğrencilerin istedikleri zaman tekrar edebilmeleri için, hem de internet sorunu yüzünden dersi verimli şekilde takip edemeyen öğrenciler için dersler kaydedilmiş ve sistem içerisine entegre edilmiştir. Bu kayıtlar yapılırken herhangi bir donma veya takılma söz konusu değildir. Ders saatlerinin kısa olmasıyla ilgili görüşlerin giderilebilmesi için karma eğitim yöntemi tercih edilmiştir. Bu sayede sınıf içerisinde gerçekleştirilen teorik dersler çevrimiçi derslerde hızlıca tekrar edilip, uygulama yapılacak şekilde gerçekleştirilmiştir.

Öğrencilerin başta dezavantaj olarak belirttikleri sorunlara karşı alınan önlemler, öğrencilerle yapılan görüşmelerde öğrenciler tarafından da dile

getirilmiştir. Bu sayede dersi olumsuz yönde etkileyecek durumlar minimum seviyeye indirgenmeye çalışılmıştır.

Tablo 28. Kursun avantajları ve dezavantajlarına yönelik kontrol grubu öğrencilerin görüşleri

Kontrol grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)		f
Avantaj	Bundan sonraki akademik hayatında mendeley çok yardımcı olacak	20
	Etik kurallara karşı daha dikkatli olacak	18
	Teknolojiyi daha etkin kullanacak	19
	Bundan sonraki hayatında kurs içerisinde edindiği bilgileri oldukça fazla kullanacak	18
Dezavantaj	Çevrimiçi derslerde donmalar olması	15
	Grubun kalabalık olması	11
	İnternet hızındaki değişiklikler	18
	Kurs süresinin birkaç hafta daha uzatılmaması	7

Yukarıdaki tabloda çalışmaya katılan kontrol grubundaki öğrencilerin “kursun avantaj ve dezavantajlarına” yönelik görüşlerine yer verilmiştir. Avantaj olarak görüşme yapılan öğrenciler, 20 kişi bundan sonraki akademik hayatında mendeleyin çok yardımcı olacağını, 18 kişi etik kurallara karşı daha dikkatli olacağını, 19 kişi teknolojiyi daha etkin ve 18 kişi bundan sonraki hayatında kurs içerisinde edindiği bilgileri oldukça sık kullanacaklarını belirtmiştir. Dezavantaj olarak ise, 15 kişi çevrimiçi derslerde donmalar olması, 11 kişi grubun kalabalık olması, 18 kişi internet hızlarındaki farklılıklar ve 7 kişi kurs sürecinin birkaç hafta daha uzatılmaması olarak ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Kurs öncesinde bilimsel çalışmalara ulaşmada sıkıntı çekiyordum. Kaynak gösterme, intihal gibi konulara pek hakim değildim. Kurs sonrasında bu alanlarda APA formatında kaynak gösterme ve bu kaynakları kullanma konusunda daha fazla güçlendim. Kursun zayıf yanları pek fazla dikkatimi çekmemiştir. Genellikle dersler akıcı ve dikkat çekiciydi. Anlatım ve olaylama iyi hazırlanmıştı.” (Görüşme Kaydı: Ö1)

“...Güçlü yanlarım internette arama yapma konusunda iyiyim. Fakat kurs sayesinde farklı arama yöntemleri de öğrendim bu çok iyi oldu. Etik kurallar konusunda biraz eksikliklerim olduğunu

farkettim ve kurs sayesinde bunu giderdiğimi düşünüyorum. Zaman olarak bence daha uzun olabilirdi. Bu sayede daha fazla uygulama yapılabilirdi ve daha iyi olurdu diye düşünüyorum. Bir de online derslerdeki sorunlar. Gerçi yapılan derslerin kaydedilerek daha sonra izlenebilmesi bu sorunu biraz olsun önemsizleştirse de biraz can sıkıcı bir durum olduğunu söyleyebilirim. İçerik ve konu anlatımı ise kursun güçlü yanı olarak gösterilebilir.” (Görüşme Kaydı: Ö18)

“...İlk olarak kendimden bahsetmek istiyorum. Bilimsel araştırma yaparken vakit en büyük problemimdi. Özellikle kaynakça yazımında ve arama yapma konusunda büyük zaman harcardım. Öğrendiğim programlar sayesinde kaynakça yazımındaki zaman kaybını, arama yöntemleri sayesinde de araştırma yapmadaki zaman kaybımı minimum seviyeye indirdim. Kursun güçlü ve zayıf yanlarından bahsedecek olursam, güçlü yönlerinin daha fazla olduğunu vurgulamamda fayda var. Özellikle mendeleyin ve etik kuralların anlatılması ve tamamen öğretilmesi, ki böyle bir eksikliğin var olduğu bir gerçektir. Kesinlikle faydalı olmuştur. Zayıf yönü ise, online derslerde yaşanan bazı internet bağlantı hataları olabilir.” (Görüşme Kaydı: Ö11)

4.6.2.4. Kursa İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Önerileri

Çalışmaya katılan öğrencilerin kursa ilişkin görüşlerinin olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Hem ortamın web ile desteklenmesinin önemli olduğunu, hem de içerik olan seçilen etik kurallar ve APA 6.0 standartlarının şu andaki ve ilerideki eğitim ve meslek hayatlarında kendilerine oldukça yardımcı olacağına inandıklarını vurgulamışlardır. Özellikle mendeley programının kullanılmasını öğrenmelerinin, bundan sonra yapacakları çalışmalarda daha doğru alıntılar yapmalarını ve kaynak göstermelerini sağlayacağına inandıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca etik konusunda aldıkları eğitim sayesinde bundan sonra yapacakları çalışmalarda daha dikkatli olacaklarını ifade etmişlerdir. Bilimsel araştırmaya yönelik nerelerden nasıl arama yapılacağı konusunda da kursun

getirisinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. kurs öncesinde de aramanın nerelerden ve nasıl yapılacağına dair fikirleri olduğunu fakat kursta öğrendikleri sayesinde hem daha fazla kaynağa daha önemlisi doğrudan istedikleri kaynağa ulaşabileceklerini öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Öğrencilerin kursa yönelik önerileri ise genellikle zaman konusunda olmuştur. İçerik olarak çok önemli konular olduğu bu yüzden biraz daha zamana yayılmış olabileceğini belirtmişlerdir. Kullanılan ortamın farklı dersler için kullanılabileceğini belirtmişlerdir.

Tablo 29. Kursa ilişkin öğrenci görüş ve önerileri

	Kontrol grubu öğrencilerin görüşleri (n=20)	f
Görüşleri	İnternet hızlarındaki sorun	17
	İstenildiği zaman tekrar edilebilmesi	19
	Kalıcı öğrenmeler sağladığı	18
	İçeriğin kendileri için çok yararlı olduğu	20
Önerileri	Farklı derslerde uygulanabilir	16
	Süresi uzatılabilir	14
	İnternet problemi giderilebilir	7
	Çevrimiçi derslerde kamera görüntüleri olabilir	3

Yukarıdaki tabloda çalışmaya katılan kontrol grubundaki öğrencilerin “kursa ilişkin görüş ve önerilerine” yönelik görüşlerine yer verilmiştir. 17 kişi internet hızlarındaki farklılığa, 19 kişi istenildiği zaman tekrar edilebilmesine, 18 kişi kalıcı öğrenmeler sağladığına ve 20 kişi içeriğin kendileri için çok yararlı olduğunu belirtmişlerdir. Öneri olarak ise, 16 kişi farklı derslerde uygulanabileceği, 14 kişi süresinin uzatılabileceği, 7 kişi internet probleminin giderilebileceği ve 3 kişi de çevrimiçi derslerde kamera görüntülerinin olabileceğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

“...Etik konusunda uygulamalar geliştirilip daha kolay öğretim yapılabilir. Akıllı tahtalar kullanılıp detaylandırılabilir.” (Görüşme Kaydı: Ö20)

“...Çok fazla öneriye gerek olmadığını düşünüyorum. Sadece zaman ve daha fazla uygulama olabilir diye düşünüyorum. Ayrıca online derslerdeki sorunlara bir çözüm getirilirse daha iyi olacağını düşünüyorum.” (Görüşme Kaydı: Ö14)

“...Online derslerde yaşadığımız internet problemlerinin düzeltilmeye çalışılması olabilir. Bir diğer önerim ise uygulamaya ağırlık verilebilmesi için kurs süresinin uzatılmasını önerebilirim.”
(Görüşme Kaydı: Ö10)

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sürecinden sağlanan bulgular ve yorumlara dayalı sonuçlar belirtilmekte ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Araştırmadan elde edilen sonuçlar, alt amaç ve bulgularla tutarlı olacak şekilde sırasıyla açıklanmıştır.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin çalışma sonunda bilimsel araştırma ve etik başarılarının arttığı ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Elde edilen bu sonuca göre, her iki grubun bilimsel araştırma ve etik başarı düzeyi artarken, dijital senaryolarla desteklenen eğitimin başarıya daha olumlu etkisi olduğunu söyleyebiliriz. Öğrenciler dijital senaryoların karma eğitime destek olarak kullanılabileceğini, gerçekleştirilen eğitimin daha eğlenceli, kaliteli ve daha kalıcı izli öğrenmeler sağlanabileceğini ifade etmişlerdir.

Elde edilen sonuçlara göre, her iki grubun araştırma raporu son-test performans puanlarında artış olduğu ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubu lehine anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Bu sonuca göre, dijital senaryolarla desteklenen bilimsel araştırma ve etik kursunun, araştırma raporu yazma performanslarını daha olumlu yönde etkilediğini söyleyebiliriz. Bu bağlamda, öğrencilerin bilgiye ulaşım kaynakları, bilgiyi arama yöntem ve teknikleri, intihal yapmama ve metin içerisinde ve kaynakça kısmında doğru kaynak gösterme performanslarının, dijital senaryolarla desteklenen karma eğitim yöntemiyle eğitim gören deney grubunun, karma eğitim yöntemiyle eğitim gören kontrol grubuna göre daha çok arttığı görülmektedir.

Her iki gruptaki öğrencilerin çevrim içi arama yaparken kendilerini kaybolmuş hissetmelerine yönelik kaygı düzeylerinin düştüğü, ancak iki grup

arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler çevrim içi arama yaparken karşılaştıkları bilgileri değerlendirme açısından yeterliklerini artırdığı saptanmıştır. Ayrıca dijital senaryolarla desteklenen grubun değerlendirme yeterliklerinin daha çok arttığı belirlenmiştir. Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç ise, çalışma sonunda her iki gruptaki öğrencilerin çevrimiçi araştırma yaparken amaçlı düşünebilme yeterliklerinin arttığı, buna karşın dijital senaryolarla desteklenen gruptakilerin bu yeteneklerinin daha üst seviyelere çıktığı görülmüştür.

Dijital senaryolarla desteklenen gruptaki öğrencilerin çevrim içi arama yaparken, deneme yanılma yoluyla bilgiye ulaşabilme yeterliklerinin daha fazla arttığı tespit edilmiştir. Her iki gruptaki öğrencilerin çevrim içi arama yaparken temel fikirleri ayırt edebilme yeterlikleri, çalışma sonunda artış göstermiş; dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin ise, temel fikirleri ayırt edebilme yeterliklerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışma sonunda, dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin çevrim içi arama yaparken, kontrol edebilme yeterliklerinin kontrol grubundaki öğrencilere göre daha iyi olduğu saptanmıştır. Ayrıca, çevrim içi arama stratejileri ile ilgili bir diğer sonuç ise, deney grubundaki öğrencilerin, karşılaştıkları problemleri çözebilme konusundaki yeterliklerini daha çok artırdıkları görülmüştür. Çevrim içi arama stratejileri ile ilgili sonuçları özetlemek gerekirse, her iki gruptaki öğrencilerin yeterliklerinin olumlu yönde arttığı belirlenmiştir. Dijital senaryolarla desteklenen deney grubundaki öğrencilerin ise, çevrim içi arama yeterlikleri daha fazla yükselmiştir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin uygulama sonunda bilimsel araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinde azalma olduğu saptanmıştır. Dijital senaryolarla desteklenen deney grubu öğrencilerinin kaygı ortalamasının, kontrol grubundaki öğrencilerin kaygı düzeyine göre daha fazla düşüş gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre, dijital senaryolarla verilen eğitimin, öğrencilerin araştırmaya yönelik kaygılarını azaltmaya olumlu etkisi olduğunu söyleyebiliriz.

Kurs sonunda araştırmacılara yardımcı olmaya isteksizlik tutumları incelendiğinde her iki gruptaki öğrencilerin de tutumlarının olumlu yönde

geliştiği, ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubun, kontrol grubuna göre daha olumlu tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir.

Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç ise, kurs sonunda araştırmalara yönelik olumsuz tutumların her iki grupta da düşüş gösterdiğidir. Elde edilen bu sonuca göre, dijital senaryolarla desteklenen eğitimin de, karma yöntemle sürdürülen kontrol grubunun da araştırmalara yönelik tutumlarının olumlu yönde geliŗtiđi, ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubuna yönelik anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Araştırmalara yönelik olumlu tutumlar incelendiği zaman, her iki gruptaki öğrencilerde çalışma sonunda olumlu yönde ilerleme olduğu, ancak dijital senaryolarla desteklenen deney grubuna yönelik anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Çalışma sonrasında araştırmacılara yönelik olumlu tutumlar incelendiğinde, her iki gruptaki öğrencilerin de tutumlarının olumlu yönde arttığını, ancak dijital senaryolarla desteklenen grubun, kontrol grubuna göre daha pozitif olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin araştırmalara ve araştırmacılara yönelik tutumlarını kısaca özetlemek gerekirse, çalışma öncesinde daha olumsuz tutumlara sahip olan öğrencilerin, çalışma sonunda araştırmalara ve araştırmacılara yönelik daha olumlu tutumlara sahip olduğu belirlenmiştir.

Dijital senaryolarla desteklenen deney grubu ve kontrol grubu ğrencilerinin katıldığı bilimsel araştırma ve etik kursuna yönelik görüşlerin genel anlamda olumlu olduğu saptanmıştır. Kontrol grubu ğrencilerinin ortak görüşlerinden hareketle, hem kullanılan web ortamı, hem de içerik olarak çok önemli bilgiler edindikleri ortaya çıkmıştır. Ortam olarak, karma eğitim yöntemi uygulanmasından dolayı hem yüz yüze, hem de internet ortamından derslerini gerçekleştirmelerinin kendileri açısından çok güzel olduğunu belirtmişlerdir. Yüz yüze eğitimde işlenen konuların internet ortamında tekrar edilip, uygulamaya yönelik çalışmalar yapılabilmesinin olumlu olduğu ve internet üzerinden evrimii olarak gerçekleştirilen derslerde öğretmenin beyaz tahta kullanması, dosya paylaşımı ve ekran paylaşımı özelliklerinin etkileşimi arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun yanında, çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç ise, öğrencilerin internet hızından kaynaklanan sorunlardır. Çalışmadan elde edilen diğer bir

önemli sonuç da şudur: Öğrencilerin kazandıkları bilgi ve yeterlikleri ileriki eğitim ve meslek hayatlarının yanında günlük hayatlarında da kullanabileceklerini sürekli dile getirmeleridir.

Ayrıca, çevrimiçi arama stratejileri sayesinde daha spesifik araştırmalar yaparak kısa zamanda aranılan bilgiye ulaşabildikleri, etik kurallar konusunda ise, daha önceden bu konuya hakim olduklarını sandıklarını, fakat kurs sayesinde bunun böyle olmadığını ve eksiklerini bu şekilde tamamladıklarını, kaynakça yazımında daha az zaman harcayarak daha doğru biçimde hazırlayabilecekleri saptanmıştır.

Deney grubu öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen sonuçlara göre, kontrol grubundaki öğrencilerle benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ortamın zengin olmasından dolayı, eğitimin daha aktif ve kalıcı olduğu, bunun yanında yeni teknolojilere olan ön yargılarının azalmasını sağladığı ortaya çıkmıştır. Kontrol grubundan farklı olarak, dijital senaryolar hakkında da olumlu görüşlere sahip oldukları saptanmıştır. Dijital senaryoların daha önce başlarından geçmiş veya geçtiğine şahit oldukları günlük yaşam olaylarından oluşmasının daha dikkat ve ilgi çekici olduğu, derslerin daha eğlenceli, akılda kalıcı ve daha kaliteli öğrenmeler sağladığına inandıkları ortaya çıkmıştır.

5.1. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçlarından yola çıkarak öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin bilimsel araştırma ve etik başarılarındaki artış göz önünde bulundurularak, lisansüstü eğitimde bilimsel araştırmalarda etik zorunlu ders olarak açılması ve dijital senaryolarla desteklenen karma eğitime göre modellenmesi önerilmektedir. Ayrıca, lisansüstü öğrencilerin etik ve intihal konularına hakim olabilmeleri için gerekli programlara yönelik seçmeli dersler eklenmesi veya seminerler düzenlenmesi önerilmektedir. Bunun yanında lisans düzeyine de seçmeli dersler eklenerek hem etik konusunda hem de çevrimçi araştırma yapma konusunda farkındalık yaratılabilir.

Gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları göz önünde bulundurularak, karma eğitime destek olarak kullanılan dijital senaryoların farklı yaş gruplarında ve derslerde kullanılarak yaygınlaştırılması gerektiği önerilmektedir.

Öğrencilerin çevrimiçi arama yapma konusunda kendilerini geliştirebilmeleri ve daha fazla uygulama yapabilmeleri için seçmeli dersler açılarak, dijital senaryolarla desteklenen karma eğitimle gerçekleştirilmesi önerilmektedir. Bunun yanında web ortamında bulunan verilerin nasıl derlenip akademik olarak yazıya döküleceğine yönelik eğitimler verilebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlarda görüldüğü gibi, araştırmaya yönelik kaygı düzeylerinin dijital senaryolarla desteklenen karma eğitim grubunda daha düşük düzeyde olduğu ve bu nedenle, programlara hem dijital senaryolar hem de çevrimiçi arama yöntemlerin uygulandığı dersler eklenerek veya çalıştaylar düzenlenerek bu kaygının düşürülmesi gerçekleştirilebilir.

Çalışmaya eğitim fakültesindeki lisansüstü öğrencilerin yoğunlukla katıldığı görülmektedir. bunun nedeni olarak eğitim fakültesi dışında kalan programların yabancı dil ile eğitim verilmesinden dolayı olduğu düşünülebilir. Bu nedenle gerçekleştirilen kursun diğer programlardaki öğrencilerin yararlanabilmesi için yabancı dil (İngilizce) ile tekrarlanması önerilmektedir.

Ayrıca çalışma sonrasında, dijital senaryoların her ders ve yaş grubu için uygun olabileceği düşünülerek derslerin bu yöntemle desteklenmesi, dijital senaryo hazırlama aşamalarını içeren seminerler düzenlenmesi, daha çağdaş eğitim ortamlarında derslerin gerçekleştirilebilmesi için KKTC'deki internet alt yapısının iyileştirilmesi için çalışma yapmaya teşvik edilmesi önerilerilebilir.

Bu çalışma, lisansüstü öğrencilerine yönelik ve bilimsel araştırma ve etik konuları ile sınırlıdır. Benzer çalışmaların farklı ders ve düzeylerde uygulanması faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Adigüzel, A. ve Yüksel, İ. (2012). Öğretmenlerin öğretim teknolojileri entegrasyon becerilerinin değerlendirilmesi: Yeni pedagojik yaklaşımlar için nitel bir gereksinim analizi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 6(1), 265-286.
- Ajjan, H. ve Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The internet and higher education*, 11(2), 71-80.
- Ajzen, I. ve Fishbein, M. (2005). The influence of attitudes on behavior. *The handbook of attitudes*, 173, 221.
- Akkağıt, Ş. F. ve Tekin, A. (2012). Simülasyon tabanlı öğrenmenin ortaöğretim öğrencilerinin temel elektronik ve ölçme dersindeki başarılarına etkisi. *Ege Eğitim Dergisi*, 13(2), 1-12.
- Akyüz, H. İ. (2012). Çevrimiçi görev temelli öğrenme ortamında eğitsel ajanın rolünün ve biçim özelliklerinin öğrencilerin motivasyonuna, bilişsel yüklenmesine ve problem çözme becerisi algısına etkisi (Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alakavuklar, O. ve Çakar, U. (2012). The role of ethics on conflict handling styles: A scenario based study. *Turkish Journal of Business Ethics*, 5(10), 89-116.
- Alakurt, T. ve Keser, H. (2014). Sanal Uygulama Topluluğu Üyelerinin Bilgi Paylaşma Davranışlarının İncelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(4), 1331-1351.
- Alkan, C. (1987). "Açıköğretim: Uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*.
- Alkan, C. (2002). Eğitim teknolojisinin ikibinli yıllarda yapılandırılması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (4), 9-13.
- Altaş, Ş. (2014). Sosyal paylaşım sitesi Facebook aracılığı ile gerçekleştirilen görsel kültür çalışmalarının ortaokul 3.sınıf öğrencilerinin resimsel

- anlatımlarına yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Altıparmak, M., Kurt, İ. D. ve Kapıdere, M. (2011). E-öğrenme ve uzaktan eğitimde açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemleri. *XI. Akademik Bilişim Kongresi*.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: SPSS uygulamalı*. Sakarya yayıncılık.
- Arabacıoğlu, T. (2012). *Farklı iletişim ortamlarıyla yürütülen senaryo temelli öğretim programının temel bilgi teknolojileri dersi erişilerine etkisi*. Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Aydın.
- Arda, B.(2009). Bilim üretiminde dürüstlüğün anlamı ve "intihal" üzerine. *Sağlık Bilimleri Süreli Yayıncılık*. 25-32.
- Arnavut, A. (2013). *KKTC'deki öğretmen adaylarının teknolojik araç kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- Arslan, T. (2013). *Uzaktan eğitim ve öğrenme yönetim sistemlerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Edirne.
- Aslan, C. (2010). Türkçe eğitimi programlarında lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin akademik özyeterliklerine ilişkin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 87-115.
- Aslantürk, O. (2002). *Bir Web tabanlı uzaktan eğitim sisteminin tasarlanması ve gerçekleştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Aşkar, P. ve Güzin Mazman, S. (2013). Çevrimiçi bilgi arama stratejileri envanterinin Türkçeye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*. 38 (168).
- Avcı, D. E. ve Bayrak, E. B. (2013). Investigating teacher candidates' opinions related to scenario-based learning: An action research. *Elementary Education Online*, 12(2), 528-549.

- Aydemir, M., Küçük, S. ve Karaman, S. (2012). Uzaktan eğitimde tablet bilgisayar kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 4 (1). 153-159.
- Aysıt, T. (2012). *İktisat eğitimi ve bilimsel aşırma üzerine Türkiye ekonomisi kurumu tartışma metni*. <http://www.tek.org.tr> adresinden 23.05.2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- Bailey, B. P., Tettegah, S. Y. ve Bradley, T. J. (2005). Clover: Connecting technology and character education using personally-constructed animated vignettes, interacting with computers.
- Bakla, A. (2012). *Moodle ve aksam düzeltme yazılımı ile öğretimin İngiliz dili öğretmen adaylarının sesletimi üzerinde etkinliği*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Balat, Ş. (2014). *Öğrenme yönetim sistemi ve sosyal paylaşım Ortamlarındaki etkinliklerin sosyal bulunuşluk, öğrenme ve memnuniyet düzeyine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem teknik ve ilkeler*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Balım, A. G. ve İnel, D. (2010). Fen ve teknoloji öğretiminde probleme dayalı öğrenme yöntemi kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Western Anatolia Journal of Educational Science*. 5 (3). S.68-87.
- Banister, J., Bloom, D. E. ve Rosenberg, L. (2010). Population Aging and Economic Growth in China, (53), 1–42.
- Başaran, İ. E. (2015). *Eğitim psikolojisi. Kuram ve uygulama*. Nobel Yayın. Ankara.
- Bayar, S. A., Kayır, G., Eğmir, E., Ödemiş, İ. S. ve Bayar, V. (2013). Lisansüstü Öğrenim Gören Öğrencilerin Araştırma Etiği Hakkındaki Görüşleri.VI. *Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, 118.
- Bayrak, E. B. (2010). *Fen bilgisi öğretmen adaylarının senaryo temelli öğrenmeye ilişkin görüşlerinin incelenmesi: Bir eylem araştırması*.

- Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Burdur.
- Beekman, G. ve Beekman, B. (2012). *Digital planet: Tomorrow's technology and you*. (10th ed.). Boston: Prentice Hall.
- Bektaş, M. ve Horzum M. B. (2010). *Otantik Öğrenme*. (Birinci Baskı), Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Bezir, Ç. (2012). "SECOND LIFE" ortamında tasarlanan yabancı dil eğitimi: öğretmen-öğrenci ve ortam etkileşimi (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bibi, F., Lqbal, H. M. ve Majid, N. (2012). "Attitude of prospective teachers towards research: implications for teacher education in pakistan". *Contemporary Educational Researches Journal* , 1, 8-14.
- Bicen, H. (2012). *Öğretmenlerin hizmetiçi eğitimde sosyal paylaşım sitelerinin kullanımı: Facebook ve WIZIQ sanal sınıf örneği* (Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- Bilgin, H. (1996). Okulöncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin öğretmenlik tutumlarının incelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Burkovik, Y. (2010). *Kaygılanacak ne var*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (1997). Araştırmaya yönelik kaygı ölçeğinin geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi*. 3(4) s.453-464.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.Ankara.
- Canbaz, S., Sürter, A. T., Aker, S. ve Peksen, Y. (2007). Tıp fakültesi son sınıf öğrencilerinin kaygı düzeyi ve etkileyen faktörler. *Genel Tıp Dergisi*, 17 (1), 15–19.
- Chou, A.Y. ve Chou, D.C. (2011). Course management systems and blended learning: an innovative learning approach. *Decision Sciences Journal Of Innovative Education*, 9(3), 463-484.

- Cigdemoglu, C., Arslan, H. O. ve Akay, H. (2011). A phenomenological study of instructors' experiences on an open source learning management system. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 790-795.
- Cüez, T. (2006), *ilköğretim 8. Sınıflarda fen bilgisi dersinde web tabanlı Öğretim desteğinin öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, İzmir.
- Çakır, H. (2011). Mobil öğrenmeye ilişkin bir yazılım geliştirme ve değerlendirme. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(40), 1-9.
- Çardak, Ç. S. (2011). *Harmanlanmış öğrenme sürecinde öğrencilerin etkileşimlerinin ve öğrenme düzeylerinin incelenmesi*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Çavuş, N.(2012). Yeni bir eğitim teknolojisi: Ders yönetim sistemleri. Uzunboylu, H.(Ed). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* (S.235-260). Pegem. Ankara.
- Çelen, İ. (2008). *Eğitimde dramada uzman rolü yaklaşımı ve İngilizce öğretimi: İlköğretim dördüncü sınıf öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Aydın.
- Çelik, S. (2014). Hemşirelik öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik kaygı ve tutumlarının belirlenmesi. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 1(2), 23-31.
- Çeliker, H. D., Aköz, O. ve Genç, H. (2014). 6. Sınıf madde ve ısı ünitesine ilişkin senaryo destekli proje tabanlı öğrenme etkinlik örneği. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 3 (3), 341-349.
- Çepni, S. ve Akyıldız, S. (2010). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Trabzon: Nobel Yayınları.
- Çetin, A. ve Dikici, R. (2014). Eğitim bilimlerinde araştırma yöntemleri dersinin etkililiği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(3), 981.

- Çetinkaya, L. ve Keser, H. (2014). Öğretmen ve öğrencilerin tablet bilgisayar kullanımında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Anadolu Journal of Educational Sciences*. 4 (1), 13-19.
- Çınar, M., Tüzün, H., Yıldırım, D., Akıncı, A., Kalaycı, E., Bilgiç, H. G. ve Yüksel, Y. (2011). Uzaktan Eğitimde Kullanılan Eşzamanlı Sanal Sınıf Araçlarının Karşılaştırılması. *Akademik Bilişim'11-XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2-4.
- Çokluk-Bökeoğlu, Ö. ve Yılmaz, K. (2005). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünmeye yönelik tutumları ile araştırma kaygıları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 11 (41), 47-67.
- Debowski, S. (2001). Wrong way: Go back! An exploration of novice search behaviours while conducting an information search. *The Electronic Library*, 19 (6), 371-82. <http://dx.doi.org/10.1108/02640470110411991>
- Değirmenci, H. (2013). *Uzaktan eğitim (E-öğrenme veya E-learning) sistemi ile eğitimin akıcı ve düzenli bir şekilde verilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Delgado, C. ve Krajcik, J. (2010). Technology and learning – supports for subject matter Learning. *Technology Supports for Science Learning*, 197-203.
- Demiray, U. (2012). *Balkanlar, Doğu Avrupa, Türk Cumhuriyetler, Kafkasya, Ön Asya, Ortadoğu, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika Bağlamında, Bölgesel Uzaktan Eğitim Birliği Oluşturulması Konusunda Anadolu Üniversitesi'nin Liderlik Rolü ve İşlevi Raporu*. 20.02.2015 tarihinde https://www.researchgate.net/profile/Ugur_Demiray2/publication/228325709_ICDEEE_WA%27NIN_OLUUMUNDA_ANADOLU_NVERSTES%27NN_LDERLK_ROL_ve_LEV_links/09e414ff67e6a2356b000000.pdf adresinden alınmıştır.
- Demirel, Ö. (2009). *Öğretim İlke ve Yöntemleri Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı. *Akademik Bilişim*, 10-12.

- Dikmenli, Y. (2013). *Sanal sınıf uygulaması ve harmanlanmış öğrenme ortamlarının Coğrafya dersi başarısı ile derse yönelik tutuma etkisi ve öğrenci görüşleri*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Döş, B. (2014). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinde harmanlanmış öğrenme modelinin uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gaziantep.
- Duman, B. ve Çelik, Ö. (2012). Bilişsel stillere göre bilişsel senaryo yazma ve kavram kullanma becerileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(42).
- Durak, G. (2013). *Programlama dillerinin çevrimiçi öğretimi: Öğrenenlerin tutumlarının, memnuniyetlerinin ve akademik başarılarının incelenmesi*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Durukan, E. (2012). Türkçe eğitiminde olaya dayalı öğrenme yönteminin kullanımına yönelik bir öneri (okuma eğitimi örneği). *Electronic Turkish Studies*, 7(2), 401-410.
- Düzakın, E. ve Yalçınkaya, S. (2008). *Web tabanlı uzaktan eğitim sistemi ve çukurova üniversitesi öğretim elemanlarının yatkınlıkları*. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 17 (1), 225-244.
- Eğmir, E., Ödemiş, İ. S., Bayar, V., Bayar, A. ve Kayır, G. (2013). Lisansüstü Eğitim Gören Öğrencilerin Akademik Güdülenme Düzeyleri. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, 97.
- Eminoğlu Küçüktepe, S. ve Küçüktepe, C. (2012). Tarih öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 17(1). S. 115-125.
- Eminoğlu-Küçüktepe, S. (2011). Evaluation of tendency towards academic dishonesty levels of psychological counseling and guidance undergraduate students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2722-2727.

- Eminoğlu, E. ve Nartgün, Z. (2009). Üniversite öğrencilerinin akademik sahtekarlık eğilimlerinin ölçülmesine yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 215-233.
- Enriquez, A. G. (2010). Enhancing Student Performance Using Tablet Computers. *College Teaching*, 58(3), 77-84. <http://doi.org/10.1080/87567550903263859>
- Erçağ, E. (2013). *Otantik öğrenme yaklaşımıyla tasarlanan sanal öğrenme ortamlarının öğretmenlerin güvenli internet kullanımına yönelik başarısına, memnuniyetine ve öz-yeterlik algısına etkisi* (Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- Erdem, A.R. (2012). Bilim insanı yetiştirmede etik eğitimi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 1(2). S. 25-32.
- Ergül, E. (2013). *Bilişim teknolojileri öğretmen adaylarının Moodle ile ders işlenmesi hakkındaki görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Isparta.
- Ergüzen, A. (2012). *Kullanıcı etkileşimli öğrenim yönetim (ÖYS) tasarımı*. Doktora Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Kırıkkale.
- Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarını kullanırken intihal yaptığımı bilmiyordum: sınıf öğretmeni adaylarıyla bir olgubilim araştırması.*Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 47-60.
- Erturan, Y. N., Çevik, R., Gürel, N. A. ve Çağıltay, K. (2012). Eğitimde Webinar (sanal sınıf) kullanımı: Ticari (Adobe Connect) ve açık kaynak (OpenMeetings) Webinar uygulamalarının karşılaştırılması. *Akademik Bilişim Konferansları, Bildiri*, 107.
- Feist, J. (1990). Theories of Personality. *Worth*, TX: Holt, Rinehart, and inston.
- Gedikoğlu, T. (2013). Yükseköğretimde akademik özgürlük. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(3), 179-183.
- Gezer, A. ve Koçer, S. (2008). Uzaktan eğitimde sesli ve görüntülü yayınların internet üzerinden aktarılması. *International Journal of Informatics Technologies*, 1(2), 87-92.

- Gülbahar, Y., Avcı, . ve Ergün, E. (2012). Yapararak ğrenme:“Hedefe Dayalı Senaryo Yaklaşımı”Uygulamasına Bir rnek Learning by Doing: An Example Application of “Goal-Based Scenario” Approach. *Education*, 37(165).
- Güler, B. ve Şahin, M. (2015). Karma ğrenme yönteminin ilköğretim fen bilgisi ğretmen adaylarının teknolojiye yönelik tutumlarına, öz-düzenleme ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*. 9 (1). S. 108-127.
- Gülseçen, S., Grsul, F., Bayrakdar, B., Çilengir, S. ve Canım, S. (2010). Yeni nesil mobil öğrenme aracı: Podcast. *Akademik Bilişim 2010 Konferansı*, Muğla Üniversitesi, Muğla.
- hacettepe.edu.tr, 2013. <http://ogrenci.hacettepe.edu.tr/~b0244599/blog.html>
- Hakkari, F. (2008). *Uzaktan eğitim ders materyali hazırlamada içerik tasarımı, senaryo hazırlama ve uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Afyon.
- Harris, R. (2009). Anti-Plagiarism Strategies for Research Papers. :VirtualSalt.
- Hennenhofer, G. ve Heil, K. D. (2004). *Korkuyu Yenmek*. (Çev. L. Yarbaş). İlyaz İzmir Yayınevi. İzmir.
- Hill, K. T. ve Sarason, S. B. (1966). The relation of test anxiety and defensiveness to test and school performance over the elementary school years. *Monographs of the Society for Researchin Child Development*, 31(2).
- Horzum, B., M. ve Çakır, Ç., . (2008). Farklı web tabanlı ğretim ortamlarında öğrencilerin başarı, motivasyon ve bilgisayar kaygı düzeyler. *Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*. 34, s.141-154.
- Ilie, G. (2006). *Definitions of Attitudes*. Social Psychology <http://home.psych.utoronto.ca>. adresinden 21.12.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

- Işık, A. H., Karacı, A., Özkaraca, O. ve Biroğul, S. (2010). Web tabanlı eş zamanlı (senkron) uzaktan eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı analizi. *Akademik Bilişim*, 10-12.
- İnal, M., Altınışık, U., Solak, S. ve Yıldız, U. (2012). Eğitimde yeniden yapılanma ve kalite sürecinde elektronik seçmeli dersler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(1), 272-278.
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 1(1), 67-74.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. Pegem. Ankara.
- Jadhav, V., Sonawane, S. ve Tupe, N. (2011). Scenario based learning pedagogy for action research. *EDULEARN11 Proceedings*, 6372-6378.
- Jeffries, M. (2012). Research in distance education. 12 Aralık 2014 tarihinde http://www.digitalschool.net/edu/DL_history_mJeffries.html adresinden erişildi.
- Kamacı, E. ve Durukan, E. (2012). Araştırma görevlilerinin eğitimde tablet bilgisayar kullanımına ilişkin görüşleri üzerine nitel bir araştırma (Trabzon örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3). s. 203-215.
- Karal, H. ve Berigel, M. (2006). Eğitim fakültelerinin öğretmenlerin teknolojiyi eğitimde etkin olarak kullanabilme yeterlilikleri üzerine etkileri ve çözüm önerileri. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(32), 60-66.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel araştırma yöntemi: *Kavramlar, İlkeler, teknikler*. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık LTD. Ankara.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Karlık, S. R. (2011). Üniversitelerde etik ihlalleri, bilimsel yolsuzluklar ve sonuçlar. 3. *Ulusal Kurumsal Yönetim, Yolsuzluk, Etik ve Sosyal Sorumluluk Konferansı*, 7-11.

- Kavak, D. (2009). Removal of boron from aqueous solutions by batch adsorption on calcined alunite using experimental design. *Journal of Hazardous Materials*, 163(1), 308-314.
- Kaya, S. (2011). *Sanal sınıf yöntemini sürecinde görev alacak öğretim elemanlarının eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi*. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Kaya,S.(2010). "An alternative approach to e-learning process: E-scenario based learning",*International Educational Technology Conference - IETC, İstanbul*.
- Keser, H., Uzunboylu, H. ve Özdamlı, F. (2011). The trends in technology supported collaborative learning studies in 21st century. *World Journal on Educational Technology*, 3(2), 103-119.
- Keser, H. (2002). Web tabanlı öğretim materyali hazırlama sürecinin temel evreleri ve internet kullanımına yönelik bir uygulama örneği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 4. ss.176-188.
- Keser, H. (1991). Eğitimde nitelik geliştirmede bilgisayar destekli eğitim ve ders yazılımlarının rolü. *Özel Kültür Okulları Eğitim-Araştırma-Geliştirme Merkezi*.
- Kibrismanset.com. (2015). <http://www.kibrismanset.com/m/?id=47637> adresine 20.04.2015 tarihinde ulaşılmıştır.
- Kocadağ, Y. (2010). *Senaryo tabanlı öğrenme yönteminin genetik konusundaki kavram yanlışlarının*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Konokman, G. Y., Tanrıseven, I. ve Karasolak, K. (2013). "Öğretmen adaylarının eğitim araştırmalarına ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi". *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 14(1), 141-158.
- Korkmaz, Ö., Şahin, A. ve Yeşil, R. (2011). Bilimsel araştırmaya yönelik tutum ölçeği geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 10(3). 961-973.

- Kotzee, B. (2010). Seven posers in the constructivist classroom. *London Review of Education*, 8(2), 177-187.
- Köse, S. (2012). Çevre sorunlarına yönelik senaryo temelli Öğrenme uygulamalarına ilişkin öğretmen Adaylarının görüşleri. *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*.
- Kumaş, A. (2008). *Yeryüzünde hareket ünitesinde işbirlikli öğrenme gruplarında probleme dayalı öğrenme uygulaması ve değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Trabzon.
- Kurt, A. A., İzmirli, Ö. Ş., Fırat, M. ve İzmirli, S. (2011). "Bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi". *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 19-28.
- Kurtulmuş, M. ve Ardiç, T. (2013). Lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma sürecine ilişkin gözlemledikleri etik dışı davranışlar. *Electronic Turkish Studies*, 8 (12), 831-840.
- Küçükönder, N. (2014). *Uzaktan eğitim uygulamalarında açık kaynak kodlu öğrenme yönetim sistemlerinin yeniden yapılandırılmasının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Kahramanmaraş.
- Lau, W. ve Yuen, A. (2014). Internet ethics of adolescents: understanding demographic differences. *Computers & Education*, 378–385.
- Le Gall, A., (2006), *Anksiyete ve kaygı*, (Çev:İ.Yerguz). Dost Kitabevi Yayınları. Ankara.
- Lorenzen, M. (2002). The land of confusion? High school students and their use of the World Wide Web for research. *Research Strategies*, 18(2), 151–163.
- Machado, M. ve Tao, E. (2007). Blackboard vs. Moodle: Comparing user experience of Learning Management Systems, *Proceedings of the 37th ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference*. 2009, from

<http://fieconference.org/fie2007/papers/1194.pdf> adresinden 16.4.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

Menemencioğlu, O. (2011). *Kümüleme metoduyla sanal sınıf uygulamalarındaki performans artışının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Karabük Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Karabük.

Nazim, M. (2008). Information searching behavior in the Internet age: A users' study of Aligarh Muslim University, *The International Information & Library Review*, 40.

Nelson, L. ve Feinstein, S.G. (2007). "Research on writing conventions: U r what u write". *ERIC Document Reproduction Service No. ED495170*.

Network Dictionary (2007). *Learning Management System*. p282-282.

O'Reilly (2004). What is web 2.0? <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html> adresinden 20.10.2014 tarihinde alınmıştır.

Odabaşı, F. ve Kılıçer K. (2007) "Bilgisayar öğretmenliği: Etik bunun neresinde?" *6.Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, Volume 2, ss, 1124-1129.

Olpak, Y. Z. ve Çakma, E. K. (2014). Çevrimiçi öğrenme ortamlarında farklı geribildirim stratejilerinin öğrencilerin sosyal bilişsel ve öğretimsel bulunuşluk algıları ile akademik başarılarına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 243-261.

Oomen-Early, J. Ve Burke, S. (2007). Entering the blogosphere: Blogs as teaching and learning tools in health education. *International Electronic Journal of Health Education*, 10 (186-196).

Orhan, F. ve Günay, A. (2014). Üniversite öğrencilerinin internet tabanlı akademik usulsüzlük nedenlerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 176-190.

Ozan, Ö.(2008). Öğrenme yönetim sistemlerinin (learning management systems -LMS) değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi*

Bilgisayar ve Eğitim Teknolojileri Bölümü. 21.9.14 tarihinde <http://inet-tr.org.tr/inetconf13/bildiri/116.pdf> adresinden alınmıştır.

- Öncü, Ö. (2010). Fikir ve sanat eserleri hukukunda iktibas ve sınırları. Ankara: Yetkin Yayınları, Ankara.
- Özdamar, K. (2003). Modern bilimsel araştırma yöntemleri. Eskişehir: *Kaan Kitabevi*.
- Özdamlı, F. (2011). *Mobil öğrenmeye yönelik öğretmenlerin ve öğrencilerin algı ve yeterliliklerinin belirlenmesi* (Doktora Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- Özden, M. ve Ergin, B. (2013). Lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırmalarda uygulanan etik kurallara yönelik düşüncelerinin belirlenmesi/Determination of postgraduate students' views about ethical rules applied to scientific researches. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(22), 155-169.
- Özder, H., Işıktaş, S. ve Erdoğan, F. (2014). Öğretim elemanlarının akademik etik kurallardan haberdar olma ve onaylama dereceleri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education (IJTASE)*, 3(1).
- Özmen, B. (2011). *Sosyal ağ destekli uzaktan eğitim uygulamalarının öğrenci başarısı ve görüşlerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi.Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Elazığ.
- Özonur, M. (2013). *Sanal gerçeklik ortamı olarak ikincil yaşam (Second Life) uygulamalarının tasarlanması ve bu uygulamaların internet tabanlı uzaktan eğitim öğrencilerinin öğrenmeleri üzerindeki etkilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Doktora Tezi. Mersin Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Özsevgeç, L. C. ve Kocadağ, Y. (2013). Senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin kalıtım konusundaki yanlışlarının giderilmesi üzerindeki etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-3).

- Pavela, G. (1997). Applying the power of association on campus: A model code of academic integrity. *Journal of College and University Law*, 24, 97-118.
- Pesen, A. (2014). *Harmanlanmış öğrenme ortamının öğretmen adaylarının akademik başarısına, ders çalışma alışkanlıklarına ve güdülenme düzeylerine etkisi*. Doktora Tezi. Dicle Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Diyarbakır.
- Petersen, S. A., Divitini, M. Ve Chabert, G. (2008). Identity, sense of community and connectedness in a community of mobile language learners. *Recall*, 20(3), 361-379.
- Plagiarism Advisory Service. (2010). *The little book of plagiarism: What it is and how to avoid it*. http://www.lmu.ac.uk/the_news/oct03/PlagiarismFinal.doc adresinden 25.12.2014 tarihinde alınmıştır.
- Plagiarism. (2007). [http:// plagiarism.phsy.virginia.edu](http://plagiarism.phsy.virginia.edu) adresinden 12.03.2014 tarihinde alınmıştır.
- Polat, E., Tekin, A.,(2011). Fen ve teknoloji dersi için web tabanlı bir eğitim aracının geliştirilmesi. *5 th International Computer & Instructional Technologies Symposium*. S. 366-369.
- Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları". *Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 18 – s.73-86.
- Polat, M. (2014). Eğitim fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya yönelik tutumları. *Pamukkale University Journal of Social Sciences Institute/Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (18).
- Poon, J. M. L. ve Ainuddin, R. A. (2011). Selected Ethical Issues in the Analysis and Reporting of Research: Survey of Business School Faculty in Malaysia. *Journal of Academic Ethics*, 320-329.
- Renda-Tanalı, I. (2012). Online senaryo simülasyon alıştırmaları: güvenlik çalışmalarında öğrenim gören yetişkinler için faydalar. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 22(11),157-174.

- Roblyer, M. D. (2003). Integrating technology across the curriculum: A database of technology integration ideas. Columbus, Ohio: Prentice Hall/Merrill.
- Savaş, S. ve Arıcı, N. (2009). Web tabanlı uzaktan eğitimde iki farklı öğretim modelinin öğrenci başarıları üzerindeki etkilerinin incelenmesi. 5. Uluslararası İleri Teknolojiler Sempozyumu (IAT'09).13-15 Mayıs 2009, Karabük.
- Shakr, A. KH. (2013). *İntihal öğrenme içinde tespit yönetim sistemi*. Yüksek Lisans Tezi. Çankaya Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Sırakaya, M. ve Çakır, H. (2014). Öğretmen adaylarının çevrimiçi bilgi arama stratejilerinin belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 191-206.
- Smyth, M. L. ve Davis, J. R. (2003). An examination of student cheating in the two-year college. *Community College Review*, 31(1), 17-32.
- Söylemez, M. ve Balaman, F. (2015). Bilişimin etik olarak kullanımının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi.*Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), 115-128.
- Süğümlü, Ü. (2009). *Dil bilgisi öğretiminde senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımının etkililiği: kelime türleri örneği* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Şendir, M. ve Doğan, P. (2015). Hemşirelik eğitiminde simülasyonun kullanımı: sistematik inceleme. *Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*,23(1), 49-56.
- Şimşek, A., Özdamar, N., Uysal, Ö., Kobak, K., Berk, C., Kılıçer, T. ve Çiğdem, H. (2009). İkibinli yıllarda Türkiye'deki eğitim teknolojisi araştırmalarında gözlenen eğilimler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 115-120.
- Şişman, B., Şimşek, İ. ve Ayvaz Reis, Z. (2007). İnternet destekli eğitimde bir modül:Web ortamını etkin kullanmak. IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri. 21 Ocak – 2 Şubat. Dumlupınar Üniversitesi.

- Taşdemir, C. (2009). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin matematik dersine Karşı tutumları: Bitlis ili örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (12), 89-96.
- Tavukcu, T. (2010). *Karma eğitim ve e-öğrenme ile eğitim gören üniversite öğrencilerinin hesap tablolarına yönelik görüşlerinin ve başarı düzeylerinin belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- TDK, (2013). Bilimsel araştırma. 24. 10. 2014 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.524e65128a6f00.57119758 adresinden alınmıştır.
- Tekin, M. (2007). Lisansüstü öğrencilerinin araştırmaya yönelik kaygı ve yeterlilik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. 17-20 Ekim 2007. Eskişehir, 485-493.
- Teyfur, F.S. (2012). *Açık kaynak kod içerik yönetim sistemi Drupal kullanılarak bir öğrenim yöntemi sistemi oluşturulması*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Muğla.
- Tezcan, C. (2012). *Zihinsel engelli çocuklara Web destekli uzaktan eğitim sistemi kurulması: Matematik ve Fen bilgisi dersleri uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi.Fen Bilimleri Enstitüsü. Edirne.
- Torun, Ö. (2007). Resmî ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin İnternet etiğine ilişkin algılarının incelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Tsai, M. J., Liang, J. C., Hou, H. T. ve Tsai, C. C. (2012). University students' online information searching strategies in different search contexts. *Australasian Journal of Educational Technology*,28(5), 881-895.
- Tsai, M.J. (2009). Online information searching strategy inventory (OISSI): A quick version and a complete version. *Computers & Education* 53. 473-483.

- Tuğun, V. (2011). *Proje tabanlı öğrenme sürecinde karma ve online eğitim gören öğretmen adaylarının çoklu ortam geliştirme yeterliliklerinin ve başarılarının değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Yakın Doğu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kuzey Kıbrıs.
- Tunç, A. G. Ö. A. ve Karadağ, A. G. E. (2013). Postmoderninden oluşturmaçılığa dijital öyküleme. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 310-315.
- Turan, Z., Reisoğlu, İ., Özçelik, E. ve Göktaş, Y. (2015). Öğretmenlerin çevrimiçi bilgi arama stratejileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23(1), 1-16.
- Türer, B., Balçın, M. D., Sevindik, N. ve Er, Ö. (2013). Eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime karşı tutumları: Demirci eğitim fakültesi örneği. *VI. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu*, s.61.
- Uçak, N. Ö. ve Birinci, H. G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. *Türk kütüphaneciliği*, 22 (2), S.187-204.
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi: SPSS 10.0-12.0 for windows*. Detay Yayıncılık.
- Usta, A. (2011). Bilimsel araştırmalarda problematik: projelendirme ve raporlaştırma. *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 2(2).
- Uzbay, T. (2006). Bilimsel araştırma etiği. *Sağlık bilimlerinde süreli yayıncılık 4. Ulusal sempozyumu*, 19-26.
- Uzun, E., Karakuş, T., Kurşun, E. ve Karaaslan, H. (2007). Öğrenci gözüyle 'aşırma' (intihal): Neden ve çözüm önerileri. *Akademik Bilişim'07 - IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Uzunboylu, H. (2011). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Pegem Akademi. Ankara.
- Ünal, M., Toprak, M. ve Baspınar, V. (2012). Bilim etiğine aykırı davranışlar ve yaptırımlar: sosyal ve beşeri bilimler için bir çerçeve önerisi. *Ethical Violations and Sanctions in Scientific Publications: A Framework Proposal for Social Sciences and Humanities*.

- Varol, A. ve Türel, Y. K.(2003). Çevrimiçi uzaktan eğitimde iletişim modülü. *Turkish Online Journal Of Educational Technology*, 2(1).
- Veznedaroğlu, H.M. (2005). *Senaryo temelli öğrenmenin Öğretmen adaylarının Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve öz yeterlik algısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Wang, J. ve Fang, Y. (2005). Benefits of cooperative learning in weblog networks. ERIC Document Reproduction Service No. ED490815.
- Wang, S. ve Hsua, H. (2008). Reflection on using Blogs to expand in class discussion. *TechTrends: Linking Research and Practice to Improve Learning*, 52(3), 81-85.
- Whitelock, D. ve Jelfs, A. (2003). Editorial: journal of educational media special issue on blended learning. *Journal of Educational Media*, 28 (2-3), 99-100.
- Wu, J. H., Tennyson, R. D. ve Hsia, T. L. (2010). A study of student satisfaction in a blended e-learning system environment. *Computers & Education*, 55(1), 155-164.
- Yalın, H.İ. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara:Nobel Yayınları.
- Yaman, B. (2005). Senaryo tabanlı öğrenme yaklaşımına stöy dayalı eğitimde drama yönteminin ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama başarılarına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2).
- Yenilmez K. ve Ata, A. (2012). "Matematik öğretmeni adaylarının bilimsel araştırmalara yönelik tutumlarının incelenmesi". *X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi*, Niğde.
- Yılmaz, K. ve Çokluk, Ö. (2010). Fen-Edebiyat fakültesi mezunlarının araştırma kaygı düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*. 1 (10).

Yüksel, A., Alpan, M. ve Doğan, S. (2013). Karma öğrenmeye dayalı öğretim ortamının öğrencilerin öğrenmelerine ve sosyal becerilerine etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(3), 961-984.

EKLER

Ek1. Başarı Testi

Rumuz: _____

Değerli Öğrenciler,

Aşağıda bilimsel araştırma ve etik kurallar ile ilgili yeterliliğinizi belirlemek amaçlı sorular sorulmuştur. Dikkatlice cevaplayınız.

1. Bilimsel çalışma içerisinde genel bir referans söz konusuysa ve metnin bütününe gönderme yapılıyorsa aşağıdakilerden hangisinde doğru şekilde gösterilmiştir?(Yazar Adı: Tahir Tavukcu)
 - a) (Tavukcu, 2013)
 - b) (Tahir, 2013)
 - c) (Tavukcu, 2013, S.10)
 - d) (Tavukcu, 2013b)
2. Belirli bir sayfadan alıntı yapılmış ya da ilgili fikirler belirli bir kısımdan alınmışsa kaynak aşağıdakilerden hangisi gibi gösterilmelidir? (Yazar Adı: Tahir Tavukcu)
 - a) (Tavukcu , 2013)
 - b) (Tavukcu vd., 2013)
 - c) (Tavukcu, 2013, S.10)
 - d) (Tavukcu, 2013b)
3. Bir yazarın aynı tarihli birden fazla eseri varsa kaynak aşağıdakilerden hangisi gibi gösterilmelidir? (Yazar Adı: Tahir Tavukcu)
 - a) (Tavukcu, "Mobil Eğitim", 2013) ve (Tavukcu, "Karma Eğitim", 2013)
 - b) (Tahir, 2013) ve (Tahir, 2013)
 - c) (Tavukcu, 2013, S.10) ve (Tavukcu, 2013, S.15)
 - d) (Tavukcu, 2013a) ve (Tavukcu, 2013b)
4. Yazar sayısı üç ile beş arasında ise metin içinde ilk gösterimde nasıl yazılmalıdır? (Yazarların İsimleri: Hafize Keser, Hüseyin Uzunboylu, Fezile Özdamlı ve Tahir Tavukcu)
 - a) (Keser, Uzunboylu, Özdamlı ve Tavukcu, 2013)
 - b) (Keser vd., 2013)
 - c) (Keser & Uzunboylu vd., 2013)
 - d) (Keser, 2013)
5. Yazar sayısı üç ile beş arasında ise metin içinde ilk gösterimden sonraki gösterimlerde nasıl yazılmalıdır? (Yazarların İsimleri: Hafize Keser, Hüseyin Uzunboylu, Fezile Özdamlı ve Tahir Tavukcu)
 - a) (Keser, Uzunboylu, Özdamlı ve Tavukcu, 2013)
 - b) (Keser vd., 2013)
 - c) (Keser & Uzunboylu vd., 2013)
 - d) (Keser, 2013)
6. Yazar sayısı altı veya daha fazla ise metin içinde ilk gösterimde nasıl yazılmalıdır? (Yazarların İsimleri: Hafize Keser, Hüseyin Uzunboylu, Fezile Özdamlı, Çiğdem Hüsen, Hüseyin Bicen ve Tahir Tavukcu)
 - a) (Keser, Uzunboylu, Özdamlı, Hüsen, Bicen, ve Tavukcu, 2013)
 - b) (Keser & Uzunboylu vd., 2013)
 - c) (Keser vd., 2013)
 - d) (Keser, 2013)

7. Metin içerisinde ikinci kaynaklardan alıntı yapan bir kaynağa referans verilecekse aşağıdakilerden hangisi gibi olmalıdır?
(Yazarların İsimleri:Hafize Keser ve Tahir Tavukcu)
- (Keser'den aktaran Tavukcu, 2013)
 - (Keser' den alınt. Tavukcu, 2013)
 - (Keser' den ref. Tavukcu, 2013)
 - (Keser'den atıf Tavukcu, 2013)
8. Metin içindeki diğer kısa ve doğrudan alıntılar için aşağıdakilerden hangisi kullanılır?
- < >
 - ()
 - { }
 - " "
9. Teknik bir terim sunuluyorsa ilk kez kullanılıyorsa aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak gösterilmiştir?
- META ANALİZ (hepsi büyük harf)
 - meta analiz (altı çizili ve kalın)
 - meta analiz* (italik)
 - meta analiz (normal)
10. "Kısaltmalar metinde ilk kez sunulurken içerisinde verilir, sonraki kullanımında gerekmez." Boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- Köşeli parantez
 - Parantez
 - Tırnak
 - Tek tırnak
11. "Metin içerisinde harflerle ifade edilen istatistiksel semboller..... olarak verilir." Boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
- Normal
 - Kalın
 - Altı Çizili
 - İtalik
12. Tek yazarlı kitaplar kaynakçada gösterilirken kitabın adı aşağıdaki format türlerinden hangisi ile yazılır?
- Normal
 - Kalın
 - İtalik
 - Altı Çizili
13. Elektronik dergilerden alınan makaleler kaynakçada gösterilirken makale adı ve dergi adı aşağıdaki format türlerinden hangisi ile yazılır?
- İtalik – Normal
 - Kalın – İtalik
 - İtalik – İtalik
 - Normal – İtalik
14. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel çalışma içerisinde intihale yol acmayacak şekilde alıntıya örnektir? (Yazar Adı: Tahir Tavukcu)
- Tavukcu (2012), yaptığı çalışmasındaki verilere göre karma eğitim gören öğrencilerin görüşleri, e-öğrenme yöntemiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğunu savunmaktadır.
 - Tavukcu (2012), "yaptığı çalışmasındaki verilere göre karma eğitim gören öğrencilerin görüşleri, e-öğrenme yöntemiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğunu" savunmaktadır (S.7).
 - Tavukcu "yaptığı çalışmasındaki verilere göre karma eğitim gören öğrencilerin görüşleri, e-öğrenme yöntemiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğunu savunmaktadır."
 - Yaptığım bu çalışmadaki verilere göre karma eğitim gören öğrencilerin görüşleri, e-öğrenme yöntemiyle öğrenim gören öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucu görülmektedir.

15. "Başkasına ait bilimsel bir çalışmayı yapmadan kullanmak etik dışı bir davranıştır." Boş yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?
 a) İntihal
 b) Dilimleme
 c) Atıf
 d) Hiçbiri
16. "Araştırmaya dayanmayan veriler üretmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) İntihal
 b) Sahtecilik
 c) Çarpıtma
 d) Tekrar yayım
17. "Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Çarpıtma
 b) Sahtecilik
 c) Dilimleme
 d) Haksız Yazarlık
18. "Araştırma kayıtları ve elde edilen verileri tahrif etmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Tekrar yayım
 b) Çarpıtma
 c) Dilimleme
 d) Haksız Yazarlık
19. Sunulan veya yayınlanan eseri gerçek olmayan verilere dayandırarak düzenlemek veya değiştirmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Tekrar yayım
 b) Çarpıtma
 c) Sahtecilik
 d) İntihal
20. "Aktif katkısı olan kişileri yazarlar arasına dâhil etmemek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) İntihal
 b) Çarpıtma
 c) Dilimleme
 d) Haksız yazarlık
21. "Destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını değiştirmek veya şekillendirmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) İntihal
 b) Çarpıtma
 c) Dilimleme
 d) Haksız yazarlık
22. "Araştırma hipotezine uygun olmayan verileri değerlendirmeye almamak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Tekrar yayım
 b) Çarpıtma
 c) Sahtecilik
 d) Haksız yazarlık
23. "Bir araştırmanın sonuçlarını araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde, uygun olmayan biçimde parçalara ayırarak ve birbirine atıf yapmadan çok sayıda yayım yaparak doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Tekrar yayım
 b) Dilimleme
 c) Sahtecilik
 d) Haksız yazarlık
24. "Yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Tekrar yayım
 b) Dilimleme
 c) Sahtecilik
 d) Haksız yazarlık
25. "İlgili teori veya varsayımlara uydurmak için veriler ve/veya sonuçlarla oynamak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
 a) Çarpıtma
 b) İntihal
 c) Sahtecilik
 d) Tekrar yayım

26. "Başkalarının fikirlerini, metotlarını, verilerini, uygulamalarını, yazılarını, şekillerini veya eserlerini sahiplerine bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseriymiş gibi sunmak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Çarpıtma
 - İntihal
 - Sahtecilik
 - Haksız yazarlık
27. "Aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Çarpıtma
 - İntihal
 - Sahtecilik
 - Haksız yazarlık
28. "Yapılmamış bir araştırmayı yapılmış gibi göstermek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Çarpıtma
 - İntihal
 - Sahtecilik
 - Haksız yazarlık
29. "Aktif katkısı olanların isimlerini yayım sırasında veya sonraki baskılarda eserden çıkarmak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Çarpıtma
 - İntihal
 - Sahtecilik
 - Haksız yazarlık
30. "Bir araştırmacının aynı sonuçlarını içeren birden fazla eseri doçentlik sınavı değerlendirmelerinde ve akademik terfilerde ayrı eserler olarak sunmak" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Tekrar yayım
 - Dilimleme
 - Sahtecilik
 - Haksız yazarlık
31. "Araştırmada kullanılmayan yöntem, cihaz ve materyalleri kullanılmış gibi göstermek" hangi etik dışı eylemlere örnektir?
- Tekrar yayım
 - Çarpıtma
 - Sahtecilik
 - Dilimleme
32. Aşağıdakilerden hangisi etiğe aykırı davranışlardan değildir?
- Asılsız veya dayanasız olarak etik ihlal iddiasında bulunmak
 - Kurumca sağlanan kaynakları usulüne ve amacına aykırı bir biçimde kullanmak
 - Hakem, danışman, editör, panelist, moderatör, izleyici, raportör ve benzeri görevleri kötüye kullanmak
 - Kendi çalışmasından usulüne uygun olarak kaynak göstererek alıntı yapmak
33. "Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulguların bazılarının, özellikle de araştırmacının beklentileri doğrultusunda çıkmayan bulguların rapor edilmemesidir" aşağıdakilerden hangi bilimsel saptırma grubuna örnektir?
- İntihal
 - Çarpıtma
 - Gizleme
 - Uydurma
34. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel araştırmalarda etik dışı davranışlara yönlendiren nedenlerden değildir?
- Bilimsel araştırma eğitiminin ve disiplininin verilmemesi
 - Bilimsel araştırma etiğinin öğretilmemesi
 - Hızlı yayın yapma arzusu
 - Literatüre faydalı araştırmalar sunma

35. Yazılan tezlerden farklı birçok makale hazırlamak aşağıdakilerden hangi etik dışı davranışa örnektir?
 a) İntihal
 b) Dilimleme
 c) Çarpıtma
 d) Tekrar yayın
36. Metin içinde 40 sözcükten uzun alıntılar içeriden, tek veya sık satır aralığı vererek, ana metinden daha küçük bir puntıyla (10 veya 11 punto), italik olmadan, tırnaksız yazılır.
 a) Doğru
 b) Yanlış
37. Tarih, yaş, evren ve örneklemle ilgili sayılar, deneklerle ilgili sayılar, ölçek puanları ve ölçek puanlamasında kullanılan birimler, parasal değerler rakamlarla yazılmaz.
 a) Doğru
 b) Yanlış
38. Tarih bir kez verildiği zaman aynı paragrafta ikinci kez yazılmaz (Ör. Tavukcu (2013) e öğrenme ile karma eğitimi karşılaştırdığı çalışmada... Tavukcu' nun çalışması...).
 a) Doğru
 b) Yanlış
39. İki yazarlı bir bilimsel çalışmayı kaynak gösterirken her zaman her iki yazarın da ismi verilir.
 a) Doğru
 b) Yanlış
40. Aynı soyadlı yazarlardan, yayını daha eski tarihli olan kaynakçada önce belirtilir.
 a) Doğru
 b) Yanlış
41. Aynı soyadlı yazarlardan, yayını daha eski tarihli olsa bile adının ilk harfi alfabetik olarak önce gelen kaynakçada önce belirtilir.
 a) Doğru
 b) Yanlış
42. Ör. Yazar soyadı, Yazar adının ilk harfi (yayın yılı). Makale adı. *Yayımlanan dergi adı*, Cilt Sayısı, sayfası(s.12 gibi). Web: <http://alınanadres.com> adresinden 1 Ocak 2013 tarihinde elde edilmiştir. Yukarıdaki örnek elektronik veritabanından alınan bir kaynak için doğru şekilde yazılmış mıdır?
 a) Evet
 b) Hayır
43. Tanıdığımız bir kişiye ait İnternette bulunan herhangi bir şekil veya tabloyu kullandığımızda kaynak göstermemize gerek yoktur.
 a) Doğru
 b) Yanlış
44. Çok yakın bir arkadaşımızın yaptığı bilimsel bir çalışmayı ondan izin almadan kullanmak etik kurallarına aykırı bir davranış değildir.
 a) Doğru
 b) Yanlış
45. Bir başkasının çalışmasındaki düşünce ve de görüşlerin dilsel ve yapısal anlatımını değiştirerek kullanmak aşımaya(intihal) neden olmaz.
 a) Doğru
 b) Yanlış
46. Kasıtlı olarak yapılmayan hatalar da etik dışı davranış olarak kabul edilir.
 a) Doğru
 b) Yanlış
47. Tavukcu (2010) yılında yapmış olduğu çalışmasında sonucuna varmıştır. Yukarıdaki örnekte etik dışı davranış söz konusudur?
 a) Evet
 b) Hayır

48. Bilimsel araştırmalarda etik dışı davranışları saptamada kullanılan birçok elektronik tarama yapma araçları bulunmaktadır.
- a) Doğru
b) Yanlış
49. Okulumuzun üye olduğu herhangi bir etik dışı davranışı saptamaya yardımcı elektronik tarama aracı bulunmamaktadır.
- a) Doğru
b) Yanlış
50. Bilimsel araştırmalarda yapılan etik dışı davranışların yaptırımı yoktur.
- a) Doğru
b) Yanlış
51. Özdamlı 2012 yılında yapmış olduğu çalışmasında "mobil eğitimin.... sonucuna varmıştır". Yukarıdaki örnekte etik dışı davranış söz konusudur?
- a) Evet
b) Hayır
52. Araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler üzerinde küçük değişiklikler yapma etik dışı davranıştır.
- a) Doğru
b) Yanlış
53. Kapsamlı bir şekilde yapılan araştırmanın sonuçlarını birden fazla çalışma yapılmış gibi göstererek farklı yayınlar yapma etik dışı davranış değildir.
- a) Doğru
b) Yanlış
54. Araştırma yapılırken aktif olarak hiç rol almayan bir arkadaşımızın ismini yaptığımız çalışmaya eklemek haksız yazarlık sağlamaktadır.
- a) Doğru
b) Yanlış
55. Araştırma yapılırken aktif şekilde rol alan yazarların sıralarını gerekçesiz değiştirmek etik dışı davranış değildir.
- a) Doğru
b) Yanlış
56. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel araştırma yaparken kullanılacak web adreslerindendir?
- a) scholar.google.com
b) google.com
c) ithenticate.com
d) plagiarism.org
57. Web sitelerinden tarama yaparken kullanılan " " parametresi ne işe yarar?
- a) Bir bütün halinde tarama yapma.
b) Dosya türüne göre tarama yapma.
c) Taranacak kelimeleri ekleyerek tarama yapma.
d) Dosya boyutuna göre tarama yapma.
58. Web sitelerinden tarama yaparken kullanılan + parametresi ne işe yarar?
- a) Bir bütün halinde tarama yapma.
b) Dosya türüne göre tarama yapma.
c) Taranacak kelimeleri ekleyerek tarama yapma.
d) Taranacak kelimeleri çıkartarak tarama yapma.
59. Web sitelerinden tarama yaparken kullanılan - parametresi ne işe yarar?
- a) Bir bütün halinde tarama yapma.
b) Dosya türüne göre tarama yapma.
c) Taranacak kelimeleri ekleyerek tarama yapma.
d) Taranacak kelimeleri çıkartarak tarama yapma.
60. Web sitelerinden tarama yaparken dosya türüne tarama yapmak için aşağıdakilerden hangisi kullanılmalıdır?
- a) filetype:
b) Site:
c) Url:
d) Doc/Pdf

Ek 2. Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik)

Değerli uzmanlar,

Aşağıda doktora tez çalışmam kapsamında yaptığım “Bilimsel Araştırma ve Etik Kurallar Eğitimi” ile ilgili çalışma öncesi ve sonrasında öğrenciler tarafından hazırlanan araştırma raporlarını dereceli puanlama ölçeği (rubrik) ile değerlendiriniz.

Yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Doç. Dr. Fezile Özdamlı
Uz. Tahir Tavukcu

BOYUTLAR					
	4	3	2	1	0
Bilgiye Ulaşım Kaynakları(Schoolar, yök tez merkezi, kütüphane sistemindeki elektronik veri tabanları)	Kurs içerisinde gösterilen kaynakları eksiksiz kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen kaynakların çoğunu(hepsi değil) kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen kaynakların yarısını kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen kaynakların yarısından azını kullandı.	Sadece tek kaynak üzerine yoğunlaştı.
Bilgiyi Arama Yöntem ve Teknikleri(Arama parametreleri: +,-, "" ve dosya türüne göre)	Kurs içerisinde gösterilen arama parametrelerinin tümünü kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen arama parametrelerinin çoğunu kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen arama parametrelerinin yarısını kullandı.	Kurs içerisinde gösterilen arama parametrelerinin bir tanesi üzerine yoğunlaştı.	Hiçbir arama parametresini kullanmadı. Normal arama yaptı.
İntihal	Turnitin				
Metin İçerisinde Doğru Kaynak Gösterimi	Kurs içerisinde gösterilen metin içerisinde doğru kaynak yazım kurallarının tümüne uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen metin içerisinde doğru kaynak yazım kurallarının çoğuna uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen metin içerisinde doğru kaynak yazım kurallarının yarısına uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen metin içerisinde doğru kaynak yazım kurallarının yarısından azına uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen metin içerisinde doğru kaynak yazım kurallarının hiçbirine dikkat edilmemiştir.
Kaynakça Kısmında Doğru Kaynak Gösterimi	Kurs içerisinde gösterilen referans bölümünün doğru yazımı kurallarının tümüne uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen referans bölümünün doğru yazımı kurallarının çoğuna uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen referans bölümünün doğru yazımı kurallarının yarısına uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen referans bölümünün doğru yazımı kurallarının yarısından azına uyulmuştur.	Kurs içerisinde gösterilen referans bölümünün doğru yazımı kurallarına dikkat edilmemiştir.

Ek 3a. Örnek Öğrenci Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Değerlendirmesi (Turnitin – Çalışma Öncesi)

Originality

Similarity

Plagiarism

öğrenci1

turnitin

%66

ÖĞRENCİ ÖĞRENCİ

Yabancı öğrencilerin, kültürel, politik, ekonomik ve sosyal deneyimleri farklıdır. Bu öğrencilerin akademik ve sosyal yaşayabilmeleri için bulundukları kültüre ve yaşam biçimine uyum sağlamaları gerekmektedir. Bu öğrencilerin yabancı bir çevreye uyum sağlama güçlüğü, sosyal ve ahlaki değerlerdeki çatışmalar, sosyal ilişkilerde yabancı hissetme, yeni eğitim sistemine uyum sağlama, bu öğrencilerde problemlerden bazılarıdır. Bu nedenle, yabancı öğrencilerde duygusal, sosyal, akademik problemlerle yüz yüze gelmektedirler. A fiziksel rahatsızlıklara da yakalanmaktadır.

Yeni bir kültüre uyumu açıklamak için ortaya atılmış bazı kuramlar görüşler vardır. Yabancı öğrencilerin durumuyla ilgili olarak Obe kültür çoku kuramı, farklı kültürlerden gelen ve yabancı bir ülkede karşılaştıkları güçlüğü açıklamaktadır. Kültür çökünün temelinde bir çevrede bulunmasının strese neden olduğu, bunun da, zihinsel takım rahatsızlıkları ortaya çıkardığı görüşü bulunmaktadır. Hızlı bir keyif aldığı fiziksel ve psikolojik ihtiyaçları belirsiz ve kestirilemez. Hissizlik, yalnızlık, kaygı, karmaşık duygular içinde olma ve hiçbir gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir.

Lysgaard ise, yabancı bir kültürde yaşayan öğrencilerin o ülkeye uyum yaklaşımı ile açıklamaya çalışmıştır. Uyumun belirli üç aşaması ve ülkeye geldikten sonra geçen 6 aylık bir süreyi kapsamaktadır. İkinci ve üçüncü aşama ise, 18. aydan, o ülkeden ayrılıncaya kadar kapsamaktadır. Her aşama, o ülkeye uyumun derecesini belirlemek boyuncadır, öğrenciler, o ülkeye uyum tecrübelerini pozitif yönde gördükten rahat olduklarını belirtmektedirler. İkinci aşamaya kriz aşaması da aşılamada, öğrenciler negatif düşünceler içindedir. Kendilerini uyumsuz hissetmektedirler. Son aşama ise, ilk aşamada olduğu gibi, önemli olarak pozitif anlamdadır.

Okulun atmosferi ve kültürel farklılığa karşı tüm davranışlar, toplulu az sayıda öğrenciye uygulanan kültürel yönden hassas eğitim

Eşleşmeyi Gözden Geçir

1	www.ogretmenforum.net İnternet kaynağı	%23
2	www.krimistanbul.com İnternet kaynağı	%9
3	katalog.hacettepe.edu.tr İnternet kaynağı	%7
4	yayim.meb.gov.tr İnternet kaynağı	%7
5	www.odevarsivi.com İnternet kaynağı	%5
6	www.kozschool.k12.tr İnternet kaynağı	%3
7	www.histeroskopi.net İnternet kaynağı	%3
8	www.populerbilim.com.tr İnternet kaynağı	%2

Ek 3b. Örnek Öğrenci Araştırma Raporu Dereceli Puanlama Anahtarı (Rubrik) Değerlendirmesi (Turnitin – Çalışma Sonrası)

Originality	GradeMark	PeerMark	öğrenci1	turnitin	%15
Eşleşmeyi Gözden Geçir					
Proje Proje, topluma, toplumun belirli bir kesimine veya bir kuruma faydası sağlamak (Cleland, 1999) ya da katkı koyacak bir yenilik getirmek tarafından, bir bütçe temelinde, belirlenen bir süre zarfında ayrıntılı bir şekilde gerçekleştirilen, değişim yaratacak bir çıktı getirmesi amaçlanan bir faaliyet (Kovancı, 2004). Proje Yönetimi Azımsanan hedeflere ulaşabilmek için her adımın doğru atılması önemli ekip tarafından yürütüleceğine göre bu ekibi yönetecek bir yöneticiye de ihtiyacı vardır. Projenin doğru planlanmasından hedeflerin netleştirilmesine, kaynak ve doğru hesaplanmasından atılacak adımlara, koordinasyondan kontrole kadar her aşamada sorumludur. Bu nedenle de projeyi yönetecek kişi alanında bilgi sahibi ve liderlik vasfı taşıyan, modern liderlik özellikleri taşıyan bir kişi olması gereklidir (Ece ve Kovancı, 2004). Proje Yönetiminin Temel İşlevleri Proje Yönetim Derneği'nin (2014) kabul ettiği proje yönetiminin süreçleri: planlama, örgütlenme ve kontroldür. Planlama: Öztürk'un da belirttiği gibi (1996), proje yöneticisi zaman, kalite ve kaynak gibi projenin başarıya ulaşmasında hayati önem taşıyan kaynakları yönetmelidir. Örgütlenme: Dengiz'e göre (2000), istenilen sonuçta ulaşabilmek için kaynakları, araç-gereç, donanım, teçhizat ve mekânın organize edilmesi ve yönetilmesi gerekir. Kontrol: Dengiz (2000), bu işlevin, projenin planlandığı gibi gittiğini			1 Bahcesehir University Öğrenci Edevi %8 2 www.tk.org.tr internet kaynağı %2 3 anatoliajournal.com internet kaynağı %2 4 www.ticaret.edu.tr internet kaynağı %2 5 www.hho.edu.tr internet kaynağı %1		

Ek 4. Çevrimiçi Bilgi Arama Stratejileri Envanteri ve İzin Yazısı

	Madde	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	İnternette arama yaparken ne yapacağımı bilmiyorum.					
2	İnternette arama yaparken her zaman kaybolmuşum hissine kapılırım.					
3	Bir veri tabanından aradığım bilgiyi bulamadığım zaman diğer veri tabanlarını denerim.					
4	Belli bir web sitesine onun URL'siyle nasıl bağlanacağımı bilirim.					
5	Web'ten bulduğum bilgiler arasındaki ilişkileri sürekli değerlendiririm					
6	Internet Explorer veya Netscape gibi bir web tarayıcısını kullanmayı bilirim					
7	Farklı web sitelerinden topladığım bilgileri karşılaştırırım.					
8	Arama yaparken ortaya çıkan problemler beni hayal kırıklığına uğrattığı zaman yeni çözümler düşünürüm.					
9	Çevrimiçi aramaya başlamadan önce hedeflerimi belirlerim.					
10	Çevrimiçi aramanın amacını sürekli kendime hatırlatırım.					
11	Bazen aramaya ara verip, hangi bilgilerin hala eksik olduğunu düşünürüm					
12	Bir Web sitesindeki bilginin referans göstermeye değip değmediğine karar veririm.					
13	Aramam başarılı olmayınca başka arama motorlarını denerim.					
14	İnternetten arama yaparken her zaman tedirgin hissederim.					
15	Yeterli bilgiye ulaşamadığımda, bana referans olabilecek ve bilgiye ulaştırabilecek başka web sitelerini denerim.					
16	Genellikle kullanabileceğim anahtar kelimeleri önceden düşünürüm.					

Ek 4'ün devamı

	Madde	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
17	Elimden geldiğince her web sitesinde sağlanan ana düşünceleri seçmeye çalışırım.					
18	Belli başlı bilgiyi yakalamak için Web sayfalarındaki başlıklara ve bağlantılara bakarım					
19	Arama motorları tarafından sağlanan gelişmiş arama seçeneklerini nasıl kullanacağımı bilirim.					
20	Çevrimiçi olarak aramama nasıl başlayacağımı bilmiyorum.					
21	Bir web sayfasındaki ana fikirleri yakalayabilmek için başlıklara ve bağlantılarına bakarım.					
22	Web'ten bulduğum verileri nasıl derleyip sunacağımı düşünürüm					
23	Arama sırasında oluşan herhangi bir sorunu çözmek için elimden geleni yaparım					
24	Aradığım bilgiden nasıl yararlanacağımı düşünürüm.					
25	Çözemediğim sorunlarla karşılaştığımda genellikle, aramayı bırakırım.					

Ölçek İzin Yazısı

Konu: Re: Ölçek izni

Sayın Doç.Dr. Fezile Özdamlı,

"Çevrimiçi bilgiyi arama envanterini" doktora öğrenciniz Tahir Tavukcu'nun tezinde kullanmanız uygundur.

İyi çalışmalar dilekleriyle,

Prof. Dr. Petek Aşkar

Sn. Prof. Dr. Petek Aşkar,

Türkçe'ye uyarladığınız "Çevrim içi bilgiyi arama envanterinizi" doktora öğrencimiz Tahir Tavukcu'nun tez çalışmasında kullanmamız için iznimize ihtiyacımız vardır.

Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Kendiniz iyi bakınız hocam, görüşmek dileğiyle

Fezile Özdamlı

Ek 5. Araştırmaya Yönelik Kaygı Ölçeği ve İzin Yazısı

	Kaygı Cümlesi	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Mecbur kalmadıkça, araştırma yapmak istemem					
2	Araştırma yaparken kendimi genellikle rahat hissederim					
3	Araştırma yapmaktan büyük zevk duyarım					
4	Araştırma yapmak bende rahatsızlığa yol açmaz					
5	Araştırma yapmam gerektiğinde içimin sıkıldığını hissederim					
6	Araştırma sözcüğü bile, beni huzursuz etmeye yetiyor					
7	Araştırma yapmak düşüncesi bile beni tedirgin eder					
8	Araştırma yapmak, benim için eğlendirici bir uğraştır					
9	Araştırma yaparken kendimi genellikle huzursuz hissederim					
10	Araştırma yaparken kısa zamanda bıkarım					
11	Araştırma yaparken ortaya çıkabilecek problemler bende önemli bir endişe yaratmaz					
12	Araştırma yapmak konusunda kendime güvenim yoktur					

Ölçek İzin Yazısı

Hocam merhaba,

Ben, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, BÖTE doktora öğrencisi Tahir Tavukcu. Geliştirdiğim olduğumuz "ARAŞTIRMAYA YÖNELİK KAYGI" ölçeğini doktora tez çalışmamı dahilinde kurallara uygun şekilde atıfta bulunarak ve kaynak göstererek kullanmak için izninizi istiyorum.

Şimdiden ilginiz için teşekkür eder. İyi günler dilerim..

İyi çalışmalar.

Görüşmek üzere Hocam.

Tahir TAVUKCU, Msc
Lecturer, Department of Computer Education & Instructional Technology
Near East University
Nicosia
CYPRUS

Sener Buyukozturk

Çevrelere ekleyin

Ayrıntıları göster

Sener Buyukozturk

Ahır bana

Merhaba Tahir Bey

Ölçeğimizi kullanabilirsiniz.
İyi çalışmalar

Şener Büyükoğlu

14.36 (4 saat önce)

Ek 6. Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği ve İzin Yazısı

	Madde	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Veri toplama araçlarında gereksiz sorulara yer verildiğinden bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem					
2	Görüşlerimizin dikkate alınmadığı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sağlamak istemem					
3	Araştırmacıların nazik olmayan davranışlarından dolayı bilimsel araştırmalara katkı sunmak istemem					
4	Genellikle unvan almak için yapıldığı düşüncesinden dolayı, bilimsel araştırmacılara yardımcı olmak istemem					
5	Çok ciddiye alınmadığı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sunmak istemem					
6	Zaman kaybı olarak gördüğüm için bilimsel araştırmalara yardımcı olmak istemem					
7	Amacına ulaşmayacağı düşüncesiyle bilimsel araştırmalara katkı sağlamak istemem					
8	Veri toplama uygulamalarıyla çok sık karşılaştığım için, bıkkınlık hissediyorum					
9	Bilgilerin dar bir alanda toplanması nedeniyle araştırma sonuçlarını güvenilmez bulurum					
10	Verilerin toplandığı kaynaklarda sorun olduğunu düşündüğüm için, bilimsel araştırma sonuçlarına pek güvenmem					
11	Gerçekçi bulmadığım için bilimsel araştırmalar ilgimi çekmez					
12	Her türlü problemin çözümü geçmiş uygulamalarda zaten vardır. Geçmişi bilmek yeterlidir. Yeni bir araştırma yapmaya ihtiyaç yoktur					
13	Veriler sınırlı kaynaklardan derlendiği için araştırma sonuçlarını güvenilmez buluyorum					
14	Bilimsel araştırmalar fen bilimlerine özgüdür, sosyal bilimlerde olamaz					
15	Gelişim ve değişim otomatik olarak gerçekleşir. Bu nedenle bilimsel araştırmalara gerek yoktur					
16	Çabuk sonuçlandırılmayan araştırmalar gereksiz araştırmalardır					
17	Araştırma sonuçları beni genellikle kaygılandırıyor					

Ek 6'nın devamı

	Madde	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
18	Araştırmalar ilgi alanıma girer					
19	Bilimsel araştırma yapmaktan zevk alırım					
20	Araştırma raporlarını okumaktan hoşlanırım					
21	Sorunlarımı bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak çözmeye çalışırım					
22	Bilimsel araştırmaları önemserim					
23	Fırsat verilirse bilimsel araştırmalar yapmak isterim					
24	Bilimsel araştırma yapanlara yardımcı olmaktan hoşlanırım					
25	Bilim insanı dürüst, bilgili, üretken, açık sözlü, diğer bilim insanlarına saygılı kişidir					
26	Bilim insanı, evrensel düşünen, objektif, aydın ve ahlaki sorumluluğu yüksek olan kişidir					
27	Bilim insanı öngörüsü güçlü kişidir					
28	Bilim insanı, sürekli olarak gelişmeye ve kendini geliştirmeye açık olan kişidir					
29	Bilim insanı, her ne sebeple olursa olsun etik kurallara aykırı davranmaz					
30	Bilim insanı evrenin muhteşem sırlarını anlamaya ve açıklamaya çalışan saygın kimsedir					

Ölçek İzin Yazısı

ÖZEL MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Hocam merhaba.

Ben, KKTC Yakın Doğu Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, BÖTE doktora öğrencisi Tahir Tavukcu. Geliştirmiş olduğunuz "Bilimsel Araştırmaya Yönelik Tutum Ölçeği" ni doktora tez çalışmam dahilinde kurallara uygun şekilde atıfta bulunarak ve kaynak göstererek kullanmak için izninizi istiyorum.

Şimdiden ilginiz için teşekkür eder, iyi günler dilerim..

İyi çalışmalar.

Görüşmek üzere Hocam.

Tahir TAVUKCU, MSc
Lecturer, Department of Computer Education & Instructional Technology
Near East University
Nicosia
CYPRUS

Özgen Korkmaz

Alıcı: bana

Elbette kullanabilirsiniz. Kolay gelsin.
Doç. Dr. Özgen KORKMAZ

Ek 7. Uygulanan Eğitim-Öğretim Sürecine Yönelik Görüşme Formları

Deney Grubu Görüşme Formu Soruları

1. Düzenlenen bu kursun, bundan sonraki eğitim hayatınızda size ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?
2. Dijital senaryoları öğrenme-öğretme aktivitelerinde kullanmayı düşünüyor musunuz?
3. Dijital senaryolar ile aldığınız eğitimin bilimsel araştırma ve etik yeterliliklerinizi artırmaya yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.
4. Kurs öncesinde ve sonrasında bilimsel çalışmalarınızda etik ve intihal konularına ne kadar önem veriyorsunuz?

5. Dijital senaryolarla işlenen derslerin avantajları ve sınırlılıkları neydi?

6. Kurs öncesi ve sonrasını göz önünde bulundurarak;

a) Sizin güçlü ve zayıf yanlarınız nelerdir?

b) Kursun güçlü ve zayıf yanları nelerdir?

7. Kursa yönelik önerileriniz nelerdir?

8. Dijital senaryolar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Kontrol Görüşme Formu Soruları

1. Düzenlenen bu kursun, bundan sonraki eğitim hayatınızda size ne tür katkılar sağlayacağını düşünüyorsunuz?
2. Kurs öncesinde ve sonrasında bilimsel çalışmalarınızda etik ve intihal konularına ne kadar önem veriyorsunuz?
3. Kurs öncesi ve sonrasını göz önünde bulundurarak;
 - a. Sizin güçlü ve zayıf yanlarınız nelerdir?
 - b. Kursun güçlü ve zayıf yanları nelerdir?
4. Kursa yönelik önerileriniz nelerdir?

Ek 8. Örnek Günlük Ders Planı

Ders : Bilimsel araştırmalarda etik kurallar Konu : Bilimsel Araştırmalarda Tarama Yöntemleri Süre : 40'+40'+40' Yöntem ve teknikler: Düz anlatım, beyin fırtınası, tartışma, işbirliğine dayalı öğrenme Araç gereç : Bilgisayar, Powerpoint sunusu, Simülasyon, 3G internet bağlantısı, Projeksiyon cihazı	
Kazanımlar: ✓ Kütüphane bilgi sistemine giriş yapar. ✓ Kütüphane sisteminde nerelerden araştırma yapabileceğini kavrar. ✓ Araştırma yöntem ve tekniklerini kavrar. ✓ Kütüphane bilgi sisteminde araştırma yapar. ✓ Yök tez merkezinde araştırma yapar. ✓ Google ve scholargoogle da araştırma yapar.	
Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri	
Dikkati Çekme	"Kütüphane sistemine kaydı olan varmı?" ve" Scholar google' ı daha önce duyan var mı?" sorularının sorularak dikkatin konuya çekilmesi.
Hedefften Haberdar Etme	Bu dersin sonunda kütüphane sistemi üzerinden abone olunan veri tabanlarında tarama yapma, yök tez merkezinden ve google/scholargoogle' dan daha kapsamlı tarama yapabileceksiniz denmesi
Güdüleme	Bu derste tarama yapılacak veri tabanlarını kavrayacak ve ileri tarama yöntemleriyle istediğiniz bilgilere daha erken ulaşarak zaman kazanabileceksiniz.
Önkoşul Öğrenmeleri Hatırlama	Anahtar kelimelerin öneminin hatırlatılması
İşleniş	➤ Kütüphane bilgi sistemine kaydı olan olup olmadığının sorulması ve daha önce sistem üzerinden tarama yapıp yapılmadığının sorulması ➤ Scholar google' ı daha önce kullanan olup olmadığının sorulması ➤ Daha önceden hazırlanan videonun bir kısmının gösterilmesi

	➤ Sonrasında daha önceden hazırlanan senaryonun sınıf içerisinde seçilen öğrenciler arasında canlandırılması ➤ Senaryonun bir kısmı canlandırıldıktan sonra "siz olsaydınız nasıl yaparsınız?" sorusunun sınıfa sorulması ➤ Daha sonra senaryoyu canlandıran öğrencilerin kendi ekledikleri bölümü canlandırması
Sonuç etkinlikleri (performansı değerlendirme ve dönüt verme)	Konunun kısaca özetlenmesi. Kısa bir değerlendirmenin yapılması: siz olsaydınız nasıl yaparsınız? Sorusunun tekrar edilerek dönütler alınması. Öğrenme eksiklikleri varsa bunların giderilmesi. İnternet adresi tekrar hatırlatılıp ve simülasyonun izlenmesi. Bir sonraki konunun hatırlatılması.